UAB „Vertinimo partneriai"
j.k. 304746018
Adr. Vilniaus m. Lvovo g. 13-12
Įmonės įrašymo į išorės turto arba verslo vertinimo veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą pažymėjimo Nr. 000179
Pažymėjimo išdavimo data: 2018 m. kovo 29 d.

TURTO VERTINIMO ATASKAITA NR. VP2018-15M-II

Rokiškio Technologijos, Verslo ir Žemės Ūkio MOKYKLA

Vertinamas turtas:
Biudžetinei įstaigai Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla priklausantis turtinis kompleksas (ilgalaikis, trumpalaikis, materialus ir nematerialus turtas)

Vertinimo užsakovas:	**Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla.** Teisinė forma - biudžetinė įstaiga. Juridinio asmens kodas – 190804895, Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A Duomenys apie įstaigą kaupiami ir laikomi Juridinių asmenų registre (registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras)
Turto buvimo vieta:	✓ Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A
Turto vertinimo data:	2018-12-31

Įmonės vadovas: Žydrūnas Prakapavičius

Vertinimo įmonės įgaliotas asmuo: Kristina Vysockaja

LIETUVOS RESPUBLIKA • REPUBLIC OF LITHUANIA • UAB „Vertinimo partneriai" Ltd. Nr. 3 • VILNIUS

Pažymima:

Paruoštas vienas (spausdintinis) turto vertinimo ataskaitos egzempliorius vertinimo užsakovui. Turto vertinimas atliktas ir ši ataskaita paruošta UAB „Vertinimo partneriai" vardu. UAB „Vertinimo partneriai", j.k. 304746018, buveinės adresas Vilniaus m. Lvovo g. 13-12 (JAR). Ataskaitos kopija yra saugoma įmonės UAB „Vertinimo partneriai" vidiniame archyve. Prie ataskaitos yra pridedama skaitmeninė laikmena su turto apžiūros filmuota ir fotografuota medžiaga. Vertinimo užsakovas ataskaitą ir jos išvadas gali naudoti teisės aktų nustatyta tvarka. Vertintojas diskretiškai elgėsi su informacija, kurią gavo iš užsakovo vykdydamas užsakymą, neteikė jos ir ateityje neteiks tretiesiems asmenims be užsakovo ar savininko, ar pastarųjų įgaliotų asmenų sutikimo. Asmenys nesusiję su šia ataskaita, jos duomenis skelbti, kopijuoti, dauginti ar cituoti gali tik gavę vertinimo užsakovo ir ataskaitos autoriaus sutikimą;

Ataskaitoje yra 90 lapų pagrindinio teksto. Vertinamo turto priedai pateikiami skaitmeninėje laikmenoje.

UAB „Vertinimo partneriai"
Į.k. 304746018
Adr. Vilniaus m. Lvovo g. 13-12
Įmonės įrašymo į išorės turto arba verslo vertinimo veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą pažymėjimo Nr. 000179
Pažymėjimo išdavimo data: 2018 m. kovo 29 d.

TURTO VERTĖS NUSTATYMO SANTRAUKA NR. **VP2018-15M-II**

Vilnius
2018-12-31

Vertinamas turtas: biudžetinei įstaigai Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla priklausantis turtinis kompleksas (ilgalaikis, trumpalaikis, materialus ir nematerialus). Turto sąrašas pateikiamas 3-5 psl.

Vertinamo turto komplekso, priklausančio Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokyklai, bendra vertinamo turto rinkos vertė vertinimo datai (2018-12-31) yra: 44 022,65 (keturiasdešimt keturi tūkstančiai dvidešimt du eurai ir 65 ct) su PVM Sąlyginės, kiekvienos pozicijos turto vertes pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.	
Vertinimo užsakovas	Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla . Teisinė forma - biudžetinė įstaiga. Juridinio asmens kodas - 190804895. Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A Duomenys apie įstaigą kaupiami ir laikomi Juridinių asmenų registre (registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras)
Turto savininkas	Lietuvos Respublika
Vertinimo atvejis	kitais atvejais, kai to pageidauja užsakovas. Šis vertinimo atvejis apibrėžiamas Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (Žin., 1999, Nr. 52-1672; 2011, Nr. 86-4139) 4-o straipsnio 3-iame punkte.;
Vertinimo tikslas	nuosavybės teisės perleidimas. Turtas perleidžiamas keičiant įstaigos statusą iš biudžetinės įstaigos į viešąją įstaigą.
Vertinamo turto valdymo teisė:	Patikėjimo teisė
Turto apžiūros data	2018-12-31
Turto vertės nustatymo data	2018-12-31
Turto vertinimo ataskaitos surašymo pradžios data:	2018-12-31
Turto vertinimo ataskaitos surašymo pabaigos data:	2018-12-31

Kilnojamojo turto vertintojas:

UAB „Vertinimo partneriai" Ltd. Nr. 3 LIETUVOS RESPUBLIKA * REPUBLIC OF LITHUANIA * VILNIUS

Kristina Vysockaja
kval. pažymėjimas Nr.A 000149
išduotas 2017-12-06

Vertinamo turto ir sąlyginių verčių lentelė

Eil. Nr.	Turto kodas / invent. Nr	Turto pavadinimas	Turto įsigijimo / pajavimo / ekspl. pradžios metai	Kiekis	Sąlyginė rinkos vertė, €
1	TT180081	dėžė su dangčiu	2018-10-09	10,00	28,14
2	TT180081	dėže su dangčiu	2018-10-09	10,00	17,34
3	TT180081	deže su dangčiu	2018-10-09	8,00	57,12
4	TT180082	kabykla drabužiams	2018-10-09	1,00	38,07
5	TT180128	stalas kompiuteriui Lega 2	2018-10-12	1,00	73,46
6	TT180133	spintelė 4 durų (sekcijos Kopa)	2018-10-12	1,00	107,88
7	TT180134	staliukas TV (sekcijos Kopa)	2018-10-12	1,00	66,97
8	TT180144	svarstyklės virtuvinės EKS	2018-10-17	1,00	11,35
9	TT180145	trintuve elektrinė bulvėms tarkuoti	2018-10-17	1,00	70,00
10	TT180146	pjaustyklė daržovėms Philips	2018-10-17	1,00	70,00
11	TT180147	keptuvė grybukams Margiris	2018-10-17	1,00	40,00
12	TT180140	grąžtas žemei	2018-10-29	1,00	22,65
13	TT180022	šiukšlių dėžė apvali tinklinė 12,2 l	2018-10-30	2,00	9,34
14	TT180083	vazonas keramikinis baltas matinis	2018-10-30	1,00	6,99
15	TT180083	vazonas keramikinis baltas matinis	2018-10-30	3,00	32,97
16	TT180084	šokdynė aerobikai 300cm	2018-10-30	2,00	7,77
17	TT180085	kamuolys futbolo Futsal Training	2018-10-30	1,00	17,75
18	TT180085	kamuolys tinklinio Training sint oda	2018-10-30	2,00	27,81
19	TT180085	kamuolys tinklinio Training sint oda	2018-10-30	2,00	25,24
20	TT180085	kamuolys krepšinio Competition sint.oda	2018-10-30	1,00	47,37
21	TT180085	kamuolys krepšinio Training sint.oda	2018-10-30	4,00	96,61
22	TT180086	foto drobė su poremiu 100x60cm	2018-10-30	4,00	99,96
23	TT180086	foto drobė su poremiu 120x100cm	2018-10-30	2,00	71,98
24	TT180083	vazonas pilkas	2018-11-05	3,00	16,35
25	TT180083	vazonas keramikinis baltas	2018-11-05	3,00	38,97
26	TT180087	šaldytuvas SAMSUNG	2018-11-05	1,00	344,64
27	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-11-21	1,00	350,90
28	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-11-21	1,00	350,90
29	TT180088	perforatorius SDS-PLUS 800W 2,9kg	2018-11-21	1,00	224,10
30	TT180006	spinta P19-1 bukas	2018-11-27	1,00	101,37
31	TT180128	stalas kompiuteriui Komfort-5 alksnis	2018-11-27	1,00	101,37
32	TT180087	šaldytuvas RF35SM-P100223 Snaige	2018-11-29	1,00	287,04
33	TT180089	kniediklis srieginėms kniedems M5-M12	2018-11-29	1,00	37,46
34	TT180089	sriegiklis	2018-11-29	1,00	17,61
35	TT180089	plaktukas šalytkalviškas įpastikiniu kotu	2018-11-29	14,00	41,21
36	TT180089	replės santechninės 250mm KNIPEX Cobra	2018-11-29	1,00	26,02
37	TT180089	žnyples 200mm	2018-11-29	3,00	9,09
38	TT180089	žirklės skardos kirpimui 300mm	2018-11-29	2,00	9,01
39	TT180089	pjūklas metalui 300/12,5mm	2018-11-29	1,00	8,94
40	TT180089	pjoviklis vamdžių (met.) 6-64mm	2018-11-29	1,00	8,57
41	TT180089	kirstukas šaltkalviškas su platikine rankena 350mm	2018-11-29	14,00	50,28
42	TT180089	centro žymeklis 4x120mm	2018-11-29	14,00	31,94
43	TT180089	ruletė 3mx16.0mm	2018-11-29	5,00	5,64
44	TT180089	gylmatis 200mm	2018-11-29	1,00	11,96
45	TT180089	raktas santechninis 45 1.0	2018-11-29	2,00	9,86
46	TT180089	siaurapjūklis 800W	2018-11-29	1,00	32,38
47	TT180089	pistoletas dažymui 0 8mm 75W	2018-11-29	1,00	16,90
48	TT180090	siuvimo mašina RUBINA RB-9000D pramoninė su integruotu SERVO varikliu ir stalu	2018-11-29	2,00	796,00
49	TT180123	kampinis šlifuoklis	2018-11-29	1,00	66,60
50	TT180124	siaurapjūklis	2018-11-29	1,00	86,01
51	TT180114	dulkių siurblys	2018-11-30	1,00	57,66
52	TT180126	prietaisas luboms šlifuoti 600W	2018-11-30	1,00	190,40
53	TT180126	dulkių siurblys pramoninis1500W 30litr	2018-11-30	1,00	96,02
54	TT180132	mokymo įrankiai (statybininkams) PJ	2018-11-30	2,00	34,67
55	TT180023	vaizdo stebėjimo kamera 5MP su IR	2018-12-03	2,00	360,00
56	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-12-03	1,00	350,90
57	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-12-03	1,00	350,90
58	TT180091	EKA aparatas DP-55 Plus su stalčiumi	2018-12-03	1,00	360,00
59	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	2,00	530,88
60	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	1,00	265,44
61	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	1,00	265,43
62	TT180092	eglutė dirbtinė 180CM	2018-12-04	1,00	54,00
63	TT180094	girlianda lauko 180LED	2018-12-04	1,00	24,00
64	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY BASE Intel Celeron	2018-12-05	4,00	640,00
65	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY BASE Intel Celeron	2018-12-05	3,00	480,00
66	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY SMART Intel Pentium	2018-12-05	6,00	1590,00
67	TT180095	monitorius LG22MP48G LED	2018-12-05	4,00	320,00
68	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-05	1,00	267,55
69	TT170042	vonios kambario rinkinys su veidrodžiu	2018-12-08	1,00	25,11
70	TT180126	fenas techninis Radip Regulatior	2018-12-10	2,00	144,40
71	TT180126	liniuotė tipo 121 cm gipso kartonui	2018-12-10	2,00	21,70
72	TT180126	stanley/Fatmax 300W	2018-12-10	1,00	98,12
73	TT180126	stovas EDMA)	2018-12-10	1,00	270,00
74	TT180126	kelvuvas gipso plokštei EDMA	2018-12-10	1,00	270,00
75	TT180126	matuoklis lazerinis Electronic RotaLine	2018-12-10	1,00	493,00
76	TT180126	šlifuoklis kampinis 125mm 18V FMC761M2-Q	2018-12-10	1,00	283,50
77	TT180126	šlifuoklis ekscentrinis 430W, šlifavimo padas 125	2018-12-10	2,00	86,80
78	TT180126	pjūklas elektrinis diskinis 1650W 26/3-301QS	2018-12-10	1,00	98,09
79	TT180126	maišyklė GRAPHITE 1200W, tvirt.M14	2018-12-10	1,00	83,30
80	TT180126	matuoklis atstumams lazerinis 40m	2018-12-10	1,00	60,29

Vilnius 2018 m.

81	TT180126	reples profilių sujungimui	2018-12-10	1,00	21,38
82	TT180126	kompresorius stumoklinis COSMOS 225 24 1	2018-12-10	1,00	152,10
83	TT180126	kabiamusis pneumatinis Radip PBS151	2018-12-10	1,00	87,33
84	TT180126	suktuvas/gręžtuvas akumuliatorinis be šepetėlių 18V	2018-12-10	2,00	340,20
85	TT180126	prožektorius LED 50W	2018-12-10	2,00	35,96
86	TT180126	prožektorius trikojis geltonas/juodas	2018-12-10	1,00	11,33
87	TT180126	kopėčios aliuminės buitinės 8 pakopų 162-240cm, 120kg	2018-12-10	1,00	44,05
88	TT180126	prožektorius trikojis juodas	2018-12-10	1,00	15,57
89	TT180126	ilgiklis 4 lizdų su įžeminimu	2018-12-10	2,00	69,34
90	TT180086	foto drobe su poremiu 120x80cm	2018-12-11	3,00	103,44
91	TT180098	virdulys KI150D	2018-12-11	4,00	64,40
92	TT180098	virdulys Philips	2018-12-11	1,00	25,00
93	TT180098	virdulys Bosch	2018-12-11	1,00	33,95
94	TT180098	virdulys Philips	2018-12-11	1,00	25,00
95	TT180099	kėdė lankytojų pilka	2018-12-11	30,00	372,79
96	TT180001	lenta magnetinė balta keramikinė 2X3 120CX180CM	2018-12-12	1,00	177,30
97	TT180001	lenta magnetinė balta keramikine 2X3 120CX180CM	2018-12-12	1,00	177,30
98	TT180030	akumuliatorius	2018-12-12	1,00	89,91
99	TT180115	suvirintojo skydelis WARRIOR Tech Black	2018-12-12	6,00	493,68
100	TT180127	kėdė biuro juoda	2018-12-12	2,00	212,00
101	TT180128	stalas kompiuteriui	2018-12-12	1,00	99,00
102	TT180129	spinta biuro	2018-12-12	1,00	120,00
103	TT180130	spinta kampinė	2018-12-12	1,00	680,00
104	TT180131	stalas kampinis	2018-12-12	2,00	368,00
105	TT180025	roletai 3,35m	2018-12-13	2,00	129,61
106	TT180025	roletai 3,35m	2018-12-13	2,00	129,60
107	TT180101	lentyna suvandeniui atspariu paviršiumi	2018-12-13	1,00	597,73
108	TT180118	spinta su stumdomomis durimis	2018-12-13	1,00	462,00
109	TT180097	televizorius eSTAR LED TV 71 cm	2018-12-14	3,00	442,06
110	TT180102	žaluzės horizontalios medinės 50mm	2018-12-14	4,00	483,76
111	TT180102	žaluzės horizontalios medinės 50mm	2018-12-14	2,00	241,88
112	TT180103	graviravimo įrankis DREMEL 290JJ	2018-12-17	3,00	91,80
113	TT180135	sriegiklių ir sriegpjovių rinkinys M3-M12 RUKO	2018-12-17	1,00	77,00
114	TT180135	pneumo terkšle 1/2INGERSOLL	2018-12-17	1,00	99,00
115	TT180135	pneumo kalėjas metalo darbams RODCRAFT	2018-12-17	1,00	88,00
116	TT180135	terkšlių ir galvučių 179-ių dalių rinkinys KS Tools	2018-12-17	2,00	230,00
117	TT180135	gražtų HSS 19 dalių rinkinys TERRAX	2018-12-17	1,00	13,00
118	TT180135	gręžtuvas akumuliatorinis 18V, 2x5,0 Ah Li-ion, 62/36 Nm, 1,7kg	2018-12-17	1,00	229,00
119	TT180139	kolonėles garso MICROLAB M-106	2018-12-17	1,00	21,00
120	TT180139	kolonėlės garso ESPERANZA FOLK	2018-12-17	1,00	8,00
121	TT180029	padanga	2018-12-18	4,00	251,20
122	TT180030	akumuliatorius	2018-12-18	1,00	114,00
123	TT180136	peilis dvipusis rutuliukams išpjauti 22-25x135mm	2018-12-18	2,00	14,56
124	TT180136	indas kepimui ovalus RUSTICA	2018-12-18	10,00	48,30
125	TT180136	padažinė su rankenėle 0,085l	2018-12-18	5,00	8,75
126	TT180136	formelės konditerinės, dantytais kraštais	2018-12-18	1,00	17,40
127.	TT180136	peilis tešlai 150x110mm	2018-12-18	1,00	5,18
128	TT180136	sietas "paukščių lizdams" formuoti 80/100x395mm	2018-12-18	1,00	10,91
129	TT180136	peilis dekoratyvinio pjaustymo dantytais aśmenimis 90/200mm	2018-12-18	2,00	12,56
130	TT180136	citrusinių vaisių žievelei pjaustyti 155mm	2018-12-18	1,00	4,56
131	TT180136	peilis sviestui 200mm	2018-12-18	1,00	5,48
132	TT180136	peilis dekoratyviniam pjaustymui 150mm	2018-12-18	1,00	5,11
133	TT180136	peilis citrusinių vaisių žievelei lupti 180mm	2018-12-18	1,00	5,26
134	TT180136	obuolių šerdies išėmiklis 20x100mm	2018-12-18	1,00	5,26
135	TT180136	peilis pomidorams110/210mm	2018-12-18	5,00	12,60
136	TT180136	mentelė siaura 110x19mm	2018-12-18	1,00	4,46
137	TT180136	lentele pjaustymui, mėlyna, žuviai 265x325x12mm	2018-12-18	6,00	40,02
138	TT180136	lentele pjaustymui, ruda, virtai mėsai, dešrai, 265x325x12mm	2018-12-18	3,00	20,01
139	TT180136	lentele pjaustymui plastikine, geltona 40x25x1,27cm	2018-12-18	7,00	55,86
140	TT180136	stovas pjaustymo lentelėms 303x211x205mm	2018-12-18	5,00	83,30
141	TT180136	balioneliai grietinėlės plakikliams 25/24vnt	2018-12-18	1,00	7,77
142	TT180136	plakiliai grietinėlei PROFI LINE, 0,5l, 85x235mm	2018-12-18	1,00	59,25
143	TT180136	dalytuvai šaltiesiems padažams, skaidri, 50x185mm	2018-12-18	5,00	3,60
144	TT180136	mentelė didkepsniams, 280mm	2018-12-18	1,00	5,55
145	TT180136	indas gastronominis GN 1/1 20mm BUTGET LINE	2018-12-18	3,00	22,53
146	TT180136	skarda kepimui perforuota GN 1/1 su 4 borteliais	2018-12-18	4,00	44,48
147	TT180136	groteles plieninės chromuoto plieno, skersinės GN1/1 530x325mm	2018-12-18	2,00	27,42
148	TT180136	degiklis virėjo KREMBRILE	2018-12-18	1,00	18,84
149	TT180136	pjaustyklė daržovėms, rankine, 130x335x75mm	2018-12-18	1,00	25,88
150	TT180136	pjaustyklė lakštiniams makaronams KITCHEN LINE	2018-12-18	1,00	42,70
151	TT180136	marmitas stalo pašildomas degia pasta GN 1/1, 600x358x295mm	2018-12-18	1,00	39,55
152	TT180136	marmitas stalo pašildomas degia pasta GN 1/2, 385x295x310mm	2018-12-18	1,00	39,88
153	TT180136	peilis žuviai VESCA, 20cm	2018-12-18	2,00	4,56
154	TT180136	šaukštelis padažams TAPASMINI, 133x43x26mm	2018-12-18	10,00	28,70
155	TT180136	indas gastronominis perforuotas GN1/1 65mm	2018-12-18	1,00	25,17
156	TT180137	kepimo paviršius-grilis, 2/3 lygus, 1/3 rifiliuotas, 720x530x250mm	2018-12-18	1,00	453,70
157	TT180138	marmitas elektrinis apvalaus stalo KITCHEN LINE, 615x355x280mm	2018-12-18	1,00	137,73
158	TT180100	mikrobangų krosnelė SAMSUNG	2018-12-20	1,00	412,35
159	TT180104	šviestuvas LED-8	2018-12-20	2,00	105,00
160	TT180105	spinta - lentyna tamsi CZT1	2018-12-20	1,00	272,00
161	TT180106	stalas darbo CZT5	2018-12-20	13,00	1534,00

Vilnius 2018 m.

162	TT180107	spintelė su stalčiais ant ratukų tamsi CZT7	2018-12-20	1,00	233,00
163	TT180108	stalas maisto gaminimui, su dviem lentynom, nerūdijančio plieno	2018-12-20	2,00	423,50
164	TT180109	stalas maisto gaminimui, su dviem lentynom, nerūdijančio plieno	2018-12-20	2,00	423,50
165	TT180120	žirklės kairiarankiams	2018-12-20	1,00	18,50
166	TT180120	žirklės zigzago	2018-12-20	1,00	15,50
167	TT180120	žirklės siuvejo 9,5/24cm 3mm storio	2018-12-20	5,00	52,50
168	TT180120	klojinio prispaudejas	2018-12-20	4,00	16,00
169	TT180120	žirklutės siūlams su dangteliu	2018-12-20	1,00	14,50
170	TT180120	žirkles	2018-12-20	1,00	7,60
171	TT180120	pakabos	2018-12-20	4,00	5,20
172	TT180120	liniuotė metalinė 50cm	2018-12-20	5,00	24,00
173	TT180120	linuote lanksti 60cm	2018-12-20	1,00	3,10
174	TT180120	žirklės titaniniu padengimu	2018-12-20	1,00	30,00
175	TT180121	siuvimo mašina plokščiasiūle buitinė JANOME Cover Pro	2018-12-20	1,00	383,00
176	TT180122	šviestuvas LED-98T	2018-12-20	5,00	115,00
177	TT180110	laidynė PHILIPS	2018-12-21	1,00	104,96
178	TT180110	laidynė BRAUN SI	2018-12-21	1,00	120,00
179	TT180111	lyginimo lenta PHILIPS	2018-12-21	1,00	130,00
180	TT180112	lyginimo sistema BRAUN	2018-12-21	1,00	180,00
181	TT180117	domkratas su oro pagalvemis 3t	2018-12-21	1,00	195,00
182	TT180117	vamzdelių valcavimo rinkinys	2018-12-21	1,00	72,98
183	TT180117	manometras	2018-12-21	1,00	43,50
184	TT180117	įvorių/guolių nuėmimo/uždėjimo rinkinys 27 vnt.	2018-12-21	1,00	260,00
185	TT180117	atsuktuvas smūginis su antgaliais 1/2	2018-12-21	1,00	15,70
186	TT180117	atsuktuvų kalamų rinkinys 12 vnt.	2018-12-21	2,00	39,80
187	TT180117	raktas padidintos jėgos, rato TC-58K	2018-12-21	1,00	50,00
188	TT180117	įrankis pusašių gumų sąvaržoms	2018-12-21	1,00	7,70
189	TT180117	veidrodis lankstus 55mm	2018-12-21	1,00	3,15
190	TT180117	magnetas plonas 6mm, 500mm ilgio	2018-12-21	1,00	4,30
191	TT180117	montiruočių komplektas 4d.	2018-12-21	1,00	34,80
192	TT180117	prailgintų smūginių galvučių rinkinys 1/2 (10-24mm) 10 vnt.	2018-12-21	2,00	34,00
193	TT180117	keičiamų antgalių rinkinys 40vnt. S2	2018-12-21	1,00	19,00
194	TT180117	lituoklis 80W	2018-12-21	1,00	9,60
195	TT180117	veržliasūkis pneumatinis kampinis	2018-12-21	1,00	217,98
196	TT180117	įrankis įmagnetinimui/išmagnetinimui	2018-12-21	1,00	2,11
197	TT180117	replės fiksuojamos, lenktos	2018-12-21	1,00	7,50
198	TT180117	testeris įtampai 6-24V	2018-12-21	1,00	3,99
199	TT180117	testeris skaitmeninis, daugiafunkcinis	2018-12-21	1,00	25,89
200	TT180117	atsuktuvų rinkinys 10d.	2018-12-21	1,00	30,00
201	TT180117	magnetine lėkštelė + 2 magnetai 136x237mm	2018-12-21	2,00	9,24
202	TT180118	spinta su stumdomomis durimis	2018-12-23	1,00	461,85
203	TT180093	kompiuteris asmeninis ZEN WORK	2018-12-27	10,00	2960,00
204	TT180095	monitorius Asus VP228DE LED	2018-12-27	5,00	425,00
205	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00	267,00
206	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00	267,00
207	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00	267,00
208	TT180116	kompiuteris nešiojamas Acer Aspire	2018-12-27	1,00	499,00
209	TT180113	spinta dokumentams OFFI 2d 90x42x192h	2018-12-28	6,00	1511,90
210	TT180012	spintelė drabužių dvivietė (1800x600x490)	2018-12-31	4,00	590,00
211	TT180142	siaurapjūklis 710W FME340K-QS	2018-12-31	1,00	103,00
212	IT180073	Siuvimo mašina RUBINA RB-700-4D 2x4 keturių siūlių overlokas komplekte su integruotu Servo varikliu	2018-11-29	1	528,00
213	IT180074	Siuvimo mašina RUBINA RB-700-4D 2x4 keturių siūlių overlokas komplekte su integruotu Servo varikliu	2018-11-29	1	528,00
214	IT180075	Nešiojamas kompiuteris Asus VivoBook X542UQ Red	2018-12-03	1	660,20
215	IT180076	Nešiojamas kompiuteris Dell Inspiron 15 5570 Silver	2018-12-03	1	710,00
216	IT180077	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00
217	IT180078	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00
218	IT180079	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00
219	IT180080	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00
220	IT180081	Siuvimo mašina ovelokas penkiasiūlis Juki MO6816S	2018-12-18	1	840,00
221	IT180082	Lyginimo stalas su garo generatoriumi Bieffe BF-084	2018-12-18	1	570,00
222	IT180083	Buitinė kompiuterizuota siuvimo mašina Juki HZL-G120	2018-12-18	1	525,00
223	IT180084	Šildymo aparatas pagamintam maistui laikyti	2018-12-20	1	1548,80
224	AT000157	vadoveliai ir kitas bibliotekos inventorius	2018-11-14	3,00	76,84
		VISO			44 022,65

Vilnius 2018 m.

Turinys

1 AIŠKINAMASIS RAŠTAS 7
2 VERTINIMO YPATYBĖS IR METODAI 7
3 SVARBIAUSIOS PRIELAIDOS, SPECIALIOSIOS PRIELAIDOS BEI RIBOJANČIOS SĄLYGOS 11
4 SĄLYGOS IR APLINKYBĖS, KURIOS GALI TURĖTI ĮTAKOS TURTO VERTINIMUI IR Į KURIAS NEBUVO ATSIŽVELGTA 12
5 TURTO VERTINTOJAS 12
6 BENDROS PASTABOS IR RINKOS KOMENTARAS 13
7 VERTINAMO TURTO ŠAKOS APŽVALGA 49
8 VERTINAMO TURTO IR TURTO NAUDOTOJO APRAŠYMAS 73
9 VERTINAMŲ OBJEKTŲ RINKOS VERTĖS NUSTATYMAS 74
9 1. RINKOS VERTĖS NUSTATYMAS IŠLAIDŲ (KAŠTŲ) METODU 74
10 IŠVADA DĖL TURTO VERTĖS NR. VP2018-15M-II 85
11 APŽIŪROS AKTAS 86
12 PRIEDAI 90

1 Aiškinamasis raštas

Pagrindiniai teisiniai ir metodologiniai turto vertinimo pagrindai

Turto vertinimas atliktas vadovaujantis :

- ✓ Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas Nr. (Žin., 1999, Nr. 52-1672; 2011, Nr. 86-4139);
- ✓ Tarptautinio turto vertinimo standartų komiteto patvirtintais "Tarptautiniais turto vertinimo standartais"(IVS 2013),
- ✓ Europos vertintojų asociacijos grupės patvirtintais "Europos vertinimo standartais";
- ✓ Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas "Dėl turto arba verslo vertinimo metodikos patvirtinimo" (2012-04-27 Nr.1K-159) patvirtinta "Turto ir verslo vertinimo metodika";
- ✓ Lietuvos turto vertintojų asociacijos mokymo kursų sesijų ir seminarų (2002-2016) medžiaga (vertintojų archyvas);
- ✓ Kiti teises aktai, kurie neprieštarauja aukščiau išvardintiems dokumentams;
- ✓ Turto apžiūros metu surinkti duomenys, įskaitant apžiūros dieną vertintojo atliktas nuotraukas;
- ✓ Vertinimo užsakovo ir turto savininko pateikta informacija apie vertinamą kilnojamąjį turtą;
- ✓ Turto vertinimo sąrašas;
- ✓ Vertinamo turto nuosavybės pagrindimas;
- ✓ Žodinė informacija

Šie dokumentai numato Lietuvos Respublikos įstatymuose, poįstatyminiuose ir kituose teisiniuose aktuose reglamentuotų, harmonizuotų pagal Tarptautinio turto vertinimo standartų komiteto parengtą sistemą turto vertes nustatymo metodų parinkimą, taikymo tvarką ir procedūras, turto vertinimo dokumentų turinį.

2 Vertinimo ypatybės ir metodai

Turto vertės nustatymo tvarka, principai ir metodai nurodyti Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme (Žin., 1999, Nr. 52-1672, 2011, Nr. 86-4139) bei LR finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr 1K-159 patvirtinta „Turto ir verslo vertinimo metodika" (toliau metodika). Pagal minėtus dokumentus turto vertinimo metodas pasirenkamas priklausomai nuo vertinimo atvejo (tikslo), vertinamo turto specifikos bei naudojimo paskirties.

Vertinimas atliktas vadovaujantis Tarptautiniais ir Europos vertinimo standartais.

Pateikiami vertinimo ataskaitoje panaudotų sąvokų paaiškinimai:

- Atkuriamoji turto vertė – apskaičiuota pinigų suma, kurios reikėtų tokių pačių fizinių ir eksploatacinių savybių turto vertinimo objektui atkurti, atgaminti arba atstatyti (įrengti).
- Individualusis turto arba verslo vertinimas – turto arba verslo, atsižvelgiant į individualias jo savybes tam tikrą dieną, vertinimas atitinkamu turto arba verslo vertinimo metodu, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje.
- Kilnojamasis turtas (kilnojamasis daiktas) – turtas (daiktas), kuris iš vienos vietos į kitą gali būti perkeltas nepakeitus jo paskirties ir iš esmės nesumažinus jo vertės, jeigu įstatymai nenustato kitaip.
- Masinis turto vertinimas – vienarūšio turto (rūšiniais požymiais apibūdintų daiktų) vienu metu vertinimas, atsižvelgiant į šio turto būklę tam tikrą dieną, pagal atitinkamą turto vertinimo metodą, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje, ir šį vertinimą reglamentuojančius teisės aktus.
- Nekilnojamasis turtas (nekilnojamasis daiktas) – žemės sklypas ir su juo susiję daiktai, kurie negali būti perkeliami iš vienos vietos į kitą nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės, taip pat turtas (kilnojamieji daiktai), kurį nekilnojamuoju pripažįsta įstatymai.
- Neprivalomasis turto arba verslo vertinimas – turto arba verslo vertinimas, atliekamas užsakovo iniciatyva, jo ir turto arba verslo vertinimo įmonės arba nepriklausomo turto arba verslo vertintojo susitarimu.
- Privalomasis turto arba verslo vertinimas – turto arba verslo vertinimas, atliekamas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais atvejais, siekiant užtikrinti viešuosius interesus.
- Specialiosios paskirties turtas – specialioms reikmėms skirtas turtas, kuris yra ribotos paklausos, todėl retai parduodamas, arba ne rinkai skirtas, todėl visai neparduodamas.
- Turtas – materialios, nematerialios ir finansinės vertybės, kurios gali būti rinkos sandorių objektas
- Turto arba verslo rinkos vertė – apskaičiuota pinigų suma, už kurią galėtų būti perduotas turtas arba verslas jo vertinimo dieną, sudarius tiesioginį komercinį norinčių perduoti turtą arba verslą ir norinčių jį įsigyti asmenų sandorį po šio turto arba verslo tinkamo pateikimo rinkai, kai abi sandorio šalys veikia dalykiškai, be prievartos ir nesaistomos kitų sandorių ir interesų.
- Turto arba verslo vertė (toliau – vertė) – turto arba verslo naudingumo tam tikru metu matas, nustatytas pagal atitinkamą turto arba verslo vertinimo metodą, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje.
- Turto arba verslo vertinimas – turto ir (arba) verslo vertės nustatymas pagal atitinkamą turto arba verslo vertinimo metodą, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje.
- Turto arba verslo vertinimas vidaus reikmėms – turto arba verslo vertinimas, Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialų atliekamas savo nuožiūra, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialų tiesioginių funkcijų atlikimą, išskyrus turto arba verslo vertinimą, kai sudaromos turto arba verslo vertinimo sutartys su užsakovais.
- Turto arba verslo vertinimo įmonė – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, kitos valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialai, kurie Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka verčiasi turto arba verslo vertinimo veikla.
- Turto ir verslo vertinimo metodika – Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos priimtas teisės aktas, kuriame reglamentuojama Tarptautiniuose vertinimo standartuose ir Europos vertinimo standartuose nustatytų turto ir verslo vertinimo metodų šiuose standartuose nustatytais vertinimo atvejais taikymo Lietuvos Respublikoje procedūros ir tvarka.
- Turto arba verslo vertinimo paslaugos užsakovas (toliau – užsakovas) – fizinis asmuo, juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialai, kuriems pagal jų nuostatus suteikta teisė sudaryti sutartis, sudarę su turto arba verslo vertinimo įmone turto arba verslo vertinimo sutartį.
- Turto arba verslo vertintojas – Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės pilietis, kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktų jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, vertinantis turtą arba verslą.
- Turto arba verslo vertintojo kvalifikacijos pažymėjimas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos atlikti turto arba verslo vertintojų ir turto arba verslo vertinimo įmonių valstybinę priežiūrą įstaigos fiziniam asmeniui išduotas dokumentas, kuriuo patvirtinama jo, kaip tam tikros srities turto arba verslo vertintojo, kvalifikacija.
- Turto arba verslo vertintojų profesinės etikos kodeksas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos priimtas teisės aktas, kuriame nustatomos turto arba verslo vertintojų profesinio elgesio normos, privalomos visiems turto arba verslo vertintojams.

- Turto kaina – pinigų suma, kuri yra paprašyta, pasiūlyta arba sumokėta už turtą.
- Turto naudojimo vertė – apskaičiuota pinigų suma, rodanti turto ekonominį naudingumą tam tikram naudotojui.
- Valstybė narė – bet kuri Europos Sąjungos valstybė narė, Europos ekonominės erdvės valstybė arba Šveicarijos Konfederacija.
- Verslas – fizinio asmens, juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialų veikla, kuria siekiama gauti pajamų ir pelno naudojant ekonominius išteklius. Kitos vertinimo ataskaitoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme, Tarptautiniuose vertinimo standartuose, Europos vertinimo standartuose, kituose teisės aktuose.

Ištrauka iš LR finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 patvirtinta „Turto ir verslo vertinimo metodika" (toliau metodika).

IV. TURTO VERTINIMO METODAI IR JŲ TAIKYMAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

54. Vertinant turtą taikomi:
54.1. lyginamasis metodas;
54.2. išlaidų (kaštų) metodas;
54.3. pajamų metodas;
54.4. šios Metodikos 54.1–54.3 punktuose nustatytų metodų deriniai.
55. Turto vertinimas atliekamas ne mažiau kaip dviem metodais. Jeigu du turto vertinimo metodai netaikomi, turto vertintojas tai privalo pagrįsti turto vertinimo ataskaitoje.

II. LYGINAMASIS METODAS IR JO TAIKYMAS

56. Lyginamuoju metodu nustatoma turto rinkos vertė.
57. Lyginamojo metodo esmė – vertinamo turto palyginimas su analogišku arba panašiu turtu, kurių sandorių kainos yra žinomos turto vertintojui.
58. Taikant lyginamąjį metodą:
58.1. surenkama informacija apie ne mažiau kaip 3 per paskutinius trisdešimt šešis menesius įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių kainas, prioriteto tvarka naudojant artimiausius vertinimo datai įvykusius sandorius;
Punkto pakeitimai:
Nr. 1K-194, 2013-05-31, Žin., 2013, Nr. 59-2952 (2013-06-06), i. k. 1132050ISAK001K-194

58.2. įvertinami vertinamo turto ir analogiško arba panašaus turto, su kuriuo lyginamas vertinamas turtas, skirtumai ir daromos (jeigu būtina) analogiško arba panašaus turto sandorių kainų pataisos laiko, vietos, kitų sąlygų, išreiškiančių vertinamo turto ir analogiško arba panašaus turto skirtumus, požiūriu.
59. Turto skirtumus atspindi lyginamieji vienetai (plotas, tūris ir pan.).
60. Darydamas (jeigu būtina) analogiško arba panašaus turto sandorių kainų pataisas, turto vertintojas taiko kiekybinius ir (arba) kokybinius skaičiavimo modelius.
61. Jeigu nėra informacijos apie šios Metodikos 58.1 punkte nustatytų sandorių kainas, naudojama informacija apie analogiško arba panašaus turto pasiūlos kainas, turto vertinimo ataskaitoje nurodant naudojamos informacijos šaltinius.
62. Turto vertintojas turto vertinimo ataskaitoje nurodo:
62.1. lyginamojo metodo taikymo ar netaikymo pagrindimo aplinkybes;
62.2. analogiško arba panašaus turto, su kuriuo lyginamas vertinamas turtas, pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;
62.3. padarytų šios Metodikos 58.2 punkte nurodytų pataisų būtinumo pagrindimo aplinkybes;
62.4. taikytas formules ir atliktų skaičiavimų sekas bei rezultatus.
63. Kai rinkoje nėra pastaruoju metu įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių arba kai analogiško arba panašaus turto sandorių kainos reikšmingai svyruoja, taip pat jei nėra informacijos apie analogiško arba panašaus turto pasiūlos kainas, lyginamasis metodas netaikomas ir išvada dėl vertinamo turto vertės neformuluojama. Šiais atvejais turto vertinimas atliekamas taikant kitą turto vertinimo metodą.

III. IŠLAIDŲ (KAŠTŲ) METODAS IR JO TAIKYMAS

64. Išlaidų (kaštų) metodu nustatoma atkuriamoji turto vertė.
65. Išlaidų (kaštų) metodo esmė – prielaida, kad kaina, kurią pirkėjas rinkoje mokėtų už vertinamą turtą, jeigu tam poveikio neturėtų tokie veiksniai kaip laikas, rizika ar kiti, būtų ne didesnė nei analogiško turto įsigijimo, pagaminimo, atkūrimo, atgaminimo, atstatymo (įrengimo) kaina.
66. Išlaidų (kaštų) metodas taikomas apskaičiuojant specialios paskirties ar retai rinkoje parduodamų objektų vertę, kai lyginamuoju metodu ar pajamų metodu turto rinkos vertės nustatyti neįmanoma. Esant nurodytoms aplinkybėms, išlaidų (kaštų) metodu nustatyta atkuriamoji turto vertė laikoma turto rinkos verte.
67. Išlaidų (kaštų) metodu turto vertė nustatoma dviem etapais:
67.1. nustatomos vertinamo turto sukūrimo (statybos ir pan.) sąnaudos;
67.2. nustatomas vertinamo turto nuvertėjimas.
68. Vertinamo turto sukūrimo sąnaudos nustatomos vienu iš šių skaičiavimo modelių:
68.1. vertinamo turto sukūrimo skaičiavimo modeliu;
68.2. vertinamo turto pakeitimo kitu turtu skaičiavimo modeliu.
69. Apskaičiavus vertinamo turto sukūrimo sąnaudas, daromos (jeigu būtina) jų pataisos. Pataisos koeficientais pripažįstami Lietuvos statistikos departamento viešai skelbiami oficialūs kainų indeksai. Jeigu konkrečiai ekonominei veiklai pataisos koeficientai nenustatyti, pataisa daroma taikant bendrąjį šalies vartojimo kainų indeksą.
70. Vertinamo turto nuvertėjimas (fizinis ir (arba) funkcinis, ir (arba) ekonominis) nustatomas vienu iš šių skaičiavimo modelių:
70.1. suskaidymo skaičiavimo modeliu;
70.2. gyvavimo amžiaus skaičiavimo modeliu;
70.3. rinkos pokyčių skaičiavimo modeliu.
71. Turto vertintojas turto vertinimo ataskaitoje nurodo:
71.1. išlaidų (kaštų) metodo taikymo ar netaikymo pagrindimo aplinkybes;
71.2. vertinamo turto sukūrimo sąnaudų skaičiavimo modelio pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;
71.3. padarytų šios Metodikos 69 punkte nurodytų pataisų būtinumo pagrindimo aplinkybes;
71.4. vertinamo turto nuvertėjimo skaičiavimo modelio pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;
71.5. taikytas formules ir atliktų skaičiavimų sekas bei rezultatus.

IV. PAJAMŲ METODAS IR JO TAIKYMAS

72. Pajamų metodu nustatoma turto rinkos vertė.

73. Pajamų metodo esmė – turto teikiamos naudos – grynųjų būsimųjų pinigų srautų perskaičiavimas į turto vertę.

74. Pajamų metodu gali būti vertinamas tik tas turtas, kuris duoda ar gali duoti pajamas.

75. Vertinant turtą pajamų metodu taikomi šie skaičiavimo būdai:

75.1. diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdas;

75.2. kapitalizavimo skaičiavimo būdas;

75.3. kiti tarptautinėje praktikoje taikomi skaičiavimo būdai.

76. Taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą, turto vertė apskaičiuojama kaip grynųjų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė.

77. Su turtu susiję grynieji būsimieji pinigų srautai skaičiuojami pagal esamą turto būklę arba maksimalų ir geriausią jo panaudojimą (kai maksimalus ir geriausias turto panaudojimas teisiškai galimas ir finansiškai įmanomas).

78. Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus įtraukiama:

78.1. pajamos, numatomos gauti nuolat naudojant turtą;

78.2. numatomos išlaidos, susijusios su to turto naudojimu;

78.3. remonto ir eksploatavimo išlaidos, reikalingos turtui išlaikyti tokios būklės, kuri leistų gauti pajamas pagal grynuosius būsimuosius pinigų srautus;

78.4. pinigų suma, numatoma gauti perleidus turtą grynųjų būsimųjų pinigų srautų laikotarpio pabaigoje, jei ji yra pagrįstai tikėtina.

79. Kapitalizavimo skaičiavimo būdas dažniausiai taikomas, kai numatomi grynųjų būsimųjų pinigų srautai kinta tolydžiai.

80. Taikant kapitalizavimo skaičiavimo būdą, pajamų baze gali būti veiklos pajamos arba grynosios pajamos.

81. Parinkus pajamų bazę, atliekamos pataisos (jeigu būtina), panaikinant nebūdingas (atsitiktines) pajamas ar išlaidas, ir apskaičiuojamos grynosios koreguotos pajamos.

82. Turto vertė, taikant kapitalizavimo skaičiavimo būdą, apskaičiuojama kapitalizuojant grynąsias koreguotas pajamas (grynąsias koreguotas pajamas pagal pasirinktą pajamų bazę dalinant iš kapitalizavimo normos)

83. Turto vertintojas turto vertinimo ataskaitoje nurodo:

83.1. pajamų metodo taikymo ar netaikymo pagrindimo aplinkybes;

83.2. pajamų metodo skaičiavimo būdo pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;

83.3. grynųjų būsimųjų pinigų srautų prognozes ir joms sudaryti taikytas prielaidas;

84.4. pajamų bazės pasirinkimo ir pataisų (jeigu jos atliekamos) būtinumo pagrindimo aplinkybes;

83.5. taikytas formules ir atliktų skaičiavimų sekas bei rezultatus.

Vertintojas vertindamas atsižvelgia į vertinimo sritį bei tikslą ir surenka duomenis apie:

- ✓ Vertinamo turto arba verslo buvimo vietos ekonominius, socialinius rodiklius;
- ✓ Vertinamo turto arba verslo rinkos konjunktūrą ir finansavimo sąlygas;
- ✓ Vertinamo turto arba verslo teisinį režimą (nuosavybės teisė, kitos daiktinės teisės, juridiniai faktai, specialios naudojimo sąlygos ir kt.);
- ✓ Turto arba verslo plėtros galimybes ir (arba) alternatyvų panaudojimą.

Turto rinkos vertės nustatymo pagrindas yra galimos pajamos bei pelnas turtą naudojant ar juo disponuojant, laikantis maksimalaus ir geriausio panaudojimo principo. Maksimalų ir geriausią panaudojimą sąlygoja veiksniai, susiję su:

- ✓ Naudojimo tinkamumu;
- ✓ Naudojimo teisiniu pagrindimu;
- ✓ Turto fiziniu tinkamumu;
- ✓ Naudojimo finansiniu pasiteisinimu.

Plėtros galimybės ir (arba) alternatyvus panaudojimas: nėra (nenustatyta). Maksimalus ir geriausias vertinamo turto panaudojimas pagal esamą paskirtį.

Nustatant turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę, jei nėra viešai skelbiamos jų rinkos kainos, taikomi trys vertinimo metodai: lyginamasis (rinkos), išlaidų ir pajamų.

Vertės nustatymo tikslas yra nustatyti sumą, už kurią vertės nustatymo dieną įprastomis rinkos sąlygomis rinkos dalyviai parduotų turtą ar paslaugas arba perleistų įsipareigojimą. Tikrajai vertei nustatyti, įmonė taiko vieną ar kelis iš šių metodų – lyginamąjį (rinkos), išlaidų (kaštų) ir pajamų.

Kartais (pavyzdžiui, kai vertinant turtą arba įsipareigojimą naudojamos tokio paties turto arba įsipareigojimų aktyviojoje rinkoje viešai skelbiamos kainos) nustatyti vertę pakanka ir vieno vertinimo metodo, tačiau būna atvejų, kai rekomenduojama taikyti ir kelis vertinimo metodus.

Jei sandorio kaina yra tikroji vertė, o vėlesniais laikotarpiais tikroji vertė bus nustatoma taikant vertinimo metodą, pagal kurį naudojami neskelbiami rodikliai. Vertinimo metodą reikia taikyti taip, kad gautas rezultatas būtų artimas sandorio kainai. Taip taikant vertinimo metodą užtikrinama, kad jis atitiktų esamas rinkos sąlygas, o įmonei būtų lengviau nustatyti, ar vertinimo metodą reikia keisti (pavyzdžiui, taikant tą vertinimo metodą gali būti neatsižvelgiama į tam tikrą turto arba įsipareigojimo savybę). Tikrąją vertę nustatydama pagal neskelbiamus rodiklius, po pirminio turto pripažinimo įmonė turi užtikrinti, kad gauti rezultatai atitiktų viešai skelbiamus rinkos rodiklius (pavyzdžiui, panašaus turto arba įsipareigojimo kainą) vertės nustatymo dieną.

Lyginamasis metodas yra vertinimo metodas, pagal kurį nustatoma turto vertė lyginant jį su tokiu pačiu ar panašiu žinomos kainos turtu. Taip pat naudojama kita svarbi informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties arba panašaus turto, įsipareigojimų arba turto ir įsipareigojimų grupės, pavyzdžiui, verslo. Taikant lyginamąjį metodą, būtina turėti pakankamai informacijos apie neseniai sudarytus analogiškų arba tapačių objektų sandorius. Vertinant šiuo metodu yra svarbus nekilnojamojo turto rinkos skaidrumas ir (arba) pakankamas informacijos kiekis apie šiuos objektus.

Lyginamasis (rinkos) metodas gali būti pagrindžiamas ir taikomas kainų nustatymo matricos būdu. Šis būdas yra matematikos modelis, daugiausia taikomas vertinant kai kurių rūšių finansines priemones, pavyzdžiui, skolos vertybinius popierius. Pagal matricos būdą remiamasi ne vien viešai skelbiamomis vertybinių popierių kainomis, bet ir vertinamų vertybinių popierių kainų ryšiu su kitų panašių viešai skelbiamų vertybinių popierių kainomis.

Turto vertintojas turi nustatyti visus vertinamo ir lyginamojo objekto skirtumus, jei reikia, atlikti jų tikslinimus, apskaičiuoti vertinamo objekto vertę. Turto vertintojas turi atsižvelgti į lyginamojo objekto rinkos vertę, kuri yra kaina, kurią vertės nustatymo dieną rinkos dalyviai moka už objektą ir nustatydamas vertinamo objekto tikrąją vertę turi siekti, kad objekto tikroji vertė patikimai atspindėtų rinkos kainą, t. y. tikroji vertė atitiktų rinkos vertę. Bendra vertinamo objekto rinkos vertė apskaičiuojama pagal formulę: RV = PK + PV, kur RV – vertinamo objekto rinkos vertė, PK – lyginamojo objekto (analogo) pardavimo kaina, PV – patikslinimų vertė (ji gali būti ir neigiama).

Lyginamųjų objektų ir vertinamo objekto vertę lemiantys požymiais turi būti tapatūs arba panašūs. Todėl reikia įsitikinti, ar galima juos palyginti su vertinamuoju objektu pagal būklę, statybos (gamybos) mastą, naudojimo paskirtį, formą, komunikacijų būklę, statybos (gamybos) laiką, technines savybes ir įrengimą. Be to, reikia atmesti visus pardavimo atvejus, kai buvo parduodama neįprastomis arba asmeninėmis aplinkybėmis. Prie neįprastų aplinkybių priskiriamas nekilnojamojo turto įsigijimas:

- ✓ iš varžytinių;
- ✓ konkursuose;

- ✓ su nuolaida;
- ✓ ypatingomis mokėjimo sąlygomis.

Prie asmeninių aplinkybių priskiriamas turto pardavimas giminėms, kai atsižvelgus į ypatingus giminystės ryšius, prašoma mažesnės kainos, negu ji būtų sutarta su nesusijusiu pirkėju. Tokiam pardavimui priskiriami taip vadinami bedos pardavimai: savininkas, kuriam skubiai reikalingi pinigai, parduos turtą žemesne kaina nei įprasta.

Prie asmeninių aplinkybių priskiriami ir ypatingų interesų pirkimai: pirkėjas už labai patrauklų turtą moka kur kas brangiau arba pirkėjas, kuriam turto reikia skubiai ekonominei veiklai, taip pat sutinka mokėti didesnę kainą. Prie asmeninių aplinkybių dar priskiriami ir spekuliaciniai tikslai.

✓ Laiko pataisos koeficientas rodo rinkos vertės kitimo dydį. Jo reikia tada, kai lyginti imamas gerokai anksčiau įvykęs sandoris ar pasiūlymas (analogas) ir yra žinoma, kad per tą laiką rinkos konjunktūra pakito.

✓ Finansavimo sąlygų pataisos koeficientas laikomas, kai lyginami objektai buvo pirkti ir parduoti šiek tiek skirtingomis sąlygomis (išsimokėtinai, nuomos būdu ar kitaip).

✓ Kiti pataisos koeficientai išreiškia vertinamo objekto ir lyginamo analogo fizinių savybių ir naudojimo sąlygų skirtumus.

Šias pataisas galima apskaičiuoti santykiniu būdu, t. y. procentiniais dydžiais. Nedidelės fizinių požymių pataisos gali būti skaičiuojamos absoliučiu dydžiu. Kai kuriais atvejais nustatant tikslinimo sumą galima remtis išlaidų (kaštų) metodu. Jis taikomas tais atvejais, kai vertinamas objektas yra neseniai patobulintas ir todėl jis turi didesnį patrauklumą.

Vertinamo objekto ir lyginamųjų objektų parametrai ir skirtumai turi būti aiškiai ir suprantamai apibūdinti. Taikomų koeficientų reikšmės ir kiti skaičiavimai pateikiami turto vertinimo ataskaitoje.

Lyginamasis metodas netaikomas nustatyti turto tikrąją vertę, kai yra mažas panašių objektų sandorių skaičius arba jei vertinamas objektas yra unikalus arba nėra jokių sandorių, su kuriais galima palyginti. Turto ir verslo vertinimo metodikoje yra nustatytas minimalus lyginamųjų objektų skaičius, kada galima taikyti lyginamosios vertes metodą.

Išlaidų (kaštų) vertinimo metodas yra grindžiamas ekonomikos principu, kad pirkėjas už turtą nemokes daugiau nei kainuotų nusipirkti ar pasigaminti kitą tokio pat naudingumo turtą. Taikant išlaidų (kaštų) metodą, nustatoma suma, kurios reikėtų turto naudojimo pajėgumui atkurti vertinimo metu (dažnai vadinama dabartinemis turto atkūrimo išlaidomis)

Pardavėjo, kaip rinkos dalyvio, už parduodamą turtą gauta kaina yra pagrįsta išlaidomis, kurias pirkėjas, t. y. kitas rinkos dalyvis, patirtų ir atsižvelgdamas į turto nuvertėjimą pakoreguotų įsigijęs arba sukūręs kitą panašios paskirties turtą. Paprastai pirkėjas, kaip rinkos dalyvis, už turtą nemokėtų didesnės sumos už tą, kurios pakaktų pakeisti to turto naudojimo pajėgumą. Turto nuvertėjimas pirmiausia yra jo fizinės būklės blogėjimas. Be to, jam būdingas funkcinis (technologinis) ir ekonominis nuvertėjimas (dėl išorės veiksnių). Išlaidų (kaštų) metodas dažnai taikomas materialiojo turto, naudojamo kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir įsipareigojimais, tikrajai vertei nustatyti.

Ataskaitoje taikyti arba netaikyti metodai ir pasirinkimo pagrindimas.

Pajamų metodas netaikytas nes:

vertintojui nepavyko surasti pakankamai patikimų rinkos duomenų apie turto generuojamas pajamas, todėl pajamų metodu rinkos vertė neskaičiuojama.

Palyginamasis metodas netaikytas nes:

Remiantis metodikos 58.1 punktu „surenkama informacija apie ne mažiau kaip 3 per paskutinius trisdešimt šešis mėnesius įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių kainas, prioriteto tvarka naudojant artimiausius vertinimo datai įvykusius sandorius". Vertintojui nepavyko rasti analogiško arba panašaus turto atviroje rinkoje, todėl palyginamasis metodas yra netaikomas. Būtina atsižvelgti į vertinamo turto specifiką. Atsižvelgti į tai, kad šiuo atveju yra vertinami ne pavieniai daiktai, bet daiktų komplektas (kompleksas), kaip vienas nedalomas objektas (unikalus daiktų komplektas, CK 6.340, kuris būtinas specifinio viešojo juridinio asmens (**Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla**) funkcijoms vykdyti). Analogiškas komplektas ar sandoriai dėl būtent tokio daiktų komplekto perleidimo objektyviai nėra įmanomi, nes nėra ir negali būti daugiau nei vieno būtent tokias funkcijas vykdančio viešojo juridinio asmens, kuris rinkoje būtų pardavęs ar siūlęs parduoti savo kilnojamąjį turtą. Antra, visi vertinami daiktai yra kilnojamieji neregistruotini (išskyrus transporto priemones) ir sąlyginai mažos vertės daiktai, todėl tokių daiktų perleidimo sandoriai nėra registruojami, duomenys apie juos nėra nei kaupiami, nei viešinami, nėra objektyvios galimybės gauti bet kokius rinkos duomenis apie panašių naudotų daiktų sandorius. Trečia, šiuo atveju nėra jokios galimybės objektyviai remtis pasiūlos kainomis, kadangi objektyviai neįmanoma patikrinti nei antrinėje rinkoje siūlomų (parduodamų) daiktų pasiūlos kainos pagrįstumo, nei sandorių realumo, nei siūlomų daiktų panašumo (nepanašumo) į vertintus daiktus.

Išlaidų (kaštų) metodas:

Vertinamas turtas skaičiuojamas išlaidų (kaštų) metodu. Vertinime naudojamas išlaidų (kaštų) metodas. Ištrauka iš metodikos: „Išlaidų (kaštų) metodas taikomas apskaičiuojant specialios paskirties ar retai rinkoje parduodamų objektų vertę, kai lyginamuoju metodu ar pajamų metodu turto rinkos vertės nustatyti neįmanoma. Atsižvelgiant į tai, kad vertinamas turtas priklauso viešajam juridiniam asmeniui, kurio savininko teises įgyvendina valstybė (Vyriausybės kanceliarija), vertintojas privalo pasirinkti patį konservatyviausią, skaidriausią ir lengviausiai patikrinamą turto vertinimo metodą – išlaidų (kaštų) metodas, kadangi šio metodo taikymui yra daugiausia objektyviai patikrinamų duomenų ir šiuo metodu nustatyta kaina kelia mažiausiai abejonių. Vertintojas pažymi, kad nesant informacijos ir duomenų apie vertinamo turto sandorių ar pasiūlos kainas, objektyviai neįmanoma pateikti ir informacijos apie tai, kad tokia informacija ir duomenys neegzistuoja – informacijos ar duomenų apie sandorius nebuvimas objektyviai vertintinas kaip duomenų ar informacijos neegzistavimas.

Vertinamas turtas (baldai, kompiuteriai, spausdintuvai, telefonai, mokymo inventorius, spec. įrengimai, skaičiavimo mašinos, mokomieji modeliai, programos) yra specialios paskirties turto kompleksas ir retai parduodamas rinkoje. Vertintojo nuomone, aukščiau nurodytos aplinkybės, kurios neleido turto vertinti palyginamuoju metodu, ir yra tos aplinkybės, kurios sudaro pagrindą taikyti išlaidų (kaštų) metodą. Kaip jau buvo minėta, turtas buvo vertinamas kaip nedalomas daiktų kompleksas, būtinas **Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla** funkcijoms vykdyti. **Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla** yra valstybinė įmonė, kurios tikslas yra specifinių funkcijų vykdymas, nėra jokių aplinkybių manyti ar daryti prielaidą, kad **Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla** turtas gali būti dalimis parduodamas ar nutraukiama **Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla** veikla. Vertintojui žinoma ir suprantama, kad turtas vertinamas siekiant nustatyti **Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla** valdomo turto komplekso vertę, todėl šiuo atveju turtas atitinka specialios paskirties ir retai (niekada) rinkoje neparduodamo turto apibrėžimą.

Vertintojas atsižvelgia į tai, kad dėl vertinamo turto specifikos (specifiniai elektronikos prietaisai, telekomunikacijų įrenginiai ir kt., kurių didžioji dalis šiuo metu jau nėra gaminami) nėra įmanoma remtis šiuo metu esančiomis tokio turto kainomis (nėra analogiškų naujų daiktų rinkoje), todėl vertintojas dėl objektyvių priežasčių (analogiško turto nebuvimo rinkoje) objektyviai negali remtis turto verte vertinimo metu, t. y. 2018 m. naujų analogiškų daiktų pardavimo verte. Dėl šios priežasties yra pasirinktas Metodikos 68.1. punkte nurodytas vertinamo turto sukūrimo sąnaudų nustatymo modelis. Vertintojo nuomone, būtent ta aplinkybė, kad šiuo metu nėra analogiškų daiktų rinkoje ir jie neparduodami, ir sudarė prielaidas taikyti išlaidų (kaštų) metodą. Vertintojas daro prielaidą, kad būtent šiuo atveju akivaizdu, kad dėl objektyvių aplinkybių turto pakeitimo kitu turtu išlaidų modelio taikymas nėra nei įmanomas, nei teisingas.

Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą. Balansinė atsargų vertė – vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse. Grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas. Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, Audito ir apskaitos tarnyba 9 VAS MR / 2 vertė. Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti. Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

3 Svarbiausios prielaidos, specialiosios prielaidos bei ribojančios sąlygos

- ✓ Turtas yra prieinamas atviroje rinkoje;
- ✓ Vertintojas pažymi, kad neatsako už užsakovo pateiktų duomenų tikslumą, paslėptus defektus ir nustatytą vertę, jei pateikti duomenys turėjo įtakos vertės nustatymui. Tais atvejais, kai pastebimos įvairios problemos, susijusios su vertinamu turtu, tai nurodoma ataskaitoje. Vertintojas neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su vertinamo turto nuosavybės teisėmis, jų apsunkinimu bei suvaržymais. Vertintojas neprisiima įsipareigojimų dėl turto vertės, pasikeitus turto naudojimo sąlygoms, turto fizinei būklei ar po įvykių bei sprendimų, kurie gali atsirasti po šios ataskaitos pateikimo;
- ✓ Vertintojas detaliai netyrė vertinamo turto nuosavybės teisių. Nebuvo atliekama nuosavybės teisę patvirtinančių dokumentų ekspertizė. Turtas vertinamas darant prielaidą, kad nuosavybės teisės neapribotos;
- ✓ Vertinimas atliekamas remiantis specialia prielaida, jog vertinamas turtas nėra įkeistas, areštuotas, į jį nėra nukreipti jokie trečiųjų asmenų reikalavimai ir turtas nėra suvaržytas jokiomis trečiųjų asmenų teisėmis. Turto atžvilgiu nėra jokių turtinių įsipareigojimų, kurie galėtų turėti įtakos vertinamo turto vertei;
- ✓ Turtas vertinamas darant prielaidą, kad kilnojamasis turtas visais esminiais atžvilgiais tenkina reikalavimus, keliamus vertinamojo turto objektui, t.y. jis eksploatuojamas pagal visus LR įstatymų keliamus reikalavimus, įskaitant atitikimą galiojantiems gamintojo reikalavimams, priešgaisrinės saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus, norminius reikalavimus ir reglamentus, nuostatus ir kodeksus, taikomus valstybės bei savivaldybės valdžios instancijų, turinčių jurisdikciją vertinamo turto atžvilgiu. Vertinamas turtas privalo tenkinti visus aukščiau išvardintus reikalavimus. Jei jis jų netenkina, tai gali turėti įtakos vertinamo turto vertei;
- ✓ Turto vertinimas atliktas remiantis prielaida, jog neegzistuoja taršos veiksniai arba išlaidos jų nukenksminimo darbams atlikti materialinės įtakos vertei neturi. Vertintojas nebuvo supažindintas su jokia tyrimų medžiaga, informuojančia apie teršalų ar kenksmingų medžiagų buvimą. Be to, nebuvo įpareigotas dometis vertinamo turto buvusiu ar esamu naudojimu, siekiant nustatyti, ar dėl to jie nebuvo užteršti, todėl prielaida remiasi tvirtinimu, kad minėti faktoriai neegzistavo ir neegzistuoja. Vertintojas neatsako nei už teršalų egzistavimą, nei už ekspertizės atlikimą ar mokslines žinias, reikalingas jų buvimui nustatyti. Jeigu vėliau paaiškės, jog vertinamo objekto ribose egzistuoja tarša, arba turtas naudojamas (numatomas naudoti) veiklai, dėl kurios ši tarša gali atsirasti, tuomet nustatytoji objekto vertė gali sumažėti;
- ✓ Vertintojas neprivalo dalyvauti teisme ar liudyti kitu būdu dėl atlikto įvertinimo, išskyrus oficialų teismo kvietimą;

✓ Vertintojas pažymi, kad ši vertinimo ataskaita parengta tik tuo tikslu, kuris nurodytas šioje ataskaitoje ir negali būti naudojama kitais tikslais;

✓ Vertintojas patvirtina savo išvadų pagrįstumą dėl kilnojamojo turto vertės esamomis jo naudojimo sąlygomis. Vertintojas neprisiima įsipareigojimų dėl turto vertės, pasikeitus turto naudojimo sąlygoms ar po įvykių bei sprendimų, kurie gali atsirasti po šios ataskaitos pateikimo;

✓ Vertintojas pareiškė nepriklausomą nuomonę;

✓ Vertintojas diskretiškai elgėsi su informacija, kurią gavo iš užsakovo vykdydamas užsakymą, neteikė jos ir ateityje neteiks tretiems asmenims be užsakovo/savininko ar pastarojo įgalioto asmens sutikimo;

✓ Vertinimo metu gautas rezultatas nebūtinai turi būti suprastas kaip pinigų suma, kurią potencialus pirkėjas privalo sumokėti, - galutinė kaina nustatoma derybose tarp atitinkamų šalių;

✓ Nustatyta turto vertė orientuota į vidutines kilnojamojo turto rinkos sąlygas Lietuvoje, tačiau konkreti sandorio suma gali priklausyti nuo daugybės specifinių sandorio sąlygų bei aplinkybių, kurių įvairovė šiame darbe nenagrinėta;

✓ Vertinamas turtas vertinamas su prielaida, kad turtas nebus perkeliamas į kitą vietą nei buvo apžiūros metu;

✓ Vertinamas turtas sudaro užbaigtą visumą;

✓ Turto vertintojas pažymi, kad vertinimas yra nepriklausomas, nes nėra interesų į vertinamą objektą, o atlyginimas už darbą nepriklauso nuo nustatytos vertės.

✓ Faktiška vertinamo turto pardavimo kaina gali skirtis nuo apskaičiuotosios vertės, priklausomai nuo rinkos sąlygų, susiklosčiusių pardavimo momentu, nuo pirkėjo ir pardavėjo sutartų mokėjimo sąlygų ir terminų, nuo ypatingų pirkėjo lūkesčių, investicinių sumanymų, ar kitų vertintojui vertinimo metu nežinomų, aplinkybių;

✓ Vertintojas patvirtina, kad nėra sąmoningai nuslėpti paaiškinimai arba pastebėjimai, kurie galėtų turėti įtakos nustatomai vertei. Vertintojas pažymi, kad neatsako už užsakovo pateiktų duomenų tikslumą ir nustatytą vertę, jei pateikti duomenys turėjo įtakos vertės nustatymui;

✓ Vertintojas nei praeityje, nei dabartiniu metu, nei ateityje neketino ir neketina turėti intereso į turtą (arba jo dalį), kuris yra vertinamas;

✓ Dėl turto valdymo teisių perleidimo ar apribojimų vertintojas informacijos neturi;

✓ Remiantis užsakovo pageidavimu ir pateiktu aiškinamuoju raštu, bibliotekos fondas (ilgalaikiame turte esantys vadovėliai), knygos, blankai, vadovėliai, licencijos, spec. mokymo moduliai, žemėlapiai, stendai, antspaudai, valstybės heraldika (išskyrus vėliavas), skulptūros, meno dirbiniai ir paveikslai yra nevertinami. Turto vertinime buhalterinė įsigijimo vertė.

✓ Kompiuterinems programoms ir intelektinei nuosavybei yra netaikomas nei fizinis, nei ekonominis, nei funkcinis nusidėvėjimas. Programos suinstaliuotos naudojamuose mokyklos kompiuteriuose. Kai įranga yra nudėvima, kompiuterinės programos perkeliamos į kitą įrenginį. Priimama prielaida, kad intelektinės nuosavybės licencijos sąlyginė vertė vertinimo dienai yra turto įsigijimo kaina.

✓ Vertintojas daro prielaidą, kad turtas, kuris viršija apklausos metu gautą maksimalų tarnavimo amžių yra fiziškai ir morališkai pasenęs, nusidėvėjęs. Remiantis užsakovo atsakymu į paklausimą dėl tokio turto naudojimo tolimesnėje įstaigos veikloje, daroma prielaida, kad turtas ir toliau bus naudojamas. Kadangi turtas ir toliau bus naudojamas ir turi būti įtrauktas į įstaigos apskaitą, todėl turto vertinime yra priimama sąlyginė turto vertė 1 € (1 vnt).

✓ Turto inventorizacija nėra atlikta, vertinime remiamasi užsakovo pateiktais duomenimis ir laikoma, kad pateikti turto sąrašai yra teisingi ir atitinkantys faktines aplinkybes.

4 Sąlygos ir aplinkybės, kurios gali turėti įtakos turto vertinimui ir į kurias nebuvo atsižvelgta

✓ Vertintojas neanalizavo turto daiktinių teisių ir netyrė turto disponavimo apribojimų;

✓ Nebuvo atliekama pateiktų dokumentų ekspertizė;

✓ Vertintojas neanalizavo turto savininko finansinės padėties, finansinių ir turtinių įsipareigojimų;

✓ Turto būklė nustatyta apžiūrint išoriškai, darant prielaidą, kad turto vidaus būklė atitinka normalų nusidėvėjimą pagal turto amžių bei išorinę būklę;

✓ Minimos sąlygos ir aplinkybės nebuvo išnagrinėtos, nes vertintojas neturi techninių ir juridinių galimybių jas ištirti;

✓ Vertintojai neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su vertinamo turto nuosavybės teisėmis, jų apsunkinimu bei suvaržymais; Vertintojai neprisiima įsipareigojimų dėl šioje ataskaitoje nustatytų turto verčių, pasikeitus turto naudojimo sąlygoms, turto fizinei būklei ar po įvykių bei sprendimų, kurie gali atsirasti po datos, kuri šioje ataskaitoje įvardinta kaip vertės nustatymo data;

✓ Vertintojas remiasi tik tomis sąlygomis ir aplinkybėmis, kurios turi įtakos vertinamo turto vertei, kurios buvo iki nurodytos turto vertės nustatymo dienos (praeityje);

✓ Vertintojas vadovaujasi tais teisės aktais ir dokumentais, kurie galiojo iki ir nurodytą turto arba verslo vertės nustatymo dieną (praeityje).

5 Turto vertintojas

✓ Turtą įvertino ir turto vertinimo ataskaitą parenge UAB „Vertinimo partneriai" buveines adresas Vilniaus m. Lvovo g. 13-12. Įmonės kodas: 304746018, duomenys apie įmonę saugomi juridinių asmenų registre – VĮ „Registrų centras", Vilniaus filialas. Įmonės įrašymo į išorės turto vertinimo veiklą turinčių teisę verstis asmenų sąrašą pažymėjimo Nr. 000179, įrašymo į sąrašą pagrindas - Turto vertinimo priežiūros tarnybos direktoriaus 2018-02-28 įsakymas Nr. V1-68. Įmonės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijimas „BTA Insurance Company" SE filialas Lietuvoje Nr PCAD049722 išduotas 2018-03-26;

✓ Turto vertinimo ataskaitą sudarė – kilnojamojo turo vertintojas Kristina Vysockaja, kvalifikacijos pažymejimas Nr.000149, išduotas 2017-12-06, Vilnius.

6 Bendros pastabos ir rinkos komentaras

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2018 m. spalio 11 d.

Pasaulio ekonominis aktyvumas tebėra gana didelis, tačiau jo raida įvairiuose regionuose tampa mažiau vienoda. Ekonominis augimas yra sustiprėjęs JAV, kur aktyvumą skatinančiai veikia fiskalinės politikos sprendimai ir didėjančios privačiojo sektoriaus išlaidos. Stipri vidaus paklausa didina JAV importą, tuo prisidėdama prie pasaulio prekybos srautų. Tačiau pastaneji šiuo metu vis dėlto auga mažiau nei prieš keletą ketvirčių. Užsienio prekybos plėtra ypač prislopo išsivysčiusiose šalyse – euro zonoje, Japonijoje, kai kuriose kitose šalyse. Būtent šioje šalių grupėje 2017 m. ekonominis aktyvumas šoktelėjo labiausiai, tuo padidinęs viso pasaulio ūkio plėtrą, o pastaruoju metu šiose šalyse daugelis makroekonominių rodiklių tapo mažiau veržlūs – lėčiau auga apdirbamoji gamyba, importas ir eksportas, sumenko pasitikėjimo rodikliai.

Tarptautinei prekybai vis svarbesnis tampa neapibrėžtumas dėl jos perspektyvų. Įvestų prekybos suvaržymų tiesioginis poveikis yra ribotas – šie suvaržymai taikomi tik gana nedidelei pasaulinės prekybos daliai. Daug didesnę įtaką tiek prekybos srautams, tiek ekonominiam aktyvumui gali daryti rizika, kad įtampa prekybos srityje padidės ir kad vis labiau bus nutolta nuo pasiekimų laisvosios prekybos srityje. Didesni prekybos suvaržymai didintų įmonių sąnaudas, mažintų gyventojų perkamąją galią, o tai galėtų paveikti namų ūkių vartojimą, investicijas, darbo rinkos rodiklius. Poveikį makroekonominei raidai galėtų turėti ir prastesni lūkesčiai, skatinantys tiek gyventojus, tiek įmones atidėti išlaidas. Tikėtina, kad neapibrėžtumas dėl tarptautinės prekybos srautų jau turi įtakos įmonių sprendimams.

Mažiau didėjanti paklausa prekybos partnerėse turi poveikį Lietuvos eksportui. Mažiau nei pernai kyla lietuviškos kilmės prekių eksportas. Prie jo augimo sulėtėjimo daugiausia prisideda menkiau didėjanti paklausa ES šalyse. Bemaž visiškai išblėso reeksporto plėtra – pernai daug didėjusi Rusijos importo apimtis gerokai pakėlė Lietuvos reeksportą į šią šalį, o šiemet, Rusijos importui augant mažiau, reeksportas beveik nustojo kilti.

Kitaip nei išorės paklausa, su vidaus ūkine raida susijęs makroekonominiai rodiklial kol kas neišsikvepia. Pernai pradėjusios gana svarai augti, šiemet toliau reikšmingai didėja investicijos. Tiesa, pernai sparčiau kilo investicijos į gamybos priemones (nemaža jų dalis importuojama), o šiemet labiau gausėja investicijų į pastatus ir statinius. Tai siejama su numatomu lėšų iš ES paramos fondų daugėjimu, todėl ypač didėja inžinerinių statinių ir negyvenamųjų pastatų statybų. Statybos atsigauna tuo metu, kai šalies ekonominis aktyvumas jau viršija potencialųjį lygį, t. y. skaitlingesni statybos darbai dar labiau padidina ūkio plėtrą ir prisideda prie kai kurių makroekonominių disbalansų. Darbai statybų sektoriuje turi poveikį ne tik šiam sektoriui – veikiamas ūkinis aktyvumas susijusiose ekonominėse veiklose, gausinamos namų ūkių pajamos, o tai vėlgi didina vidaus paklausą, spaudimą darbo užmokesčiui ir kitiems darbo rinkos rodikliams.

Padidėjusi imigracija tik nedaug sumažina įtampą darbo rinkoje. Didžioji įvažiuojančiųjų užsienio piliečių dalis dirba transporto sektoriuje – šiame sektoriuje samdomų darbuotojų ėmė gerokai daugėti prieš dvejus metus, t. y. tuomet, kai buvo supaprastintos tam tikrų profesijų darbuotojų imigracijos procedūres. Transporto sektoriuje samdomų darbuotojų daugėja sparčiai – metinis augimo tempas artimas 5 proc. Tačiau daugelyje kitų ekonominių veiklų darbuotojų gausėja tik nedaug (pvz., pramonėje) arba jų mažėja (pvz., prekyboje, kitose paslaugų veiklose), nors visose pagrindinėse ekonominėse veiklose vis didesnė dalis įmonių teigia, kad darbuotojų trūkumas riboja jų veiklą. Tai rodo disbalansus darbo rinkoje, o jie galiausiai lemia spartų darbo užmokesčio kilimą, gerokai viršijantį darbo našumo augimo tempą, ir vis didėjančią darbuotojams atitenkančią sukurtos pridėtinės vertės dalį, kuri jau priartėjo prie istoriškai aukščiausios reikšmės. Tokie disbalansai darbo rinkoje stebimi jau netrumpą laiką ir artimiausiu metu neturėtų išnykti, o tai veikia viso ūkio plėtrą. Nemenkai didėjant vidaus paklausai ir, nors ir mažiau, nei laukta, augant eksportui, prognozuojama, kad realusis BVP šiemet padidės 3,4 proc. Kitąmet, numatant mažiau augsiančius srautus iš ES paramos fondų ir dar lėčiau didėsiančią paklausą užsienio prekybos partnerėse, ekonomikos plėtra turėtų būti mažesnė – prognozuojama, kad ūkio augimo tempas sudarys 2,8 proc.

Bendroji metinė Infliacija tebėra sumažėjusi. Infliacijos svyravimus labiausiai veikia su pasaulinėmis žaliavų rinkomis susijusios kainos. Sparčiai augant pasaulio ekonomikai, kylanti paklausa didinančiai veikia naftos kainas, kurias palaiko ir šią žaliavą

1

išgaunančių šalių pasiūlos ribojimas. Šiuo metu naftos kainos, skaičiuojamos eurais, yra apie 40 proc. didesnės nei prieš metus – būtent dėl šios priežasties kylančios degalų kainos dabar labiau didina bendrąją infliaciją nei kitų pagrindinių prekių ir paslaugų grupių kainos. Tiesa, pastaraisiais mėnesiais naftos kainos buvo mažesnės, nei buvo numatyta ankstesnėse makroekonominių rodiklių prognozėse (iš dalies dėl naftą eksportuojančių šalių susitarimo didinti šios žaliavos išgavimo apimtį), o tai yra vienas iš veiksnių, dėl kurių bendrosios infliacijos prognozė 2018 m. yra sumažinta. Mažiau, nei prognozuota, infliaciją didina ir maisto kainos. Susikaupus atsargoms ir esant pakankamai pasiūlai, daugelis maisto žaliavų, išskyrus grūdinių kultūrų, kainų pasaulinėse rinkose mažėja. Dėl šios priežasties lėčiau maisto kainos kyla ir vartotojams. Tiesa, jau artimiausiu metu ši lėtėjimo tendencija gali pasikeisti, nes šiemet vyravę žemės ūkiui nepalankūs orai ir prognozuojamas praslas derlius gali nulemti maisto kainų didėjimą. Grynoji infliacija, apimanti paslaugų ir pramonės prekių kainas, taip pat yra šiek tiek nukritusi. Tačiau šį sumažėjimą labiausiai veikia susisiekimo oro transportu kainos, kurios praėjusių metų vasaros mėnesiais itin daug pakilo, o šių metų vasarą dėl bazės įtakos buvo reikšmingai mažesnės nei prieš metus. Neįskaitant minėtų kainų poveikio, grynoji infliacija tebėra gana stabili, nes ją ir toliau didinančiai veikia augančios darbo sąnaudos ir vidaus paklausa. Prognozuojama, kad vidutinė metinė infliacija šiemet bus lygi 2,6 proc. Kitąmet, numatant daug mažesnį nei šiemet naftos kainų didėjimą, vidutinė metinė infliacija turėtų sumažėti. Prognozuojama, kad ji sudarys 2,2 proc.

Numatoma Lietuvos ekonomikos raida

	2018 m. spalio mėn. prognozė[a]			2018 m. birželio mėn. prognozė		
	2017	2018[b]	2019[b]	2017	2018[b]	2019[b]
Kainų ir sąnaudų kaita (%, pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI	3,7	2,6	2,2	3,7	2,7	2,2
BVP deflatorius[c]	4,3	2,5	2,2	4,3	2,6	2,2
Darbo užmokestis[d]	8,6	8,7	6,8	8,6	7,6	6,0
Importo deflatorius[c]	4,4	2,8	1,7	4,4	2,8	1,7
Eksporto deflatorius[c]	5,4	2,5	1,6	5,4	2,5	1,6
Ekonominis aktyvumas (palyginamosiomis kainomis; %, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas[c]	3,9	3,4	2,8	3,9	3,2	2,7
Privačiojo vartojimo išlaidos[c]	4,0	3,8	3,8	4,1	3,8	3,5
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos[c]	1,0	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1
Bendrojo pagrindinio kapitalo sudarymas[c]	6,7	7,7	5,2	6,7	6,9	5,2
Prekių ir paslaugų eksportas[c]	13,7	5,3	4,6	13,7	5,7	4,6
Prekių ir paslaugų importas[c]	13,6	6,2	5,5	13,6	6,9	5,4
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis; %, palyginti su darbo jėga)	7,1	6,5	6,3	7,1	6,7	6,6
Užimtųjų skaičius (%, pokytis per metus)[e]	–0,5	0,2	–0,3	–0,5	–0,1	–0,3
Išorės sektorius (%, palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	2,3	1,4	0,7	2,3	1,2	0,5
Einamosios sąskaitos balansas	0,7	–0,2	–0,8	0,7	–0,2	–1,0
Einamosios ir kapitalo sąskaitų balansas	1,9	1,7	1,5	1,9	1,6	1,2

[a] Makroekonominių rodiklių prognozės parengtos pagal informaciją, paskelbtą iki 2018 m. rugpjūčio 21 d.
[b] Prognozė.
[c] Pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.
[d] 2019 m. darbo užmokesčio augimo prognozė neapima jo perskaičiavimo dėl įsigaliojančių mokesčių ir pensijų sistemos pakeitimų.
[e] Nacionalinių sąskaitų duomenys; užimtųjų skaičius apibrėžiamas pagal vidaus koncepciją.

I. TARPTAUTINĖ APLINKA

Intensyvesnė tarptautinė prekyba, didesnės investicijos, pagerėję gyventojų ir įmonių lūkesčiai 2017 m. lėmė spartų pasaulio ekonomikos augimą. Daugelyje šalių prie nemažo augimo prisidėjo tiek investicijų, tiek eksporto, tiek namų ūkių vartojimo raida. 2018 m. balandžio mėn. pateiktu TVF vertinimu, pasaulio BVP augimas šiemet ir kitąmet turėtų išlikti spartus ir siekti 3,9 proc. Tiesa, 2018 m. pirmąjį ketvirtį išsivysčiusios rinkos ekonomikos šalyse augimas sulėtėjo. JK ekonomikos augimas per pirmuosius tris mėnesius siekė tik 0,1 proc., daugiausia dėl sumažėjusios darbų apimties statybų sektoriuje, mažesnio gamybos ir vidaus vartojimo augimo. Reikšmingai sulėtėjo ir Prancūzijos ūkio raida – nuo 0,7 proc. (2017 m. paskutinį ketvirtį) iki 0,2 proc. (2018 m. pirmąjį ketvirtį). Kita vertus, manoma, kad lėtesnis, nei tikėtasi, pirmojo ketvirčio ekonomikos augimas yra laikinas. JAV ūkio augimą 2018 m. turėtų paspartinti mokesčių mažinimas ir valdžios sektoriaus išlaidų didinimas, o euro zonoje poveikio turėtų nebedaryti pirmojo ketvirčio duomenis paveikę trumpalaikiai veiksniai, tokie kaip oras, švenčių dienos.

2017 m. ES ir euro zonos ekonomika paaugo daugiau, nei tikėtasi – metinis augimas siekė 2,5 proc. Eurosistema prognozuoja, kad 2018 ir 2019 m. euro zonos ekonomika augs atitinkamai 2,1 ir 1,9 proc. ES ir euro zonos ekonomikos augimo prognozes lemia stiprus verslo ciklo impulsas, pasireiškiantis per didesnius ekonominius pasitikėjimo rodiklius, atsigavusią užsienio prekybą ir palankias finansavimo sąlygas. Tikimasi, kad lebetęsiama skatinamojo pobūdžio pinigų politika šiemet prisidės prie namų ūkių vartojimo augimo ir investicijų plėtros. Metų pradžioje manyta, kad trumpuoju laikotarpiu ES ir euro zonos ekonomikos augimas gali viršyti lūkesčius, tačiau kai kurių makroekonominių rodiklių raida šių metų pirmąjį ketvirtį buvo prastesnė, nei tikėtasi. Vokietijos, didžiausios apimties ES ekonomikos, BVP augimo lėtėjimą pirmąjį ketvirtį lėmė mažesni, nei tikėtasi, vidaus vartojimo ir privačių investicijų į statybą rodikliai bei prastesni verslo lūkesčiai. Tiesa, dalį sulėtėjimo paaiškina vienkartiniai veiksniai, tokie kaip metalo pramonės darbuotojų streikai, prastesnės nei įprastai oro sąlygos ir gripo protrūkis. Kita vertus, vidutinės trukmės laikotarpiu kelios grėsmės euro zonos ir ES ekonomikos augimui išlieka. Riziką kelia didelis neapibrėžtumas dėl JK pasitraukimo iš ES ir derybų dėl naujosios prekybos sutarties baigtis. Be to, ES ir euro zonos ekonomikos augimą gali lėtinti mąžtantis darbo našumo augimas.

2018 m. pirmąjį ketvirtį JK ūkis augo lėčiausiai per penkerius metus. Reikšmingas sulėtėjimas siejamas su menkesniu pasauliniu ekonomikos augimu, nepalankiomis klimato sąlygomis metų pradžioje ir neapibrėžtumu dėl „Brexito" baigties. Mažesnis, nei tikėtasi, ekonomikos augimas 2017 m. paskutinį ketvirtį lėmė prastesnius ir visų praėjusių metų plėtros rezultatus. Vis dėlto prognozuojama, kad veržli pasaulio ir ES ekonomikos raida skatins eksportą. Eksporto raida šiais ir 2019 m. turėtų bent kiek palaikyti šalies BVP augimą.

JAV ekonomikos aktyvumas ir toliau bus didelis, daugiausia dėl sparčiai augančios vidaus paklausos. Dabar vykdoma skatinamoji fiskalinė politika palankiai veikia investicijų ir vartojimo išlaidas, todėl tikimasi, kad JAV BVP augimas 2018 m. padidės iki 2,9 proc. Be to, JAV darbo rinka išlieka stipri. 2018 m. kovo mėn. duomenimis, nedarbo lygis sudarė 3,9 proc. Toks žemas paskutinį kartą jis buvo prieš 17 m. Kita vertus, nors makroekonominiai rodikliai pagerėjo, dėl mokesčių sumažinimo pablogėjo viešųjų finansų padėtis ir tai prisidėjo prie einamosios sąskaitos deficito ir valstybės skolos padidėjimo. Be to, užimtumo didėjimas ir vidaus vartojimas artimiausiu metu gali paskatinti kainų augimą.

Rusijos ekonomikos augimas tiek 2017 m., tiek 2018 m. pradžioje buvo gana lėtas, bet nuoseklus. Palanki išorės aplinka (didesnės žaliavų kainos ir didesnė tarptautinė prekyba) pagerino Rusijos einamąją sąskaitą ir

Daugelis tarptautinių institucijų tikisi sparčios ūkio raidos tiek išsivysčiusiose, tiek ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse.

1 lentelė. Kai kurių išsivysčiusių ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių BVP ir vartotojų kainų pokytis

	2017	2018*	2019*
Realiojo BVP pokytis, proc.			
Pasaulis	3,8	3,9	3,9
Išsivysčiusios šalys	2,3	2,5	2,2
JAV	2,3	2,9	2,7
Euro zona	2,5	2,4	2,0
JK	1,8	1,6	1,5
Besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys	4,5	4,6	4,9
Kinija	6,9	6,6	6,4
Rusija	1,5	1,7	1,5
Brazilija	1,0	2,3	2,5
Infliacija, proc.			
Išsivysčiusios šalys	1,7	2,0	1,9
Besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys	4,0	4,6	4,3

**2018 m. balandžio mėn. TVF prognozės.*

2017 m. didėję ekonominio pasitikėjimo rodikliai euro zonoje šiek tiek sumažėjo.

1 pav. Euro zonos pasitikėjimo rodiklių raida

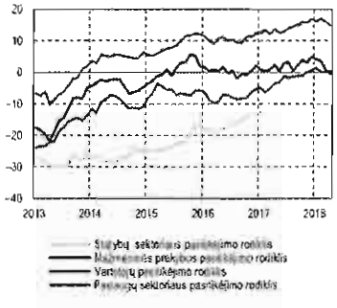

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Palanki išorės aplinka prisidėjo prie Rusijos ekonomikos augimo. Dėl naftos kainų raidos nemenkai paaugo Rusijos užsienio valiutos atsargos, o mažesnė infliacija Rusijos centriniam bankui leido sumažinti matinę palūkanų normą.

2 pav. Rusijos ekonominių rodiklių prognozės

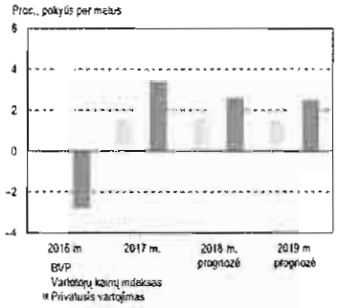

Šaltinis: „Consensus Economics" ir Lietuvos banko skaičiavimai.

padėjo sumažinti pirminį biudžeto deficitą. Dėl naftos kainų raidos nemenkai paaugo ir Rusijos užsienio valiutos atsargos, o sumažėjusi infliacija ir jos lūkesčiai Rusijos centriniam bankui leido sumažinti metinę palūkanų normą iki 7,25 proc.

Kaimyninių šalių ekonomikos augimas išlieka spartus. 2017 m. Latvijos BVP metinis augimas sudarė 4,5 proc. Prie ūkio augimo prisidėjo tiek išorės, tiek vidaus paklausa. Latvijos centrinis bankas prognozuoja, kad ekonomikos augimas 2018 m. viršys 4 proc., o daugelis stambių investicinių projektų, kurie pradėti vykdyti 2017 m., bus vykdomi ir šiemet. Be to, nemenkai kylantis darbo užmokestis turėtų skatinti vidaus vartojimą. 2017 m. Estijos BVP paaugo 4,9 proc. – kone daugiausia per dešimtmetį. Kaip ir daugelyje šalių, augimą skatino eksporto plėtra ir ypač atsigavusios investicijos. Estijos ekonomika ir toliau turėtų nemenkai augti, tačiau jos augimas, kaip ir kitose Baltijos valstybėse, gali ir sulėtėti, nes pastaraisiais metais jį nemažai lėmė tiek vidaus, tiek išorės paklausos padidėjimas, o įmonių gamybos pajėgumai ir darbo našumas keitėsi ne tiek daug.

Skatinamoji pinigų politika ir spartesnis ES šalių ekonomikos augimo tempas pagerino Skandinavijos šalių ekonomines perspektyvas. Tikimasi, kad dėl skatinamosios fiskalinės politikos ir dėl to suaktyvėsiančios vidaus paklausos Švedijos BVP augimas turėtų išlikti tvirtas. Vis dėlto trumpuoju laikotarpiu Švedijos ekonomikos augimui riziką kelia vangumas būsto rinkoje. Tai dėl didesnės skolos naštos gali riboti namų ūkių išlaidas ir pakenkti ilgalaikiam investicijų augimui. Praėjusiais metais sulėtėjimas Norvegijos būsto rinkoje sukėlė tam tikrą neapibrėžtumą dėl trumpojo laikotarpio ekonomikos augimo perspektyvų, tačiau, naujausiais duomenimis, staigus užimtumo ir darbo užmokesčio padidėjimas vis dėlto prisideda prie vidaus vartojimo augimo, o išaugusios investicijos į naftos išgavimą – prie eksporto apimties didėjimo. Danijos ir Suomijos ekonomikos augimo perspektyvos palankios – tai rodo išaugę namų ūkių ir įmonių pasitikėjimo rodikliai.

2017 m. žaliavų kainos nemažai svyravo, o šių metų pradžioje jų augimas buvo nebe toks didelis. Kitaip nei ankstesnius kelerius metus, 2017 m. naftos kainos nemenkai paaugo. Pagrindiniai tai lėmę veiksniai – naftą eksportuojančių šalių organizacijos (OPEC) ir kai kurių jai nepriklausančių šalių, įskaitant Rusiją, įsipareigojimų riboti naftos išgavimą laikymasis, taip pat spartesnis, nei tikėtasi, pasaulinės paklausos augimas, geopolitinės rizikos ir galimos JAV sankcijos Venesuelai bei Iranui. Tiesa, pasaulinės naftos kainos 2018 m. vis dėlto buvo didesnės, nei tikėtasi, ypač gegužės mėn. Tam įtakos turėjo OPEC ir kitų naftos gavybos šalių susitarimas mažinti naftos išgavimo mastus ir JAV sprendimas pasitraukti iš Irano branduolinio susitarimo. Metinis metalų kainų augimas 2017 m. siekė 22 proc. ir tikimasi, kad 2018 m. jis sumažės iki 18 proc. Bendrą metalų kainų kilimą paskatino didėjantis atotrūkis tarp pasaulinės paklausos ir pasiūlos. Spartus pasaulio ekonomikos augimas didino metalo žaliavų paklausą, o viena didžiausių metalų eksportuotojų – Kinija – mažino gavybą. Maisto žaliavų kainos 2018 m. pradžioje augo kur kas mažiau nei 2017 m., daugiausia dėl kritusių cukraus ir aliejų kainų. Pagerėjus cukraus žaliavos eksporto galimybėms Brazilijoje ir Indijoje, gaminlojai galėjo padidinti pasiūlą, tai mažino pasaulines kainas. Tiesa, kai kurios žaliavų kainos nuosekliai didėjo, joms įtakos turėjo nepalankios oro sąlygos, neigiamai paveikusios Šiaurės ir Pietų Amerikos augalininkystės ūkius ir padidinusios grūdų kainas. Apskritai prognozuojama, kad dėl palankių klimato sąlygų maisto žaliavų kainos 2018 m. didės daug mažiau nei 2017 m. arba bus artimos kainoms, vyravusioms praėjusiais metais.

Tikimasi, kad ekonomikos augimas daugelyje Rytų ir Vidurio Europos šalių šiais metais gerokai viršys 3 proc.

3 pav. Kai kurių Rytų ir Vidurio Europos šalių infliacijos ir BVP prognozė 2018 m.

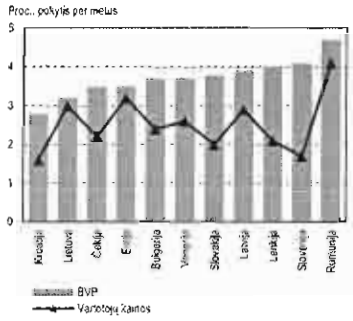

Šaltinai: „Consensus Economics" ir Lietuvos banko skaičiavimai

Daug didėjusios 2017 m., šiemet maisto žaliavų kainos auga kur kas mažiau.

4 pav. Pasaulinių maisto žaliavų kainų kaita

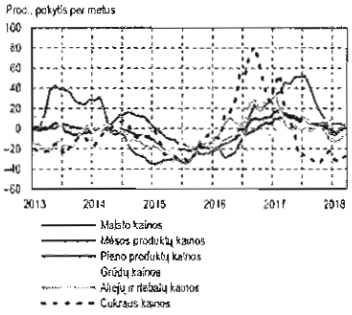

Šaltinai: Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija ir Lietuvos banko skaičiavimai

II. EUROSISTEMOS PINIGŲ POLITIKA

Eurosistema toliau vykdė stipraus skatinamojo pobūdžio pinigų politiką ir skelbė planuojanti tokią ją palaikyti ilgą laiką. Eurosistema toliau palaikė mažas oficialiąsias palūkanų normas ir teigė, kad jos nesikeis dar gana ilgą laiką, gerokai ilgiau, negu bus vykdoma išplėstinė turto pirkimo programa (TPP).

2018 m. kovo mėn. Valdančioji taryba pakeitė ateities gaires dėl išplėstinės TPP apimties – atsisakyta vertinimo, kad per mėnesį superkamų skolos vertybinių popierių vertė ateityje gali didėti. Toks sprendimas buvo priimtas sustiprėjus įsitikinimui, kad su euro zonos ekonomikos perspektyva siejamų rizikų santykis ir finansinės sąlygos ateityje reikšmingai nesuprastės. Šį ECB valdančiosios tarybos įsitikinimą sustiprino tai, kad euro zonos ūkio augimo prognozė 2018 m. kovo mėn. buvo ir vėl pagerinta, o infliacijos prognozė rodė didėjančią tikimybę, kad kainų augimas viduliniu laikotarpiu taps ECB siekiamo lygio. Tačiau Valdančioji taryba paliko teiginį, kad prireikus TPP trukmė gali būti ilginama. Be to, Valdančioji taryba toliau teigia, kad ECB palūkanų normos išliks žemos ir nesikeis dar gana ilgą laiką, gerokai ilgiau, nei bus vykdoma išplėstinė TPP.

Eurosistema toliau sklandžiai vykdė išplėstinę TPP. Nuo 2018 m. pradžios išplėstinė TPP vykdoma pagal 2017 m. spalio mėn. pakeistus kiekybinio skatinimo programos parametrus, t. y. per mėnesį superkamų skolos vertybinių popierių vertė sumažinta nuo 60 iki 30 mlrd. Eur. Numatoma visa išplėstinės TPP trukmė yra 43 mėn. – programa bus vykdoma bent iki 2018 m. rugsėjo pabaigos. Planuojama bendra programos apimtis – 2,6 trln. Eur. Pagal ją iki 2018 m. balandžio pabaigos iš viso nupirkta turto už 2,4 trln. Eur. Pagal Viešojo sektoriaus pirkimo programą (VSPP) Eurosistemos nupirkta skolos vertybinių popierių suma sudarė 2,0 trln. Eur – 82 proc. viso pagal išplėstinę TPP iki šiol nupirkto turto.

Lietuvos bankas, kaip ir kiti euro zonos nacionaliniai centriniai bankai, toliau proporcingai prisideda prie Eurosistemos išplėstinės TPP įgyvendinimo. Iki 2018 m. balandžio pabaigos pagal VSPP Lietuvos bankas iš viso buvo nupirkęs skolos verybinių popierių už 9,9 mlrd. Eur, jų didžiąją dalį sudarė Europos institucijų skolos vertybiniai popieriai. Kita pirkimų dalis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai. Jų Lietuvos bankas kartu su ECB iki balandžio pabaigos nupirko už 2,8 mlrd. Eur. Lietuvos bankas ir ECB Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybinių popierių šiuo metu yra nupirkę tiek pat, kiek jų buvo nupirkta 2017 m. spalio mėn., nes 2018 m. vasario mėn. Vyriausybė išpirko didelės vertės skolos vertybinių popierių emisiją, kurios dalį buvo įsigijęs Lietuvos bankas ir ECB. Kadangi Vyriausybė į rinką iš viso yra išleidusi mažiau obligacijų, nei Eurosistema yra pasirengusi jų nupirkti pagal išplėstinę TPP, Lietuvos bankas ir ECB naujų Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybinių popierių įsigijo tik tiek, kiek jų reikėtų vasario mėn. sumažėjimui kompensuoti. Papildomus suplanuotus skolos vertybinius popierius pagal išplėstinę TPP Lietuvos bankas įsigijo kaip įprasta – pirkdamas daugiau Europos institucijų skolos vertybinių popierių.

Euro zonos vyriausybių ir įmonių skolinimosi kapitalo rinkose kaina yra šiek tiek didesnė nei buvo 2017 m. lapkričio mėn. Gerėjantys lūkesčiai dėl euro zonos ekonomikos perspektyvų ir stiprėjantis įsitikinimas, kad didžiųjų pasaulio centrinių bankų palūkanų normos ateityje kils sparčiau, lėmė, kad euro zonos vyriausybių 10 m. trukmės skolos vertybinių popierių vidutinis pajamingumas nuo 2017 m. lapkričio iki 2018 m. vasario vidurio didėjo. Vėliau šie lūkesčiai dėl įvairių veiksnių – kainų koregavimosi pasaulinėse akcijų rinkose, išaugusių geopolitinių neramumų, šiek tiek suprastėjusių euro zonos išankstinių aktyvumo rodiklių – sumenko, todėl vyriausybių skolos vertybinių popierių pajamingumas pamažėjo. Gegužės mėn. Italijos ir dalies kitų periferinių euro zonos šalių vyriausybių skolos kaina vėl pradėjo augti dėl neapibrėžtumo formuojant Italijos valdančiąją koaliciją. Euro zonos bendrovių skolos vartybinių popierių pajamingumas

Valdančiosios tarybos vertinimu, infliacija vis dar nėra pakankamai tvari, todėl toliau palaikomos itin žemos pagrindinės ECB palūkanų normos.

5 pav. ECB indėlių galimybės ir PRO palūkanų normos bei infliacija

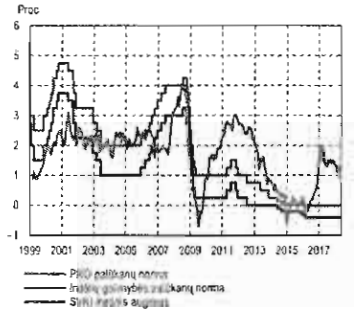

Šaltinis: „Thomson Reuters Datastream"

Didžiausią įtaką euro zonos vyriausybių skolos vertybinių popierių pajamingumo mažėjimui išplėstinė TPP padarė dar prieš ją paskelbiant, kai finansų rinkos į turto kainas iš anksto įskaičiavo didėjančią tikimybę, kad ECB imsis nestandartinių pinigų politikos priemonių. Vėliau didelę svyravimų dalį lėmė ir kiti veiksniai.

6 pav. Nacionalinė valiuta išleistų euro zonos vyriausybių 10 m. trukmės obligacijų metinis pajamingumas

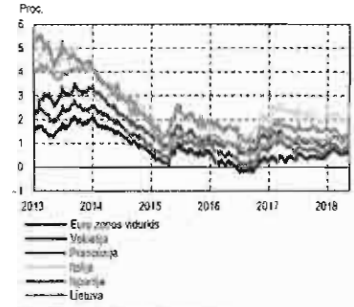

Šaltinis: ECB ir „Thomson Reuters Datastream".

Pastaba: Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybinių popierių pajamingumas iki 2018 m. sausio 31 d. – Lietuvos banko skaičiavimais, vėliau – ECB duomenys.

Palankios finansavimosi sąlygos skatina euro zonos ir Lietuvos realiojo sektoriaus kreditavimą.

7 pav. PFĮ skolinimo namų ūkiams ir ne finansų bendrovėms sumos kaita euro zonoje ir Lietuvoje

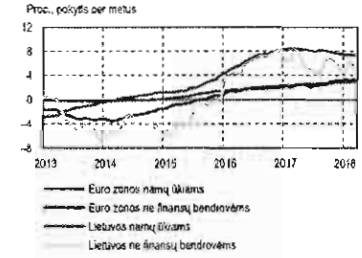

Šaltinis: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: pašalintas dalies pokyčių poveikis vertybinis popierius, PFĮ perdavimų ir perėmimų paskolų ir kitų veiksnių poveikis paskolų ūkiams.

atitiko vyriausybių skolos vertybinių popierių pajamingumo tendencijas ir taip pat yra didesnis nei 2017 m. lapkričio mėn. (investicinio reitingo didesnis 39, o aukštesnės rizikos – 97 baz. p.).

Skatinamosios Eurosistemos pinigų politikos priemonės prisidėjo prie to, kad euro zonoje ir Lietuvoje veikiančių bankų skolinimas augtų toliau. Tiesa, Lietuvoje paskolų didėjimui šiuo metu didesnį poveikį daro paklausos veiksniai – didesnės įmonių investicijos ir kylantis gyventojų darbo užmokestis[1]. Euro zonoje paskolų sumos privačiajam ne finansų sektoriui augimas nuo 2017 m. lapkričio mėn. toliau laipsniškai spartėjo. Lietuvoje paskolų portfelis ir toliau didėja sparčiau nei euro zonoje. Naujų paskolų ne finansų bendrovėms vidutinių palūkanų normų[2] tendencijos nuo 2017 m. lapkričio mėn. Lietuvoje ir euro zonoje išsiskyrė: Lietuvoje palūkanų normos padidėjo (41 baz. p.), o euro zonoje dar šiek tiek sumažėjo (3 baz. p.). Naujų būsto paskolų vidutinės palūkanų normos tuo pačiu laikotarpiu tiek Lietuvoje, tiek ir euro zonoje svyravo nežymiai (Lietuvoje paaugo 9 baz. p., o euro zonoje sumažėjo 3 baz. p.). Apskritai naujų paskolų palūkanų normų lygis išlieka žemiausias per visą istoriją euro zonoje ir labai žemas Lietuvoje.

Itin stipraus skatinamojo pobūdžio Eurosistemos pinigų politika tolliau darė teigiamą įtaką euro zonos ir Lietuvos makroekonominei raidai. ECB ekspertų vertinimu, dėl Eurosistemos įgyvendinamos plataus masto skatinamosios pinigų politikos euro zonos ūkis augs ir kainų lygis 2016–2020 m. kils 1,9 proc. p. daugiau. Eurosistemos skatinamoji pinigų politika Lietuvos ekonomiką teigiamai veikia daugiausia per eksportuojantįjį sektorių: didesnė euro zonos paklausa ir dar prieš išplėstinės TPP paskelbimą stipriai sumažėjęs euro kursas mūsų šalies eksportui suteikia daugiau galimybių. Lietuvos banko vertinimu, dėl skatinamosios pinigų politikos 2016–2019 m. mūsų šalies realiojo BVP augimas ir infliacija padidės atitinkamai 1,0 ir 1,3 proc. p.

Dėl Eurosistemos taikomų skatinamųjų pinigų politikos priemonių ne finansų bendrovių finansavimosi sąlygos išlieka itin palankios.

8 pav. PFĮ naujų paskolų ne finansų bendrovėms vidutinė palūkanų norma

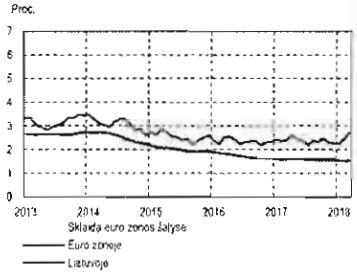

Šaltinis: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai

Pastaba: 3 mėn. slenkamasis vidurkis

Nors naujų paskolų būstui įsigyti palūkanų normos euro zonoje ir Lietuvoje jau kurį laiką iš esmės nekinta, dėl skatinamųjų Eurosistemos pinigų politikos priemonių jos išlieka itin palankios.

9 pav. PFĮ naujų būsto paskolų vidutinė palūkanų norma

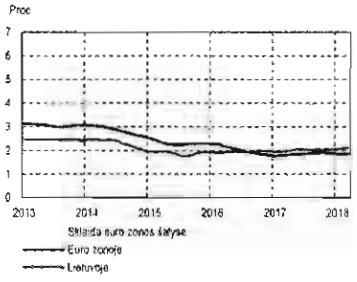

Šaltinis: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai

Pastaba: 3 mėn. slenkamasis vidurkis

[1] Daugiau apie paskolų portfelio augimo Lietuvoje priežastis žr. šios apžvalgos VII skyrių.

[2] Lyginant naujų paskolų ne finansų bendrovėms ir namų ūkiams palūkanų normas, naudojami 3 mėn. slenkamieji vidurkiai. Taip siekiama sumažinti laikinų svyravimų įtaką ir išgryninti tendencijas.

III. REALUSIS SEKTORIUS

Lietuvos ekonomikos augimas išlieka spartus. Tiesa, palyginti su praėjusių metų pirmąja puse, šiek tiek pakito veiksniai, labiausiai prisidedantys prie ūkio augimo. Iki praėjusių metų viduriu daugiausia prie ūkio plėtros prisidėjo namų ūkių vartojimas, o šiuo metu jo didėjimas yra nuosaikesnis. Vis dėlto Lietuvos ekonomika tebeauga sparčiu tempu, ir prie to labiausiai prisideda palanki užsienio paklausa, didinanti eksporto apimtį, bei gausesnės investicijos. Pažymėtina, kad jau netrumpą laiką stebimas palyginti spartus ūkio augimas lemia didėjantį gamybos atotrūkį, kuris rodo, kiek esama ūkio raida yra nutolusi nuo tvarios ūkio raidos. Didėjantis gamybos atotrūkis sudaro sąlygas formuotis disbalansams, o jie šiuo metu labiausiai pastebimi darbo rinkoje[3] ir yra viena iš svarbiausių spartaus darbo užmokesčio kilimo priežasčių.

Nors darbo užmokestis auga sparčiai, nedidėjantis užimtumas ir infliacija lemia nuosaikesnį namų ūkių vartojimo augimą. Jie riboja realiojo darbo užmokesčio fondo – vieno svarbiausių namų ūkių vartojimo raidai įtaką darančių veiksnių – augimą. 2017 m. antrąją pusę jis buvo daugiau nei trečdaliu mažesnis negu 2016 m. Tiesa, netgi augdamos lėčiau, namų ūkių iš darbo santykių gaunamos pajamos labiausiai prisideda prie namų ūkių realiųjų disponuojamųjų pajamų augimo. Tik pastarųjų augimas, kitaip nei darbo užmokesčio fondo augimas, 2017 m. antrąjį pusmetį nesulėtėjo. Tai sietina su valdžios institucijų sprendimais, dėl kurių padidėjo socialinės išmokos namų ūkiams ir ne taip sparčiai didėjo socialinės įmokos. Pastarųjų lėtesnis augimas sietinas su „Sodros" tarifų pakeitimais įsigaliojus kai kurioms naujojo socialinio modelio nuostatoms, o didesnes socialines išmokas lėmė 10 Eur nuo praėjusių metų spalio mėn. padidinta bazinė pensija. Vis dėlto kol kas šių sprendimų nulemtas namų ūkių perkamosios galios padidėjimas nepaskatino reikšmingesnio namų ūkių vartojimo augimo.

2017 m. Lietuvoje ūgtelėjo darbo našumas. Esant prastai demografinei situacijai, darbo našumas yra tarp svarbiausių veiksnių, sudarančių sąlygas ekonomikai augti. Ūgtelėjus darbo našumui, nustojo didėti keleriu pastaruosius metus didėjusi pridėtinės vertės darbo užmokesčio dalis. Ji jau daugiau nei trejus metus viršija istorinį vidurkį. Šiai tendencijai užsitęsus, dar labiau didėtų spaudimas įmonėms kelti prekių ir paslaugų kainas, o tai turėtų poveikį įmonių tarptautiniam konkurencingumui.

Darbo našumo augimui itin svarbios investicijos, o jos 2017 m. augo sparčiausiai per pastaruosius ketverius metus. Prie spartaus investicijų augimo prisidėjo investicijos tiek į pastatus ir statinius, tiek į mašinas ir įrenginius. Labiausiai investicijas į statybą didino trečdaliu padidėjusi naujų pramoninių pastatų ir sandėlių statybos darbų apimtis ir taip pat trečdaliu ūgtelėjusi inžinerinių tinklų, ypač dujų ir elektros, modernizacijos ir plėtros darbų apimtis. Didėjant investicijoms į statybą, kartu kyla ir statybų sektoriaus aktyvumas. Šis sektorius po kelerių metų pertraukos vėl yra tarp ekonominių veiklų, labiausiai prisidedančių prie Lietuvos ūkio augimo. Investicijų į transporto priemones didėjimui daugiausia įtakos turi tebesitęsiantis krovinius gabenančių įmonių vilkikų parko atnaujinimas ir plėtra, taip pat ir keleivių vežimui skirtų transporto priemonių parko atnaujinimas. 2017 m. antrąjį pusmetį investicijos į informacijos ir ryšių technologijas, kaip ir į intelektualinės nuosavybės produktus, toliau augo sparčiau nei visos investicijos. Tai rodo, kad įmonės tęsia gamybos procesų automatizavimą ir skaitmeninimą. 2017 m. itin daug prie investicijų gausėjimo prisidėjo ir valdžios sektorius. Viena daugiausia papildomų investicijų sulaukusių sričių buvo krašto apsauga.

Namų ūkių vartojimui augant nuosaikiau, Lietuvos ekonomikos sparčią plėtrą palaiko dėl itin palankios užsienio paklausos didėjanti eksporto apimtis ir augančios investicijos.

10 pav. Realiojo BVP kaitos veiksniai (išlaidų metodu)

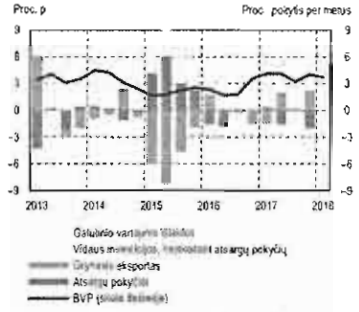

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Nedidėjantis užimtumas ir infliacija slopina realiojo darbo užmokesčio fondo didėjimą.

11 pav. Realiojo darbo užmokesčio fondo kaitos veiksniai

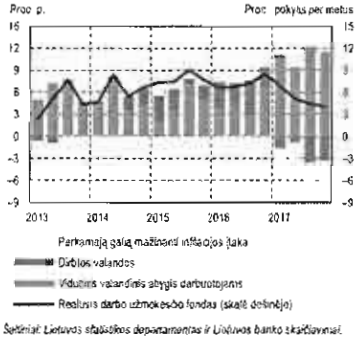

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Ūgtelėjus darbo našumui, nustojo didėti keleriu pastaruosius metus augusi pridėtinės vertės darbo užmokesčio dalis.

12 pav. Darbo našumas ir pridėtinės vertės darbo užmokesčio dalis

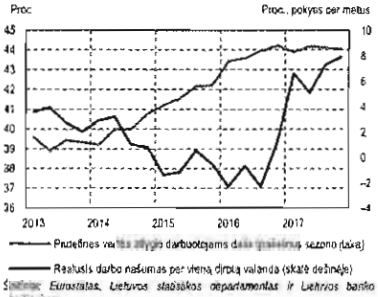

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

[3] Daugiau apie padėtį darbo rinkoje žr. šios apžvalgos IV skyrių.

Didėjančios investicijos ir auganti išorės paklausa labiausiai prisideda prie spartaus realiojo prekių ir paslaugų eksporto augimo. Jis 2017 m. buvo sparčiausias per pastaruosius šešerius metus. Vienas iš veiksnių – išorės paklausa – iki praėjusių metų vis labiau didėjo nuo 2015 m. vidurio. Pradžioje paklausa ėmė stiprėti ES šalyse, o vėliau ji pagyvėjo ir NVS regione, kuris 2017 m. pradėjo atsigauti po dvejus metus trukusio nuosmukio. Naujausi duomenys rodo, kad šiais metais išorės paklausa vis dėlto turėtų augti nuosaikiau. Tai ribos prekių ir paslaugų eksporto plėtrą. Vis dėlto jau netrumpą laiką prekių ir paslaugų eksportas auga sparčiau nei išorės paklausa, todėl didėja Lietuvos eksporto rinkos dalis. Tai rodo, kad Lietuvos įmonės sėkmingai investuoja į gamybos pajėgumų plėtrą ir procesų automatizavimą, taip pat diegia procesus, leidžiančius efektyviau panaudoti jau turimus gamybos pajėgumus. Numatomas dar spartesnis investicijų augimas turėtų sudaryti sąlygas eksportuotojams palaikyti santykinai sparčią plėtrą.

2017 m. investicijos augo sparčiausiu tempu per pastaruosius ketverius metus.

13 pav. Investicijų kaitos veiksniai (palyginamosiomis kainomis)

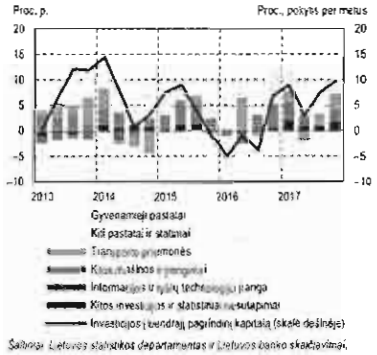

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Didėjančios investicijos ir auganti išorės paklause lemia spartų realiojo prekių ir paslaugų eksporto augimą.

14 pav. Išorės paklausa, gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis, prekių ir paslaugų eksponas (pašalinus sezono įtaką)

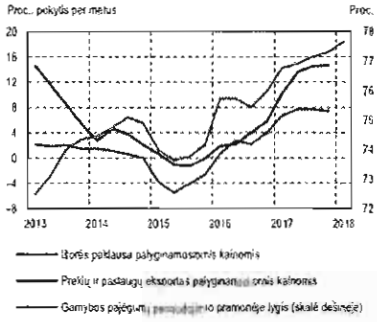

Šaltiniai: ECB, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

IV. DARBO RINKA

Darbo rinkoje jaučiama įtampa, tačiau padėtis didžiuosiuose ir mažesniuose šalies regionuose skirtisi. Šių metų pradžioje nedarbo lygis sudarė 7,2 proc. ir buvo 0,8 proc. p. mažesnis nei atitinkamu laikotarpiu prieš metus. Nedarbo lygis jau ilgiau nei metus mažėja lėčiau nei ankstesniais ketveriais metais. Tai gali reikšti, kad didžioji dalis nepanaudotų darbo jėgos resursų jau yra išnaudota. Pvz., nedarbo lygis didžiuosiuose miestuose – Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje – pernai buvo toks pat kaip praėjusio dešimtmečio ekonomikos pakilimui pasiekus aukščiausią tašką ir sudarė 3,8 proc. Esant tokiam nedarbui, įmonės dažnai samdo ne darbo neturinčius, o kitose įmonėse jau dirbančius asmenis. Vis dėlto visoje kitoje šalies dalyje nedarbo lygis sudarė 9 proc. ir buvo dvigubai didesnis nei minėtu pakilimo laikotarpiu. Tai rodo regioninės ekonomikos problemas, pvz., tai, kad nuo 2013 m. ūkio plėtra šioje šalies dalyje buvo reikšmingai lėtesnė nei didžiųjų miestų regionuose.

Įmonėms vis sunkiau randant darbuotojų, naujų darbo vietų daugėja lėčiau nei įprastai. Tam tikrose ekonominėse veiklose jų kaitą lėmė specifiniai su darbuotojų trūkumu nesusiję veiksniai. Pvz., darbo vietų prekybos sektoriuje mažėjo todėl, kad keli didesni prekybos tinklai automatizavo arba perkėlė į kitas įmones dalį funkcijų. Švietimo įstaigose darbo vietų mažėjo dėl mažinamo švietimo įstaigų tinklo. Vis dėlto prie darbo vietų skaičiaus augimo lėtėjimo daugumoje kitų veiklų įmonių prisideda vis didesnis darbuotojų trūkumas. Su juo metų pradžioje susidūrė 18 proc. įmonių, nors prieš metus – tik 14 proc. Be to, darbuotojų trūkumo didėjimas apima vis daugiau ekonomikos sektorių: iki 2017 m. pradžios jis buvo reikšmingesnis tik pramonėje ir prekyboje, tačiau pastaruoju metu trūkumas didėja ir statybos bei paslaugų sektoriuose.

Supaprastintos imigracijos procedūros bei darbuotojų trūkumas lemia išaugusį imigrantų iš ne ES šalių skaičių. Nuo 2017 m. pradžios įdarbinant profesijų, kurių darbuotojų Lietuvoje trūksta, atstovus iš ne ES šalių nebereikia tikrinti, ar nėra ES piliečio, galinčio užimti darbo vietą. Tai prisidėjo prie užsieniečių (daugiausia iš Ukrainos ir Baltarusijos) imigracijos didėjimo. Šių metų pradžioje profesijų, kurių darbuotojų Lietuvoje trūksta, sąrašas[4] buvo papildytas dalimi statybos profesijų. Tai padidins įmonių, galinčių naudotis supaprastinta imigracijos tvarka, skaičių. Vis dėlto 2017 m. bendra imigracija iš esmės nepasikeitė, nes išaugusią užsieniečių imigraciją atsvėrė sumažėjusi grįžtančių Lietuvos piliečių imigracija. Tiesa, prie pastarosios sumažėjimo Lietuvos migracijos statistikoje galėjo prisidėti aktyvesnis skolų už privalomąjį sveikatos draudimą administravimas. Šis veiksnys pastebimai paveikė emigracijos duomenis 2017 m. pradžioje.

Darbo užmokesčio augimas buvo spartus, tačiau šiek tiek lėtesnis nei ankstesniais ketvirčiais. Prie sulėtėjimo 2017 m. antrąjį pusmetį prisidėjo išnykęs minimaliojo darbo užmokesčio didinimo poveikis. Augimui dar labiau sulėtėti neleido nuo 2017 m. liepos mėn. įsigaliojusi naujojo darbo kodekso nuostata, numatanti, kad minimalusis darbo užmokestis mokamas tik už nekvalifikuotą darbą. Ji prisidėjo prie to, kad darbuotojų, dirbusių visą darbo dieną ir uždirbusių minimalųjį darbo užmokestį, dalis sumažėjo nuo 9,8 iki 3,3 proc. Šių metų sausio mėn. 5,2 proc. padidėjęs minimalusis darbo užmokestis šiek tiek paspartino atlygio augimą, tačiau mažiau nei įprastai, nes prisidėjo minėtos darbuotojų dalies sumažėjimas. Šiais metais prie darbo užmokesčio augimo veikiausiai prisideda ir įvesta socialinio draudimo įmokų žemutinė riba. Ji galėjo paskatinti didinti atlygį tiems darbuotojams, kurie gavo mažesnį nei minimalusis darbo užmokestį. Galiausiai prie spartaus darbo užmokesčio augimo daug prisideda darbuotojų trūkumas. Jį labiausiai junta kvalifikuotų darbuotojų ieškančios didžiųjų miestų įmonės. Svarbus veiksnys yra ir daugiau nei metus gana sparčiai kylantis darbo užmokestis viešajame sektoriuje.

Nors šalyje labiau jaučiamas darbuotojų trūkumas, darbo rinkos padėtis regionuose skiriasi.

15 pav. Nedarbo lygis didžiuosiuose miestuose ir likusioje šalies dalyje

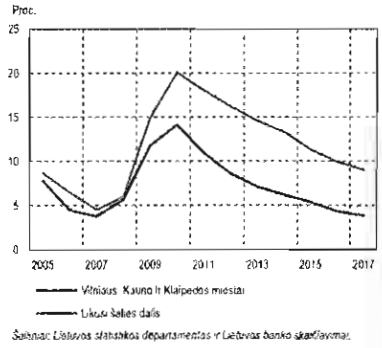

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Užsieniečių imigraciją paskatino paprastesnė jų įdarbinimo tvarka bei didėjantis darbuotojų trūkumas.

16 pav. Imigracijos kaitos veiksniai pagal pilietybę

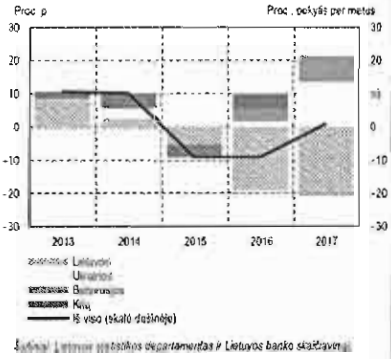

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Naujasis darbo kodeksas prisidėjo prie darbuotojų, gaunančių minimaliąjį darbo užmokestį, dalies mažėjimo.

17 pav. Minimaliąjį darbo užmokestį gaunančių darbuotojų dalis

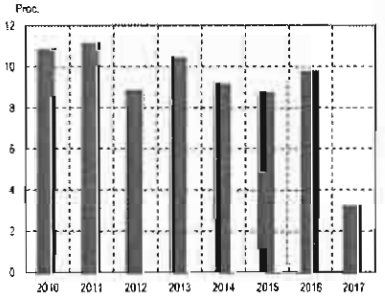

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

[4] Jį sudarė keturios profesijos – tolimųjų reisų vairuotojo, suvirintojo, siuvėjo ir laivų korpusų surinkėjo.

V. IŠORĖS SEKTORIUS

2017 m. eksporto plėtra buvo išskirtinai stipri. Nominalusis prekių eksportas padidėjo 16,9 proc. Prie to prisidėjo tiek augusios žaliavų ir gaminių kainos, tiek didėjusi realioji eksporto apimtis. Kaip įprasta, prie eksporto plėtros gana daug prisidėjo Lietuvos gamintojų investicijos. Praėjusiais metais materialinės investicijos į apdirbamąją gamybą padidėjo 16,0 proc. Tai didino įmonių gamybos pajėgumus, taigi ir galimybes didinti eksportą. Kita vertus, eksportą palankiai veikė gerokai palankesnė tarptautinė ekonominė aplinka. Daugiau nei anksčiau augo pasaulio ekonomika, geresnė buvo pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių padėtis. 2017 m. Vokietijos realusis importas padidėjo 5,1 proc., Latvijos – 9,5, Estijos – 3,5, Lenkijos – 8,7, o visos ES – 4,5 proc. Kadangi didelė lietuviškos kilmės eksporto dalis keliauja būtent į ES, toks ES importo padidėjimas buvo ypač palankus Lietuvos gamintojams. Gerokai pagyvėjo užsienio prekyba ir su kitu prekybos partneriu – Rusija. Šios šalies ekonomikai vėl pradėjus augti, imtos atkurti gamybos, prekybos ir kitos alsargos, o tai gerokai padidino šios šalies importą. 2017 m. Rusijos realusis importas padidėjo 17,4 proc. Į Rusiją Lietuva daugiausia reeksportuoja, taigi toks Rusijos importo padidėjimas palankiai veikė Lietuvos transporto sektorių. Apskritai reeksporto plėtra pernai lėmė beveik pusę viso nominaliojo prekių eksporto augimo.

Šiemet eksporto augimas pradeda lėtėti. Pastebimas tiek lietuviškos kilmės eksporto, tiek reeksporto augimo lėtėjimas. Pernai Rusijos importas paaugo itin daug, o šiemet augimas jau silpsta, tai daro mažinamąjį poveikį Lietuvos reeksporto plėtrai. Lietuviškos kilmės eksporto augimo tempas taip pat tapo mažesnis, tiesa, auga šis visų pagrindinių prekių grupių eksportas. Jo pagrindinė kryptis yra ES, taigi sulėtėjimą galėjo lemti šiek tiek prastesni ES ūkio rodikliai metų pradžioje. Kartu eksporto plėtrą skatina ūgtelėjęs eksportas į kitas nei ES ar NVS šalis. Pagrindinės išaugusio eksporto kryptys – JAV, Jungtiniai Arabų Emyratai, Turkija, Ukraina, Singapūras. Apskritai nuosaikesnė eksporto raida nėra atsiliktinė, nes mažiau kyla žaliavų ir gaminių kainos, mažiau didėja užsienio paklausa. Šiek tiek tolesnės perspektyvos neapibrėžtumą didina užsienio prekybos ribojimai, kuriuos ima taikyti didžiosios valstybės.

Einamoji sąskaita – artima subalansuotai. Nominaliojo eksporto augimui viršijant importo augimą, prekybos balansas 2017 m. pagerėjo. Tiesa, gerėjo tik prekybos paslaugomis balansas, jį labiausiai gerino vis dar sparti transporto sektoriaus plėtra. Prekybos prekėmis balansas šiek tiek pablogėjo, prie to prisidėjo aukštesnės energijos žaliavų ir produktų kainos. Pirminis balansas, palyginti su 2016 m. duomenimis, šiek tiek pagerėjo – deficitas buvo mažesnis. Tačiau šio balanso sudėtinės dalys keitėsi nevienodai. Darbo ir investicijų pajamų balansai iš esmės nesikeitė, o kitų pirminių pajamų balansas pagerėjo. Jo pagerėjimui daugiausia įtakos turėjo ūgtelėjusios ES lėšos, skiriamos žemės ūkio subsidijoms. Antrinių pajamų balansas iš esmės nepakito, perteklius buvo maždaug toks, koks jis buvo prieš metus. Panašaus lygio kaip 2016 m. buvo visi pagrindiniai antrinių pajamų balansai – valdžios sektoriaus, asmeninių pervedimų ir kt.

2017 m. prekių eksporto plėtra buvo išskirtinai didelė, šiemet eksportas auga mažiau.

18 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas ir reeksportas

(3 mėn. slenkamieji vidurkiai)

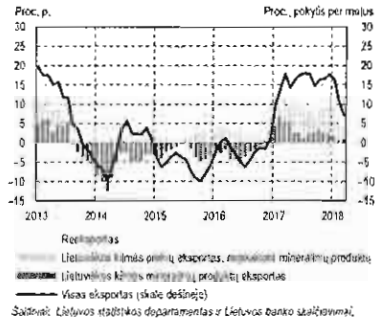

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekių eksportas auga mažiau, tačiau auga šis visų pagrindinių prekių grupių eksportas.

19 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas, neįskaitant mineralinių produktų, pagal produktus

(3 mėn. slenkamieji vidurkiai)

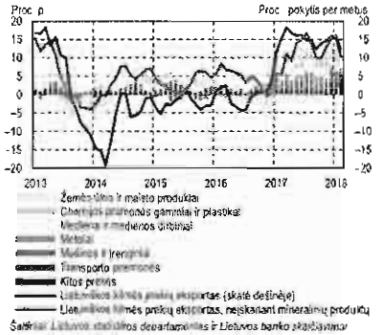

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekių eksportas į ES auga mažiau, bet paspartėjo eksporto į kitas nei ES šalis augimas.

20 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas, neįskaitant mineralinių produktų, pagal šalis

(3 mėn. slenkamieji vidurkiai)

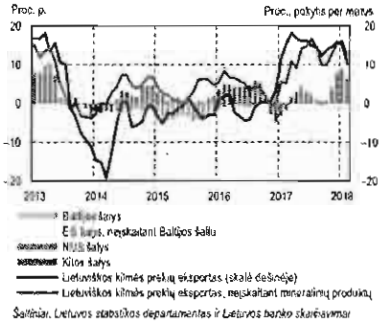

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

VI. KAINOS IR SĄNAUDOS

Vidutinė metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI, 2017 m. sudarė 3,7 proc. – kur kas daugiau nei pastaruosius keletą metų. Pradėjusi kilti 2016 m. pabaigoje, 2017 m. metinė infliacija visus mėnesius, išskyrus sausio mėn., buvo didesnė nei 3 proc. Infliacija nebuvo tolygi. Ji kilo iki rugsėjo mėn., kai pasiekė aukščiausią tašką (daugiau nei 4,6 %), o vėliau po trupučį krito ir metų pabaigoje sudarė apie 3,8 proc. Vartotojams 2017 m. visų grupių kainų kaita buvo mažiau palanki nei 2016 m.: paslaugų, maisto, įskaitant alkoholį ir tabaką, ir pramonės prekių kainos didėjo sparčiau, administruojamos kainos mažėjo lėčiau, o 2016 m. krintusios degalų ir tepalų kainos pernai gerokai padidėjo.

2017 m. antrojoje pusėje infliacijos kilimo tendencija pasikeitė – infliacija pradėjo mažėti. Tam daugiausia įtakos turėjo maisto, įskaitant gėrimus ir tabaką, kainų pokyčiai. Pirmiausia, šių metų kovo mėn. pradėjo nykti prieš metus padidintų mokesčių, ypač akcizų alkoholiniams gėrimams, poveikis bendrajai infliacijai. Šiemet akcizų alkoholiniams gėrimams nenumatoma didinti, taigi šių gėrimų kainų augimas turėtų būti gerokai nuosaikesnis. Maisto kainų, neįskaitant alkoholinių gėrimų ir tabako, augimas nuo praėjusių metų spalio mėn. lėtėja. Vienų labiausiai Lietuvoje vartojamų maisto prekių – pieno ir jo produktų – kainų kaita tampa kiek palankesnė vartotojams. Pvz., dėl nemenkai augančios žaliavinio pieno gamybos Europoje didėja jo ir susijusių produktų pasiūla. Šis veiksnys ir didelės pieno miltelių atsargos lėmė, kad pieno ir jo produktų, kurie sudaro beveik 4 proc. siekiančią vidutinio Lietuvos vartotojo krepšelio dalį, kainų augimas šių metų pradžioje buvo kur kas lėtesnis nei pernai. Kitų maisto žaliavų (pvz., mėsos, grūdų) kainų augimas šių metų pradžioje išlieka gana lėtas (mažiau nei 2 %), išskyrus dėl didelių atsargų pasaulyje jau kurį laiką mažėjančias cukraus kainas.

Bendrąją infliaciją metų pradžioje slopino ir mažiau brangę degalai. Pernai metų pradžioje jų kainų metinis augimas buvo apie 15 proc., o šių metų pradžioje šis augimas sudarė apie 2 proc. Tiesa, pasaulinės naftos kainos 2018 m. pirmaisiais mėnesiais vis dėlto buvo didesnės, nei tikėtasi, o gegužės mėn. kilstelėjo gerokai. Tam įtakos turėjo OPEC ir kitų naftos gavybos šalių susitarimas mažinti naftos išgavimo mastus, JAV sprendimas pasitraukti iš Irano branduolinio susitarimo. Naftos kainoms įtakos turėjo ir neramumai Venesueloje, pasaulyje vyraujanti didelė naftos paklausa. Numatoma, kad naftos žaliavų kainos 2018 m. bus didesnės nei praėjusiais metais. Tiesa, naftos rinka yra labai nepastovi, taigi galimi įvairūs nenumatyti pakitimai, ypač pasiūlos.

Grynoji infliacija, kurią apskaičiuojant įtraukiamos tik rinkos paslaugų ir pramonės prekių kainos, panašiai kaip ir bendroji metinė infliacija, yra sumažėjusi. 2017 m. rugpjūčio mėn. pasiekusi 3,8 proc., šių metų balandžio mėn. grynoji infliacija sudarė 2 proc. Grynajai infliacijai daugiausia įtakos turi kylančios paslaugų kainos (2017 m. vidutinis metinis paslaugų kainų augimas viršijo 5 %). Šias kainas pastebimai veikia pokyčiai darbo rinkoje, tiksliau – dėl darbuotojų trūkumo ir keliamos minimaliosios mėnesinės algos daug didėjantis darbo užmokestis. Jo augimas gerokai viršija darbo našumo augimą, taigi vienetinės darbo sąnaudos didėja. Istoriniai duomenys rodo, kad vienetinių darbo sąnaudų ir paslaugų kainų sąryšis yra teigiamas ir gana stiprus. Tiesa, tiek šias, tiek kitas kainas vienu metu veikia daugiau nei vienas veiksnys, bet paslaugų kainos su vienetinėmis darbo sąnaudomis paprastai yra susijusios labiau nei kai kurios kitos kainos.

Artimiausiu laikotarpiu paslaugų kainų augimas vis dėlto turėtų šiek tiek sulėtėti. Viena iš priežasčių yra tai, kad vidutinis darbo užmokestis artimiausiais metais turėtų augti lėčiau nei pernai ar užpernai. Šių metų pirmąjį ketvirtį jau buvo pastebimas paslaugų kainų augimo lėtėjimas. Tiesa, šis pokytis labiau sietinas su trumpalaikiais kainų svyravimais, ypač atostogų kelionių, susisiekimo oro transportu, apgyvendinimo paslaugų kainomis,

Tiek 2017 m., tiek 2018 m. pradžioje infliaciją Lietuvoje daugiausia didino kylančios maisto produktų, įskaitant alkoholį ir tabaką, ir paslaugų kainos.

21 pav. Metinė infliacija pagal SVKI ir jos veiksniai

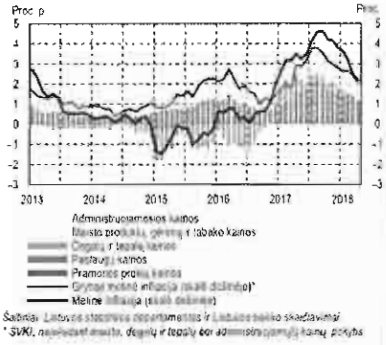

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai
** SVKI, neįskaitant maisto, degalų ir tepalų bei administruojamų kainų pokyčio*

Bendras maisto kainų augimas Lietuvoje vis dėlto pastebimai sulėtėjo.

22 pav. Maisto, tabako ir gėrimų kainų įtaka bendrajai metinei infliacijai

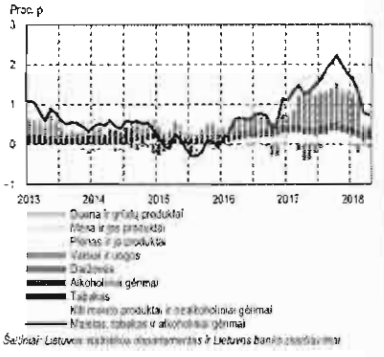

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai

Pasaulinės naftos kainos vėl kyla.

23 pav. Pasaulinių naftos kainų ir degalų kainų Lietuvoje kaita

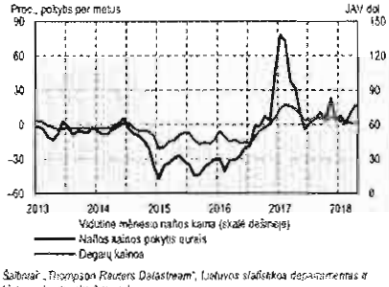

Šaltinis: „Thompson Reuters Datastream", Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai

o ne su pamatiniais ekonominiais veiksniais, tokiais kaip darbo sąnaudos.

Kitos grynosios infliacijos sudedamosios dalies – pramonės prekių – kainos svyruoja kur kas mažiau nei paslaugų kainos, jų svyravimą gana daug lemia sezoniškumas. Šios prekių grupės kainų svyravimui nemažai įtakos turi drabužių ir avalynės kainų kaita, o šių metų pirmąjį ketvirtį nemažą įtaką turėjo ir kietojo kuro brangimas. Kiek reikšmingiau bendrą pramonės prekių kainų augimą slopino farmacijos gaminiai. Pernai šie gaminiai atpigo 1,9 proc., o šiemet farmacijos gaminių kainos yra maždaug 4 proc. mažesnės nei prieš metus, iš dalies dėl nuo 21 iki 5 proc. sumažinto receptinių nekompensuojamųjų vaistų PVM tarifo.

Skirtingai nei kitos kainų grupės, administruojamosios kainos pastaruoju metu didina infliaciją labiau nei praėjusiais metais. Prie bendro administruojamųjų kainų augimo daugiausia prisideda kylančios atliekų surinkimo ir šilumos energijos kainos. Pastarosios šį sezoną gana nemažai kilo dėl gerokai išaugusių biokuro kainų, padidintų nepriklausomų šilumos gamintojų kainų, kiek padidėjusių dujų kainų. Sprendžiant iš metinių kainų pokyčių, iš gyventojams aktualiausių administruojamųjų kainų sumažėjo tik elektros kainos.

2017 m. euro zonoje gerokai padidėjusi bendroji infliacija pastaruoju metu šiek tiek sumažėjo. Sumažėjo ne tik grynoji infliacija (neapimanti energijos ir maisto kainų), bet ir kilų kainų augimas. Prie šio mažėjimo prisidėjo menkiau kilusios energijos kainos, taip pat šiek tiek mažiau augusios neapdoroto maisto kainos. Tuo pat metu euro zonos grynąją infliaciją, pastaruoju metu esančią ties 1,0 proc. lygiu, kaip ir Lietuvoje, daugiausia lemia kylančios paslaugų kainos. Gerėjant euro zonos ūkio būklei, paslaugų kainų augimas išlieka gana stabilus.

Kylančioms paslaugų kainoms įtakos turi didėjančios vienetinės darbo sąnaudos.

24 pav. Ryšys tarp paslaugų kainų ir vienetinių darbo sąnaudų metinio augimo 2008–2017 m. (ketvirčio dažnumu)

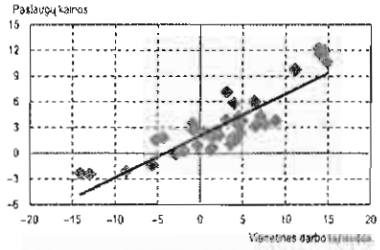

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai

Bendroji infliacija euro zonoje taip pat šiek tiek mažėja.

25 pav. Euro zonos infliacija pagal SVKI ir jos kaitos veiksniai

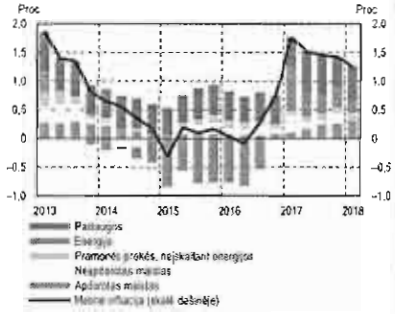

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

VII. EKONOMIKOS FINANSAVIMAS[5]

Kreditavimas Lietuvoje ir toliau nemenkai auga. 2018 m. kovo mėn. PĮ paskolų privačiajam ne finansų sektoriui portfelis buvo 6,2 proc. didesnis nei prieš metus, o grynasis naujų paskolų srautas per tą patį laikotarpį ūgtelėjo 10,8 proc. Teigiamas metinis paskolų portfelio augimas fiksuojamas jau trečius metus iš eilės ir reikšmingų jo lėtėjimo požymių kol kas nematyti. Nors kredito augimo sparta tebėra santykinai didelė, palyginti su realiąja šalies ekonomika, tokius pokyčius galima laikyti atitinkančiais makroekonominę raidą. Pvz., per 2017 m. kreditas Lietuvoje padidėjo 8,5 proc., o nominalusis BVP[6] – 8,2 proc., dėl to įsiskolinimo lygį rodantis kredito ir BVP santykis reikšmingai nepasikeitė.

Prie bendro paskolų portfelio augimo labiausiai prisidėjo būsto paskolos. 2018 m. kovo mėn. tokių paskolų portfelis buvo 7,9 proc. didesnis nei prieš metus, o grynasis naujų paskolų srautas išaugo 7,2 proc. Aktyviai namų ūkiai skolinosi ir vartojimui. Nors, palyginti su 2017 m. pradžia, vartojimo paskolų portfelio augimo tempas sulėtėjo, jis tebėra pakankamai spartus (4,7 %). Esminiai veiksniai, prisidėję prie nemenko namų ūkių skolinimosi, buvo mažos palūkanos, augantis darbo užmokestis, didėjantis vartojimas ir pakylėti gyventojų lūkesčiai dėl ateities perspektyvų. Tikėtina, kad namų ūkių skolinimasis ir toliau augs, tačiau lėčiau, nes būsto paskolų palūkanos nuosaikiai didėja, o aktyvumas nekilnojamojo turto rinkoje nebe toks didelis.

Aktyvi šalies ekonomika, tvari įmonių finansinė būklė ir atsigaunančios investicijos skatino verslo kreditavimą. PĮ paskolų ne finansų įmonėms portfelis augo ir 2018 m. kovo mėn. buvo 5,1 proc. didesnis nei prieš metus. Nors dėl pavienių stambių paskolų augimo tempas nuolat svyruoja, jis yra teigiamas nuo 2016 m. pradžios. Augančią kredito paklausą labiausiai lemia gerėjantys įmonių lūkesčiai dėl verslo perspektyvų ir su tuo susijęs aktyvesnis investavimas. Be to, jau kurį laikas įmonių pajamos auga, pelnas didėja, o turimo turto likvidumas gerėja, todėl bankai verslą finansuoja lengviau. Reikšmingai prie teigiamų kredito pokyčių prisidėjo prekybos bei profesinę, mokslinę ir techninę veiklą vykdančios įmonės. Joms suteiktų paskolų portfelis per 2017 m. padidėjo atitinkamai 146,2 mln. ir 188,0 mln. Eur. Labiausiai sumažėjo energetikos sektoriui suteiktų paskolų portfelis, kuris dėl jam būdingo spartaus didelių trumpalaikių paskolų vertės sumažėjimo per 2017 m. prarado du penktadalius savo vertės.

Nors palūkanų normos tebėra santykinai žemos, skolinimo sąlygos kai kuriems sektoriams griežtėja. Pvz., pastaraisiais metais nuosaikiai didėja būsto paskolų palūkanos. 2018 m. kovo mėn. vidutinė naujų būsto paskolų palūkanų norma siekė 2,20 proc. ir buvo 0,17 proc. p. didesnė nei prieš metus. Pastebimai brango stambios paskolos statybos veiklą vykdančioms įmonėms, o tai rodo, kad bankai šį segmentą vertina kaip vieną rizikingiausių. Statybos įmonėms suteiktų naujų mažų (iki 29 tūkst. Eur) paskolų palūkanos iš esmės nesikeitė, o stambių paskolų (daugiau nei 290 tūkst. Eur) – padidėjo.

Kreditavimas Lietuvoje ir toliau nemenkai auga.

26 pav. PĮ paskolų portfelio raida

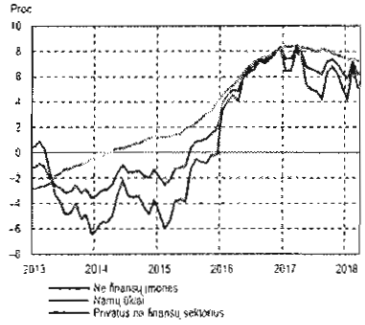

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Skolinimosi būstui įsigyti aktyvumas nemažėja.

27 pav. PĮ suteiktų naujų būsto paskolų grynasis srautas ir būsto paskolų portfelio metinis augimas

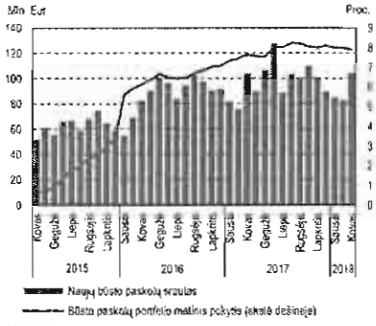

Šaltinis: Lietuvos bankas

Nekilnojamojo turto (įskaitant statybas) sektorius sudaro didžiausią PĮ paskolų portfelio dalį ir išsiskiria didžiausia įsiparėjojimų našta.

28 pav. Grynosios skolos ir EBITDA santykis bei sektoriaus dalis PĮ paskolų portfelyje

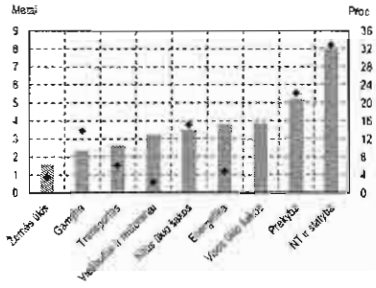

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

[5] Šioje dalyje paskoloms įvertinti naudojami Lietuvos banko Ekonomikos ir finansinio stabilumo tarnybos Statistikos departamento pateikiami PĮ duomenys, kurie yra patikslinti, atsižvelgus į bankrutavusias finansų įstaigas ir susijungimus (plačiau žr.: Lietuvos ekonomikos apžvalga, 2014 m. gruodis, 2 priedas). Šie duomenys gali skirtis nuo priežiūros tikslais renkamų bankų duomenų.

[6] Paskutinių keturių kalvirčių slenkamoji suma.

VIII. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

2017 m. antrus metus iš eilės Lietuvoje fiksuotas teigiamas valdžios sektoriaus balansas – perteklius sudarė 0,6 proc. BVP ir per metus padidėjo 0,3 proc. p. Gerėjusią fiskalinę padėtį daugiausia lėmė palanki ekonomikos ciklo fazė, sudariusi sąlygas mokestinių pajamų bei socialinių įmokų didėjimui, ir ribotas išlaidų augimas dėl mažėjusių palūkanų įmokų bei einamųjų ir kapitalo išlaidų. Nors 2017 m. valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų augimas buvo didžiausias per pastaruosius keterius metus (išlaidų augimas – dižiausias nuo 2011 m., pajamų – nuo 2014 m.), tačiau sparčiau augęs nominalusis BVP lėmė valdžios sektoriaus pajamų ir BVP santykio, taip pat išlaidų ir BVP santykio sumažėjimą – iki atitinkamai 33,9 ir 33,3 proc. Pagal šiuos santykius, rodančius, kokia BVP dalis yra perskirstoma per valdžios sektoriaus biudžetą, Lietuva lebėra viena iš paskutinių ES. Nors valdžios sektoriaus balansas šiais ir kitais metais numatomas perteklinis, tačiau šioje ekonomikos ciklo fazėje kyla rizika dėl prociklinės fiskalinės politikos vykdymo. Kadangi dalis pertekliaus susidaro būtent dėl palankios ciklinės padėties, papildomai ekonomikos fiskalinės politikos priemonėmis būtų rekomenduotina neskatinti.

Valdžios sektoriaus pajamos 2017 m. antrąjį pusmetį buvo 5,1 proc. didesnės nei prieš metus. Jų augimą daugiausia lėmė ūgtelėjusios socialinės įmokos ir gausesnės pajamos iš trijų pagrindinių mokesčių – PVM, GPM ir akcizų. Pajamų iš socialinių įmokų ir GPM augimui daugiausia įtakos turėjo spartus darbo užmokesčio augimas. Pastarasis veiksnys skatinamai veikė namų ūkių vartojimą, o šis atitinkamai gausino pajamas iš netiesioginių mokesčių (PVM ir akcizų). Geresniam akcizų surinkimui įtakos turėjo ir nuo 2017 m. kovo mėn. padidėję akcizų, talkomų apdorotam tabakui ir alkoholiniams gėrimams, tarifai. Pastebėtina, kad mokestinių pajamų ir BVP santykis 2017 m. šiek tiek sumažėjo – tai lėmė prastėjęs pelno mokesčio surinkimas (iš dalies dėl ankstesniais metais susidariusių pelno mokesčio permokų grąžinimo ar įskaitymo į kitus mokesčius). Kapitalo ir einamieji pervedimai (nemokestinių pajamų dalis) antrąjį pusmetį mažėjo. Tokia jų raida daugiausia susijusi su lėtai įsibėgėjančiu 2014–2020 m. ES finansinės perspektyvos lėšų panaudojimu.

Valdžios sektoriaus išlaidos 2017 m. antrąjį pusmetį buvo 6 proc. didesnės nei prieš metus. Tokį jų pokytį daugiausia lėmė sparčiau augusios socialinės išmokos bei investicijos. Socialinių išmokų augimo paspartėjimui didžiausią poveikį turėjo 2017 m. spalio mėn. 10 Eur padidinta bazinė pensija (vidutiniškai lėmusi apie 4,7 % pensijos padidėjimą). Nepaisant menko ES paramos lėšų augimo, 2017 m. antrąjį pusmetį investicijos didėjo 14,9 proc. Valdžios sektoriaus išlaidas didino augančios išlaidos tarpiniam vartojimui ir darbo užmokesčiui. Tiesa, pastarųjų išlaidų augimas ketvirtąjį ketvirtį sumažėjo iki 1 proc., nes išnyko ankščiau šias išlaidas didinusių veiksnių – minimalios mėnesinės algos kėlimo, atlyginimų didinimo mokytojams – poveikis. Vis dėlto antrąjį pusmetį buvo ir valdžios sektoriaus išlaidų augimą ribojančių veiksnių – mažėjo palūkanų įmokos, einamieji ir kapitalo pervedimai.

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2017 m. sumažėjo 0,4 proc. p. – iki 39,7 proc. Skolos lygis eurais 2017 m. didėjo (ruoštasi obligacijų išpirkimui 2018 m. pradžioje), tačiau sparčiau augęs nominalusis BVP (skolos ir BVP santykio vardiklio dalis) lėmė bendrą santykio mažėjimą. Skolos ir BVP santykis 2018 m. turėtų toliau mažėti dėl 2018 m. pradžioje išpirktos 1,3 mlrd. Eur vertės euroobligacijų emisijos.

Valdžios sektoriaus pajamų augimą 2017 m. antrąjį pusmetį daugiausia lėmė gausesnės socialinės įmokos ir pajamos iš netiesioginių mokesčių.

29 pav. Valdžios sektoriaus pajamų kaitos veiksniai

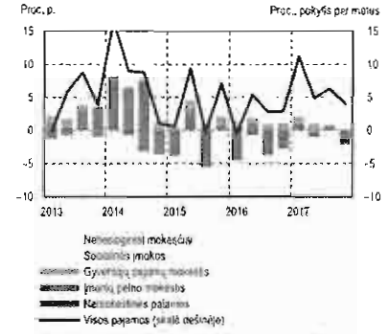

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Valdžios sektoriaus išlaidos antrąjį pusmetį daugiau augo dėl didėjusių socialinių išmokų, investicijų.

30 pav. Valdžios sektoriaus išlaidų kaitos veiksniai

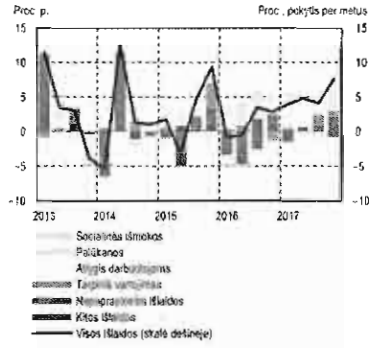

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2017 m. sumažėjo iki 39,7 proc.

31 pav. Valdžios sektoriaus skola

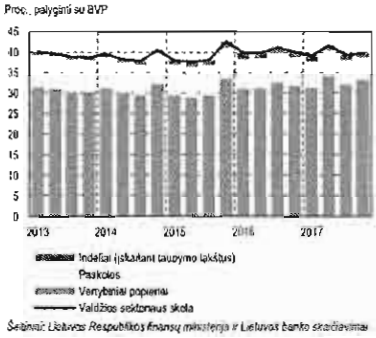

Šaltiniai: Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

PRIEDAI

1 PRIEDAS. Ekonominė konvergencija ir jos įtaka kainoms

Eurosistemos pinigų politika ir šalies ekonomikos konvergencija lemia infliacijos tendencijas ilguoju laikotarpiu. Eurosistemos tikslas yra palaikyti kainų stabilumą euro zonoje, tačiau Viduno ir Rytų Europos (VRE) valstybės išsiskiria tuo, kad jose infliacijos tempai gali būti didesni nei ES senbuvėse dėl ekonominės konvergencijos. Tam įtakos turi ne tik dalyvavimas ES bendrojoje rinkoje, kuris skatina kainų ir atlyginimų vienodėjimą ES, bet ir mažiau išsivysčiusių ES šalių santykinai spartesnis ekonominis augimas. Taigi, šiame apžvalgos priede nagrinėjama, kaip ekonominė konvergencija veikia infliaciją Lietuvoje ir kitose ES valstybėse.

1. Eurosistemos pinigų politika ir ekonominė (pajamų lygio) konvergencija

Pagrindinis veiksnys, lemiantis tam tikrą infliacijos lygį vidutiniu ir ypač ilguoju laikotarpiu, yra pinigų politika. Kertinis Eurosistemos, kurią sudaro ECB ir euro zonos šalių nacionaliniai centriniai bankai, tikslas yra palaikyti kainų stabilumą euro zonoje. Kainų stabilumas apibrėžiamas kaip mažesnė nei 2 proc., bet šiam lygiui artima visos euro zonos metinė infliacija vidutiniu laikotarpiu, skaičiuojama pagal SVKI. Keliant tokį tikslą, siekiama apsisaugoti tiek nuo pernelyg spartaus kainų augimo, tiek nuo neigiamų pasekmių, kurias galėtų sukelti užsitęsęs ypač mažos infliacijos laikotarpis arba defliacija[7].

Infliacijai Lietuvoje ilgesniu laikotarpiu reikšmingą įtaką daro ir kainų konvergencija. Pastaroji kyla iš itin didelio Lietuvos ekonomikos atvirumo užsienio prekybai, buvimo ES bendrojoje rinkoje ir ekonominės (pajamų) konvergencijos – proceso, kurio metu Lietuva tampa vis labiau išsivysčiusios ekonomikos šalimi. Tiek ES, tiek euro zonos šalių ekonominio išsivystymo lygis nėra vienodas. Tai ypač akivaizdu lyginant senąsias ir naująsias ES nares: 2004 m. ir vėliau prie ES prisijungusių valstybių ekonomikos (jų struktūra, pragyvenimo, darbo našumo lygis ir pan.) iš esmės tebėra besivystančios ir laikui bėgant panašėja į ES narių senbuvių ekonomikas. Tokiomis aplinkybėmis visų ES šalių, bet ypač naujųjų narių, ekonomikas, įskaitant jų kainų raidą, veikia du reikšmingi ekonominiai procesai. Dalyvavimas ES bendrojoje rinkoje skatina ir greitina kainų, įskaitant ir atlyginimų, vienodėjimą. Mažiau išsivysčiusių ES šalių santykinai spartesnis ekonominis augimas suteikia šių šalių infliacijai papildomą stimulą. Tuo pat metu spartesnis ekonomikos augimas lemia mažiau išsivysčiusių šalių pajamų lygio artėjimą prie labiau išsivysčiusių ES narių pajamų lygio – ekonominę konvergenciją.

Vykstant tarptautinei prekybai, dalyvavimo bendrojoje rinkoje skatinamas kainų vienodėjimas intensyviau veikia prekių kainas, tačiau laisvas darbo jėgos judėjimas sukuria tiesioginės prielaidas ir darbo užmokesčio vienodėjimui, o tai paveikia paslaugų kainas. Stipresnė tarptautinė konkurencija prekių rinkoje lemia tai, kad prekių kainų lygis skirtingose šalyse yra daug vienodesnis nei paslaugų kainų lygis. Prekių kainoms suvienodėjus, jų kaitą ima lemti bendri veiksniai, taigi atitinkamos prekių grupės infliacija tarp šalių supanašėja (infliacija „importuojama"). Kadangi esama reikšmingos dalies paslaugų, kuriomis tarptautiniu mastu neprekiaujama, paslaugų kainas toks mechanizmas veikia mažiau, tačiau kitas kertinis ES bendrosios rinkos elementas – laisvas darbo jėgos judėjimas – sukuria prielaidas vienodėti darbo užmokesčiui. Dėl šios priežasties sparčiau didėja darbo sąnaudos, o tai brangina paslaugas naujosiose ES narėse ir taip paskatinamas paslaugų, kuriomis tarptautiniu mastu neprekiaujama, kainų vienodėjimas.

Ekonominė (pajamų) konvergencija yra dar vienas svarbus veiksnys, kuris lemia, kad mažiau ekonomiškai išsivysčiusiose ES šalyse darbo užmokestis, pragyvenimo ir kainų lygis kyla sparčiau nei ES valstybėse senbuvėse. Taip yra dėl to, kad darbo našumas eksportuojančiame (prekių) sektoriuje auga sparčiau nei neeksportuojančiame (paslaugų) sektoriuje[8]. Augant darbo našumui eksportuojančiame sektoriuje, didėja jame dirbančių asmenų darbo užmokestis. Tai sukuria spaudimą darbo atlygiui ir neeksportuojančiame sektoriuje, todėl jame pradeda kilti kainos. Dėl to padidėja bendroji infliacija.

Ekonominių tyrimų rezultatai (Halpern, Wyplosz 2001; Egert 2002; Mihaljek, Klau 2004) rodo, kad dėl ekonominės integracijos ir konvergencijos besivystančiose šalyse kainų augimas gali būti reikšmingai – iki 3 proc. p. – spartesnis nei kainų pokyčiai išsivysčiusiose valstybėse. Naujesniuose šios srities tyrimuose (Konopczak 2013) pateikiami įverčiai rodo, kad dėl ekonominės konvergencijos VRE valstybėse infliacijos tempas gali būti maždaug 1–3 proc. p. didesnis, palyginti su ES senbuvėmis. Infliacijos dalis, Lietuvoje labiausiai susijusi su pinigų politikos ir konvergencijos veiksniais, yra vertinama Juliaus Stakėno (2018). Jo atliekamas tyrimas rodo, kad gana reikšmingą bendrosios infliacijos dalį lemia ilgalaikė tendencija. 2001–2017 m. duomenimis, ši tendencija kasmet galėjo lemti vidutiniškai 2,3 proc. p. infliacijos (žr. A pav.). Aptariama tendencija yra tiesiogiai susijusi su pinigų politikos ir konvergencijos veiksniais, nepriklausančiais nuo trumpalaikių pokyčių (pvz., naftos ar maisto žaliavų kainų svyravimų). Tiesa, infliacija ne visada yra artima ilgalaikei tendencijai. Jai įtaką daro ir įvairūs trumpojo laikotarpio ekonominiai veiksniai. Vienas iš jų – tarptautinė ekonominė aplinka. Pvz., dėl lėtokai augusios pasaulio ekonomikos pokriziniu laikotarpiu tarptautinė aplinka infliaciją Lietuvoje veikė slopinamai. Dėl to 2015 m. bendroji infliacija Lietuvoje net buvo neigiama. Tačiau kai 2016 m. antrojoje

[7] Kitaip tariant, siekiama ne tik apsaugoti euro (taigi ir santaupų) perkamąją galią, bet ir užtikrinti efektyvų kainų sistemos veikimą, išvengti defliacijos spiralių, kai kainoms nuolat mažėjant, o gyventojams dėl to atidėliojant vartojimo, įmonėms – investicinės išlaidos, kyla ekonominės stagnacijos grėsmė.

[8] Ekonomikos teorijoje tai žinoma kaip Balassos ir Samuelsono efektas (ir su juo artimai susijęs Baumolo ir Boweno efektas).

pusėje pasaulio ekonomikos padėtis ėmė pastebimai gerėti, infliacija šalyje ėmė didėti. Infliacijos pokyčius lemia ir kitas veiksnys – situacija darbo rinkoje. Pvz., pokriziniu laikotarpiu nedarbas buvo didesnis, darbuotojų derybinė galia – menkesnė, todėl spaudimo kainoms dėl darbo užmokesčio raidos nebuvo. Vėliau, nedarbui sumažėjus ir vis labiau trūkstant tinkamos kvalifikacijos darbuotojų, darbo sąnaudos ėmė gerokai didėti. Tai darė didinamąjį poveikį infliacijai 2016 m. pirmojoje pusėje ir 2017 m. Dar vienas ne mažiau svarbus veiksnys – naftos žaliavų kainų pokyčiai. 2015 m. krituši, o 2016 m. antrojoje pusėje pradėjusi kilti naftos kaina infliacijai padarė nemenką poveikį.

A pav. Bendrosios metinės infliacijos Lietuvoje veiksniai (ekonometrinė analizė)

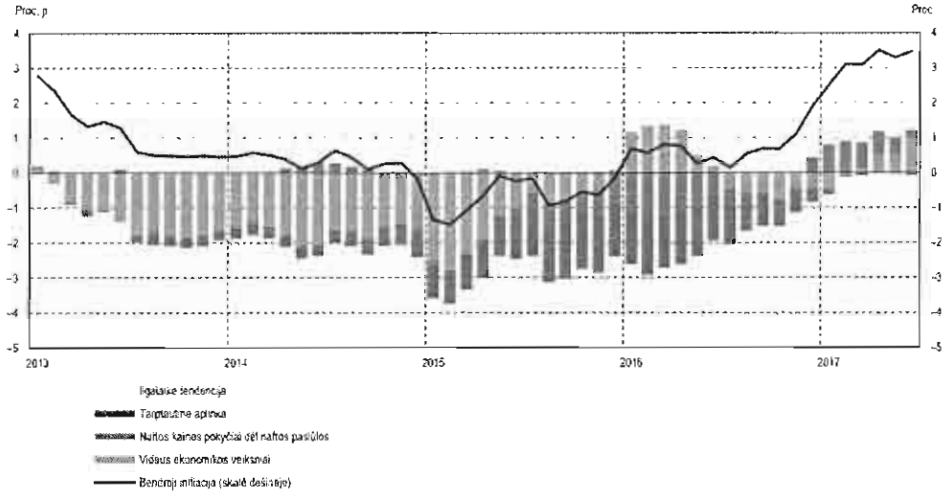

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

2. Ekonominė konvergencija Lietuvoje, Baltijos šalyse ir ES

Vienas svarbesnių infliacijai poveikį turinčių veiksnių – ekonominė konvergencija. Norint geriau suvokti jos tempą ir mastą, reikėtų palyginti šio proceso tendencijas panašaus išsivystymo ES šalyse. Ekonominės integracijos ir konvergencijos poveikis kainų lygiui VRE šalyse 2005–2016 m. pavaizduotas B pav. Paveikslo horizontaliojoje ašyje parodytas kiekvienos valstybės vienam gyventojui tenkančio BVP, pakoreguoto pagal perkamąją galią[9], lygis, palyginti su ES vidurkiu[10]. Paveikslo vertikaliojoje ašyje pavaizduotas kiekvienos valstybės santykinis kainų lygis: kuo didesnė reikšmė, tuo didesnis, palyginti su ES vidurkiu, šalies bendrasis kainų lygis. Tarp aptariamų rodiklių yra stiprus teigiamas ryšys, kurį perteikia vidurinė pilka linija: kuo aukštesnis šalies pajamų lygis, tuo aukštesnis ir jos kainų lygis. Kartu ši tendencija parodo VRE valstybių konvergencijos kryptį: laikui bėgant VRE valstybėse artėjama prie didesnio BVP vienam gyventojui lygio ir didesnio kainų lygio.

Įvertinus Lietuvos ekonominio išsivystymo (pajamų) lygį, matyti, kad bendras kainų lygis Lietuvoje tarp kitų VRE šalių lygio santykiniu aukštumu neišsiskiria. Atskirai nagrinėjant 2005–2016 m. situaciją Baltijos valstybėse, būtent Lietuvos BVP, tenkančio vienam gyventojui, konvergencijos tempą, matyti, kad pastaruosius keletą metų kainų lygis Lietuvoje augo lėčiau, nei būtų galima spręsti iš B pav. rodomos apibendrintos VRE šalių patirties (atitinkamai žalia ir pilka linijos). Kitaip nei Lietuvoje, BVP vienam gyventojui augimą Latvijoje ir Estijoje 2005–2016 m. lydėjo didesnis kainų lygio kilimas. Šluo laikotarpiu santykinis kainų lygis Latvijoje pakilo apie 15 proc. p., Estijoje – apie 13 proc. p., o Lietuvoje – kiek mažiau nei 10 proc. p. Tuo pat metu BVP vienam gyventojui Latvijoje ir Estijoje padidėjo po 15 proc. p., Lietuvoje jis padidėjo 22 proc. p. Pagal perkamąją galią pakoreguotas BVP vienam gyventojui Lietuvoje, 2016 m. duomenimis, buvo panašus kaip Estijoje (sudarė 75 % ES vidurkio) ir gerokai didesnis nei Latvijoje (65 %). Tačiau kainų lygis Lietuvoje 2016 m. sudarė maždaug 63 proc. ES vidurkio ir buvo mažesnis nei Estijoje (75 %) ar Latvijoje (71 %). Taigi, nors vidutinė metinė infliacija Lietuvoje 2017 m. buvo gana didelė ir siekė 3,7 proc. (2016 m. vidutinė metinė infliacija buvo 0,7 %), galima teigti, kad 2017 m. Lietuvos kainų lygis dar labiau priartėjo prie vidutinio kainų lygio ES, tačiau išliko mažesnis nei Latvijoje ir Estijoje, kuriose 2017 m. vidutinė metinė infliacija atitinkamai siekė 2,9 ir 3,6 proc.

[9] Koregavimu pagal perkamąją galią siekiama atsižvelgti į kainų lygio skirtumus šalyse ir taip padidinti pagal nominaliąją vertę (pvz., eurais) skaičiuojamų ekonominių rodiklių palyginamumą tarp šalių.

[10] Taip pajamų konvergenciją galima įsivaizduoti kaip šalies BVP vienam gyventojui kilimą horizontaliąja ašimi iš kairės į dešinę.

B pav. BVP vienam gyventojui (išreikšto perkamosios galios standartu) 2005–2016 m. ir bendro kainų lygio trylikoje VRE šalių palyginimas

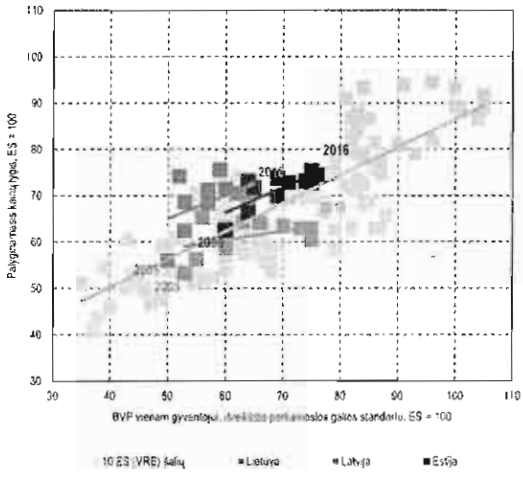

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

C pav. 2003–2016 m. Lietuvos, Latvijos ir Estijos prekių ir paslaugų kainų lygio palyginimas

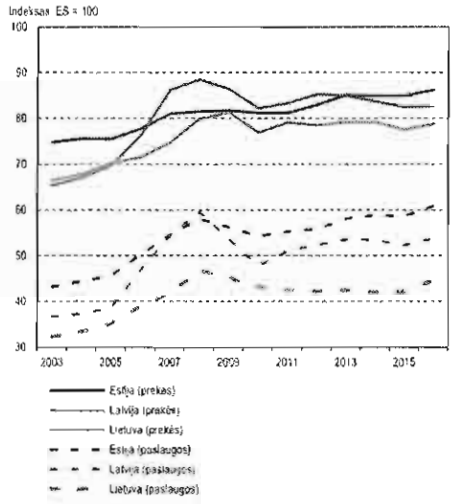

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Skirtumą tarp vidutinio kainų lygio ES ir Lietuvoje iš esmės lemia paslaugų kainos. Eurostalo duomenys rodo, kad 2016 m. bendras paslaugų kainų lygis Lietuvoje buvo pastebimai mažesnis nei Latvijoje ir Estijoje ir maždaug du kartus mažesnis už atitinkamą kainų vidurkį ES (žr. C pav.). Tuo metu prekių kainos, kurių suvienodėjimą ypač skatina tarptautinė prekyba, Lietuvoje buvo pasiekusios apie 80 proc. atitinkamo ES vidurkio. Analogišką išvadą galima daryti ir lyginant konkrečias prekių ir paslaugų grupes.

Detalesnis atskirų prekių ir paslaugų grupių kainų palyginimas patvirtina bendrą tendenciją, kad prekių kainos jau ilgą laiką yra daug labiau priartėjusios prie ES kainų vidurkio nei paslaugų kainos (žr. D pav.). Kadangi prekyba su ES yra nevaržoma ir daugiausia prekiaujama prekėmis, prekių kainos tarp ES šalių ilgainiui konverguoja. Tuo pat metu kai kurių prekių kainos jau gali būti labai panašios į ES vidurkį, nes tam įtakos turi ir kiti veiksniai, pvz., importuojamų prekių dalies tam tikroje prekių grupėje dydis. Be to, Lietuvoje veikia kur kas mažesnė nei didžiosiose ES valstybėse masto ekonomija, todėl prekybininkai gali nustatyti didesnius antkainius ir taip iš dalies kompensuoti didesnes pardavimo sąnaudas. Kalbant apie konkrečias prekių ir paslaugų grupes, matyti, kad Lietuvoje ES kainų lygį yra viršijusios aprangos ir avalynės prekių grupių kainos (2016 m. duomenimis, jos ES kainų lygio vidurkį viršijo atitinkamai 4,3 ir 2,7 %). Tiesa, tai pastebima jau nuo 2008 m., o ne tik paskutiniais metais. Gana didelį svorį gyventojų pirkinių krepšelyje sudarančio maisto kainos 2016 m. Lietuvoje siekė beveik 80 proc. ES kainų lygio. Yra ir tokių prekių bei paslaugų, už kurias Lietuvoje mokama apie 40 proc. mažiau nei ES (pvz., transporto paslaugos, elektra, dujos ir kitas kuras, tabakas). Lyginant 2005 m. ir 2016 m. kainų lygį, matyti, kad daugiausia visose Baltijos šalyse pabrango tabakas, maistas ir transporto paslaugos. Tačiau lyginant prekių ir paslaugų grupių kainų lygį tarp Baltijos valstybių, vėlgi paaiškėja, kad, 2016 m. duomenimis, Lietuvoje daugumos prekių ir paslaugų kainų lygis nebuvo aukštesnis nei Latvijoje ar Estijoje.

D pav. Kai kurių Lietuvos, Latvijos ir Estijos prekių ir paslaugų kainų lygis, palyginti su ES kainų lygio vidurkiu 2005 ir 2016 m.

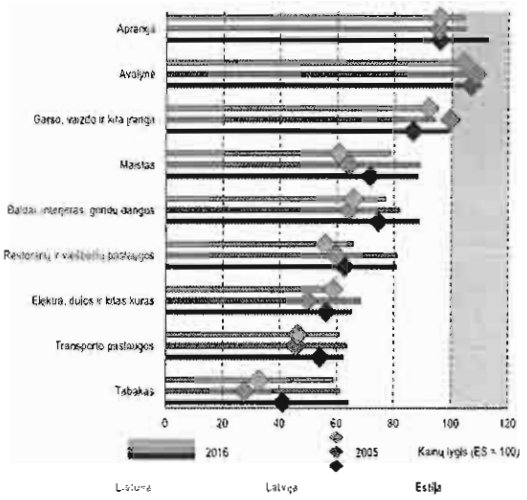

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: prekių grupės, kurių kainų lygis tam tikras metais viršijo ES kainų lygį, pateiktos raudonama fone

E pav. 2013–2017 m. paslaugų, prekių (įskaitant maistą) ir maisto kainų augimo Lietuvoje ir ES vidurkis

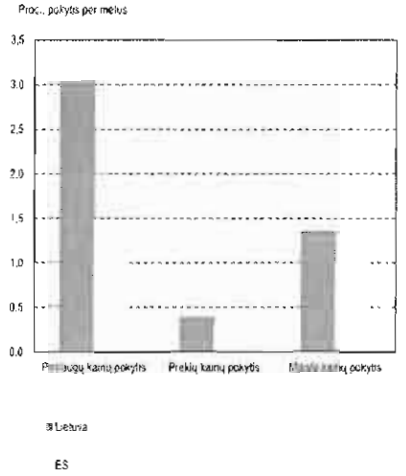

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai

Ilguoju laikotarpiu paslaugų kainų lygio pokyčius santykinai labiau turėtų veikti su ekonomine konvergencija susiję veiksniai, o prekių kainų kaita daugiausia turėtų priklausyti nuo bendrų tarptautinių veiksnių ir tendencijų. Tai galima numanyti atsižvelgiant į tai, kad prekių kainos Lietuvoje prie vidutinio kainų lygio ES yra priartėjusios daug labiau nei paslaugų kainos. 2013–2017 m. duomenys tokį lūkestį iš esmės taip pat patvirtina: skirtingai nei pramonės prekių ir maisto kainos, kurios per aptariamą laikotarpį Lietuvoje padidėjo tik šiek tiek daugiau nei vidutiniškai ES, paslaugų kainos Lietuvoje padidėjo dvigubai daugiau nei ES (žr. E pav.).

Literatūra

Egert B. 2002: *Investigating the Balassa-Samuelson Hypothesis in Transition: Do We Understand What We See?* Economics of Transition 10, 273–309.

Halpern L., Wyplosz C. 2001: *Economic Transformation and Real Exchange Rates in the 2000s: the Balassa-Samuelson Connection.* UNO Economic Survey of Europe 1, 227–240.

Konopczak K. 2013: *The Balassa-Samuelson Effect and the Channels of Its Absorption in the Central and Eastern European Countries.* NBP Working Paper, No. 163.

Mihaljek D., Klau M. 2004: *The Balassa-Samuelson Effect in Central Europe: a Disaggregated Analysis.* Comparative Economoc Studies 46(1), 63–94.

Slakėnas J. 2018: *Slicing up Inflation: Analysis and Forecasting of Lithuanian Inflation Components.* Rengiama spaudai.

2 PRIEDAS. Efektyvieji darbo ir kapitalo mokesčių tarifai

Efektyvieji mokesčių tarifai leidžia įvertinti, kokia mokesčių našta tenka darbui ir kapitalui, palyginti mokesčių naštą skirtingose šalyse ir jos kaitą. Tokiam palyginimui standartiniai tarifai netinka dėl mokesčių bazių skirtumų, o efektyvieji tarifai leidžia atsižvelgti ne tik į standartinio tarifo dydį, bet ir į mokesčio kreditus, neapmokestinamojo pajamų dydžio taikymą. Šiame Lietuvos ekonomikos apžvalgos priede lyginami efektyvieji darbo ir kapitalo mokesčių tarifai Lietuvoje ir ES šalyse ir nagrinėjamos pagrindinės skirtumus lemiančios priežastys.

Vis dėlto bendro sutarimo, kiek turėtų būti apmokestinamas darbas ir kiek – kapitalas ir kaip tarp jų turėtų būti pasiskirsčiusi mokesčių našta, nėra. Dalis teorinių modelių rodo, kad optimalus kapitalo pajamų mokesčių tarifas yra nulinis, t. y. kapitalo pajamos neturėtų būti apmokestinamos (pvz., Chamley 1986). Praktikoje pagrindiniais argumentais dėl mažesnio kapitalo apmokestinimo laikoma tai, kad kapitalas yra judresnis ir lengviau išvengti jo apmokestinimo, todėl ir nustatomi palankesni tarifai, taip siekiant kapitalą sulaikyti šalyje (pvz., Skandinavijos šalyse taikomos dvejybinio pajamų apmokestinimo (angl. *dual income taxation*) sistema, t. y. pajamoms iš darbo taikomas progresinis ir didesnis apmokestinimas, o pajamoms iš kapitalo – proporcinis ir mažesnis). Kitas argumentas yra tai, kad šalys konkuruoja, siekdamos pritraukti investicijas, o didesnis pelno apmokestinimas galėtų lemti jo perkėlimą iš šalies ir mažesnes investicijas (Crivelli ir kt. 2015). Be to, EBPO atlikto tyrimo duomenimis, pelno mokestis yra žalingiausias ekonomikos augimui (Brys ir kt. 2016), o didžiausia pelno mokesčio našta vis vien tenka darbuotojams (Fuest ir kt. 2017). Tačiau pateikiama ir tokių argumentų, kad efektyvieji darbo ir kapitalo pajamų mokesčių tarifai turėtų būti panašūs, nes mažesnis kapitalo pajamų apmokestinimas sudaro pajamų perkėlimo galimybes savarankiškai dirbantiems asmenims ir smulkioms įmonėms, t. y. pasirenkama atlygį gauti dividendais (t. y. kaip pajamas iš kapitalo), o ne kaip darbo užmokestį (Pirttilä, Selin 2011). Kapitalo pajamos yra pasiskirsčiusios netolygiau nei darbo pajamos, ir spartesnį pajamų augimą tarp didžiausias pajamas gaunančių gyventojų nuo 2000 m. lėmė būtent kapitalo pajamos (Piketty ir kt. 2016). Taigi, didesnis kapitalo pajamų apmokestinimas mažintų pajamų nelygybę (Farhi, Werning 2008). Mažesnė mokesčių našta, tenkanti darbui, teigiamai veikia darbo rinkos rodiklius – aktyvumo, nedarbo lygio – ir, kad būtų skatinamas ekonomikos augimas, įvairios institucijos paprastai rekomenduoja mažinti darbo apmokestinimą, bet didinti mažiau ekonomikos augimui žalingus mokesčius, pvz., nekilnojamojo turto, aplinkosaugos ir pan. (European Commission 2017b).

Efektyvusis su darbo santykiais susijusių pajamų mokesčių tarifas rodo, kokia vidutinė mokesčių našta tenka samdomajam darbui, o efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas – kokia ji tenka įmonėms, savarankiškai dirbantiems asmenims, namų ūkiams (pajamoms iš kapitalo, turtui ir kt.). Pirmasis tarifas (šiame priede jis bus vadinamas darbo mokesčių tarifu) skaičiuojamas samdomų darbuotojų arba už juos sumokamus gyventojų pajamų mokestį (GPM) ir socialinio draudimo įmokas (SDĮ) dalijant iš atitinkamos mokesčio bazės – darbo užmokesčio fondo, įtraukiant darbdavio patiriamas samdos išlaidas (tai atitinka visą darbo vietos kainą). Kapitalo mokesčiai atitinka dividendų, turto, pelno, kapitalo prieaugio, palūkanų ir pan. apmokestinimą. Efektyviuosius kapitalo mokesčių tarifus galima skaičiuoti makrolygmeniu, t. y. imant visą ekonomiką, naudojantis mokestinių pajamų ir nacionalinių sąskaitų duomenimis, arba mikrolygmeniu, naudojantis įmonių statistika ir finansinėmis ataskaitomis, taip pat jį galima skaičiuoti kaip teorinius efektyviuosius tarifus (Gorter, de Mooij 2001). Šiame priede efektyvieji kapitalo mokesčių tarifai bus skaičiuojami pirmuoju būdu. Efektyviųjų mokesčių tarifų apibrėžimai pateikiami A lentelėje.

A lentelė. Efektyviųjų mokesčių tarifų apibrėžimai

	Mokestinės pajamos [1]	Mokesčių bazė [2]
Efektyvusis darbo mokesčių tarifas [1] / [2]	D.51A + D.51C1 (samdomų darbuotojų sumokamas GPM) + D.29C (darbo jėgos ir atlyginimo mokesčiai) + D.611C (privalomosios faktinės darbdavių SDĮ) + D.613CE (privalomosios faktinės darbuotojų SDĮ)	GRS_A1_100 (VDU) * ifsa_emppaid (samdomų darbuotojų skaičius) + D.29C (darbo jėgos ir atlyginimo mokesčiai) + D.611C (privalomosios faktinės darbdavių SDĮ)*
Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas [1] / [2]	D.51A + D.51C1 (GPM dalis, gaunama iš kapitalo pajamų ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamų) + D.51B + D.51C2 (bendrovių pelno mokestis, įskaitant vertės padidėjimo mokestį) + D.51D (loterijų ir azartinių žaidimų mokesčiai) + D.51E (kitl niekur kitur nepriskirti pajamų mokesčiai) + D.613CS (privalomosios faktinės savarankiškai dirbančių asmenų SDĮ) + D.214B (žyminiai mokesčiai) + D.214C (finansinių ir kapitalo sandorių mokesčiai) + D.29A (žemės, pastatų ir kitų statinių mokesčiai) + D.29B (mokesčiai už ilgalaikio turto naudojimą) + D.29E (verslo ir profesinės licencijos) + D.29H (kitl niekur kitur nepriskirti gamybos mokesčiai) + D.59A (einamieji kapitalo mokesčiai) + D.59F (kitl niekur kitur nepriskirti einamieji mokesčiai) + D.91 (kapitalo mokesčiai)	B.2n_S.11–12 (įmonių grynasis likutinis perteklius) + B.2n_S.14–15 + B.3n_S.14 (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, grynasis likutinis perteklius ir mišrios pajamos) + D.41_S.11–12rec (įmonių gautos palūkanos) – D.41_S.11–12pay (įmonių mokėtos palūkanos) + D.44_S.11–12rec (įmonių gautos pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams) – D.44_S.11–12pay (įmonių išmokos iš nuosavybės priskirtos draudimo polisų savininkams) + D.45_S.11–12rec (įmonių gauta nuoma) – D.45_S.11–12pay (įmonių mokėta nuoma) + D.42_S.11–12rec (įmonių gautos bendrovių paskirstamosios pajamos) – D.42_S.11–12pay (įmonių mokėtos bendrovių paskirstamosios pajamos) + D.42_S.13rec (valdžios sektoriaus gautos paskirstamosios pajamos) + D.42_S.2rec (iš likusio pasaulio gautos paskirstamosios pajamos) + D.41_S.14–S15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos palūkanos) – D.41_S.14–S15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėtos palūkanos) + D.45_S.14–S15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gauta nuoma) – D.45_S.14–S15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėta nuoma) + D.42_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos) + D.44_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams)

A lentelė. Efektyviųjų mokesčių tarifų apibrėžimai

	Mokestinės pajamos [1]	Mokesčių bazė [2]
Efektyvusis pelno mokesčio tarifas [1] / [2]	D.51b + D.51c2 (bendrovių pelno mokestis, įskaitant vertės padidėjimo mokestį)	B.2n_S11–12 (įmonių grynasis likutinis perteklius) + D.41_S11–12rec (įmonių gautos palūkanos) - D.41_S11–12pay (įmonių mokėtos palūkanos) + D.45_S11–12rec (įmonių gauta nuoma) – D.45_S11–12pay (įmonių mokėta nuoma) + D.42_S.11–12rec (įmonių gautos bendrovių paskirstamosios pajamos) – D.42_S 11–12pay (įmonių mokėtos bendrovių paskirstamosios pajamos) + D.42_S 13rec (valdžios sektoriaus gautos paskirstamosios pajamos) + D.42_S.2rec (iš likusio pasaulio gautos paskirstamosios pajamos) + D.42_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos) + D.44_S.11–12rec (įmonių gautos pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams) – D.44_S.11–12pay (įmonių išmokos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams)
Efektyvusis namų ūkių pajamų iš kapitalo ir verslo pajamų mokesčių tarifas [1] / [2]	D.51A + D.51C1 (GPM dalis, gaunama iš kapitalo pajamų ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamų) + D.51D (loterijų ir azartinių žaidimų mokesčiai) + D.51E (kiti niekur kitur neprskirti pajamų mokesčiai) + D.613CS (privalomosios faktinės savarankiškai dirbančių asmenų SDĮ)	B.2n_S14–15 + B.3n_S14 (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, grynasis likutinis perteklius ir mišrios pajamos) + D.41_S.14–S15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos palūkanos) - D.41_S.14–S15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėtos palūkanos) + D.45_S.14–S15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gauta nuoma) – D.45_S.14–S15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėta nuoma) + D.42_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos) + D.44_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams)

Šaltinis: European Commission (2017a).

Pastaba: Tyrimuose pie[illegible]

[1] Kaip teigiama [illegible] (pvz.: Mendoza ir kt, 1994; European Commission (2017a)) kai darbo užmokesčio lygio atžvilgiu naudojami kompensacijos dirbantiesiems duomenys iš nacionalinių sąskaitų. Šiame darbe naudojami tokių duomenų [illegible] nes į nacionalines sąskaitas siekiama šalis [illegible] ekonomikos sektoriai. Todėl tų šalių, kurių šešėlinė ekonomika didesnė, efektyvieji mokesčių tarifai būtų mažesni (į nacionalines pajamas šešėlinė ekonomika neįskaičiuojama, o į mokesčių bazę jį būtų [illegible] darbuotojai).

Vidutinis samdomo darbo apmokestinimas Lietuvoje yra artimas ES vidurkiui – efektyvusis darbo mokesčių tarifas sudaro apie 38,6 proc. Šį tarifą galima išskaidyti į efektyvųjį GPM tarifą ir efektyvųjį SDĮ tarifą. Toks išskaidymas rodo, kad efektyvusis GPM tarifas Lietuvoje yra mažesnis nei ES vidurkis, o SDĮ – gerokai didesnis (žr. A pav.). Latvijos ir Estijos efektyvieji mokesčių tarifai yra šiek tiek mažesni nei Lietuvos. Vis dėlto efektyvusis tarifas, rodantis vidutinę apmokestinimo naštą, neleidžia įvertinti mokesčių sistemos progresyvumo, asmeniui ir šeimai tenkančios mokesčių naštos skirtumų ir kt. Tokius skirtumus leidžia įvertinti mokesčių pleištas (angl. *tax wedge*), skaičiuojamas ne iš makroekonominių duomenų, bet atskiro namų ūkio lygmeniu, atsižvelgiant į kiekvienos šalies įstatymus. Mokesčių pleišto skaitiklį sudaro asmens sumokamas GPM, darbdavio ir darbuotojo SDĮ ir kiti darbo jėgos ir atlyginimo mokesčiai atėmus pinigines išmokas šeimoms, o vardiklį – darbo vietos kaina. Asmens, gaunančio vidutinį darbo užmokestį (VDU) ir neturinčio vaikų, mokesčių našta Lietuvoje, įvertinta atsižvelgiant į naujausius duomenis ir 2018 m. įstatymų pakeitimus, yra artima ES vidurkiui, tik šiek tiek mažesnė[11]. Lietuvoje mokesčių pleištas sudaro apie 40, o ES vidutiniškai – apie 42 proc. Jei lygintume iš vieno asmens sudaryto namų ūkio mokesčių pleištą, paaiškėtų, kad tiek uždirbančio mažiau, tiek uždirbančio daugiau nei VDU asmens mokesčių pleištas yra mažesnis nei ES vidurkis, tačiau didesnis atotrūkis susidaro tarp daugiau uždirbančių asmenų. Tai lemia palyginti mažas progresyvumas: Lietuvoje taikomas tik vienas 15 proc. GPM tarifas, o progresinių mokesčių tarifų, kurie būtų taikomi didesnes pajamas gaunantiems gyventojams, nėra (dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio susidarantis progresyvumas irgi yra nedidelis). Skaičiuojant asmenų, auginančių vaikus, mokesčių pleištą, t. y. įtraukiant ne tik sumokamus mokesčius, bet ir išmokas šeimoms, matyti, kad jis visais B pav. pavaizduotais atvejais yra didesnis nei ES vidurkis. Didžiausias skirtumas, palyginti su ES, susidaro tarp mažiausiai uždirbančių ir auginančių du vaikus gyventojų: asmens, uždirbančio 67 proc. VDU ir auginančio du vaikus, mokesčių pleištas Lietuvoje yra apie 5 proc. p. didesnis nei ES vidurkis. Didėjant šeimos pajamoms, mokesčių pleištas didėja ir tampa artimesnis ES vidurkiui. Palyginus mokesčių pleišto dydį ne su ES, o su EBPO šalių vidurkiu, matyti, kad visais B pav. pavaizduotais atvejais Lietuva išsiskiria didesniu nei EBPO šalių vidurkis apmokestinimu. Tiesa, į mokesčių pleišto skaičiavimus neįtraukiami darbdavių ir darbuotojų pervedimai į privačius pensijų fondus. Kai kuriose šalyse šie pervedimai yra gana nemaži (pvz., JAV, JK).

A pav. Efektyvusis darbo mokesčių tarifas ES šalyse 2015 m.

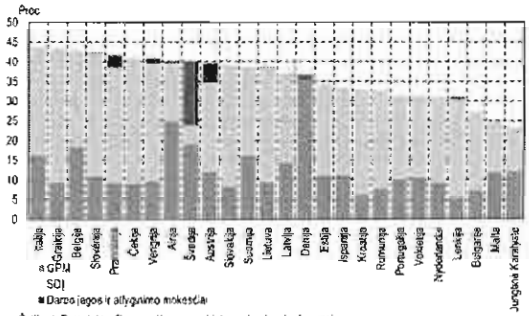

Šaltinis: Eurostatas, Eurimos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

B pav. Mokesčių pleištas pagal namų ūkio sudėtį

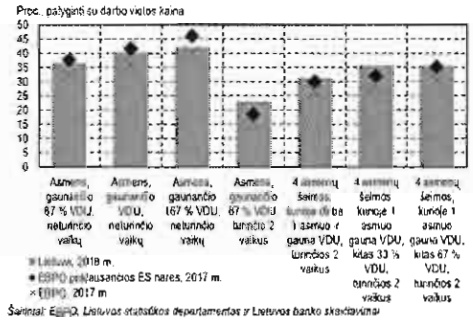

Šaltinis: EBPO, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

[11] Čia ES vidurkį atitinka ES šalių, priklausančių EBPO, vidurkis. Šis rodiklis naudojamas todėl, kad Eurostato skelbiami naujausi duomenys yra 2015 m., o EBPO – 2017 m.

Lietuvos vidutinis efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra mažiausias ES – 2015 m. jis sudarė 8,3 proc.[12] Tokie kitų Baltijos šalių – Latvijos ir Estijos – tarifai buvo kiek didesni ir sudarė atitinkamai 15,6 ir 12,5 proc. Nors efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas Lietuvoje nėra didelis, tačiau kapitalo bazė (proc., palyginti su BVP) yra viena iš didesnių ES (žr. C pav.). Mažos mokestinės pajamos, palyginti su kapitalo baze, gali rodyti, kad Lietuvos tarifai yra mažesni nei kitų ES šalių, yra taikoma daug išimčių arba lengvatų, neužtikrinamas mokestinių prievolių vykdymas ir kt. Lietuvoje mokestinės pajamos iš kapitalo sudaro apie 11 proc. visų mokestinių pajamų. Pagal šį rodiklį Lietuva yra trečia nuo galo ES (žr. D pav.). Lietuvoje, kaip ir daugumoje kitų ES valstybių, didžiausią kapitalo mokesčių dalį sudaro mokestinės pajamos iš pelno mokesčio, tačiau palyginti nedidelę dalį sudaro mokestinės pajamos iš GPM, kuris surenkamas iš kapitalo pajamų ir savarankiškai dirbančių asmenų gaunamų pajamų, žemės ir statinių mokesčių, įvairių kitų kapitalo mokesčių.

C pav. Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas ES šalyse 2015 m.

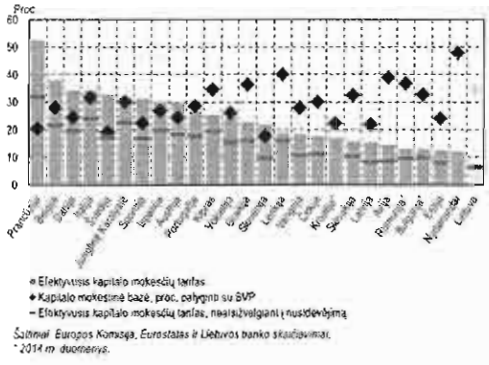

Šaltiniai: Europos Komisija, Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
** 2014 m. duomenys.*

D pav. Kapitalo mokestinių pajamų struktūra ES šalyse 2015 m.

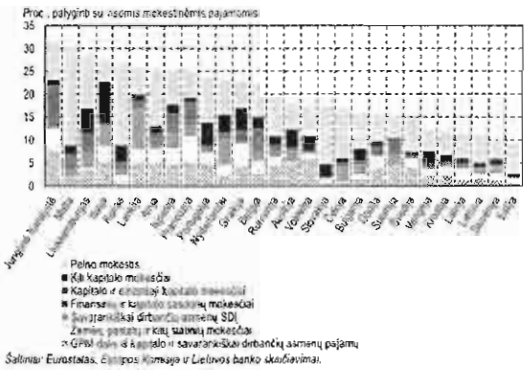

Šaltiniai: Eurostatas, Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Itin mažą bendrą kapitalo mokestinę naštą Lietuvoje lemia tiek palyginti nedidelis efektyvusis pelno mokesčio tarifas, tiek nedidelis efektyvusis mokesčio tarifas, tenkantis namų ūkių pajamoms iš kapitalo ir verslo pajamoms (į šią kategoriją patenka ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamos). Efektyvusis pelno mokesčio tarifas Lietuvoje sudaro apie 6 proc. (žr. E pav.). Mažesnį nei vidutinis ES tarifą lemia mažas standartinis pelno mokesčio tarifas ir įvairių lengvatinių tarifų bei išimčių taikymas. Lietuvoje standartinis pelno mokesčio tarifas sudaro 15 proc. ir yra penktas mažiausias ES (žr. F pav.). Be to, Lietuvoje taikomas 5 proc. lengvatinis tarifas smulkioms įmonėms (darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir metinė apyvarta neviršija 300 tūkst. Eur.) ir įvairios lengvatos (pvz., vykdantiems mokslinius tyrimus, eksperimentinę plėtrą, investicinius projektus, kinui ir pan.). Nuo 2015 m. (jų efektyvieji tarifai yra skaičiuojami) pelno mokesčio įstatymas keitėsi: kai kurios anksčiau galiojusios lengvatos buvo panaikintos, pvz., jūrų uostų, oro navigacinių paslaugų rinkliavoms, socialinėms įmonėms ir kt., tačiau atsirado ir naujų lengvatų, pvz., naujai įregistruotiems vienetams, išplėsta investicijų lengvata ir kt.[13] Nors lengvatinių tarifų bei išimčių taikymas yra būdingas ir kitoms šalims, paprastai jose taikomi didesni standartiniai pelno mokesčio tarifai, be to, tik nedidelė dalis valstybių taiko lengvatinį tarifą įmonėms pagal įmonės dydį. Jis vertintinas kaip netikslingas, nes mažina paskatas įmonėms augti, prisideda prie rinkos iškraipymų, išplečia mokestinio arbitražo galimybes ir pan. Vis dėlto apmokestinamąjį pelną skaičiuojant pagal nacionalinių sąskaitų duomenis efektyvieji tarifai gali būti nustatomi ne visiškai tikslūs, nes į nacionalines sąskaitas kiekviena šalis įtraukia skirtingus šešėlinės ekonomikos įverčius. Lietuvos efektyvusis pelno mokesčio tarifas, skaičiuojamas iš įmonių statistikos duomenų, yra šiek tiek didesnis, 2016 m. jis sudarė apie 10,5 proc.

E pav. Efektyvieji įmonių ir namų ūkių mokesčių tarifai

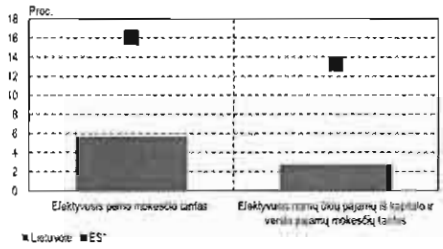

Šaltiniai: Europos Komisija, Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
** Nesvertinis vidurkis*

F pav. Pelno mokesčio tarifai ES šalyse 2018 m.

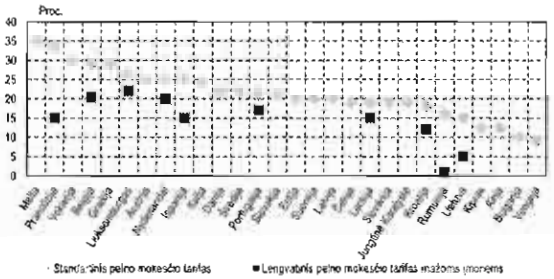

Šaltiniai: „KPMG" „Deloitte".

[12] Efektyvieji kapitalo mokesčių tarifai paprastai skaičiuojami į mokesčių bazę įtraukiant grynąjį likutinį perteklių, t. y. atėmus nusidėvėjimą, kurį nacionalinėse sąskaitose atitinka pagrindinio kapitalo vartojimas. Vis dėlto šis rodiklis labai skiriasi nuo įmonėse skaičiuojamo nusidėvėjimo. Taigi, į mokestinę bazę galima įtraukti ir bendrąjį likutinį perteklių, t. y. neatėmus nusidėvėjimo. Taip skaičiuojamas Lietuvos efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas sudarytų apie 6,4 proc.

[13] Daugiau apie pakeitimus žr. http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.13.0/-/asset_publisher/OtufxF8GISPM/content/pelno-mokescio-istatymo-pakeitimai-nuo-2018-metu/10174.

Efektyvusis mokesčių tarifas, tenkantis namų ūkių pajamoms iš kapitalo ir verslo pajamoms, 2015 m. duomenimis, sudarė apie 2,8 proc. ir taip pat buvo mažesnis nei ES vidurkis. Į šį efektyvųjį tarifą patenka tiek savarankiškai dirbančių asmenų, tiek namų ūkių nuosavybės pajamos. Abu šie veiksniai ir lemia mažą bendrą tarifą. Nuo 2015 m. savarankiškai dirbančių asmenų apmokestinimo tvarka Lietuvoje keitėsi, tačiau jie tebėra apmokestinami mažiau nei dirbantys pagal darbo sutartis asmenys. Taip yra todėl, kad savarankiškai dirbantys asmenys nėra draudžiami visų rūšių socialiniu draudimu, SDĮ bazę sudaro 50 proc. apmokestinamųjų pajamų arba minimalioji mėnesinė alga, ir, kitaip nei dirbantiems pagal darbo sutartis asmenims, yra taikoma SDĮ viršutinė riba. Be to, kai kurie iš savarankiškai dirbančių asmenų (individualiųjų įmonių savininkai, mažųjų bendrųjų narių) neprivalo gauti su darbo santykiais susijusių pajamų, taigi SDĮ gali išvengti. Individualia veikla užsiimantiems asmenims[14] taikomas mokesčio kreditas (pradėtas taikyti 2018 m.; 2015 m. jiems buvo taikomi 5 ir 15 proc. GPM tarifai, priklausomai nuo veiklos rūšies). Tokia sistema lemia tai, kad labai mažai uždirbančių asmenų efektyvusis mokesčių tarifas yra didesnis nei dirbančiųjų pagal darbo sutartis, tačiau progresyvumas yra gerokai mažesnis: dirbančiųjų pagal darbo sutartis asmenų efektyvusis GPM tarifas yra 15 proc. gaunant apie 1,3 VDU, o individualia veikla užsiimančių asmenų – gaunant nuo 3,3 VDU (t. y. jeigu jų apmokestinamosios pajamos atitinka 3,3 VDU). Tiesa, savarankiškai dirbantys asmenys ir kitose ES šalyse apmokestinami mažiau nei samdomieji darbuotojai, skirtumas gali sudaryti iki keliolikos kartų. Mažesnį nei kitose ES šalyse namų ūkių pajamų iš kapitalo apmokestinimą Lietuvoje lemia ir mažesnis GPM tarifas. Pvz., Lietuvoje pajamoms iš dividendų taikomas 15 proc. GPM tarifas. Įtraukiant ir sumokamą pelno mokestį, tarifas sudaro 27,8 proc. (arba 19,3 %, jei įmonė yra smulki). Tai vienas iš mažiausių tarifų ES (žr. G pav.). Sumokamą GPM lemia ir taikomas neapmokestinamasis dydis pajamoms iš vertybinių popierių (2015 m. jis sudarė 3 000 Eur, 2016 m. sumažėjo iki 500 Eur), galimybė susimažinti mokestinę prievolę tam tikromis išlaidomis (gyvybės draudimui, įmokomis į trečiosios pakopos pensijų fondus).

G pav. Didžiausias standartinis GPM tarifas dividendams, įvertinant ir sumokamą pelno mokestį

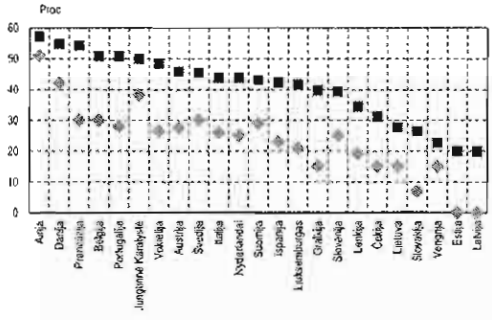

• Didžiausias GPM tarifas (gyvosios) pajamoms iš paskirstytojo pelno
■ GPM ir pelno mokesčių tarifai iš viso

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai

H pav. Efektyviųjų darbo ir kapitalo mokesčių tarifų santykis

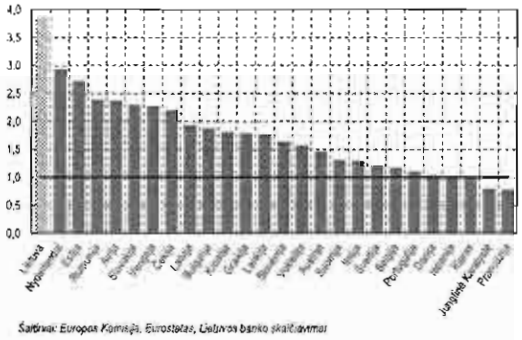

Šaltinis: Europos Komisija, Eurostatas, Lietuvos banko skaičiavimai

Pastaba: efektyvieji kapitalo ir darbo mokesčių mokesčiai nustatyti remiantis nacionalinių sąskaitų duomenimis

Beveik visose ES valstybėse efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra mažesnis nei pajamų iš samdomo darbo tarifas, tačiau Lietuvoje šis atotrūkis yra didžiausias ES (žr. H pav.). 2015 m. efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas Lietuvoje buvo 3,9 karto mažesnis nei darbo pajamų. Be to, Lietuva yra vien iš nedaugelio šalių, kuriose šis atotrūkis (bent jau iki 2015 m.) didėjo. Nors, kaip minėta, bendros nuomonės dėl to, ar kapitalas ir darbas turėtų būti apmokestinami vienodai, nėra, vis dėlto toks didelis disbalansas daugumai kitų ES šalių nėra būdingas. Didesnis darbo ir kapitalo mokestinės naštos suvienodinimas padėtų spręsti kai kuriuos dabartinius mokesčių sistemos trūkumus. Jei apmokestinimo skirtumai skatina pajamų perkėlimą į mažiau apmokestinamą bazę (t. y. iš darbo į kapitalo) ir taip kuria mokestinio arbitražo galimybes, tai jų neliktų, jei kapitalo ir darbo pajamų mokesčių efektyvieji tarifai supanašėtų. Taip padėtų sustiprinti ir horizontaliųjį bei vertikaliųjį teisingumą (Brys ir kt. 2016).

Efektyviųjų darbo ir kapitalo mokesčių tarifų analizė rodo, kad darbo mokestinė našta Lietuvoje, palyginti su kitomis ES šalimis, yra vidutinė, o kapitalo – mažiausia ES. Nors efektyvusis darbo mokesčių tarifas rodo, kad Lietuva iš ES šalių neišsiskiria nei pemelyg dideliu, nei pemelyg mažu apmokestinimu, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad vidutiniu efektyviuoju tarifu neatsižvelgiama į asmens šeiminę padėtį ir namų ūkio sudėtį. Įtraukus į skaičiavimus ne tik sumokamus mokesčius, bet ir išmokas šeimoms, Lietuvoje samdomam darbui tenkanti mokestinė našta taptų didesnė nei ES vidurkis. Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra mažiausias ES. Jis yra nedidelis tiek dėl mažesnio nei vidutinis ES efektyviojo pelno mokesčių tarifo, tiek dėl mažesnio nei vidutinis efektyviojo namų ūkių pajamų iš kapitalo ir verslo pajamų mokesčių tarifo. Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra apie keturis kartus mažesnis nei efektyvusis samdomo darbo mokesčių tarifas, ir šis skirtumas yra didžiausias ES.

[14] Savarankiškai dirbantys asmenys yra platesnė sąvoka – ji apima tiek individualia veikla užsiimančius asmenis, tiek individualiųjų įmonių savininkus, ūkinių bendrųjų, mažųjų bendrųjų narius. Sąvokos skiriamos, nes GPM mokėjimo tvarka individualiųjų įmonių savininkams ir ūkinių bendrųjų, mažųjų bendrųjų nariams taikoma tokia pati kaip samdomiesiems darbuotojams (jei pajamos priskiriamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms), o individualia veikla užsiimantiems asmenims taikomas mokesčio kreditas.

Literatūra

Brys B., Perrel S., Thomas A., O'Reilly P. 2016: *Tax Design for Inclusive Economic Growth*. OECD Taxation Working Papers, No. 26.

Chamley C. 1986: Optimal Taxation of Capital Income in General Equilibrium with Infinite Lives. *Econometrica* 54(3), 607–622.

Crivelli E., De Mooij R., Keen M. 2015: *Base Erosion, Profit Shifting and Developing Countries*. IMF Working Paper No. WP/15/118.

European Commission 2017a: *Taxation Trends in the pean Union*: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2017.pdf.

European Commission 2017b: *Tax Policies in the European Union 2017 Survey*: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/tax_policies_survey_2017.pdf.

Farhi E., Weming I. 2008: *The Political Economy of Nonlinear Capital Taxation*. Mimeo, Harvard and MIT.

Fuest C., Peichl A., Siegloch S. 2017: *Do Higher Corporate Taxes Reduce Wages? Micro Evidence from Germany*. Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich Working Paper No. 241.

Gorter J., de Mooij R. A. 2001: *Capital Income Taxation in Europe, Trends and Trade-Offs*. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.

Mendoza E. G., Razin A., Tesar L. 1994: Effective Tax Rates in Macroeconomics: Cross–Country Estimates of Tax Rates on Factor Incomes and Consumption. *Journal of Monetary Economics* 34, 297–323.

Piketty T., Saez E., Zucman G. 2016: *Distributional National Accounts: Methods and Estimates for the United States*. NBER Working Paper No. 22945.

Pirttilä J., Selin H. 2011: Income Shifting within a Dual Income Tax System: Evidence from the Finnish Tax Reform of 1993. *Scandinavian Journal of Economics* 113(1), 120–144.

3 PRIEDAS. Pridėtinės vertės mokesčio atotrūkis Lietuvoje ir jo mažinimo būdai

PVM apmokestinamoji bazė yra plačios apimties ir gana pastovi, todėl šis mokestis ES šalyse yra vienas svarbiausių valdžios sektoriaus pajamų šaltinių. Lietuva iš kitų ES šalių išsiskiria ne tik didele PVM pajamų dalimi, palyginti su visomis biudželo pajamomis, bet ir dideliu PVM atotrūkiu. Jis rodo, kiek mokestinių pajamų negaunama dėl lengvatinių tarifų, išimčių, įstatymų nesilaikymo. Lietuvoje su įstatymų nesilaikymu susijęs atotrūkis yra vienas didžiausių ES, be to, per pastaruosius metus jis sumažėjo nedaug. Su lengvatiniais tarifais ir išimtimis susijęs atotrūkis nėra didelis, tačiau kai kurių lengvatinių tarifų pagrįstumą verta svarstyti.

1. PVM atotrūkio šaltiniai

PVM atotrūkį sudaro skirtumas tarp teorinių ir faktiškai surenkamų pajamų. Teorines PVM pajamas galima apskaičiuoti teorinę mokesčio bazę, pvz., galutinį namų ūkių ir valdžios sektoriaus vartojimą, padauginant iš mokesčio tarifo (Lietuvoje – 21 %). Europos Komisijos vertinimu, 2015 m. Lietuvoje PVM atotrūkis sudarė 33 proc., didesnis jis buvo tik penkiose ES šalyse: Italijoje, Rumunijoje, Graikijoje, Maltoje ir Lenkijoje (žr. A pav.). Latvijos ir Estijos PVM atotrūkis buvo pastebimai mažesnis nei Lietuvos ir sudarė atitinkamai 24 ir 15 proc. ES šalių PVM atotrūkio vidurkis buvo 25 proc., naujųjų narių – didesnis nei senųjų, jis sudarė 27 proc.

PVM atotrūkį lemia dvi priežastys: apsisprendimas iš viso neapmokestinti kai kurių prekių ir paslaugų ar jas apmokestinti taikant mažesnį tarifą ir įstatymų neatitinkanti mokesčio mokėtojų elgsena. Pirmosios priežasties lemiamas PVM pajamų sumažėjimas vadinamas reguliaciniu atotrūkiu (angl. *policy gap*), antrosios – atitikties atotrūkiu (angl. *compliance gap*). Reguliacinį atotrūkį sudaro lengvatinių tarifų ir išimčių atotrūkiai (žr. B pav.).

A pav. PVM atotrūkis ES šalyse 2015 m.

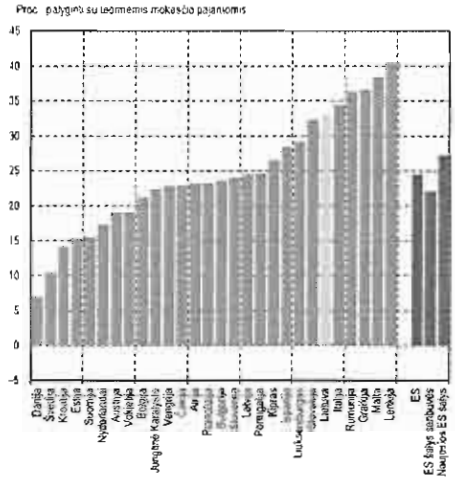

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

B pav. PVM atotrūkio išskaidymas Lietuvoje 2015 m.

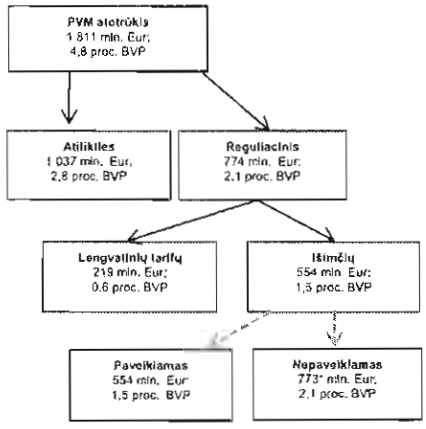

Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.
**Ši suma į veiksmuose statistikamptuose nurodytas sumas neįskaičiuota*

Lietuvoje reguliacinis atotrūkis sudaro mažesniąją PVM atotrūkio dalį. 2015 m. jis siekė 774 mln. Eur, arba 2,1 proc. BVP. Palyginti su kitomis ES šalimis, Lietuvoje lengvatiniai tarifai buvo taikomi gana nedideliam prekių ir paslaugų skaičiui. Lengvatiniu 9 proc. tarifu buvo apmokestintas centrinis šildymas, knygos, spauda, keleivių vežimas ir apgyvendinimo paslaugos, 5 proc. tarifas buvo taikomas kompensuojamiesiems vaistams ir nekompensuojamiesiems receptiniams vaistams. Be to, Lietuvoje buvo taikomos apmokestinimo PVM išimtys dalai visuomenei svarbių paslaugų, pvz., sveikatos, socialinių, švietimo, kultūros, sporto. Neapmokestinamos buvo ir finansinės, draudimo, azartinių lošimų ir kl. paslaugos, tam tikrais atvejais – nekilnojamojo turto pardavimas. Išimtys, kurias privalo taikyti ES šalys, yra nustatytos PVM direktyvoje[15], todėl su jomis susijęs reguliacinis atotrūkis nebūtinai gali būti panaikinamas ar smarkiai sumažinamas.

Dalis išimčių atotrūkio apskritai negali būti sumažinta, nes apmokestinti tam tikras paslaugas iš principo neįmanoma. Pvz., šalyse paprastai keliamas tikslas pradinio ugdymo paslaugas teikti nemokamai, taigi jų apmokestinimas tam tikslui prieštarautų. Tam tikros paslaugos, pvz., krašto apsaugos, konkurencijos užtikrinimo, ne teikiamos kiekvienam gyventojui atskirai, o yra visiems gyventojams bendros, todėl jų neįmanoma apmokestinti. Europos Komisijos taikoma PVM atotrūkio skaičiavimo metodika numato, kad nepaveikiamą išimčių atotrūkį sudaro prarastos PVM pajamos už sąlyginės nuomos (angl. *imputed rents*), viešojo ir finansų sektoriaus suteiktas paslaugas. Lietuvoje šios pajamos siekia 773 mln. Eur, arba 2,1 proc. BVP.

[15] Direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos

Lietuvoje atitikties atotrūkis sudaro didesniąją PVM atotrūkio dalį: 2015 m. jis siekė 1 037 mln. Eur, arba 2,8 proc. BVP. Panaši šio atotrūkio svarba yra ir daugumoje naujųjų ES šalių, o senosioms ES narėms svarbiau reguliacinis atotrūkis (žr. C pav.). Atitikties atotrūkį lemia sukčiavimo schemos, mokesčio slėpimas ir vengimas, tyčiniai bankrotai, nelyčinės klaidos PVM deklaracijose ir pan. Kita vertus, Lietuvoje atitikties atotrūkis yra ne tik vienas didžiausių ES, bet ir reikšmingai nemažėjantis (žr. D pav.). Per ketverius metus jis sumažėjo 10 proc. (nuo 29,5 iki 26,4 %), ir tai, palyginti su kitomis ES šalimis, yra trečias mažiausias sumažėjimas. 2011 m. didesnis nei 20 proc. buvo dešimties ES šalių (daugiausia naujųjų) atitikties atotrūkis. Daugiau nei pusėje šių šalių atitikties atotrūkis buvo sumažintas reikšmingai – 16–45 proc.

C pav. PVM atotrūkis ES narėse pagal priežastį, 2015 m.

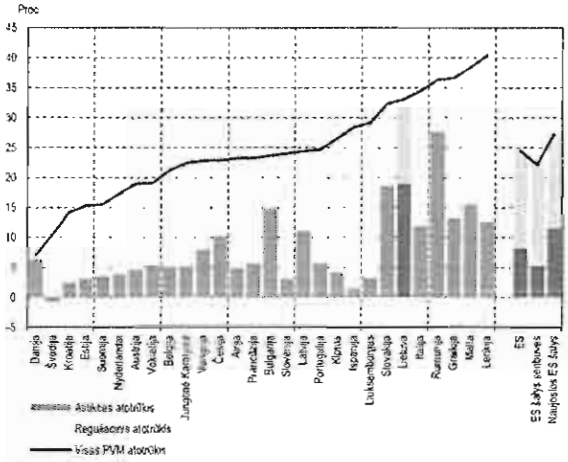

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

D pav. Atitikties atotrūkio pokytis ES valstybėse 2011–2015 m

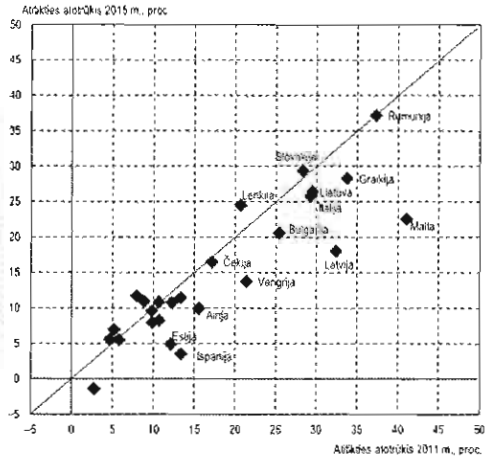

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

2. Atitikties atotrūkio mažinimo ES šalyse būdai

ES šalys taikė nemažai priemonių, kurios galėjo padėti sumažinti atitikties atotrūkį. Europos Komisija kasmet analizuoja ir skelbia ataskaitą apie PVM atotrūkio kaitą ES šalyse. Šiame priede iš 2015–2017 m. Europos Komisijos paskelbtų ataskaitų (European Commission 2015, 2016b, 2017) atrenkami trys dažnai taikyti atotrūkio mažinimo būdai. Juos atrenkant daugiausia dėmesio kreipiama į šalis, kuriose PVM atotrūkis sumažėjo daugiausia, ir naująsias ES nares. Trys priemonės, kurių taikymas pastaraisiais metais galėjo reikšmingai sumažinti PVM atotrūkį, yra atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmas, didelės mokesčių slėpimo rizikos fizinių asmenų sąrašas, informacinių technologijų panaudojimas išrašant sąskaitas faktūras ir kasos aparatuose.

ES šalys gana aktyviai taikė atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmą. Taikant įprastinį apmokestinimą, pardavėjas pateikia sąskaitą, kurioje nurodoma prekės ar paslaugos kaina be PVM ir PVM suma. Pirkėjas pardavėjui sumoka tiek sumą be PVM, tiek PVM. Tada pardavėjas gautą PVM sumoka valstybei arba sumoka tik jo dalį, jei anksčiau gamybos arba paslaugų teikimo procese įsigijo prekių ir paslaugų, kurioms buvo taikomas PVM. Kiekvienas tolesnis prekės ar paslaugos perpardavimas susijęs su tolesniu PVM sumos mokėjimu. Viena įmonė PVM sumoka, o kita valstybei mokėtiną PVM sumažina jau sumokėto PVM suma. Problemų kyla, kai, vykstant toklems perpardavimas, kuri nors įmonė PVM nesumoka ir tampa nebepasiekiama (likviduojama arba tampa neįmanoma su įmone susisiekti, nes ji buvo fiktyvi, ir pan.). Tokios situacijos susidaro taikant „karuselės" sukčiavimo schemą, kai į šalį yra importuojamos prekės, tada šalyje jos keletą kartų perparduodamos, galiausiai eksportuojamos tam pačiam importuotojui. Taigi, vienos įmonės sumažina mokėtiną PVM, o kitos jo nesumoka ir taip valstybės biudžetas patiria žalą (European Commission 2016a).

Atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmas gali padėti išvengti „pradingstančių" prekybininkų daromos žalos. Jis gali būti taikomas tam tikroms konkrečioms prekėms ar paslaugoms. Taikant šį apmokestinimą, prievolė sumokėti valstybei PVM tenka ne prekės ar paslaugos pardavėjui, o pirkėjui. Pvz., pardavėjas gali pateikti sąskaitą, kurioje nurodyta kaina be PVM ir pateiktas nurodymas, kad pirkėjas sumokėtų PVM valstybės biudžetui. Taigi, pirkėjas turi sumokėti ir kartu gali ateityje susimažinti mokėtiną PVM sumą. Toks mechanizmas trukdo vykdyti „karuselės" sukčiavimo schemą, nes PVM sumoka ir susigrąžina ta pati įmonė, todėl faktinis PVM mokėjimas neįvyksta. Taip sprendžiama „pradingstančių" prekeivių problema.

Tiesa, taikant atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą šiuo metu, nukrypstama nuo ES veikiančios PVM sistemos pagrindinių principų. Šis mechanizmas ES lygmeniu tėra laikina priemonė, kuria siekiama sumažinti ypač didelį PVM atotrūkį turinčiose valstybėse, kol bus baigta galutinė PVM sistemos reforma. PVM direktyva leidžia taikyti vietinį atvirkštinį PVM mechanizmą iki 2022 m., apmokestinamo asmens ar įmonės prekių ir paslaugų tiekimui vienoje sąskaitoje viršijant 10 000 Eur sumą (European Commission 2014). Nemažai diskusijų kelia tai, kad aktyvus šio mechanizmo taiky-

mas konkrečiuose sektoriuose gali sukurti sukčiavimą kitose srityse, o didelio masto mechanizmo taikymas gali paversti PVM į pardavimo mokestį.

Aktyvesniu elektroninių priemonių naudojimu prisidėta prie efektyvesnės mokesčių įstatymų laikymosi kontrolės. Kadangi PVM yra apmokestinama apyvarta, įmonė gali siekti apyvartą deklaruoti mažesnę, nei ji yra iš tikrųjų. Jeigu atsiskaitoma grynaisiais, jie gali būti neįtraukiami į kasos aparatus, gali būti specialia programine įranga ištrinami ar redaguojami dalis kasos aparato pardavimo įrašų ir taip sumažinama deklaruojama apyvarta bei mokėtinas PVM. Atliekant mokesčių mokėjimo patikrinimą, dažnai būna neįmanoma matyti, kad dalis įrašų buvo redaguoti ar ištrinti. Šiai problemai spręsti šalys naudoja fiskalinius kasos aparatus, kuriais iš karto užregistruojamas pardavimo įrašas. Juose naudojama technologija neleidžia ištrinti arba keisti įrašų nepaliekant jokių pėdsakų, todėl visi šie veiksmai mokesčių tikrintojui yra matomi. Kai kurios šalys, pvz., Čekija, Slovėnija, Vengrija, numatė kasos aparatus sujungti su mokesčių administratoriaus duomenų bazėmis. Tai leidžia realiu laiku perduoti kiekvieno pardavimo sandorio duomenis mokesčių administratoriui. Ši priemonė leidžia tiksliau atrinkti didesnės mokesčių slėpimo rizikos įmones mokestiniam patikrinimui, vykdyti tokį patikrinimą nuotoliniu būdu, sumažinti laiką jam atlikti ir padidinti jo efektyvumą. Esant didesnei bausmės rizikai, įmonės būtų mažiau linkusios rizikuoti ir slėpti mokesčius. Tai galėtų padidinti PVM pajamas tuose paslaugų sektoriuose, kuriuose dažnai atsiskaitoma grynaisiais, pvz., restoranų, apgyvendinimo paslaugų ir kt. Panašus elektroninių priemonių prilaikymas, kai įmonės perka prekes ar paslaugas iš kitų įmonių ir išrašo sąskaitą faktūrą, taip pat galėtų padidinti mokestinio patikrinimo efektyvumą.

Dar viena reikšminga atotrūkį mažinanti priemonė – didelės mokesčių slėpimo rizikos asmenų sąrašas. Pasitaiko atvejų, kai fizinis asmuo sąmoningai likviduoja įmonę tam, kad įkurtų naują įmonę, perimsiančią senosios turtą, klientus ir kt., bet ne mokesčių skolą. Tokios veiklos daromos žalos mastas nėra tiksliai apskaičiuotas, tačiau šias manipuliacijas vykdantys asmenys galėtų būtų įtraukiami į tam tikrą sąrašą ir taip būtų apribotos jų galimybės kurti naujas įmones.

3. PVM išimtys ir lengvatiniai tarifai

PVM mokesčio efektyvumas paprastai priklauso nuo paklausos reakcijos į apmokestinamų prekių ir paslaugų kainų pokytį. Kai prekių ar paslaugų paklausa elastinga kainai, net maži kainų pokyčiai gali reikšmingai paveikti paklausą. Šiuo atveju PVM tarifo dydis, taikomas prekėms ar paslaugoms, gali iš esmės keisti vartotojų sprendimus. Ekonominė logika numato, kad efektyvioje mokesčių sistemoje prekės ar paslaugos, pasižyminčios mažu paklausos elastingumu kainai, turėtų būti apmokestinamos daugiau nei tos prekės ar paslaugos, kurių paklausa yra elastingesnė. Taip skirtingų PVM tarifų taikymas užtikrintų efektyvesnę PVM sistemą. Kita vertus, prekių ir paslaugų paklausos elastingumą kainai įvertinti praktiškai – sudėtingas uždavinys. Mokesčių surinkimo institucijos turi įvertinti ne tik kiekvieno rinkos produkto ir paslaugos (kiekvienoje ES narėje) paklausos elastingumą kainai, bet ir reguliariai vertinti elastingumą pasikeitus vartotojų pirmenybėms ar rinkoje atsiradus naujų prekių, galinčių turėti įtakos joje jau esančių prekių paklausos elastingumui. Vadinasi, PVM tarifų diferencijavimas, taikomas neturint išsamių žinių apie prekių ir paslaugų kainų elastingumą, efektyvumo nepadidintų ir vieno bendro PVM tarifo taikymas yra kur kas paprastesnė išeitis.

Kita vertus, mažiau pasiturintys namų ūkiai vartojimui paprastai išleidžia didesnę dalį pajamų nei turtingesni namų ūkiai, todėl kaip vartojimo mokestis PVM yra regresyvus ir lemia didesnę naštą mažiau pajamų generuojantiems namų ūkiams. Paprastai mokesčių sistema laikoma regresine, jei mokesčių dalis, palyginti su visomis pajamomis, mažėja, kai pajamos auga. Siekdami sumažinti PVM regresyvumą ir apsaugoti pažeidžiamiausius gyventojus, valdžios atstovai renkasi PVM tarifų diferencijavimą ir išimtis kaip išeitį. Kita vertus, empirinių tyrimų rezultatai rodo, kad skirtingų PVM tarifų taikymas ne visada užtikrina progresyvumą ir yra nuostolingas valstybės biudžetui.

Dažnai tam tikruose sektoriuose taikomos PVM lengvatos, tikintis, kad PVM mokesčio sumažinimas padidins žemos kvalifikacijos darbuotojų paklausą tam tikruose sektoriuose ir užtikrins konkurencingumą tarptautiniu lygmeniu. Pvz., daugelyje šalių taikomi sumažinti PVM tarifai darbui imliuose sektoriuose, ypač restoranų ir viešbučių sektoriuje, taip siekiant padidinti užimtumą. Juose neretai įdarbinami žemesnės kvalifikacijos darbuotojai, taigi PVM sumažinimas teoriškai didintų šių darbuotojų paklausą, o galutinių viešbučių ir restoranų paslaugų kainų sumažėjimas skatintų turizmą. Vis dėlto empirinių tyrimų rezultatai rodo, kad PVM lengvatų ekonominis poveikis darbo rinkai ne visada yra toks, kokio tikimasi (Harju, Kosonen 2016). Jis dažnai yra laikinas ir suveikia tose šalyse, kurių darbo rinka yra nelanksti ir nestabili.

E pav. Reguliacinis PVM atotrūkis pagal priežastį, 2015 m.

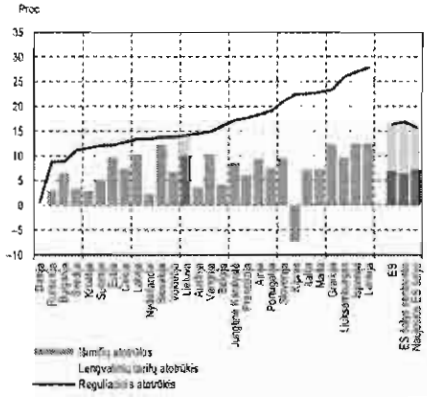

Šaltinis: EK ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Progresyvumo ir konkurencijos problemų sprendimas nėra vienintelės sumažintų PVM tarifų taikymo priežastys. Skirtingi PVM tarifai gali būti taikomi siekiant skatinti tam tikrų prekių ir paslaugų paklausą, kadangi vartotojai dažnai nepakankamai įvertina ilgalaikę jų naudą. Pvz., nors didesnes pajamas gaunantis asmuo gali įsigyti lengvatiniu PVM tarifu apmokestinamų prekių, tačiau

daugelis ES šalių taiko lengvatą knygoms ir periodikai ir taip tiesiogiai skatina žinių perdavimą.

Palyginti su kitomis ES šalimis, Lietuva pagal bendrą reguliacinį atotrūkį neišsiskiria (žr. E pav.), tačiau apmokestinimo išimčių lemiama atotrūkio dalis yra gana nemaža. Nors Lietuvoje taikomos tik tos išimtys, kurios yra numatytos minėtoje PVM direktyvoje, tokių atvejų, kai prekių ar paslaugų tiekimas yra neapmokestinamas, gali pasitaikyti dėl gana bendro išimčių apibrėžimo. Toks apibrėžimas gali sudaryti galimybes neapmokestinti tų prekių ir paslaugų, kurias iš tikrųjų ketinta apmokestinti. Pvz., gali būti nepakankamai aišku, ar paslaugos, susijusios asmens išvaizda ar rekreacija, laikytinos asmens sveikatos paslaugomis. Būtent dėl tokio išimčių taikymo tam tikrais atvejais gali nepagrįstai sumažėti valdžios sektoriaus pajamos. Lengvatinių tarifų taikymo prasmingumas ir nauda irgi svarstytini. Nors lengvatiniais tarifais (pvz., taikomais keleivių vežimui, šildymui ar vaistams) siekiama padėti nepasiturintiems gyventojams, iš tikrųjų naudos gauna ne tik mažas, bet ir dideles pajamas gaunantys namų ūkiai. Taigi, tokia pagalba nėra efektyvi ir dėl jos netenkama gana daug valstybės pajamų (žr. A lentelę).

Kita vertus, teisingumą ir perskirstymą labiau nei PVM lengvatų ir išimčių taikymas užtikrintų progresiniai tiesioginiai pajamų mokesčiai ir tikslinė išmokų sistema (Mirrlees ir kt. 2011). PVM tarifų diferencijavimas paprastai praverčia tik tada, kai valstybė siekia perskirstyti, tačiau netaiko efektyviai veikiančios tiesioginių mokesčių ir socialinių išmokų sistemos. PVM lengvatų atsisakymas ir mokestinės bazės suvienodinimas užtikrintų netiesioginių mokesčių sistemos paprastumą, sumažintų administracinę naštą įmonėms, susiduriančiomis su keliomis PVM tarifo kategorijomis, nes taip sumažėtų dokumentacijos ir papildomų skaičiavimų našta. Galiausiai dėl vienodo apmokestinimo paprastintų politinių sprendimų priėmimas, nes skirtingų tarifų sistema būna palanki interesų grupėms varžytis dėl nuolaidų ir lengvatų. Mažiau uždirbančių asmenų mokesčių pleišto sumažinimas ir darbo rinkos pritaikymas būtų kur kas veiksmingesnė priemonė, kaip padidinanti žemos kvalifikacijos darbuotojų paklausą (Le 2003).

A lentelė. Lietuvos PVM įstatyme numatytų lengvatų vertinimas

Lengvata	Teorinis pagrindimas	Kylančios problemos	PVM pajamų netekimai dėl lengvatų (mln. Eur ir proc., palyginti su BVP)
Vaistai ir medicinos pagalbos priemonės, neįgaliųjų techninės pagalbos priemonės	Perskirstymas, mažas pajamas gaunančių asmenų rėmimas	Naudinga tiek mažas, tiek dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams, tikslinė išmokų (pašalpų) sistema užtikrintų geresnį perskirstymą	97,7 (0,22 %)
Centrinis šildymas ir karštas vanduo	Perskirstymas, mažas pajamas gaunančių asmenų rėmimas	Lengvata teikia naudą tiek mažas, tiek dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams, nemažas valstybės pajamų praradimas	47,0 (0,11 %)
Keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais, keleivių bagažo vežimo paslaugos	Viešojo transporto sistemos patrauklumas ir prieinamumas mažas pajamas gaunantiems asmenims	Lengvata teikia naudą tiek mažas, tiek dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams, nemažas valstybės pajamų praradimas	31,0 (0,07 %)
Viešbučiai ir specialaus apgyvendinimo paslaugos	Padidėja žemos kvalifikacijos darbuotojų paklausa, didinamas sektoriaus konkurencingumas	Ekonominis poveikis darbo rinkai laikinas arba nereikšmingas; vartotojų kainų analizė rodo, kad sektoriaus konkurencingumas nebūtinai padidėja	14,2 (0,03 %)
Knygos ir periodiniai leidiniai	Prekių ir paslaugų paklausos ir pasiūlos skatinimas, įvertinant ilgalaikę naudą	Daugelis šalių taiko šią lengvatą	12,0 (0,03 %)

Šaltinai: Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos respublikos finansų ministerijos.

Lietuvos PVM atotrūkis – skirtumas tarp faktinių ir teorinių mokesčio pajamų – yra vienas didžiausių ES. Didžiąją jo dalį lemia įstatymų nealitinkanti mokesčio mokėtojų elgsena (atitikties atotrūkis). Šiuo faktu Lietuva išsiskiria iš kitų ES šalių – jose didžioji dalis PVM atotrūkio susidaro dėl reguliacinio atotrūkio (įstatymuose numatytų lengvatinių tarifų ir išimčių). Nuo daugelio kitų ES šalių, kuriose yra didelis atitikties atotrūkis, Lietuva skiriasi tuo, kad per ketverius metus atotrūkį sumažino nedaug. Pastaraisiais metais ES šalys pritaikė nemažai priemonių, kuriomis buvo prisidėta prie PVM atotrūkio mažėjimo. Aktyvesnis atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmo taikymas galėjo sumažinti nuostolius dėl vykdomų „karuselės" sukčiavimo schemų. Elektroninių priemonių aktyvesnis taikymas leido efektyviau vykdyti mokesčių įstatymų laikymosi kontrolę ir sudarė galimybių padidinti jos apimtis. Didelės mokesčių nemokėjimo rizikos fizinių asmenų registro sukūrimas galėjo sumažinti PVM išvengimo likviduojant senas ir kuriant naujas įmones tikimybę. Nors reguliacinis atotrūkis Lietuvoje nėra didelis, kai kurių lengvatinių PVM tarifų pagrįstumą verta svarstyti. Pvz., lengvatinis tarifas šildymui nėra efektyvi priemonė mažinti mokesčių naštą mažas pajamas gaunantiems asmenims, nes tuo tarifu naudojasi visi gyventojai. Prie reguliacinio atotrūkio gali prisidėti ir gana bendro pobūdžio apmokestinimo PVM išimčių apibrėžtys.

Literatūra

European Commission 2014: *Assessment of the Application and Impact of the Optional 'Reverse Charge Mechanism' within the EU VAT System:* https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/kp_07_14_060_en.pdf.

European Commission 2015: *Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU Member States. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis:* https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/vat-gap.pdf.

European Commission 2016a: *Generalised Reverse Charge Mechanism.* Commission Staff Working Document.

European Commission 2016b: Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2016 Final Report. IHS, Institute for Advanced Studies.

European Commission 2017: *Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report.* IHS, Institute for Advanced Studies.

Harju J., Kosonen T., 2016: *Reduced VAT Rates in Service Sectors Increasing Employment?* Evidence from Restaurant Industry. Government Institute for Economic Research.

Mirrlees J., Besley T., Stuart A. ir kt. 2011: *Tax by Design.* Oxford Universily Press.

Le T. M. 2003: *Value Added Taxation: Mechanism, Design, and Policy Issues.* World Bank Course on Practical Issues of Tax Policy in Developing Countries.

4 PRIEDAS. Darbo pajamų apmokestinimo progresyvumas EBPO valstybėse

Vykstant diskusijai dėl mokesčių ir socialinių įmokų sistemos peržiūros, pravartu apžvelgti įvairiose šalyse susiklosčiusią šios srities praktiką ir įžvalgas, pateikiamas ekonominio pobūdžio literatūroje. Vienas iš diskusijos objektų, sulaukiančių nemažai dėmesio, yra darbo pajamų apmokestinimo progresyvumas. Kad būtų aiškiau, kokios GPM progresyvumo tendencijos šiuo metu vyrauja išsivysčiusiose valstybėse, šiame priede pateikiama efektyviojo GPM tarifo progresyvumo lygio ir raidos tendencijų EBPO šalyse analizė. Efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra apskaičiuojamas pagal EBPO leidiniuose taikomą metodiką[16], kuri leidžia jį įvertinti, kai namų ūkių pajamos iš darbo santykių kinta nuo 67 iki 167 proc. VDU. Namų ūkiu šiame priede laikomas vienas vaikų neturintis asmuo.

1. GPM progresyvumas ekonomikos teorijoje

Ekonominio pobūdžio literatūroje sutariama, kad vieni iš svarbiausių geros mokesčių sistemos tikslų yra paprastumas ir teisingumas. Paprastumo principas įgyvendinamas siekiant, kad mokesčių sistema būtų aiški tiek jos dalyviams, tiek kūrėjams, ir užtikrinant, kad sistemos administravimo ir mokestinių prievolių laikymosi kaštai būtų kiek įmanoma mažesni. Kad būtų įgyvendintas teisingumas, reikėtų užtikrinti, kad GPM atitiktų du principus – horizontaliosios lygybės principą ir vertikaliosios lygybės principą. Horizontaliosios lygybės principas numato, kad gyventojai, kurių socialinė ekonominė padėtis vienoda, būtų apmokestinami vienodai, nes jie turi vienodas galimybes prisiimti mokestines prievoles. Kitaip sakant, asmenims, gaunantiems tokias pačias pajamas, turėtų būti taikomas vienodas mokesčio tarifas, jis neturėtų priklausyti nuo gaunamų pajamų rūšies. Vertikaliosios lygybės principas numato, kad tie mokesčių mokėtojai, kurių finansinė padėtis geresnė, turėtų prisiimti didesnę mokesčių naštą, t. y. mokesčiams skirti santykinai didesnę gaunamų pajamų dalį. Kitaip sakant, gyventojų pajamų nelygybė sumokėjus mokesčius turi būti mažesnė nei gyventojų pajamų nelygybė prieš juos sumokant, o efektyvusis pajamų mokesčio tarifas – tuo didesnis, kuo didesnės pajamos. Vertikaliosios lygybės principas gali būti įgyvendinamas keliais būdais: taikant mokesčių lengvatas arba mokesčių kreditus, taikant progresinį pajamų mokesčio tarifą arba tiek vieną, tiek kitą. Kad mokesčių sistema veiktų tinkamai, ne mažiau svarbu ir mokesčių mokėtojų pasitenkinimas valstybės surinktų pajamų panaudojimu, pasitikėjimas mokesčių sistemos teisingumu, taip pat tuo, kad mokesčių mokėjimo prievolės laikosi kiti rinkos dalyviai.

2. GPM progresyvumas ir jo raida EBPO šalyse

Per pastaruosius du dešimtmečius GPM progresyvumas EBPO šalyse gana nemažai keitėsi, tačiau nebuvo matyti vienos bendros tendencijos. Penkiolikoje EBPO šalių jis padidėjo, šešiolikoje – sumažėjo, o kitose EBPO šalyse nepakilo (žr. A pav.). Nagrinėjant visų EBPO šalių agreguotuosius duomenis, matyti, kad alotrūkis tarp apmokestinimo asmenų, kurie gauna 167 proc. VDU, ir apmokestinimo tų asmenų, kurie gauna 67 proc. VDU, pasikeitė labai nedaug. Skirtumas tarp efektyviųjų GPM tarifų, taikomų gaunantiems 167 proc. VDU ir gaunantiems 67 proc. VDU, sudaro maždaug pusę efektyviojo GPM tarifo, taikomo gaunantiems 167 proc. VDU, konkrečiau – 2017 m. šis rodiklis buvo 0,46 (2000 m. jis buvo 0,45).

A pav. Namų ūkio darbo pajamų efektyviojo GPM progresyvumas, 2000 ir 2017 m.

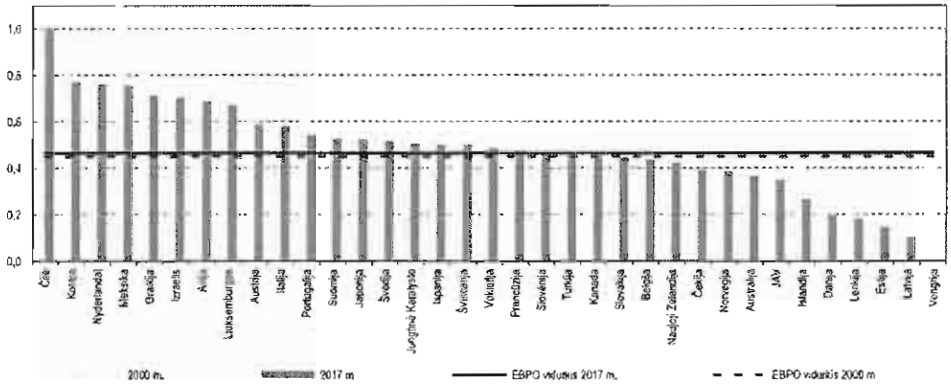

Šaltiniai: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: didesnis skaičius reiškia didesnį progresyvumą. Progresyvumas apskaičiuotas taikant formulę (T167–T67)/T167, kur T167 yra asmens, kurio pajamos sudaro 167 proc. VDU, o T67 – asmens, kurio pajamos sudaro 67 proc. VDU, efektyvusis GPM tarifas.

GPM progresyvumas EBPO šalyse vis dėlto gana nevienodas. 2017 m. didžiausias jis buvo Čilėje, Pietų Korėjoje, Nyderlanduose, Meksikoje, o mažiausias – Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje ir Danijoje. Vienintelė EBPO valstybė, kurioje

[16] Progresyvumas yra apskaičiuotas, taikant formulę (T167–T67)/T167, kur T167 yra efektyvusis asmens, kurio pajamos sudaro 167 proc. VDU, GPM tarifas, o T67 – efektyvusis asmens, kurio pajamos sudaro 67 proc. VDU, GPM tarifas.

2017 m. vaikų neturinčiam vieno asmens namų ūkiui nebuvo taikomas progresinis efektyvusis GPM tarifas, buvo Vengrija. Ši valstybė 2011–2013 m. įvykdė GPM reformą, kurios metu anksčiau galiojusį progresinį GPM tarifą pakeitė proporciniu (Eurostat 2014). Vykdant reformą buvo atsisakyta ir bene visų su GPM susijusių lengvatų. Vienintelė išlikusi lengvata suteikiama namų ūkiams, auginantiems vaikus.

A lentelė. EBPO šalių gyventojų darbo pajamų apmokestinimo rodikliai 2017 m.

Valstybė	Viso valdžios sektoriaus taikomas efektyvusis GPM tarifas, proc.	Centrinė valdžia			Kiti valdžios posektoriai		
		GPM tarifų skaičius	Mažiausias nominalusis GPM tarifas, proc.	Didžiausias nominalusis GPM tarifas, proc.	Gyventojų pajamų apmokestinamas	Mažiausias nominalusis GPM tarifas, proc.	Didžiausias nominalusis GPM tarifas, proc.
Airija	15,38	2	20,00	40,00	nėra		
Australija	24,38	5	0,00	45,00	nėra		
Austrija	14,44	7	0,00	55,00	nėra		
Belgija	26,55	5	25,00	50,00	progresinis	25,00	50,00
Čekija	13,11	1	15,00	15,00	nėra		
Čilė	0,00	8	0,00	40,00	nėra		
Danija	36,08	2	10,08	25,08	proporcinis	22,50	27,80
Estija	16,77	1	20,00	20,00	nėra		
Graikija	9,97	4	22,00	45,00	nėra		
Islandija	28,33	2	22,50	31,80	proporcinis	12,44	14,52
Ispanija	15,08	5	9,50	22,50	progresinis	9,50	21,00
Italija	21,99	5	23,00	43,00	proporcinis	1,23	3,83
Izraelis	9,72	7	10,00	50,00	nėra		
Japonija	7,91	7	5,00	45,00	proporcinis	10,00	10,00
JAV	18,49	7	10,00	39,60	proporcinis	2,40	4,25
Jungtinė Karalystė	13,98	3	20,00	45,00	nėra		
Kanada	16,63	5	15,00	33,00	progresinis	5,10	13,20
Latvija	18,91	1	23,00	23,00	nėra		
Lenkija	7,24	2	18,00	32,00	nėra		
Liuksemburgas	16,74	23	0,00	42,00	nėra		
Meksika	9,84	11	1,92	35,00	nėra		
Naujoji Zelandija	18,13	4	10,50	33,00	nėra		
Norvegija	19,42	5	9,55	24,07	proporcinis	0,00	14,45
Nyderlandai	17,28	4	8,90	52,00	nėra		
Pietų Korėja	8,12	6	6,00	40,00	proporcinis	5,00	15,00
Portugalija	16,48	5	14,50	48,00	nėra		
Prancūzija	14,84	5	0,00	45,00	nėra		
Slovakija	10,13	2	19,00	25,00	nėra		
Slovėnija	11,85	5	16,00	50,00	nėra		
Suomija	20,99	5	0,00	31,50	proporcinis	17,00	22,50
Švedija	17,99	3	0,00	25,00	proporcinis	29,19	35,15
Šveicarija	10,71	11	0,00	11,50	progresinis	0,00	13,00
Turkija	12,92	4	15,00	35,00	nėra		
Vengrija	15,00	1	15,00	15,00	nėra		
Vokietija	19,11	Formulė	0,00	45,00	nėra		

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai

Pastaba: iš viso asmens [illegible] namų ūkio, kurių pajamos lygios VDU, rodikliai

3. Nominalieji GPM tarifai

Kaip minėta, vertikaliosios lygybės principas gali būti įgyvendinamas keliais būdais. Tiesa, tie būdai nėra vienodai paplitę (žr. A lentelę). **Sprendžiant tik iš centrinės valdžios taikomų mokesčių tarifų, EBPO šalyse progresiniai GPM tarifai yra gana plačiai taikomi – juos taiko 31 iš 35 EBPO šalių.** Tik keturios šios organizacijos valstybės – Čekija, Estija, Latvija[17] ir Vengrija – taiko proporcinį GPM tarifą (vieną tarifą) apmokestindamos darbo pajamas. Lietuvoje taip pat

[17] Latvijoje proporcinis GPM tarifas buvo taikomas iki 2017 m. pabaigos. 2018 m. buvo įvesta progresinė GPM sistema, apimanti tris tarifus.

taikomas proporcinis GPM tarifas. Estija ir Latvija proporcinius GPM tarifus įsivedė atgavusios nepriklausomybę, o Čekijoje ir Vengrijoje jie buvo įvesti po mokesčių reformų, atitinkamai 2008 ir 2011 m. Anksčiau abejose valstybėse buvo taikomi progresiniai GPM tarifai. Tiek Čekijos, tiek Vengrijos GPM reformomis siekta perkelti mokestinę naštą nuo gyventojų pajamų apmokestinimo prie vartojimo, nepalankių veiksnių (susijusių, su poveikiu aplinkai ir sveikatai) ar turto apmokestinimo. Pagrindiniai reformų tikslai buvo skatinti efektyvumą ir didinti užimtumą (IMF 2008; Ministry for National Economy 2012).

Be centrinės valdžios, daugiau nei trečdalyje EBPO valstybių GPM nustato ir kiti valdžios posektoriai (pvz., savivaldybės, federalinės žemės). Tiesa, jų renkamam GPM dažniau taikomas proporcinis tarifas (iš 13 valstybių, kuriose darbo pajamas apmokestina kiti valdžios posektoriai, devyniose taikomas proporcinis mokesčių tarifas). Surinkto GPM pasiskirstymas tarp centrinės valdžios ir kitų valdžios posektorių labai svyruoja. Kai kuriose valstybėse, pvz., Italijoje arba Pietų Korėjoje, didžiąją GPM dalį surenka centrinė valdžia, o kitose, pvz., Suomijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, – kiti valdžios posektoriai.

Tarp valstybių, kuriose taikomas progresinis GPM tarifas, yra reikšmingų tiek tarifų skaičiaus, tiek jų dydžių skirtumų. GPM tarifų skaičius svyruoja nuo 2 (Airija, Danija, Islandija, Lenkija, Slovakija) iki 11 (Meksika, Šveicarija) ar net 23 (Liuksemburgas). 2017 m. EBPO valstybėse vidutiniškai buvo taikoma po beveik penkis GPM tarifus, o jei atmestume proporcinius tarifus taikančias valstybes, šis skaičius padidėtų iki beveik 5,5. Palyginti su 2000 m. duomenimis, vidutinis taikomų GPM tarifų skaičius šiek tiek sumažėjo (0,2–0,4). Tiesa, 2000–2017 m. galima išskirti du laikotarpius, kuriais kaitos tendencijos skyrėsi. 2000–2009 m. vidutinis tarifų skaičius mažėjo, o 2010–2017 m. – didėjo. GPM tarifų skaičiaus mažėjimas 2000–2009 m. aiškinamas siekiu gyventojų pajamų apmokestinimo sistemą padaryti paprastesnę ir sumažinti didžiausias pajamas gaunančių asmenų apmokestinimą (OECD Tax Policy Studies 2006). GPM tarifų skaičiaus augimas 2010–2017 m. daugiausia siejamas su poreikiu didinti valdžios sektoriaus pajamas (OECD 2014).

EBPO šalių progresiniai nominalieji GPM tarifai itin sparčiai didėja, kol namų ūkių darbo pajamos pasiekia VDU, paskui didėjimas silpnėja (žr. B pav.). Valstybėse, kuriose taikoma daugiau GPM tarifų, mažiausias pajamas gaunančius namų ūkius linkstama apmokestinti taikant mažesnį tarifą nei valstybėse, kuriose taikoma mažiau tarifų. Tačiau valstybėse, kuriose taikoma daugiau GPM tarifų, namų ūkiams, gaunantiems didžiausias pajamas iš darbo santykių, taikomo nominaliojo GPM tarifo vidurkis nebūtinai yra didesnis nei valstybėse, kuriose taikoma mažiau tarifų. B pav. pateikiama nominaliųjų GPM tarifų kaita tik iki penkis VDU siekiančios pajamų ribos, tačiau dalyje valstybių nominalieji GPM tarifai didėja ir pasiekus septyniems ar ašluoniems VDU lygias pajamas, o kai kuriose – 22–25 VDU siekiančias pajamas.

Iš visų EBPO šalių labiausiai išsiskiria Liuksemburgo nominaliųjų GPM tarifų sistema. Ji apima 23 nominaliuosius GPM tarifus: mažiausias yra 0, didžiausias – 42 proc. Tačiau dauguma šių tarifų apmokestinamos namų ūkių pajamos iš darbo santykių, nesiekiančias VDU. Kai vieno asmens, neturinčio vaikų, namų ūkio pajamos pasiekia VDU, taikomas 39 proc. nominalusis GPM tarifas.

B pav. Progresiniai GPM tarifai EBPO šalyse, kuriose pajamų mokestį renka tik centrinė valdžia, 2017 m.

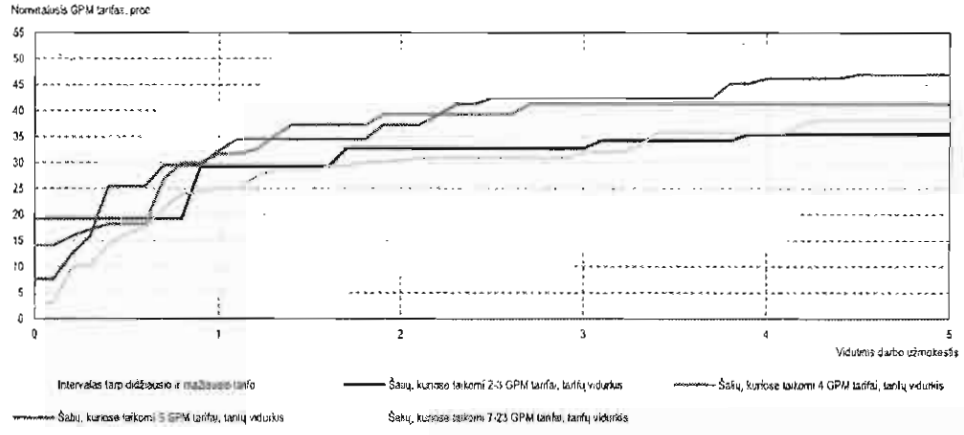

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

4. Mokesčių lengvatos ir mokesčių kreditai

Tik nominalusis GPM tarifas ar jo kaita nesuteikia visos informacijos, reikalingos įvertinti namų ūkiams tenkančią mokesčių naštą ir efektyviojo GPM tarifo progresyvumą. Ne mažiau svarbus veiksnys yra galimi atskaitymai iš gyventojų apmokestinamųjų pajamų arba iš mokesčių. Tą patį valdžios sektoriaus pajamų iš GPM lygį galima pasiekti arba namų ūkį apmokestinant mažesniu tarifu ir netaikant jokių atskaitymų iš apmokestinamųjų pajamų ar iš mokesčių, arba namų ūkį apmokestinant didesniu tarifu ir suteikiant galimybę susimažinti apmokestinąsias pajamas ar mokesčius.

Galimi atskaitymai dažniausiai skirstomi į dvi grupes – mokesčių lengvatas ir mokesčių kreditus (OECD 2006). Mokesčių lengvatos yra tokios gyventojų pajamos, kurios gali būti atskaitytos iš visų gautų pajamų, taip sumažinant apmokestinamąsias pajamas, nuo kurių skaičiuojamas GPM. Kaip dažniausiai EBPO valstybėse naudojamas mokesčių lengvatas galima būtų išskirti neapmokestinamąjį pajamų dydį, socialinio draudimo įmokų atskaitymus, su darbu susijusių išlaidų atskaitymus, neapmokestinamąsias pajamas turintiems vaikų ar kitų išlaikomų asmenų. Mokesčių kreditas yra pinigų suma, kuria galima susimažinti jau apskaičiuotų mokesčių sumą. EBPO valstybėse labiausiai paplitusios mokesčių kredito formos yra pagrindinis mokesčių kreditas, mokesčių kreditas už vaikus ar mokesčių kreditas, taikomas pagrindiniam namų ūkio maitintojui.

8 lentelė. Namų ūkių, kurių pajamos lygios VDU, galimų atskaitymų iš apmokestinamųjų pajamų ar atskaitymų iš apskaičiuotų mokesčių ir pajamų santykis 2017 m.

(proc.)

Valstybė	Mokesčių lengvatos			Mokesčių kreditas			Visi galimi atskaitymai iš apmokestinamųjų pajamų ir apskaičiuotų mokesčių
	Neapmokestinamasis pajamų dydis	Kita	Iš viso	Pagrindinis mokesčių kreditas	Kita, proc.	Iš viso	
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(4)	(5)	(6) = (4) + (5)	(7) = (3) + (6)
Airija	0,00	0,00	0,00	4,54	4,54	9,08	9,08
Australija	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00
Austrija	0,02	3,43	3,45	0,00	0,87	0,87	4,32
Belgija	0,00	7,03	7,03	0,00	3,84	3,84	10,87
Čekija	0,00	0,00	0,00	0,00	6,99	6,99	6,99
Čilė	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Danija	0,00	1,70	1,70	1,31	0,00	1,31	3,01
Estija	2,92	0,32	3,24	0,00	0,00	0,00	3,24
Graikija	0,00	2,24	2,24	9,10	0,00	9,10	11,34
Islandija	0,00	0,32	0,32	7,13	0,00	7,13	7,45
Ispanija	0,00	2,35	2,35	3,98	0,00	3,98	6,32
Italija	0,00	1,77	1,77	3,18	0,00	3,18	4,95
Izraelis	0,00	0,00	0,00	3,92	0,00	3,92	3,92
Japonija	0,45	2,79	3,24	0,00	0,00	0,00	3,24
JAV	2,94	0,00	2,94	0,00	0,00	0,00	2,94
Jungtinė Karalystė	6,02	0,00	6,02	0,00	0,00	0,00	6,02
Kanada	0,00	0,00	0,00	3,72	0,94	4,66	4,66
Latvija	1,50	2,40	3,90	0,00	0,16	0,16	4,05
Lenkija	0,00	2,00	2,00	1,12	6,69	7,81	9,81
Liuksemburgas	0,16	2,28	2,44	0,55	0,00	0,55	2,99
Meksika	0,23	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,23
Naujoji Zelandija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Norvegija	0,00	2,98	2,98	0,00	0,00	0,00	2,98
Nyderlandai	0,00	0,88	0,88	0,00	1,69	1,69	1,69
Pietų Korėja	0,35	3,74	4,09	1,43	0,00	1,43	5,52
Portugalija	4,87	0,00	4,87	0,00	0,00	0,00	4,87
Prancūzija	0,00	5,61	5,61	0,00	0,00	0,00	5,61
Slovakija	6,32	2,55	8,87	0,00	0,00	0,00	6,87
Slovėnija	3,37	4,26	7,63	0,00	0,00	0,00	7,63
Suomija	0,00	0,66	0,66	2,88	0,00	2,88	3,54
Švedija	0,00	0,00	0,00	0,00	13,15	13,15	13,15
Šveicarija	0,00	0,25	0,25	0,00	0,00	0,00	0,25
Turkija	0,00	2,25	2,25	3,97	0,00	3,97	6,22
Vengrija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vokietija	0,00	4,21	4,21	0,00	0,00	0,00	4,21

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

2017 m. daugelyje EBPO šalių vieno asmens neturinčio vaikų namų ūkiui, kurio pajamos lygios VDU, buvo galima susimažinti mokestinę naštą pasinaudojus galimais atskaitymais iš gautų pajamų ar apskaičiuotų mokesčių

(žr. B lentelę). Iš 35 EBPO narių mokesčių lengvatos taikomos 28 valstybėse, mokesčių kreditai – 19, o 13 valstybių taikomos tiek mokesčių lengvatos, tiek kreditai. Tik trijose EBPO šalyse – Australijoje, Naujojoje Zelandijoje ir Vengrijoje – iš vieno asmens susidedantis vaikų neturintis namų ūkis, kurio pajamos lygios VDU, negali susimažinti apmokestinamųjų pajamų ar mokestinės naštos įstatymuose numatytais atskaitymais.

Dėl taikomų mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų namų ūkio, kurio pajamos lygios VDU, efektyvusis GPM tarifas EBPO šalyse sumažėja vidutiniškai šiek tiek daugiau nei 5 proc. p. Tiesa, tarp valstybių esama reikšmingų skirtumų – dalyje jų šių lengvatų visai nėra, kitose dėl jų efektyvusis GPM tarifas sumažėja daugiau nei 10 proc. p. (Belgijoje, Graikijoje, Lenkijoje, Švedijoje). Dėl mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų efektyvusis GPM tarifas mažėja beveik vienodai. EBPO šalyse dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio efektyvusis GPM tarifas vidutiniškai sumažėja 0,8 proc. p., kitos lengvatos šį tarifą taip pat nemenkai sumažina. Iš mokesčių kreditų akivaizdų poveikį efektyviajam GPM tarifui daro pagrindinis mokesčių kreditas (1,3 proc. p.).

Daugelyje EBPO šalių mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito įtaka efektyviajam GPM tarifui mažėja didėjant namų ūkių pajamoms (žr. C pav.). Kai namų ūkio pajamos sudaro 67 proc. VDU, dėl taikomų mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų efektyvusis GPM tarifas vidutiniškai sumažėja 6,7 proc. p., kai pajamos lygios VDU – 5,1 proc. p., o kai jos sudaro 167 proc. – 4,1 proc. p. Toks mažėjantis mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito poveikis efektyviajam GPM tarifui pastebimas daugelyje EBPO šalių, tačiau tarp jų yra valstybių, kuriose didėjant namų ūkių pajamoms mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito įtaka efektyviajam GPM tarifui didėja (pvz., Austrijoje, Japonijoje, Liuksemburge, Prancūzijoje, Vokietijoje). Šiose valstybėse mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito sistemos pagrindą sudaro socialinio draudimo įmokų ir kiti atskaitymai iš pajamų, kurie didėja didėjant namų ūkių pajamoms, o Japonijoje ir Prancūzijoje didėjant gyventojų pajamoms didėja ir su darbu susijusių išlaidų atskaitymai. Tiesa, reikėtų pastebėti, kad visose šiose valstybėse efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra artimas EBPO vidurkiui arba jį viršija. Taip yra dėl gana spartaus nominaliųjų GPM tarifų didėjimo didėjant namų ūkių pajamoms.

C pav. EBPO šalių galimų atskaitymų iš gautų pajamų ar atskaitymų iš apskaičiuotų mokesčių santykis su gaunamomis pajamomis 2017 m.

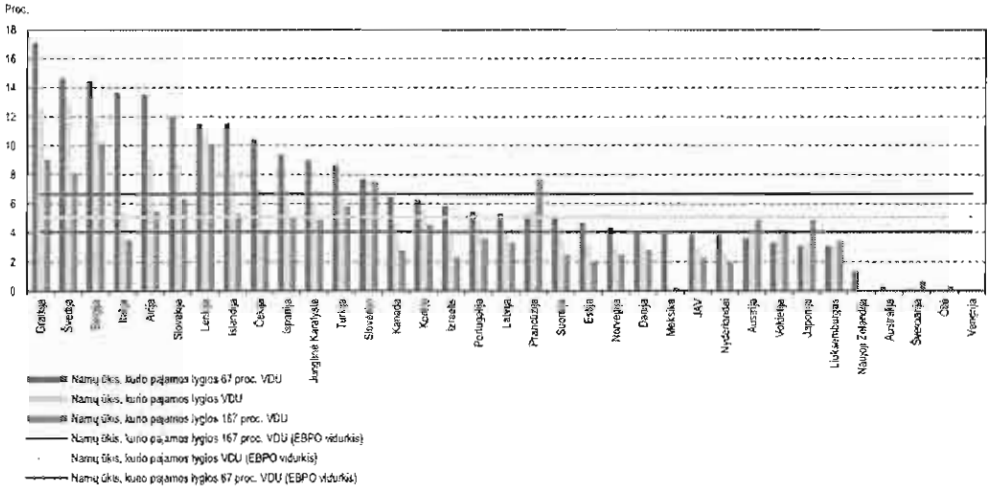

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: Namų ūkiu laikomas vienas vaikų neturintis asmuo.

Valstybėse, kuriose neapmokestinamojo pajamų dydžio poveikis yra nedidelis arba jo iš viso nėra, mokesčių kredito schemos dažniausiai taikomos norint padidinti efektyviojo GPM tarifo progresyvumą. Didžiausias mokesčių kreditų poveikis efektyviajam GPM tarifui yra tose valstybėse, kuriose netaikoma jokia mokesčių lengvatų schema (Airijoje, Čekijoje, Švedijoje) arba kuriose lengvatos reikšmingai nedidina efektyviojo GPM tarifo progresyvumo (Graikijoje, Islandijoje, Lenkijoje). Valstybėse, kuriose taikomos tiek mokesčių lengvatos, tiek mokesčių kreditai, pastarųjų poveikis efektyviajam GPM tarifui įprastai yra didesnis. Lyginant mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų progresyvumą, pastebima, kad EBPO šalyse didėjant namų ūkių pajamoms mokesčių kreditų poveikis efektyviajam GPM tarifui paprastai mažėja greičiau nei mokesčių lengvatų poveikis.

Beveik visose EBPO valstybėse, kuriose veikia mokesčių kredito schemos, mokesčių kredito suma nekinta arba mažėja didėjant namų ūkių pajamoms. Tik trijose valstybėse – Kanadoje, Lenkijoje ir Švedijoje – mokesčių kredito suma absoliučiaja išraiška didėja didėjant namų ūkių pajamoms. Kanadoje tai lemia leidžiami Kanados pensijų plano ir darbo draudimo įmokų atskaitymai, Lenkijoje – sveikatos draudimo įmokų atskaitymai, Švedijoje – darbuotojo socialinio draudimo įmokų atskaitymai ir mokesčių kredito, priklausančio nuo gautų pajamų, sistema (angl. *earned income tax credit*).

Tiesa, galima atskaityti mokesčių kredito suma šiose valstybėse didėja lėčiau nei namų ūkių pajamos, todėl poveikis efektyviajam GPM tarifui didėjant namų ūkių pajamos mažėja.

Nuo 2000 m. iki pasaulinės finansų krizės mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito poveikis efektyviajam GPM tarifui EBPO šalyse iš esmės nesikeltė, bet po to pradėjo didėti, o kartu mažėjo ir efektyvusis GPM tarifas. Šie pokyčiai labiausiai buvo pastebimi tarp mažesnes pajamas gaunančių namų ūkių. Pvz., dėl galimų atskaitymų iš vieno asmens susidedančio neturinčio vaikų namų ūkio, kurio pajamos lygios 67 proc. VDU, efektyvusis GPM tarifas 2000–2002 m. buvo 5,8 proc. p. mažesnis nei nominalusis GPM tarifas, o 2015–2017 m. šis skirtumas padidėjo iki 6,8 proc. p. Vieno asmens neturinčio vaikų namų ūkio pajamoms esant VDU lygio, galimų atskaitymų poveikis padidėjo mažiau – nuo 4,7 iki 5,1 proc. p, o pajamoms esant 167 proc. VDU lygio, nepakito ir sudarė 4,1 proc. p. Galimų atskaitymų iš gautų pajamų ar apskaičiuotų mokesčių poveikis efektyviajam GPM tarifui didėjo dėl vis intensyvesnio mokesčių kredito naudojimo, o mokesčių lengvatų poveikis analizuojamu laikotarpiu sumažėjo. Tokie pokyčiai apėmė visus anksčiau analizuotus pajamų lygius, tik skirtingu mastu.

Iš EBPO valstybių prie minėtų tendencijų labiausiai prisidėjo Čekijoje, Graikijoje, Italijoje ir Švedijoje įvykę GPM sistemų pokyčiai. Pokyčiai Graikijoje buvo labiausiai susiję su 2013 m. įvykdyta GPM reforma, kurios metu buvo sumažintas GPM tarifų skaičius, atsisakyta nemažos dalies suteikiamų mokesčių lengvatų ir įvestas bazinis mokesčių kreditas (IMF 2013). Čekijoje nauja GPM sistema pradėjo veikti 2008 m., kai valstybėje veikusi progresyvi keturių tarifų GPM sistema buvo pakeista į proporcinę (European Commission 2009), kartu išplečiant mokesčių kredito taikymą (IMF 2008). Švedijoje 2007 m. buvo pradėta taikyti mokesčių kredito, priklausančio nuo gautų pajamų, sistema (Edmark ir kt. 2012), kurios pagrindinis tikslas buvo skatinti darbo jėgos aktyvumą. Įvedant šią sistemą nebuvo reikšmingai keičiamos nei taikomų mokesčių lengvatų schemos, nei GPM tarifų sistema. Italijoje analizuojamu laikotarpiu buvo atliktos dvi reikšmingos GPM sistemos reformos (2003 ir 2007 m.). 2003 m. buvo sumažintas GPM tarifų skaičius, mokesčių kredito sistema buvo pakeista į mokesčių lengvatų sistemą (OECD 2004), tačiau jau 2007 m. GPM tarifų skaičius vėl buvo padidintas ir vėl grįžta prie mokesčių kredito sistemos (OECD 2007). Tiesa, kitaip nei kitose valstybėse, Italijoje mokesčių pakeitimai turėjo reikšmingos įtakos tik mažesnes pajamas gaunantiems namų ūkiams.

5. Efektyviojo GPM tarifo progresyvumą lemiantys veiksniai

EBPO šalių efektyviųjų GPM tarifų progresyvumo veiksnių palyginimas rodo, kad jam didžiausią įtaką daro nominaliųjų GPM tarifai progresyvumas (žr. D pav.). Jis svarbiausias efektyviojo GPM tarifo progresyvumo veiksnys yra maždaug trečdalyje EBPO valstybių, kai kuriose valstybėse jis yra bene vienintelis veiksnys, pvz., Australijoje, Čilėje, Šveicarijoje. Iš EBPO tik šešiose valstybėse (Čekijoje, Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje) negalima įžvelgti jokio nominaliojo GPM tarifo progresyvumo vieno asmens neturinčio vaikų namų ūkio pajamoms didėjant nuo 67 iki 167 proc. VDU. Kad nominaliojo GPM tarifo progresyvumas yra svarbus veiksnys, siekiant santykinai didesnio efektyviojo GPM tarifo progresyvumo, rodo tai, kad pastarosiose šešiose valstybėse efektyviojo GPM tarifo progresyvumas neviršija EBPO vidurkio, o keturių iš jų turi efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra mažiausias iš visų EBPO šalių.

D pav. Mokesčių lengvatų, mokesčių kredito ir nominaliojo GPM tarifo progresyvumo įtaka EBPO šalių efektyviojo GPM tarifo progresyvumui, 2017 m.

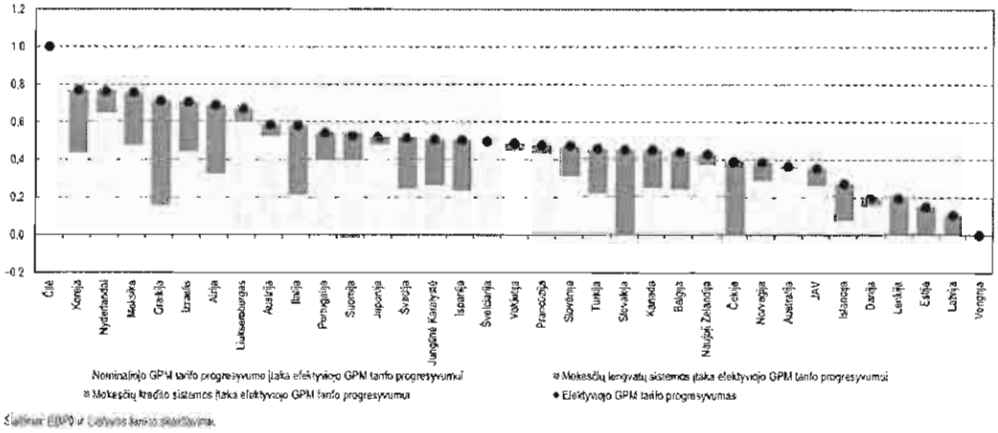

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

EBPO šalyse, kuriose efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra didžiausias, dažnai taikomas ne tik progresinis GPM tarifas, bet ir mokesčių kreditų sistema. Daug įtakos efektyviojo GPM tarifo progresyvumui ji turi Airijoje, Graikijoje, Italijoje, Izraelyje ir Meksikoje. Apskritai iš dešimties EBPO valstybių, kuriose taikomi progresyviausi efektyvieji GPM tarifai, devyniose veikia mokesčių kredito sistema, o septyniose ji reikšmingai prisideda prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo. Mokesčių kreditas pagrindinis efektyviojo GPM tarifo progresyvumo veiksnys yra aštuoniose EBPO valstybėse. Vienoje šalyje – Čekijoje – mokesčių kredito sistema yra vienintelis efektyviojo GPM tarifo progresyvumą lemiantis

veiksnys.

Nors mokesčių lengvatos ir yra paplitusios EBPO šalyse, prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo daugelyje valstybių jos prisideda nedaug. Tarp dešimties EBPO valstybių, kuriose GPM tarifai yra progresyviausi, tik vienoje – Pietų Korėjoje – mokesčių lengvatos reikšmingai prisideda prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo. Iš 28 EBPO šalių, taikančių mokesčių lengvatų sistemas, tik trijose – Estijoje, Latvijoje ir Slovakijoje – jos yra pagrindinis efektyviojo GPM tarifo progresyvumo veiksnys ir tik pastarojoje šalyje leidžia pasiekti artimą EBPO vidurkiui efektyviojo GPM tarifo progresyvumą. Slovakijoje tai buvo pasiekta, įvedant didžiausią iš EBPO šalių neapmokestinamąjį pajamų dydį, sudarantį apie trečdalį VDU.

Apsisprendimą pradėti naudoti ar praplėsti mokesčių kredito schemas valstybės paprastai argumentuoja tuo, kad mokesčių kredito dydis yra vienodas visiems gyventojams (jei jie sumoka pakankamą GPM sumą), o galimų atskaitytl mokesčių lengvatų dydis taikant progresinį GPM tarifą gana dažnai didėja didėjant pajamoms (OECD 2006). GPM mokesčių sistemos progresyvumą galima dar labiau padidinti, jei valstybė taiko „neišsvaistomą" mokesčių kredilą. Taikant šią schemą, namų ūkiams, kurių GPM mokestiniai įsipareigojimai yra mažesni, nei nustatyta mokesčių kredito suma, yra pervedama pinigų suma, lygi nepanaudotai mokesčių kredito sumai.

6. GPM ir mokesčių pleišto progresyvumas

Nuo praėjusios amžiaus paskutinio dešimtmečio iki pasaulinės finansų krizės daugelyje valstybių vyravo GPM tarifų mažėjimo tendencija. Jų mažėjimas dažnai buvo kompensuojamas socialinio draudimo įmokų ir vartojimo mokesčių didinimu, taip pat mokestinės bazės išplėtimu. **Padidėjus socialinio draudimo įmokų svarbai mokesčių pleište, sumažėjo mokesčių sistemos progresyvumas.** Tai vyko dėl to, kad socialinio draudimo įmokai paprastai taikomas proporcinis tarifas. Mokestinės sistemos progresyvumą dar labiau mažino dalyje valstybių taikomos socialinio draudimo įmokų viršutinė riba. Todėl progresyvumas yra reikšmingai mažesnis, kai vertinamas mokesčių pleištas, o ne efektyvusis GPM tarifas (OECD 2006).

E pav. pavaizduotas ES valstybių mokesčių pleišto progresyvumas, įvertintas anksčiau taikytu progresyvumo apskaičiavimo metodu. Jame palyginami asmenų, gaunančių 167 ir 67 proc. VDU pajamų, mokesčių pleištai ir mokesčių pleištai, neatsižvelgus į socialines įmokas. **Palyginimas rodo, kad bene visose valstybėse, išskyrus Bulgariją ir Vengriją, mokesčių pleišto progresyvumas yra didesnis, kai nevertinamas socialinių įmokų poveikis.** Kaip minėta, dažnu atveju tai susiję su socialinio draudimo įmokoms taikomais proporciniais tarifais, taip pat dalyje valstybių taikoma socialinio draudimo įmokų viršutine riba. Tiesa, dėl socialinio draudimo įmokų atsirandantys progresyvumo skirtumai tarp valstybių labai nevienodi. Kai kuriose valstybėse, pvz., Graikijoje, Kroatijoje, Nyderlanduose, jie labai dideli, o kitose, pvz., Danijoje, Latvijoje, Rumunijoje, – labai maži. Lietuvoje dėl socialinio draudimo įmokų susidarantis progresyvumo sumažėjimas daugmaž atitinka ES vidurkį. Tiesa, tiek mokesčių pleišto, neatsižvelgus į socialinio draudimo įmokas, tiek viso mokesčių pleišto progresyvumas Lietuvoje yra tarp trečdalio mažiausių ES.

E pav. ES valstybių socialinių įmokų įtaka namų ūkio mokesčių pleišto progresyvumui, 2017 m.

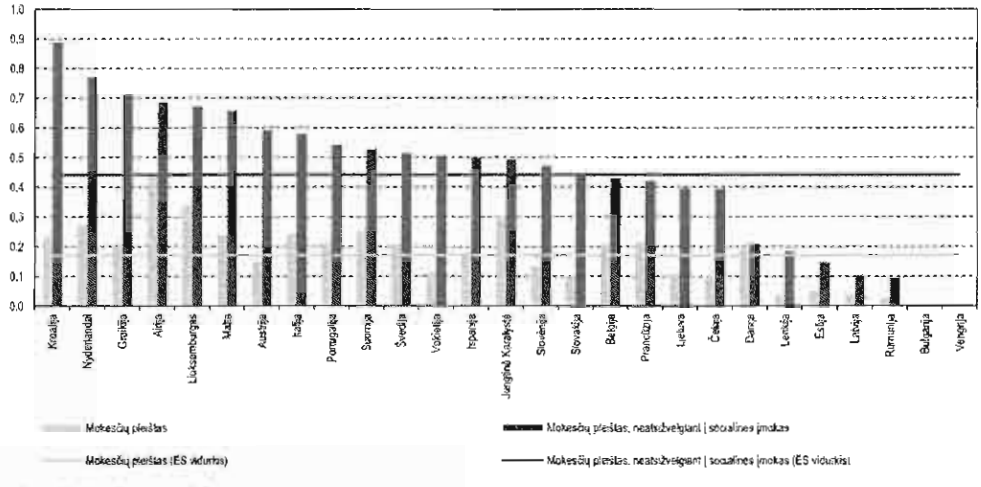

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: didesnis skaičius reiškia didesnį progresyvumą. Progresyvumas yra apskaičiuotas taikant formulę (T167-T67)/T167, kur T167 yra namų ūkių, kurių pajamos siekia 167 proc. VDU, o T67 – namų ūkių, kurių pajamos sudaro 67 proc. VDU, mokesčių pleišto dydis. Dėl duomenų trūkumo pateiktas tik paskutinių Kipro rezultatai.

Išvados

Šiame priede atlikta palyginamoji gyventojų pajamų apmokestinimo analizė leidžia daryti tokius apibendrinimus. Pirma, EBPO šalių efektyviųjų GPM tarifų progresyvumui didžiausią įtaką daro nominalieji GPM tarifai, o mokesčių lengvatos ir mokesčių kreditai prie progresyvumo prisideda mažiau. Progresinius GPM tarifus taiko didžioji dalis EBPO šalių. Antra, daugelyje EBPO šalių mokesčių našta sumažinama taikant mokesčių lengvatas ir (arba) mokesčių kreditus. EBPO šalyse, kuriose efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra didžiausias, dažnai be progresinių tarifų naudojamos ir mokesčių kreditų sistemos, o mokesčių lengvatos, nors ir gana paplitusios EBPO valstybėse, prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo prisideda gerokai mažiau. Trečia, efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra kur kas didesnis nei mokesčių pleišto progresyvumas. Dažniausiai šį skirtumą lemia socialinio draudimo įmokoms taikomas proporcinis tarifas, taip pat dalyje valstybių taikoma socialinio draudimo įmokų viršutinė riba.

Literatūra

Edmark K., Liang C., Mörk E., Selin H. 2012: *Evaluation of the Swedish Earned Income Tex Credit*. IFAU – Institute for Labour Market Policy Evaluation. Working Paper No. 1.

European Commission 2009: *Monitoring Revenue Trends and Tax Reforms in Member States 2008*.

Eurostat 2014: *Taxation Trends in the European Union:* https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/taxation-trends-eu-union_en.

IMF 2008: *Czech Republic: Selected Issues*. IMF Country Report No. 08/40.

IMF 2013: *Greece: First and Second Reviews Under the Extended Arrangement Under tha Extended Fund Fecility, Request for Waiver of Applicability, Modification of Performance Criteria, and Rephasing of Access—Staff Report; Staff Supplement; Press Release on the Executive Board Discussion; end Statement by the Executive Director for Greece*. IMF Country Report No. 13/20.

Ministry for National Economy 2012: *Tax Policy of a Reformed Hungary*. Steps Towards a Transformed Tax System.

OECD 2004: *Tax Policy Reforms in Italy:* https://www.oecd.org/tax/tax-policy/37154690.pdf.

OECD 2006: *Fundamental Reform of Personal Income Tax:* https://www.oecd.org/tax/tax-policy/37154690.pdf.

OECD 2007: *Taxing Wages 2006–2007:* https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/tax_wages-2007-en.pdf?expires=1529409983&id=id&accname=ocid54020789&checksum=943BCD345E62273108BBF029A2FA0B94.

OECD 2014: *FOCUS on Top Incomes and Taxation in OECD Countries: Was the Crisis a Game Changer?;* http://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-FocusOnTopIncomes.pdf.

Apžvalga pagal : https://www.lb.lt/lt/leidiniai/makroekonomines-prognozes-2018-m-spalis ir https://www.lb.lt/lt/leidiniai/lietuvos-ekonomikos-apzvalga-2018-m-spalis.

7 Vertinamo turto šakos apžvalga

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro parengtoje apžvalgoje susistemintos naujausia informacija, atspindinti Lietuvos profesinio mokymo būklę. Leidinyje aptariami pagrindinia duomenys, apibūdinantys pirminio profesinio mokymo mokinius, tęstinio profesinio mokymo apimtis, profesinio mokymo įstaigų mokytojus ir vadovus, profesinio mokymo teikėjus, profesinio mokymo sistemos koordinavimą ir finansavimą. Remiamasi oficialiaja statistika, registrų duomenimis, 2013–2017 m. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro vykdytais tyrimais ir apklausomis.

Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašome siųsti Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginių programų skyriaus vedėjui Ričardui Ališauskui ([illegible])

[illegible]
Jurgita Petrauskienė, Švietimo ir mokslo ministrė (pirmininkė)
Dr. Giedrius Viliūnas, Švietimo ir mokslo viceministras (pirmininkės pavaduotojas)
Marius Ablačinskas, Švietimo ir mokslo ministro patarėjas
Ričardas Ališauskas, Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginių programų skyriaus vedėjas
Vaidotas Levickis, Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidento pavaduotojas
Laura Stračinskienė, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro direktoriaus pavaduotoja
Dr. Saulius Zybartas, Švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento direktorius
Prof. dr. Pranas Žiliukas, Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti prezidentas

Apžvalgą parengė Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro darbuotojai.

Už pagalbą rengiant apžvalgą, duomenų ir informacijos teikimą dėkojame Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Nacionalinio egzaminų centro, Švietimo informacinių technologijų centro, Švietimo ir mokslo ministerijos darbuotojams.

Redaktorė Nijolė Šorienė
Dizainerė Paulė Gumbelevičiūtė
Maketuotojas Gintautas Vaitonis

ISBN 978-9986-03-684-5
© Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2017

Vilnius 2018 m.

Pastaraisiais metais sulaukta keleto kryptingų pastangų, siekiant apžvelgti ir įvertinti profesinio mokymo sistemos atskiras dalis. Pavyzdžiui, 2016 metais CEDEFOP parengė pameistrystės studiją[1], kurioje pateikiama išsami šios profesinio mokymo organizavimo formos įgyvendinimo situacija Lietuvoje ir formuluojami siūlymai dėl pameistrystės plėtros. Paminėtina ir Valstybės kontrolės 2016 metais parengta profesinio mokymo efektyvumo analizė „Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybės"[2], kurioje daugiausia dėmesio skiriama sektorinių praktinio mokymo centrų veiklai vertinti. Lietuvos švietimo taryba 2017 m. pristatė glaustą Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgą, kurioje vienas skyrius skirtas profesiniam mokymui.

Profesinio mokymo būklės apžvalga 2017 yra viena iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyvų, skirtų surinkti, apibendrinti ir pateikti informaciją, padėsiančią atsakyti į aktualiausius šios dienos klausimus, susijusius su profesiniu mokymu Lietuvoje. Dėl to rengiant leidinį pasirinkta probleminė duomenų surinkimo ir jų pristatymo prieiga, atsiribojant nuo *a priori* žinomų faktų ir teiginių, pavyzdžiui, nuo pagrindinių profesinio mokymo siekinių tarptautiniuose ir nacionaliniuose švietimo politikos dokumentuose nagrinėjimo ir jų laimėjimą atskleidžiančių duomenų analizės. Laikomasi nuostatos, kad *Profesinio mokymo būklės apžvalga 2017* – tai duomenimis grįsta priemonė, padėsianti nustatyti ir spręsti aktualiausias profesinio mokymo sistemos problemas.

Leidinyje dėmesys sutelkiamas į pirminio profesinio mokymo mokinių, profesinio mokymo įstaigų mokytojų, vadovų ir profesinio mokymo teikėjų charakteristikas, profesinio mokymo turinį, profesinio mokymo sistemos koordinavimo ir finansavimo ypatumus. Taip pat bene pirmą kartą nagrinėjami duomenys apie tęstinio profesinio mokymo apimtis. Pateikiama įvairių rodiklių, kurie apibūdina profesinio mokymo požymių kaitą laike, jų vietą tarptautiniame kontekste, duomenų pagrindu formuluojami apibendrinantys teiginiai. Leidinyje pateikiami įvairaus detalumo statistiniai duomenys, todėl kai kuriais atvejais jie leidžia daryti tik hipotetinio pobūdžio prielaidas, kurioms patvirtinti reikia papildomos analizės. Todėl paskutiniame leidinio skyriuje pateikiama *diskusija*. Tai savotiškas pokalbis su skaitytoju interpretuojant duomenis, o kartu ir tolesnių šios ir kitų profesinio mokymo būklės apžvalgų įvadas.

Palyginti nedidelė leidinio apimtis ir nesudėtingas duomenų pateikimas potencialiai jį daro prieinamą plačiai skaitytojų grupei. Tačiau vienas pagrindinių siekių yra taikomojo pobūdžio – leidinio rengėjai nuoširdžiai tikisi, kad surinkti duomenys ir jų pagrindu nustatomos probleminės tendencijos prisidės prie veiksmingų, duomenimis grįstų sprendimų švietimo politikos lygmeniu.

Rengėjai

[1] CEDEFOP. 2016. Pameistrystės įgyvendinimo Lietuvoje apžvalga. Aiškaus pameistrystės kelio žemėlapio link. Prieiga per internetą: www.cedefop.europa.eu/files/4140_lt.pdf.

[2] Valstybės kontrolės 2016 m. vasario 22 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-50-1-1 „Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybės". Prieiga per internetą: https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=3616

- Pastaruosius penketą metų besimokančiųjų profesinio mokymo įstaigose pagal pirminio profesinio mokymo programas skaičius didėjo, nors mokinių bendrojo ugdymo mokyklose ir studentų aukštosiose mokyklose mažėjo. Šį pokytį lėmė ne didėjantis pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą bendrojo ugdymo mokyklose įgijusių ir mokymąsi pagal profesinio mokymo programas pasirinkusių mokinių skaičius, o profesinio mokymo įstaigų, kolegijų ir universitetų absolventų, tęsiančių mokymąsi pagal profesinio mokymo programas, skaičiaus augimas.
- Lietuvoje mokinių, kurie siekia įgyti kvalifikaciją kartu su viduriniu išsilavinimu, dalis yra viena mažiausių Europos Sąjungoje. Šis rodiklis yra laikomas vienu iš pagrindinių, vertinant profesinio mokymo patrauklumą Europos šalyse. Matoma priešinga tendencija – Lietuvoje daugėja mokinių, kurie kvalifikacijos siekia įgiję vidurinį išsilavinimą bendrojo ugdymo mokyklose.
- Vidutinis pirminio profesinio mokymo programos mokinio amžius – 25 metai, tačiau besimokančiųjų kai kurias programas amžiaus vidurkis siekia 32–35 metus. Kas dešimtas profesinio mokymo programą pasirinkęs mokinys - 40 metų ar vyresnis.
- Per pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą (PUPP) tik 57 proc. mokinių, siekiančių įgyti pagrindinį išsilavinimą profesinio mokymo įstaigose, gauna teigiamus įvertinimus, o bendrojo ugdymo mokyklose tokių mokinių dalis yra ne mažesnė kaip 80 proc. Vidutinis PUPP matematikos pažymys mokinių, siekiančių įgyti pagrindinį išsilavinimą profesinio mokymo įstaigose, yra tik 3,5 balo, o bendrojo ugdymo mokyklose – 5–6 balai. Vidutinis PUPP lietuvių kalbos pažymys mokinių, siekiančių įgyti pagrindinį išsilavinimą profesinio mokymo įstaigose, yra 5 balai, o bendrojo ugdymo mokyklose - 6–7 balai.
- Vidutiniškai vienas profesinio mokymo įstaigos abiturientas renkasi laikyti 0,6 valstybinio brandos egzamino, o bendrojo ugdymo mokyklų – 3,4 valstybinio brandos egzamino. Aukščiausius įvertinimus profesinio mokymo įstaigų mokiniai gauna iš anglų kalbos valstybinio brandos egzamino, žemiausius – lietuvių kalbos, matematikos, fizikos ir chemijos.
- Pirminio profesinio mokymo programas kasmet baigia apie 15–16 tūkst. kvalifikaciją įgijusių asmenų, dar apie 13,5 tūkst. įgytą kvalifikaciją liudijančių profesinio mokymo diplomų išduodama asmenims, baigusiems tęstinio profesinio mokymo programas. 52 proc. tęstinio profesinio mokymo programas baigusiems asmenims išduotų profesinio mokymo diplomų suteikia transporto paslaugų srities kvalifikacijas.
- Praėjus metams po pirminio profesinio mokymo programos baigimo dirbo 59 proc. 2014 m. ir 60 proc. 2015 m. absolventų, iš jų vidutiniškai 63 proc. dirbo įgytą kvalifikacijos lygmenį atitinkančiose darbo vietose. 2016 m. vidutinės profesinio mokymo programos absolvento pajamos praėjus metams, kai baigė mokytis, siekė 525 eurus, o vidutinės pirmosios ir antrosios studijų pakopų absolventų pajamos, praėjus metams po studijų baigimo, siekė 745 eurus; vidutinis darbo užmokestis (bruto) šalyje 2016 m. birželio mėn. buvo 772 eurai.

Kiek mokinių mokosi pagal pirminio profesinio mokymo programas?

2016–2017 m. m. pagal pirminio profesinio mokymo programas mokėsi 47 661 mokinys. Nors per pastaruosius penkerius metus besimokančiųjų bendrojo ugdymo mokyklose sumažėjo 12 proc., o studijuojančiųjų aukštosiose mokyklose (visose pakopose) – 21 proc., mokinių, besimokančių pagal pirminio profesinio mokymo programas, skaičius išaugo 6 proc. (+ 2 864 mokiniai) (1 pav.). Šį pokytį lemė ne didėjantis asmenų, siekiančių įgyti pirmąją kvalifikaciją, skaičius, o asmenų, kurie yra jau įgijęs kvalifikaciją, skaičiaus profesinio mokymo įstaigose augimas (2 pav.). Iš viso 2016–2017 m. m. profesinio mokymo įstaigose mokėsi 6 997 mokiniai, siekiantys įgyti ne pirmą kvalifikaciją. Daugiausiai ne pirmos kvalifikacijos siekiančių mokinių mokėsi Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centre (827 mokiniai, arba 19 proc. visų besimokančiųjų šiame

1 pav. Besimokančiųjų kaita 2012–2016 m.

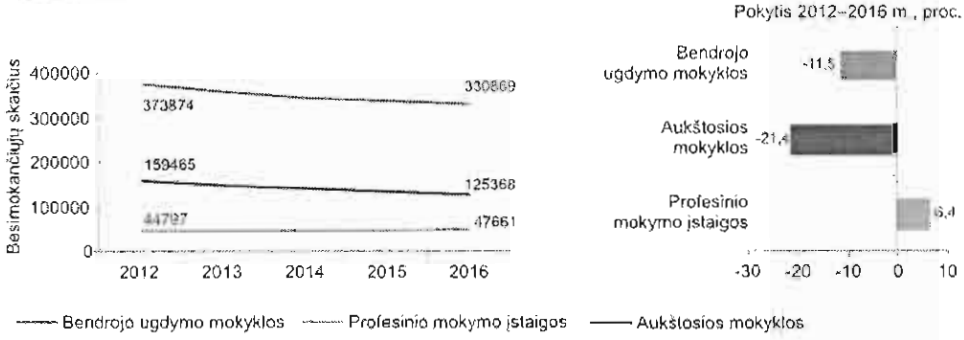

Duomenų šaltinis: LSD
Skaičiavimai: KPMPC

2 pav. Priimtieji į I kursą pagal ankstesnio mokymosi vietą 2012–2016 m.

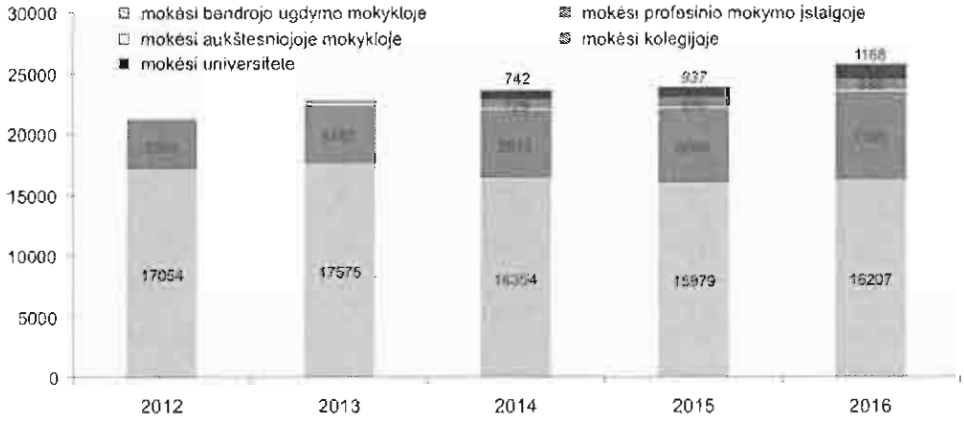

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

centre) ir Kauno statybos ir paslaugų mokymo centre (434 mokiniai, arba 22 proc. visų besimokančiųjų šiame centre), tačiau keturiose profesinio mokymo įstaigose ne pirmos kvalifikacijos siekė beveik trečdalis visų besimokančiųjų jose. VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykla (126 mokiniai, arba 31 proc. besimokančiųjų šioje mokykloje), Dieveniškių technologijų ir verslo mokykla (80 mokinių, arba 31 proc. besimokančiųjų šioje mokykloje), Vilniaus technologijų mokymo ir reabilitacijos centras (51 mokinys, arba 31 proc. besimokančiųjų šiame centre) ir Anykščių technologijos mokykla (66 mokiniai, arba 30 proc. besimokančiųjų šioje mokykloje) (3 pav.).

2017 m. priėmimas į pirminio profesinio mokymo programas vykdytas centralizuotai, naudojant Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO) informacinę sistemą. Iš viso informacinėje sistemoje buvo registruoti 26 862 stojančiųjų prašymai, iš jų 23 486 atitiko formaliuosius reikalavimus. 22 921 stojančiųjų prašymas atitiko reikalavimus, nustatytus mokymuisi pasirinktose profesinio mokymo programose. 20 623 asmenys buvo pakviesti mokytis, iš jų 18 685 pasirašė mokymosi sutartis su profesinio mokymo įstaigomis. Lyginant su 2016 m. priėmimo į pirminio profesinio mokymo programas duomenimis, priimtųjų į I kursą 2017 m. sumažėjo 27 proc. (– 6 971 asmuo). 82 proc. pasirašiusiųjų mokymosi sutartis siekia pirmosios kvalifikacijos, 12 proc. – antrosios kvalifikacijos, 6 proc. – siekia trečiosios ir paskesnės kvalifikacijos. Į pirminio profesinio mokymo programas 2017 m. priimti 2 328 asmenys, turintys aukštojo mokslo kvalifikaciją (164 asmenys, įgiję profesinio bakalauro, 771 asmuo, įgijęs bakalauro ir 279 asmenys, įgiję magistro kvalifikacinį laipsnį). Lyginant su praėjusiais metais, 2017 m. asmenų, įgijusių aukštojo mokslo kvalifikaciją ir priimtų į profesinio mokymo programas, skaičius išaugo 13 proc. (+ 272 asmenys). LAMA BPO duomenimis, 2017 m. priėmimas vykdytas į 299 pirminio profesinio mokymo programas, iš jų į 28 nebuvo priimtas nė vienas mokinys.

Vienas iš pagrindinių rodiklių, kuriuo vertinamas profesinio mokymo patrauklumas

3 pav. Siekiančiųjų ne pirmos kvalifikacijos dalis profesinio mokymo įstaigose 2016–2017 m. m. pabaigoje

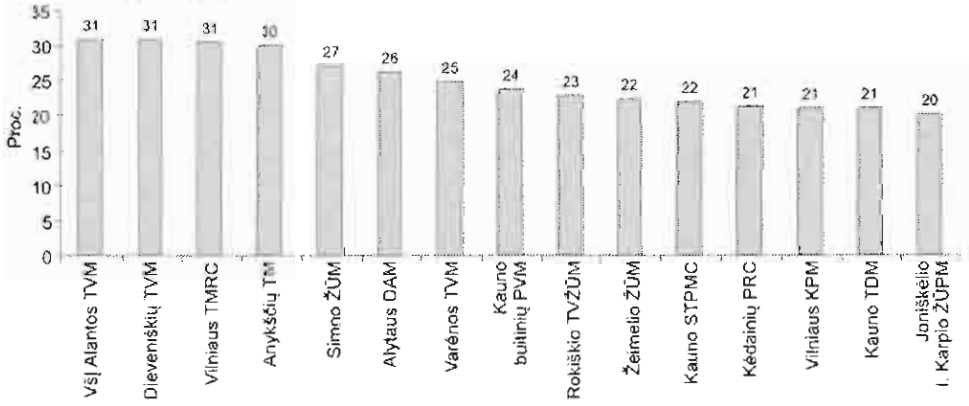

Duomenų šaltinis: ITC
Skaičiavimai: KPMPC

4 pav. Besimokančiųjų pasiskirstymas pagal profesinio mokymo programų lygmenis 2012–2016 m.

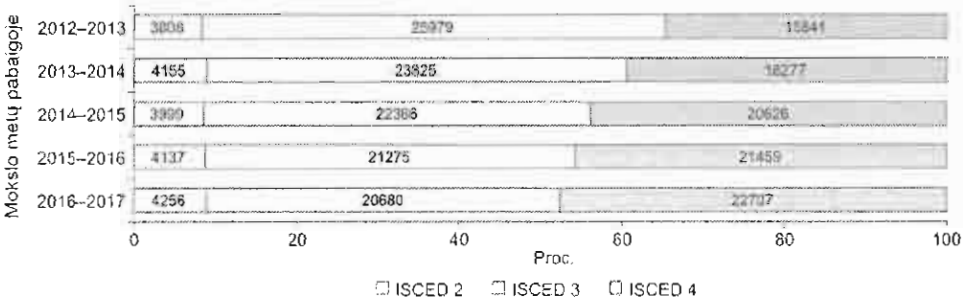

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

5 pav. Mokinių, kurie kartu su profesija siekia įgyti ir vidurinį išsilavinimą, dalis (ISCED 3) 2014 m.

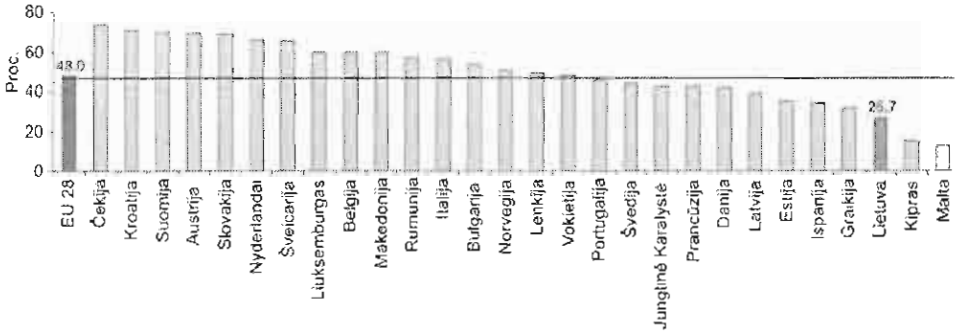

Duomenų šaltinis: CEDEFOP

Europos šalyse, yra dalyvavimas profesiniame mokyme kartu siekiant ir vidurinio išsilavinimo. Tačiau Lietuvoje 2012–2016 m. daugėjo mokinių, kurie mokytis pagal profesinio mokymo programas pradėjo jau įgiję vidurinį išsilavinimą (ISCED 4). Dalis mokinių, kurie įgiję pagrindinį išsilavinimą rinkosi mokytis pagal profesinio mokymo programas kartu su vidurinio ugdymo programa (ISCED 3), 2012–2016 m. sumažėjo 18 procentinių punktų (*4 pav.*). Pagal tai, kokia dalis jaunuolių siekia įgyti kvalifikaciją kartu su viduriniu išsilavinimu, Lietuva stipriai atsilieka nuo ES šalių vidurkio (2014 m. ES vidurkis – 48 proc., Lietuvoje – 27 proc.) ir kartu su Estija, Malta, Kipru, Graikija ir Ispanija priskiriama prie šalių, kuriose tokių mokinių dalis yra viena iš mažiausių (*5 pav.*).

Kas dažniau renkasi pirminį profesinį mokymąsi?

Pirminį profesinį mokymąsi kiek dažniau renkasi vaikinai (56 proc. visų besimokančiųjų) nei merginos (44 proc. visų besimokančiųjų) ir ši tendencija išlieka panaši pastaruosius keletą metų (2012–2017 m. merginų, besimokančių pagal profesinio mokymo programas, dalis padidėjo 3 proc. punktais). Tačiau skirtumai tarp profesinį mokymą besirenkančių vaikinų ir merginų yra akivaizdūs analizuojant jų pasiskirs-

tymą pagal kai kurias pirminio profesinio mokymo programų grupes: vaikinai sudaro daugiau kaip 90 proc. visų besimokančiųjų pagal architektūros ir statybos, inžinerijos ir inžinerinių profesijų, miškininkystės ir transporto paslaugų profesinio mokymo programas ir, atvirkščiai, merginos sudaro daugiau kaip 90 proc. visų besimokančiųjų pagal socialinės gerovės srities profesinio mokymo programas (6 pav.).

Vidutinis besimokančiojo pagal pirminio profesinio mokymo programas amžius 2017 m. buvo 24,6 metų (nuo 2012 m. jis išaugo 3 metais). 2012–2013 m. m. pabaigoje 14–22 metų mokinių dalis siekė 78 proc. visų besimokančiųjų, o 2016–2017 m. m. pabaigoje – tik 61 proc., o kas dešimtas mokinys, pasirinkęs pirminio profesinio mokymo programą, buvo 40 metų ar vyresnis. Labai skiriasi besimokančiųjų amžius pagal švietimo sričių profesinio mokymo programas: jauniausi mokiniai renkasi inžinerijos ir inžinerinių profesijų profesinio mokymo programas (amžiaus vidurkis – 22 metai), o vyriausi – socialinių paslaugų profesinio mokymo programas (amžiaus vidurkis – 35 metai) ir sveikatos priežiūros profesinio mokymo programas (amžiaus vidurkis – 32 metai) (7 pav.).

6 pav. Vaikinų ir merginų, besimokančių pagal profesinio mokymo programas, dalies pasiskirstymas pagal švietimo sritis 2016–2017 m. m. pabaigoje

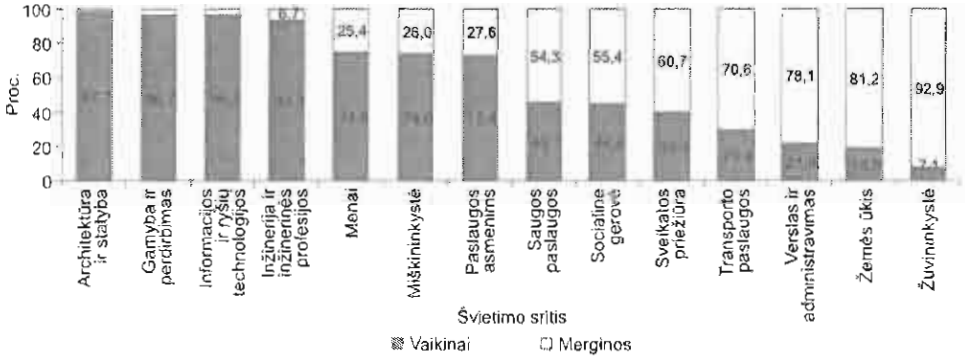

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

7 pav. Besimokančiųjų pagal profesinio mokymo programas amžiaus skirtumai pagal švietimo sritis 2016–2017 m. m. pabaigoje

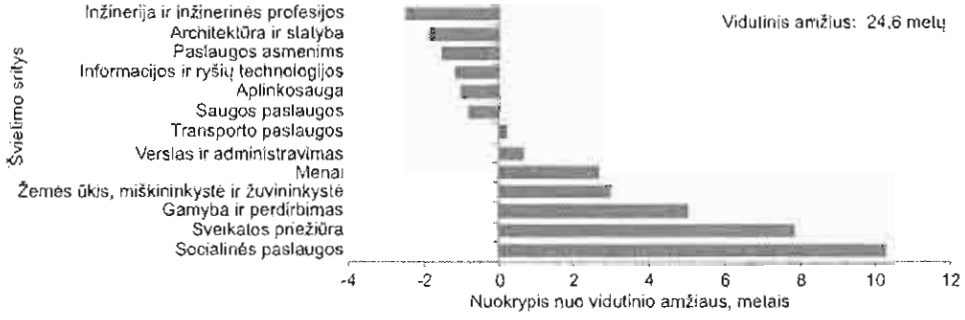

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

Kiek pirminio profesinio mokymo mokinių įgyja kvalifikaciją ir kaip sėkmingai įsidarbina?

Profesinio mokymo įstaigas kasmet baigia apie 15–16 tūkst. mokinių. 2016 m. 94 proc. mokinių, baigę pirminio profesinio mokymo programas, įgijo kvalifikaciją. Daugiausia 2016 m. pirminio profesinio mokymo programas baigusių asmenų įgijo inžinerijos ir inžinerinių profesijų, verslo ir administravimo, paslaugų asmenims kvalifikacijas (*11 pav.*).

Praėjus metams, t. y. 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo, dirbo 59 proc. 2014 m. ir 60 proc. 2015 m. laidos absolventų (neįskaičiuojant absolventų, turinčių specialiųjų poreikių ir asmenų, kuriems yra atimta arba apribota laisvė). Praėjus metams po profesinio mokymo programos baigimo didžiausia dalis įsidarbinusių absolventų buvo tarp įgijusių saugos paslaugų srities kvalifikacijas (ugniagesio, policininko, pasieniečio) (vidutiniškai 93 proc.) (*12 pav.*).

2014 m. laidos profesinio mokymo programų absolventų vidutinės pajamos praėjus metams po profesinio mokymo programos baigimo siekė 459 eurus, 2015 m. laidos – 525 eurus (*13 pav.*). Pirmosios ir antrosios studijų pakopų 2015 m. absolventų vidutinės pajamos praėjus metams po studijų baigimo siekė 745 eurus, o vidutinis darbo užmokestis (bruto) šalyje, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. birželio mėn. buvo 772 eurai.

63 proc. 2015 m. laidos dirbančių absolventų 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo dirbo darbą, kuris pagal *Lietuvos profesijų klasifikatorių* yra priskiriamas 4–8 profesijų grupėms, t. y. darbą, kuriam ir yra reikalinga jų įgyta kvalifikacija. 18 proc. 2015 m. laidos dirbančių absolventų 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo dirbo darbą, kuris pagal *Lietuvos profesijų klasifikatorių* yra priskiriamas 1–3 profesijų grupėms, t. y. darbą, kuriam reikalinga aukštesnė nei jų įgyta kvalifikacija. O 19 proc. 2015 m. laidos dirbančių absolventų 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo dirbo nekvalifikuotą darbą (*14 pav.*).

11 pav. Profesinio mokymo įstaigose parengtų specialistų pasiskirstymas pagal švietimo sritis 2016 m.

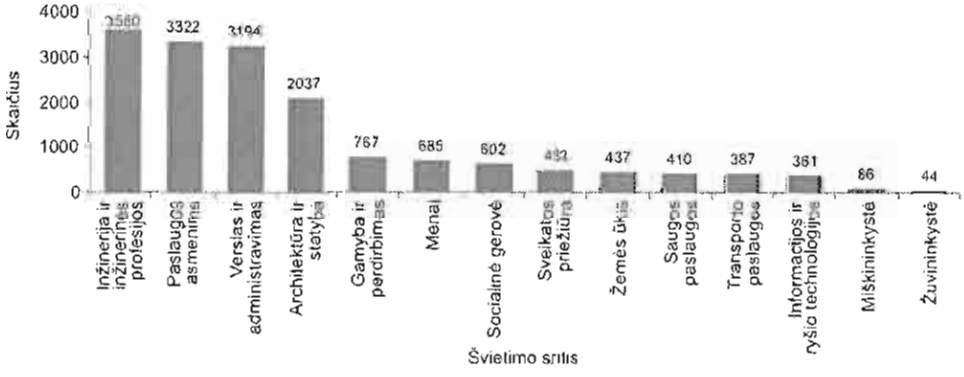

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

12 pav. 2014 ir 2015 m. laidų profesinio mokymo absolventų, dirbusių 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo, dalis

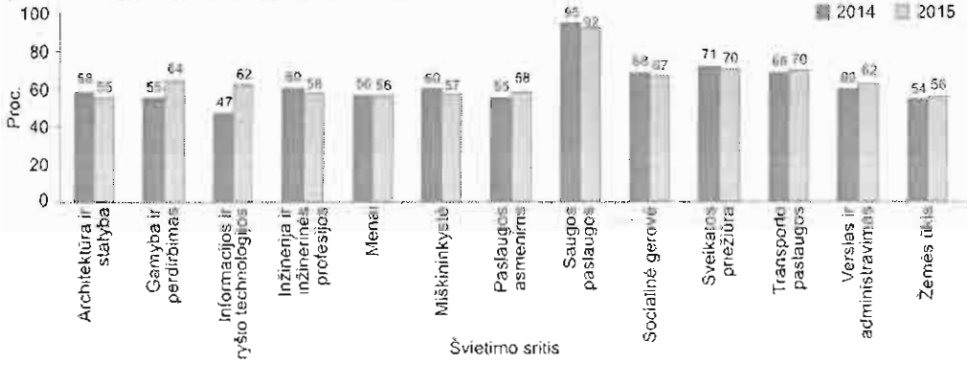

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: MOSTA, KPMPC

13 pav. 2014 ir 2015 m. laidų profesinio mokymo absolventų vidutinės pajamos 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo

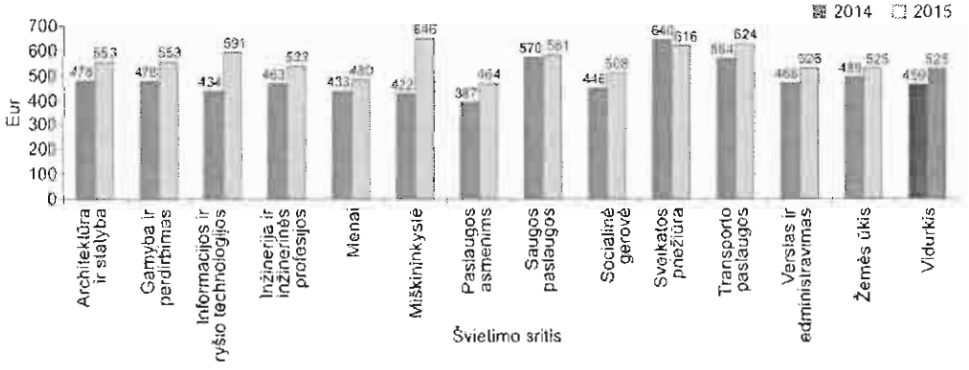

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: MOSTA, KPMPC

14 pav. 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo dirbančių 2015 m. absolventų pasiskirstymas pagal *Lietuvos profesijų klasifikatoriaus* pagrindines grupes

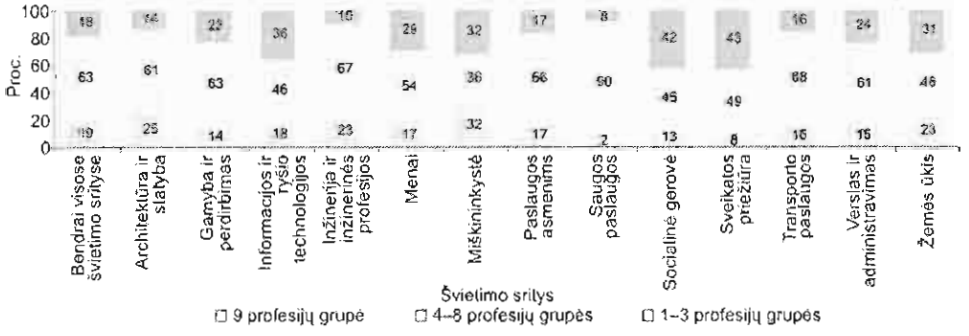

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: MOSTA, KPMPC

- Vyresnių kaip 50 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, ir profesijos mokytojų dalis siekia 55 proc., profesinio mokymo įstaigų direktorių pavaduotojų ugdymui ir skyrių vedėjų – 62 proc., direktorių – 82 proc. Ši problema – profesinio mokymo įstaigų pedagoginės bendruomenės senėjimas – yra panašaus masto kaip ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose (52 proc.) bei kitose Europos Sąjungos šalyse (Danijoje – 50 proc., Latvijoje – 51 proc., Nyderlanduose – 54 proc.).
- Vyresnių kaip 65 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, profesijos mokytojų ir profesinio mokymo įstaigų direktorių pavaduotojų ugdymui dalis nėra didelė – svyruoja nuo 3 iki 6 proc. Tačiau kas dešimtas profesinio mokymo įstaigos vadovas jau yra sulaukęs 65 metų ar vyresnio amžiaus.
- 79 proc. profesijos mokytojų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, tačiau tik 48 proc. profesijos mokytojų turi pedagogo kvalifikaciją. 52 proc. profesijos mokytojų bazines pedagogines ir psichologines žinias, suteikiančias teisę dirbti mokytoju, yra įgiję pedagoginių-psichologinių žinių kurso metu.
- Profesinio mokymo įstaigų vertinimu, profesijos mokytojams labiausiai trūksta vienos iš Europos Sąjungos kalbų mokėjimo ir didaktinės kompetencijos gebėjimų, svarbių kokybiškam kasdieniam darbui pamokoje: taikyti mokinių motyvavimo metodus, gebėjimo pažinti individualius mokinio poreikius, atnaujinti ir tobulinti mokymo turinį, vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą.

Kiek darbuotojų dirba profesinio mokymo įstaigose?

2016–2017 m. m. profesinio mokymo įstaigose dirbo 4 190 darbuotojų: 1 215 bendrojo ugdymo dalykų mokytojų, 2 307 profesijos mokytojai, 28 praktikos vadovai, 308 mokyklų vadovai (įskaitant pavaduotojus ugdymui ir ugdymą organizuojančių skyrių vedėjus), 7 ikimokyklinio ugdymo mokytojai, 1 logopedas, 1 meninio ugdymo mokytojas, 323 pagalbos mokiniui specialistai. Per pastaruosius penkerius metus mokyklų vadovų skaičius išliko nepakitęs, bendrojo ugdymo dalykų mokytojų sumažėjo 11 proc., o profesijos mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų skaičius padidėjo atitinkamai 3 ir 4 proc.

Mokinių, kurie mokosi pagal pirminio profesinio mokymo kartu su vidurinio ugdymo programas (ISCED 3), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m. buvo tarp žemiausių Europos Sąjungoje – 8,8 mokinio vienam mokytojui (2013 m. – 9,4 mokinio vienam mokytojui) (*15 pav.*). ES vidurkis siekia 13,4 mokinio vienam mokytojui (2013 m. – 13,2), Estijoje šis santykis siekia 17,3 (2013 m. – 17,7), Latvijoje – 16,2 (2013 m. – 17,9) mokinio vienam mokytojui. Mokinių, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programas įgiję vidurinį išsilavinimą (ISCED 4), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m. buvo beveik dvigubai didesnis nei tuo atveju, kai profesijos mokomasi kartu su vidurinio ugdymo progra-

ma (ISCED 3) ir siekė 15,9 mokinio vienam mokytojui (2013 m. – 12,7 mokinio vienam mokytojui) (16 pav.). Mokinių, kurie mokosi profesijos įgiję viduriniį išsilavinimą (ISCED 4), ir mokytojų skaičiaus santykis kaimyninėse šalyse, kaip Suomija ir Latvija, 2015 m. buvo kiek didesnis – atitinkamai 17,8 ir 22,6 mokinio vienam mokiniui.

15 pav. Mokinių, kurie mokosi profesijos kartu su vidurinio ugdymo programa (ISCED 3), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m.

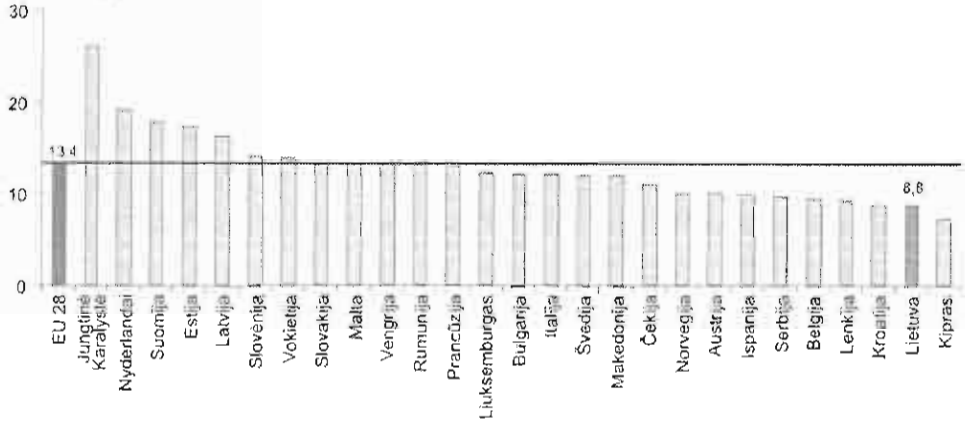

Duomenų šaltinis: Eurostat

16 pav. Mokinių, kurie mokosi profesijos įgiję viduriniį išsilavinimą (ISCED 4), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m.

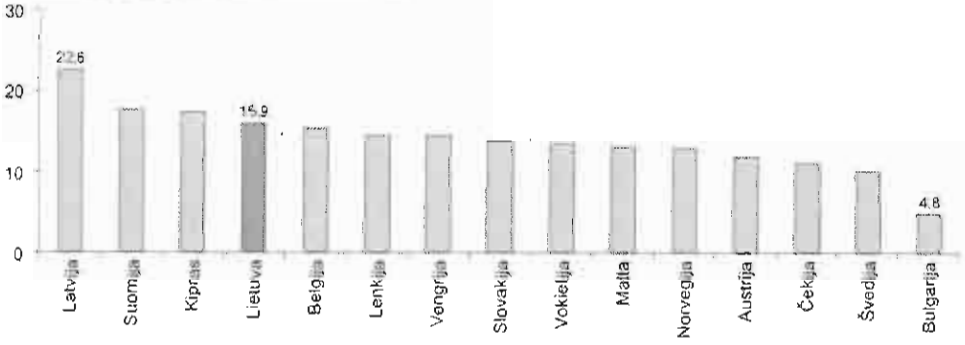

Duomenų šaltinis: Eurostat

Kokios pagrindinės mokytojų charakteristikos?

2016–2017 m. m. 55 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo ir profesijos mokytojų buvo 50 metų amžiaus ir vyresni (17 pav.). 50 metų ir vyresnių mokytojų dalis Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose siekė 52 proc. CEDEFOP duomenimis[1], 2009 m. 50 metų ir vyresnių mokytojų profesinio moky-

[1] Prieiga per internetą: http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/statistics-and-indicators/statistics-and-graphs/ageing-ivet-teachers

mo įstaigose dalis ES valstybėse svyravo nuo 26 proc. Maltoje ir Liuksemburge iki 50 proc. Danijoje, 51 proc. Latvijoje, 54 proc. Nyderlanduose. 65 metų ir vyresnių bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, ir profesijos mokytojų dalis nebuvo didelė ir sudarė atitinkamai 5 proc. ir 6 proc.

2012–2016 m. 50 metų ir vyresnių bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, dalis padidėjo 3 proc. punktais, profesijos mokytojų – 2 proc. punktais. Per šį laikotarpį 65 metų ir vyresnio amžiaus bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, dalis liko nepakitusi, o profesijos mokytojų – padidėjo 1 proc. punktu.

2016–2017 m. m. tik 3 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų ir 6 proc. profesijos mokytojų buvo jaunesni nei 30 metų amžiaus. Jaunesnių nei 30 metų mokytojų dalis bendrojo ugdymo mokyklose taip pat nebuvo didelė ir sudarė apie 3 proc.

2012–2016 m. jaunesnių nei 30 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, dalis sumažėjo 5 proc. punktais, o 4 proc. punktais išaugo 60 metų ir vyresnių mokytojų dalis. Profesijos mokytojų amžiaus kaita 2012–2016 m. nebuvo didelė – pokytis atskirose amžiaus grupėse svyravo apie 2 proc. punktus.

Dauguma (82 proc.) profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų – moterys, tačiau profesijos mokytojų moterų ir vyrų santykis buvo tolygesnis – moterys sudarė 64 proc. visų profesijos mokytojų (*[illegible]* proc.).

64 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų ir 49 proc. profesijos mokytojų turėjo 15 metų ir didesnį pedagoginio darbo stažą (*[illegible]* proc.). Neseniai pradėjusių dirbti (turinčių iki 3 metų pedagoginio darbo stažą) bendrojo ugdymo mokytojų dalis 2012–2016 m. sumažėjo 0,5 proc. punkto, o profesijos mokytojų – išaugo 2 proc. punktais.

98 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, o aukštąjį išsilavinimą turinčių profesijos mokytojų dalis siekė 79 proc., aukštesnįjį išsilavinimą – 16 proc.,

17 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal amžių 2012–2016 m

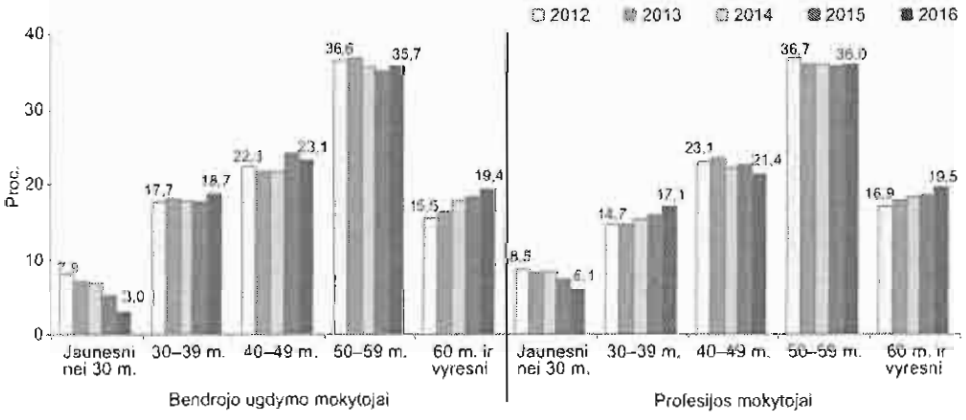

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

18 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų ir vadovų moterų dalies kaita 2012–2016 m.

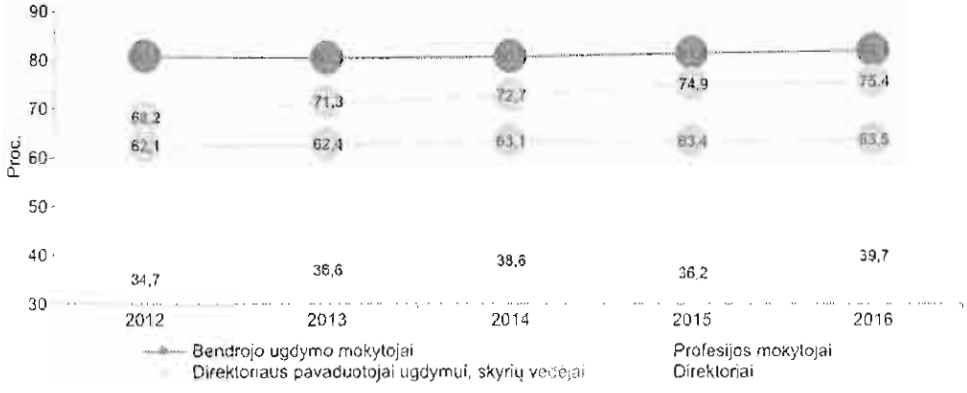

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

19 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal pedagoginio darbo stažą 2012–2016 m.

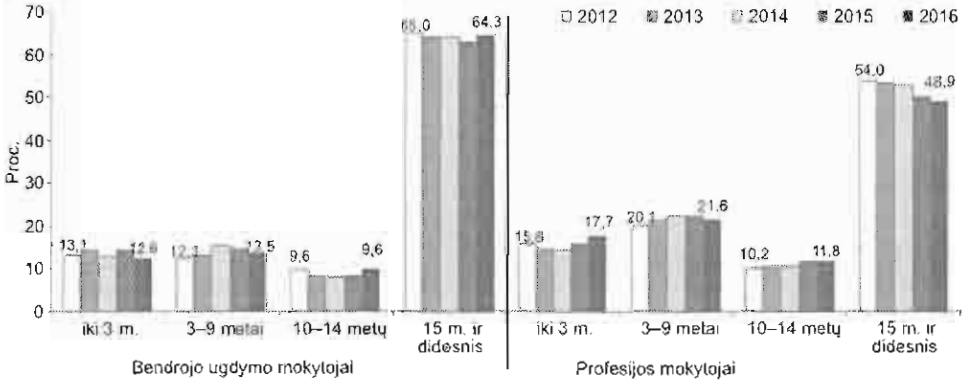

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

viduriniį išsilavinimą – 5 proc. (*20 pav.*). 2012–2016 m. profesijos mokytojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalis išaugo 5 proc. punktais, o turinčių aukštesnįjį išsilavinimą dalis sumažėjo 5 proc. punktais. Profesijos mokytojų, turinčių viduriniį išsilavinimą, dalis per pastaruosius metus faktiškai nepakito.

2016–2017 m. m. 48 proc. profesijos mokytojų turėjo pedagogo kvalifikaciją. 52 proc. mokytojų bazines pedagogines ir psichologines žinias, suteikiančias teisę dirbti mokytoju, buvo įgiję pedagoginių-psichologinių žinių kurso metu. Tačiau 2017 m. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo centro vykdytos apklausos duomenys atskleidė, kad, profesinio mokymo įstaigų vadovų nuomone, šių pedagoginių-psichologinių žinių kursų kokybė yra nepatenkinama. 2012–2016 m. profesijos mokytojų, turinčių pedagogo kvalifikaciją, dalis kito nedaug – padidėjo 2 proc. punktais.

2016–2017 m. m. 49 proc. profesinio

mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų buvo įgiję vyresniojo mokytojo, 30 proc. - mokytojo metodininko kvalifikacines kategorijas, o 38 proc. profesijos mokytojų turėjo vyresniojo mokytojo, 14 proc. - mokytojo metodininko kvalifikacines kategorijas ir 33 proc. profesijos mokytojų visai nebuvo įgiję kvalifikacines kategorijos (21 pav.). Bendrojo ugdymo ir profesijos mokytojų, įgijusių mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją, dalis nebuvo didelė - nesiekė 2 proc.

Vienas iš būdų profesinio mokymo įstaigų darbuotojams tobulinti kvalifikaciją yra dalyvauti tarptautinėse mainų programose. ŠVIS duomenimis, tik 5 proc. profesijos mokytojų ir 4 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų per pastaruosius penkerius metus buvo dalyvavę tarptautinėse mainų programose (didžiausia dalis dalyvavusiųjų tarptautinėse mainų programose buvo direktorių pavaduotojų ugdymui ir skyrių vedėjų - 11 proc.) (22 pav.). Kiek kitokius duomenis

20 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą 2012–2016 m.

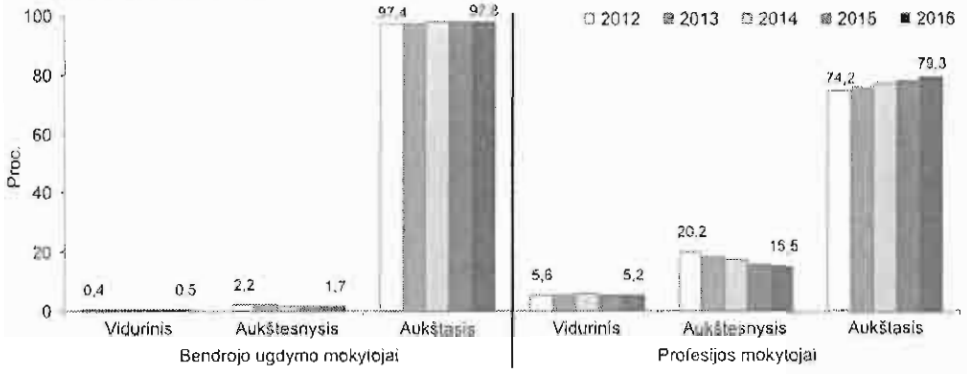

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

21 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal kvalifikacines kategorijas 2012–2016 m.

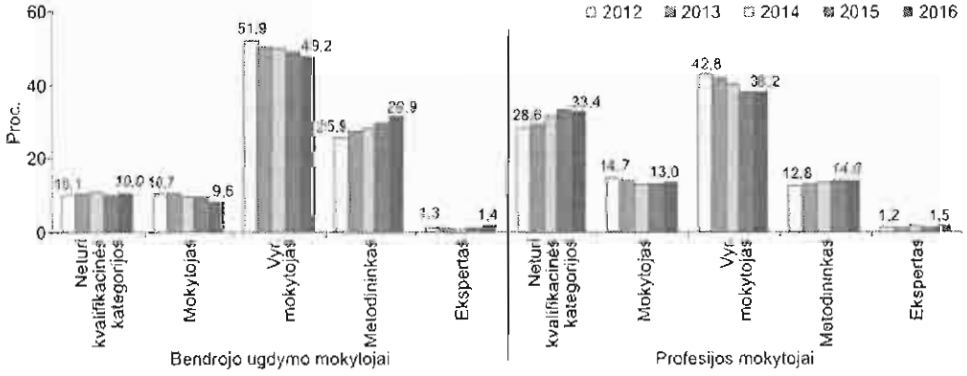

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

pateikia Švietimo mainų paramos fondas, administruojantis „Erasmus+" programą Lietuvoje: pastaraisiais metais mobilumo vizituose į užsienio šalių profesinio mokymo įstaigas ar įmones kasmet dalyvauja daugiau nei 500 profesinio mokymo specialistų, tiesa, jų skaičius mažėja dėl išaugusių mokinių mobilumo išlaidų. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro 2017 m. atlikta profesinio mokymo įstaigų apklausa atskleidė, kad labiausiai profesijos mokytojams trūksta vienos iš ES užsienio kalbos mokėjimo ir gebėjimų, sudarančių mokytojų didaktinę kompetenciją – taikyti mokinių motyvavimo metodus, gebėjimo pažinti individualius mokinio poreikius, atnaujinti ir tobulinti mokymo turinį, vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą (23 pav.).

22 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų ir vadovų, dalyvaujančių tarptautinese mainų programose, dalies kaita 2012–2016 m.

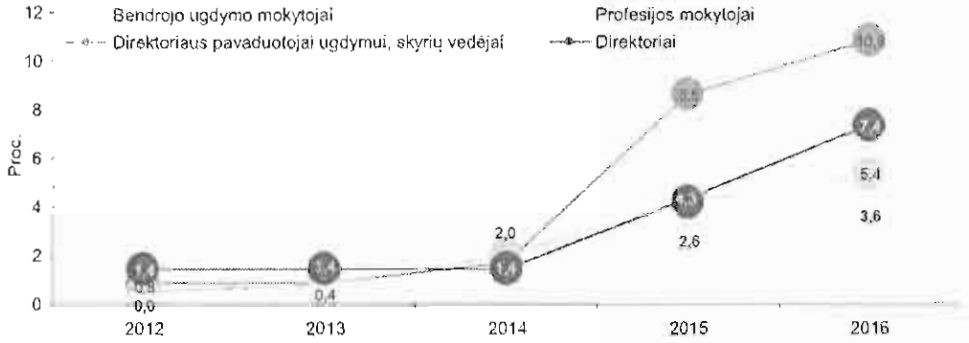

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

23 pav. Respondentų, nurodžiusių kompetencijas, kurių labiausiai trūksta profesijos mokytojams, dalis 2017 m.

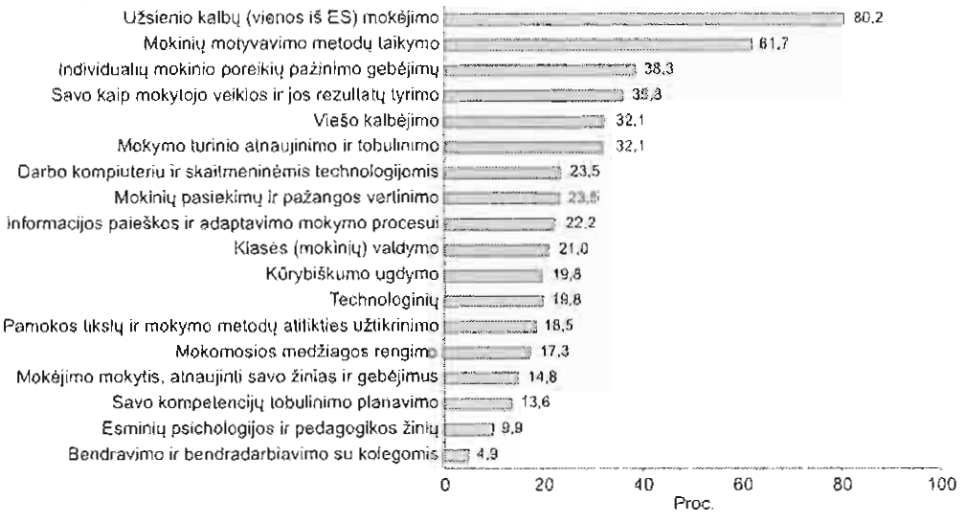

Duomenų šaltinis: KPMPC atlikta apklausa
Skaičiavimai: KPMPC

Šio skyriaus paskirtis yra apibendrinti *Profesinio mokymo būklės apžvalgoje* pateiktus duomenis ir jų pagrindu nusakytas tendencijas. Įvertinant pateiktą statistiką ir argumentus, daugeliu atvejų galima daryti pakankamai pagrįstas išvadas. Tačiau kai kuriais aspektais, stokojant atitinkamų rodiklių, korektiška apsiriboti tik prielaidų ir hipotezių formuavimu. Tačiau pastarosios irgi yra neabejotinai naudingos diskusijose apie profesinio mokymo tobulinimo būdus, taip pat projektuojant kryptingesnę būklės analizę ateityje. Todėl šio skyriaus pavadinimas ir papildytas *diskusijos* sąvoka.

Besimokančiųjų skaičiaus ir priėmimo į profesinį mokymą taisyklių kaita. Apžvalgoje pateikti statistiniai duomenys pakankamai iliustratyviai byloja, kad pastaruosius keletą metų vis daugiau profesinio mokymo įstaigų, taip pat kolegijų ir universitetų absolventų renkasi mokymąsi pagal profesinio mokymo programas. Pastarasis faktas, turint omenyje subjektyvią tokių asmenų įvairovę, pakankamai kontroversiškas. Viena vertus, valstybė anksčiau jau investavo į šių žmonių mokymąsi, sykiu jie patys eikvojo asmenines lėšas ir pan., tačiau jie visgi grįžta toliau mokytis. Tokį siekį nuolat mokytis gali lemti ir socialinės paramos sistema – gaunamos lengvatos transportui, pirmenybė gauti valstybės finansuojamą vietą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, našlaičių pensiją ir pan. Faktas, kad dalis asmenų, baigę mokslą kito tipo švietimo įstaigoje, užuot tapę bedarbiais arba emigravę, renkasi profesinį mokymąsi, gali būti vertintinas ir pozityviai. Galima tikėtis, kad gerėjant studijų kokybei ir atitinkamai didėjant aukštąjį išsilavinimą ar kvalifikaciją įgijusių asmenų įsidarbinimo galimybei, ateityje toks grįžimas mokytis į profesines mokyklas gali ir sumažėti. Visgi daug įprastesnis profesines karjeros kelias, kurį turėtų skatinti ir remti valstybė, yra toks, kai dalis baigusių profesinio mokymo įstaigą jos absolventų renkasi aukštojo mokslo studijas, o ne atvirkščiai.

2017 m. pirmą kartą vykdytas mokinių priėmimas į profesinio mokymo programas centralizuotai naudojant LAMA BPO informacinę sistemą parodė, lyginant su praėjusiais metais, jau kelais tūkstančiais mažesnį įstojusių į profesinio mokymo įstaigas mokinių skaičių. Naujas priėmimo organizavimo būdas padėjo užtikrinti didesnį šio proceso skaidrumą ir suveikė kaip prevencine priemonė dirbtiniam mokinių skaičiaus didinimui. Tačiau kartu verta atsižvelgti į faktą, kad naujos priėmimo taisyklės buvo įdiegtos per palyginti labai trumpą laiką ir tai lėmė informacinės sistemos „draugiškumo vartotojui" trūkumą ir tinkamo viešinimo, kaip dirbti su sistema, stoką. Šie nesklandumai ateityje turėtų būti pašalinti įvertinant laiko, skaitmeninio raštingumo, administracinius ir kitus sistemos funkcionavimui svarbius parametrus.

Įvertinant šioje apžvalgoje aptartą profesinio mokymo programų įgyvendinimo pasiskirstymą konkrečiose profesinio mokymo įstaigose ir jų sąsajas su turima infrastruktūra, galima teigti, kad tikslinga svarstyti esminį priėmimo mokytis į profesinio mokymo įstaigas principų persvarstymą planavimo lygmeniu. Neretai pasitaiko atvejų, kai profesinio mokymo įstaigai skiriamos infrastruktūrinės investicijos ir (ar) regioniniai darbo rinkos poreikiai akivaizdžiai neatitinka tos profesinio mokymo įstaigos įgyvendinamų profesinio mokymo

programų profilio – tai nenormali išlaidų ir naudos požiūriu situacija. Teigtina, kad būtent regioniniai darbo rinkos poreikiai ir sektorinis finansinis įsikišimas turėtų tapti vienais svarbiausių veiksmingo ir skaidraus priėmimo į profesinio mokymo programas planavimo kriterijų.

Profesinio mokymo organizavimo modeliai. Nagrinėjant mokymosi profesinio mokymo įstaigose organizacinius aspektus, apžvalgoje išryškintas faktas, kad Lietuvoje mokinių, kurie siekia įgyti kvalifikaciją kartu su viduriniu išsilavinimu, dalis yra viena žemiausių Europos Sąjungoje, o didėja įgijusių viduriniį išsilavinimą ir vėliau pasirinkusių profesinį mokymąsi apimtis. Viena vertus, tokią situaciją lemia bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų konkurencija dėl mokinių skaičiaus ir su tuo susijęs finansavimas. Kita vertus, mokymosi modelio, kai profesijos mokomasi kartu su vidurinio ugdymo programa, mažėjimas beveik tiesioglai rodo ir tai, kad tebėra menkas profesinio mokymo prestižas visuomenėje. Jį menkina ir objektyvūs mokinių pasiekimai: profesinio mokymo įstaigose mokiniai demonstruoja prastesnius pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir valstybinių brandos egzaminų rezultatus. Neadekvačiai didelė mokymąsi pagal profesinio mokymo programas pasirinkusių mokinių dalis patiria nesėkmę per pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą. Tai kartu leidžia daryti prielaidą, kad toks pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas mažina mokinių savivertę ir pasitikėjimą savo jėgomis, nes neretai šie mokiniai į profesinio mokymo įstaigas ateina mokytis dėl to, kad jiems sunku pritapti bendrojo ugdymo mokyklose, jų mažesnė mokymosi motyvacija.

Nekvestionuojant vidurinio ugdymo svarbos, profesinio mokymo įstaigose būtina sistemingai stiprinti bendrojo ugdymo kokybę. Vienas iš veiksmingų būdų – bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo turinio integracija, su tuo susijusi aukštesnė mokymosi motyvacija. Pavyzdžiui, inžinerinė profesinio mokymo įstaigų infrastruktūra yra paranki mokantis tikslųjų mokslų dalykų. Lietuvoje jau yra profesinio mokymo įstaigų, taikančių kokybinę dalykų integraciją, kuri gerina mokymosi pasiekimus, mažina iškritusių iš profesinio mokymo sistemos mokinių skaičių, didina mokinių mokymosi motyvaciją ir gerina savarankiško mokymosi įgūdžius.

Tęstiniame profesiniame mokyme akivaizdžiai vyrauja transporto srities profesinio mokymo programos ir atitinkamai besimokančiųjų skaičius jose taip pat yra didžiausias. Tarp profesinio mokymo teikėjų didėjančių šių paslaugų koncentracija yra darbo rinkos mokymo centruose, todėl juose stiprėja darbo su suaugusiaisiais specializacija. Tačiau šie centrai beveik „nematomi" pirminio profesinio mokymo srityje. Siekiant plėtoti įvairiapuses paslaugas regionuose galima teigti, kad profesinio mokymo įstaigos turėtų plėtoti savo potencialą ne tik tęstiniame, bet ir pirminiame mokyme ir atvirkščiai. Tęstinio ir neformaliojo profesinio mokymo atveju ateityje būtina išspręsti ankstesnio mokymo(si) pasiekimų vertinimo ir pripažinimo problemas, susiejant šį procesą su diegiamais nacionalinio lygmens profesiniais standartais ir modulinėmis profesinio mokymo programomis. Taip pat būtina stiprinti šių programų įgyvendinimo kokybės mechanizmus.

Organizuojant profesinį mokymą vyrauja mokyklinė profesinio mokymo forma,

kai teorinis mokymas derinamas su praktiniu mokymu pačioje profesinio mokymo įstaigoje arba įmonėse. Pameistrių ir pameistrystę taikančių profesinio mokymo teikėjų skaičius didėja nežymiai. Neretai profesinio mokymo organizavimas pameistrystės forma yra vykdomas tik įgyvendinant tarptautinių organizacijų ar fondų finansuojamus projektus. Pameistrystės modeliui įtvirtinti ir tolesnei jo plėtrai būtina užtikrinti esmines sąlygas, kurios iki šiol yra nepakankamos: įmonės dažnai neturi metodikos ir parengtų specialistų pameistriams mokyti, nėra įtvirtintos pameistrystės kokybės užtikrinimo procedūros, taip pat nesuformuotas skaidrus finansavimo mechanizmas įskaitant darbdavių įsipareigojimus ar paskatas jiems.

Mokytojų ir vadovų padėtis. Apžvalgoje pateikti duomenys fiksuoja profesinio mokymo įstaigų pedagoginės bendruomenės senėjimo problemą, kuri yra panašaus masto kaip ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose ir kai kuriose kitose Europos Sąjungos šalyse. Pritraukti naujų profesijos mokytojų sunku dėl keleto aplinkybių: nėra sisteminio tokių pedagogų rengimo ir dalis jų „nubyra" dėl didesnių atlyginimų į privačios veiklos sektorių. Galimas profesinio mokymo įstaigų persitvarkymas į viešąsias įstaigas turėtų iš dalies padėti spręsti profesijos mokytojų atlyginimų dydžio problemą, nes toks įstaigos statusas leidžia didesnį finansinį lankstumą lyginant su biudžetinės įstaigos veiklos specifika.

Vyresnių kaip 65 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, profesijos mokytojų ir profesinio mokymo įstaigų direktorių pavaduotojų ugdymui dalis nėra didelė, tačiau kas dešimtas profesinio mokymo įstaigos vadovas jau yra sulaukęs 65 metų ar vyresnio amžiaus. Demokratinės visuomenės požiūriu jokia diskriminacija, taigi ir dėl amžiaus, nėra leistina. Taip pat nėra abejonės, kad vadovavimui taip pat labai svarbi gyveniminė patirtis, kuri įgyjama su amžiumi. Tačiau nemažą vyresnio amžiaus vadovų dalį galima kontroversiškai interpretuoti kelių aplinkybių kontekste: iki šiol nėra faktinės vadovų rotacijos mechanizmų, taip pat periodiškai nėra vertinamos jų vadybinės kompetencijos. Pusė profesinių mokyklų vadovų turi aukščiausią vadybinę kategoriją, kuri formaliai reiškia aukščiausias vadybines kompetencijas, tačiau dažnai minėta kategorija yra įgyta ganetinai seniai ir klausimas dėl jos adekvatumo šiais laikais yra atviras.

Keturi penktadaliai profesijos mokytojų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, tačiau tik pusė jų turi pedagogo kvalifikaciją. Kita pusė profesijos mokytojų bazines pedagogines ir psichologines žinias, suteikiančias teisę dirbti mokytoju, yra įgiję pedagoginių-psichologinių žinių kurso metu. Tai pakankamai komplikuota aplinkybė, nes nemažai duomenų, įskaitant profesinio mokymo įstaigų vadovų nuomones, rodo vadinamojo pedagoginių-psichologinių žinių kurso silpnumą. Šiuo metu jį mokymų rinkoje siūlo ne tik aukštosios mokyklos, tačiau ir daugybė įvairių švietimo centrų ar privačių įstaigų. Pedagoginių ir andragoginių žinių būtinybė yra akivaizdi, nes ir geriausiam profesijos meistrui būtinos ne tik dalyko, bet ir psichologinės bei didaktinės žinios.

Profesinio mokymo įstaigų vertinimu, profesijos mokytojams labiausiai trūksta vienos iš Europos Sąjungos kalbų mokėjimo ir didaktinės kompetencijos gebėjimų,

svarbių kokybiškam kasdieniam darbui pamokoje: taikyti mokinių motyvavimo metodus, gebėjimo pažinti individualius mokinio poreikius, atnaujinti ir tobulinti mokymo turinį, vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą. Dar viena problema - palyginti netvari profesijos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistema, kuri iš esmes remiasi ES struktūrinių fondų finansavimu ir stokoja tęstinumo

Ugdymo turinio ir vertinimo problematika. Užsitęsus diskusijoms ir suinteresuotų institucijų pozicijų derinimui, stringa jau parengtų profesinių standartų tvirtinimas. Tai glaudžiai siejasi su profesinio mokymo programų ir profesinio mokymo turinio atnaujinimu. Šiuo metu tik keturių modulinių profesinio mokymo programų turinys atitinka patvirtinto profesinio standarto nustatytus reikalavimus suteikiamoms kvalifikacijoms. Kitų modulinių profesinio mokymo programų turinys yra suderintas ir apsvarstytas tik sektoriniuose profesiniuose komitetuose. Tačiau dar apie 1 000 pirminio ir tęstinio profesinio mokymo programų turi būti peržiūrėta: vienos jų bus išregistruotos kaip neaktualios, kitos bus keičiamos naujomis.

Šiuo metu parengtų ir įgyvendinamų modulinių profesinio mokymo programų turinys taip pat turi būti nuolat peržiūrimas ir atnaujinamas. Kelių pastarųjų metų patirtis parodė, kad šiuo metu parengtose ir įgyvendinamose programose profesinio mokymo turinys yra suskaidytas pagal įgyjamas kompetencijas į smulkius iki 10 kreditų apimties modulius. Mokymasis pagal tokius mažos apimties modulius nesuteikia galimybės asmeniui, baigusiam tik vieną ar du modulius, įgyti darbo rinkoje prasmingų kompetencijų rinkinio. Todėl profesinio mokymo įstaigos suaugusiesiems ne visada gali pasiūlyti tęstinį profesinį mokymąsi pagal tokias modulines profesinio mokymo programas.

Nors yra reglamentuotas būdas, kaip vertinti ir pripažinti savišvietos ir neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas, tačiau ši sistema šiuo metu neveikia dėl kelių priežasčių: profesinio mokymo įstaigoms trūksta metodinių priemonių ir pagalbos, be to, jos neretai yra nesuinteresuotos dėl finansinių priežasčių tokias kompetencijas vertinti ir pripažinti. Todėl siekiant skatinti savišvietos ir neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą, būtina tarpinstituciniu lygmeniu susitarti dėl tokios procedūros įkainių nustatymo, dėl institucijų, atsakingų už šio proceso stebėjimą, koordinavimą ir kokybės užtikrinimą, metodines pagalbos profesinio mokymo įstaigoms teikimą.

Valdymas ir finansavimas. Lietuvoje profesinio mokymo valdymas ir koordinavimas, lyginant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis, labai centralizuotas. Tai turėtų hipotetiškai reikšti detaliai planuojamas, rinkos požiūriu adekvačias, kryptingai vertinamas ir jų pagrindu koreguojamas profesinio mokymo įstaigų veiklas. Tačiau reali profesinio mokymo būklė neretai rodo atvirkštines tendencijas: mokymo programoms trūksta dermės su regionine darbo rinkos struktūra, mokinių kontingentas planuojamas pagal ne visai aiškius kriterijus, nemaža dalis profesinio mokymo įstaigų, turinčių sektorinius praktinio mokymo centrus, nevengia imtis daugiaprofilinės veiklos, nepaisydamos, kad anksčiau buvo skirtos investicijos jų infrastruktūrai.

Profesinio mokymo valdymas komplikuotas dėl kelių aplinkybių: centralizuotas valdymo modelis suponuoja atitinkamų (pakankamai gausių) žmogiškųjų išteklių ir aukštų kompetencijų būtinybę. Tačiau minėtų išteklių lyginant su panašaus dydžio valstybėmis nėra daug, o kai kuriais atvejais gerokai atsilieka nuo jų. ES struktūrinių fondų naudojimas, pavyzdžiui, epizodiškai įvertinant profesinio mokymo kokybę, nėra pakankamai tvarus ir stokoja išvestinių sprendimų viešojo administravimo lygmeniu. Padėtis tampa sudėtingesnė ir dėl to, kad trūksta efektyvios atskaitomybės, kurią iliustratyviai rodo dalies sektorinių praktinio mokymo centrų situacija, kai gerokai nukrypta nuo pradinės koncepcijos nuostatų ir sutartinių tokių centrų steigimo įsipareigojimų.

Socialinė partnerystė profesinio mokymo srityje dar tik formuojasi. Bandymai decentralizuoti profesinį mokymą įtraukiant į profesinio mokymo įstaigų valdymą įvairius dalininkus iki šiol neretai yra abejotinos kokybės ir naudos: pasitaiko, kad dalininkais tampa palyginti silpnos organizacijos, negalinčios veiksmingai prisidėti prie profesinio mokymo įstaigų plėtros, arba tik verslo interesų paisantys ūkio subjektai. Siekiant pertvarkyti profesinio mokymo įstaigas į viešąsias, tikslinga aiškiai įvertinti ligšiolinę viešųjų įstaigų valdymo kokybę ir problemas. Priešingu atveju galima susidurti su potencialiomis naujųjų – būsimųjų dalininkų – klaidomis ar netgi piktnaudžiavimu.

Ieškoma atsakymo, kaip užtikrinti kuo didesnį sektorinių praktinių mokymo centrų veiklos kryptingumą, kurio šiuo metu stokojama. Tęstinio profesinio mokymosi srityje trūksta aiškumo dėl dalyvių registravimo, įgyvendinamų programų kiekybinės ir kokybinės stebėsenos, epizodiškai veikia mokymosi pasiekimų pripažinimo sistema. Profesinio mokymo planavimas ir programinis įgyvendinimas turi būti aiškiau suderintas tarp skirtingų asignavimų valdytojų, pirmiausia – Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo bei Ūkio ministerijų. Finansavimo aspektu būtina detaliau įvertinti ES struktūrinių fondų investicijas, taip pat aiškiau pagrįsti asignavimus pirminio profesinio mokymo įstaigoms, nes statistinis „išsibarstymas" (kiek skiriama daugiausia ir mažiausia lėšų vienam mokiniui) yra labai didelis.

Apžvalgos aktualumas ir nauja Profesinio mokymo įstatymo redakcija. Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti pateiktoje naujoje *Profesinio mokymo įstatymo redakcijoje* atsispindi esminiai ir sisteminiai profesinio mokymo tobulinimo siekiai: profesinių mokyklų statuso pertvarkymas į viešąsias įstaigas siekiant paskatinti veiksmingą verslo dalyvavimą profesiniame mokyme, praktinio mokymo gerinimas ir pameistrystės plėtra, neformaliai įgytų žinių ir įgūdžių pripažinimo plėtojimas, sektorinių profesinių komitetų funkcijų išplėtimas, profesinio mokymo stebėsenos įdiegimas ir efektyvus jos rezultatų naudojimas, valdymo ir koordinavimo funkcijų patikslinimas siekiant veiksmingai plėtoti sistemą ir kt. Atlikta profesinio mokymo būklės analizė pagrindžia minėtų siekių būtinumą ir kartu padeda išryškinti jų įgyvendinimo kryptis, kurios galėtų (turėtų) atsispindėti arba pačiame įstatyme, arba poįstatyminiuose teisės aktuose. Aktyviose diskusijose dėl profesinio mokymo plėtojimo šiuo metu yra labai svarbūs susitarimai ir įsipareigojimai, visų pirma dėl socialinės partnerystės stipri-

nimo ir atsakomybės ėmimo; socialinių partnerių tiesioginio įsitraukimo į profesinio mokymo įstaigų valdymą, sektorinių profesinių komitetų realaus įgalinimo spręsti konkrečiame ūkio sektoriuje kylančius klausimus, susijusius su žmogiškųjų išteklių poreikiu, jų kompetencijų nustatymu, profesinio mokymo apimčių ir turinio planavimu. Taip pat būtina neatidėliotinai spręsti profesinio mokymo įstaigų tinklo, jų įgyvendinamų profesinio mokymo programų ir investicijų dermės klausimus, kas neišvengiamai siejasi tiek su priėmimo į profesinio mokymo programas peržiūra ir tobulinimu, tiek su profesinio mokymo turinio peržiūra.

Vidutinis darbuotojų skaičius regionuose pagal ekonominės veiklos rūšis 2016 m.

EVRK sekcija	EVRK sekcijos pavadinimas	Iš viso	Alytaus	Kauno	Klaipėdos	Marijampolės	Panevėžio	Šiaulių	Tauragės	Telšių	Utenos	Vilniaus
	Iš viso	**1 251 014**	**41 131**	**252 610**	**126 791**	**38 642**	**72 160**	**91 077**	**25 304**	**44 153**	**39 044**	**520 102**
A	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	**29 686**	1 188	5 260	2 077	1 984	3 534	5 974	1 133	1 417	1 682	5 435
B	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	**2 618**	22	367	471	20				61	273	312
C	Apdirbamoji gamyba	**199 344**	6 272	50 0[illegible]7	24 712	8 864	18 965	16 781	4 801	9 798	7 603	52 531
D	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	**12 330**	305	1 561	1 031	243	804	577	248	379	508	6 674
E	Vandens tiekimas, nuotekų valymas ir t. t.	**15 108**	454	2 354	1 699	565	1 040	1 194		926		3 673
F	Statyba	**88 330**	5 411	19 233	10 705	2 190	5 657	6 013	1 480	5 116	2 82[illegible]	31 703
G	Didmenine ir mažmenine prekyba ir t. t.	**218 170**	5 032	47 81[illegible]	14 646	5 286	9 984	12 352	3 738	7 492	4 430	107 390
H	Transportas ir saugojimas	**110 119**	2 565	17 427	15 559	2 893	4 487	10 372	2 095	2 655	1 731	50 334
I	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	**38 423**	1 419	8 475	5 280	621	1 359	1 909	495	664	754	17 408
J	Informacija ir ryšiai	**28 026**	152	4 8[illegible]5	819	225	501	918	84	208	263	20 240
K	Finansinė ir draudimo veikla	**15 662**	19	765	309	73			78	88		13 274
L	Nekilnojamojo turto operacijos	**18 539**	502	3 349	2 046	484	779	1 104	341	599	320	9 015
M	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	**52 014**	593	9 800	3 614	439	1 144	1 396	268	665	491	33 603
N	Administracinė ir aptarnavimo veikla	**54 396**	955	7 508	7 916	856	1 576	2 668	568	1 028	1 056	30 264
O	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	**79 996**	3 580	8 239	5 285	2 575	4 341	4 434	2 374	2 177	3 383	45 605
P	Švietimas	**142 354**	5 781	32 107	15 862	6 215	9 836	17 569	3 776	5 753	5 884	44 770
Q	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	**105 303**	5 116	252 48	12 051	4 047	7 668	8 614	2 545	3 747	3 930	32 336
R	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	**27 293**	1 297	5 573	2 704	792	1 798	1 705	625	917	973	10 939
S	Kita aptarnavimo veikla	**13 303**	467	2 761	994	265	552	832	118	490	325	6 588

konfidencialūs duomenys
Duomenų šaltinis. LSD

Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis regionuose pagal ekonominės veiklos rūšis, eurais 2016 m.

EVRK sekcija	EVRK sekcijos pavadinimas	Iš viso	Alytaus	Kauno	Klaipėdos	Marijampolės	Panevėžio	Šiaulių	Taurages	Telšių	Utenos	Vilniaus
	Iš viso	**602,3**	**518,9**	**592,5**	**587,4**	**505,5**	**532,9**	**517,3**	**494,9**	**538,8**	**526,3**	**665,9**
A	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	**532,6**	543,1	544,8	576,2	583,2	527,8	520,9	458,7	498,0	453,2	540,5
B	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	**725,3**	226,9	725,9	814,1	353,8		838,9		555,2	584,9	702,8
C	Apdirbamoji gamyba	**621,4**	534,9	644,9	659,9	547,7	560,0	553,[illegible]	492,2	608,2	516,3	662,0
D	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	**765,2**	610,4	712,0	718,0	529,1	479,9	642,5	494,1	536,4	579,9	862,5
E	Vandens tiekimas, nuotekų valymas ir t. t.	**614,9**	538,4	573,8	619,8	535,8	526,3	5[illegible]8,9	511,0	598,5		576,3
F	Statyba	**560,6**	504,6	573,0	519,8	493,9	504,7	532,6	595,2	520,2	470,3	591,4
G	Didmenine ir mažmenine prekyba ir t. t.	**558,5**	479,0	594,8	493,7	422,7	483,8	444,6	395,4	405,5	406,3	602,1
H	Transportas ir saugojimas	**572,9**	445,7	540,6	685,8	409,0	467,2	440,3	431,0	446,0	447,0	615,6
I	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	422,4	446,4	410,2	409,0	355,5	357,1	37[illegible],5	342,3	346,7	352,0	450,4
J	Informacija ir ryšiai	**1 003,5**	556,4	848,1	624,4	564,4	492,4	60[illegible],5	568,5	423,3	539,2	1094,5
K	Finansinė ir draudimo veikla	**1 088,9**	541,5	705,0	562,6	496,0	578,9		635,3	560,6	523,1	1143,8
L	Nekilnojamojo turto operacijos	**551,3**	429,6	510,3	472,3	510,6	434,8	46[illegible],4	455,4	475,7	462,9	825,1
M	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	**746,2**	439,0	682,6	631,1	628,6	476,2	543,6	517,1	551,3	635,2	807,2
N	Administracinė ir aptarnavimo veikla	**520,9**	459,9	493,6	608,1	487,6	434,6	454,8	506,2	517,8	471,1	523,7
O	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	**724,3**	650,7	684,9	701,6	640,1	645,8	66[illegible],6	626,2	659,7	643,8	778,5
P	Švietimas	**540,1**	499,1	565,8	510,8	494,1	493,1	495,8	490,2	502,0	479,5	556,8
Q	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	**595,7**	544,8	572,1	595,0	488,7	591,3	552,5	550,5	534,6	566,0	664,2
R	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	**504,2**	479,4	489,8	409,6	437,0	451,0	497,9	462,1	457,6	438,1	548,2
S	Kita aptarnavimo veikla	519,7	460,2	486,1	402,8	401,5	436,5	4[illegible]4,0	375,7	389,4	389,6	596,5

konfidencialus duomenys
Duomenų šaltinis: LSD

Nuolatinių 14–29 metų gyventojų skaičius 2017 m. pradžioje

Amžius	14–15	16–18	19–20	21–22	23–24	25–29
Lietuvos Respublika	**52 802**	**93 497**	**65 953**	**69 608**	**79 474**	**193 381**
Alytaus apskritis	2 701	4 898	3 430	3 840	4 275	8 024
Kauno apskritis	10 406	18 344	13 304	13 767	15 584	41 089
Klaipėdos apskritis	5 847	10 394	7 269	7 715	8 715	21 106
Marijampolės apskritis	3 216	5 682	3 924	4 183	4 541	8 740
Panevėžio apskritis	4 486	7 872	5 841	6 013	6 890	12 483
Šiaulių apskritis	5 247	9 575	6 950	7 091	8 272	15 639
Tauragės apskritis	2 093	3 907	2 72[illegible]	3 101	3 340	5 779
Telšių apskritis	2 900	5 403	3 818	4 150	4 657	7 905
Utenos apskritis	2 312	4 293	3 084	3 324	3 875	7 233
Vilniaus apskritis	13 594	23 129	15 602	16 424	19 325	65 383

Duomenų šaltinis LSD

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOS

Profesinio mokymo įstaigų skaičiaus kaita 2010–2016 m.

Mokyklos tipas	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015	2015–2016	2016–2017
Iš viso profesinio mokymo įstaigų	**78**	**75**	**76**	**75**	**79**	**76**	**74**
Valstybinių	75	72	73	73	77	73	71
Iš jų, kurių steigėja yra Švietimo ir mokslo ministerija	72	69	70	70	74	70	67
Iš jų viešosios įstaigos	15	25	25	25	26	23	23
Nevalstybinių	3	3	3	2	2	3	3

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGŲ MOKINIAI

Mokinių skaičiaus kaita 2010–2016 m.

	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015	2015–2016	2016–2017
Iš viso mokinių	**49505***	**46530***	**44797***	**45635***	**46462***	**46543***	**47661***
Valstybinėse profesinio mokymo įstaigose	49422	46436	44663	45463	46237	46269	47409
Nevalstybinėse profesinio mokymo įstaigose	83	94	134	172	225	274	252
Priimta	**22211**	**20134**	**20865**	**22413**	**23278***	**23672***	**25631***
į valstybines profesinio mokymo įstaigas	22169	20080	20784	22317	23147	23520	25511
į nevalstybines profesinio mokymo įstaigas	42	54	81	96	131	152	120
Baigė	**14979****	**16594****	**16738****	**15954****	**16177****	**16859****	**18080****
Valstybinę profesinio mokymo įstaigą	14962	16568	16714	15914	16124	16796	17985
Nevalstybinę profesinio mokymo įstaigą	17	26	24	40	53	63	95

** Įskaičiuoti ir profesinio mokymo įstaigų mokiniai, kurie mokosi tik pagal pagrindinio ugdymo programą.*
*** Įskaičiuoti ir reorganizuotas profesinio mokymo įstaigas baigę mokiniai.*

Šaltinis. https://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2017/09/Profesinio-mokymo-bukles-apzvalga-2017.pdf ir https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/668_4f2f73fdba8dd9c5075997a7f6f9a325.pdf.

8 Vertinamo turto ir turto naudotojo aprašymas

ROKIŠKIO TECHNOLOGIJOS, VERSLO IR ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLA, įstaigos kodas 190804895, adresas – Melioratorių g. 1A, Kavoliškio k., LT – 42345, Rokiškio r. Mokyklos steigėjas – Lietuvos Respublikos vyriausybė, mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendina Švietimo ir mokslo ministerija Pagrindinė mokyklos veiklos sritis – švietimas, pagrindine veiklos rūšis – profesinis mokymas.

Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla įsteigta 1958 m. spalio mėn. Mokykla buvo įkurta Pandėlio MTS (mašinų traktorių stoties) bazėje ir vadinosi Pandėlio žemės ūkio mechanizacijos mokykla. Mokyklos tikslas buvo rengti kvalifikuotus mechanizatorius. Palaipsniui prie traktorininko mašinisto specialybės buvo prijungiamos ir kitos profesinio mokymo programos, tokios kaip: ekskavatorių mašinisto, elektromonterio, mūrininko, kalvio – suvirintojo, plataus profilio traktorininko – mašinisto, grūdų sandėlių operatoriaus, melžimo operatoriaus, namų ūkio ekonomės, elektromonterio, automobilių kėbulų remontininko, automechaniko, siuvėjo, technikos šaltkalvio – remontininko, žemės ūkio gamybos verslo darbininko ir kt.
2002 m. mokyklai suteikiamas Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokyklos pavadinimas.

Vidutinis darbuotojų skaičius per 2018 m I pusmetį – 50.

2018-2019 m. mokykloje **MOKOMA ŠIŲ SPECIALYBIŲ:**

- Automobilių mechaniko
- Maisto (mėsos, pieno, duonos) pramonės darbuotojo
- Suvirintojo
- Apdailininko (statybininko)
- Siuvėjo
- Technikos šaltkalvio remontininko
- Žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo

Vertinamas turtas apžiūrėtas Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A. Apžiūros metu turtas buvo fotografuojamas ir filmuojamas. Turto apžiūros medžiaga pateikiama skaitmeninėje laikmenoje. Turto buklė nustatyta apžiūrint turtą išoriškai, bei pagal užsakovo suteiktą žodinę informaciją apžiūros metu. Vertinamo turto sąrašas su indentifikaciniais numeriais (inventoriniais numeriais), amžiumi (įsigijimo data, įvedimo į eksploataciją data) pateikiamas žemiau esančiose skaičiavimo lentelėse. Turtas yra prižiūrėtas, tvarkingas ir tinkamas naudojimui.

Vertinamo turto nuosavybė nustatyta remiantis užsakovo pateiktais įstaigos nuostatais . Dokumentų kopijos yra pridedamos prieduose.

9 Vertinamų objektų rinkos vertės nustatymas

9.1. Rinkos vertės nustatymas išlaidų (kaštų) metodu

Dėl vertinamo turto specifikos yra objektyviai yra įmanomas tik vienas vertinamo turto nuvertėjimo skaičiavimo modelis, t. y suskaidymo skaičiavimo modelis. Kiti Metodikos 70.2-70.3 punktuose nurodyti modeliai šiuo atveju yra objektyviai neįmanomi, kadangi neįmanoma tiksliai nustatyti ar nuspėti turto gyvavimo amžiaus (nėra aišku, kiek turtas dar gyvuos, nėra įmanoma tiksliai apskaičiuoti likusį turto gyvavimo laiką), todėl nėra įmanomas gyvavimo amžiaus skaičiavimo modelio taikymas, o rinkos pokyčių skaičiavimo modelis yra neįmanomas dėl to, kad Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla nėra rinkos subjektas ir vertinamas turtas nenaudojamas komercinėje veikloje. Būtent užsakovo specifika ir vertinamo turto specifika ir lemia, kad vertintojas pasirinko Metodikos 70.1 punkte nurodytą, objektyviausią ir lengviausiai patikrinamą turto nuvertėjimo skaičiavimo modelį, t. y. suskaidymo skaičiavimo modelį

Atsižvelgiant į turto specifiką ir siekdamas gauti kuo įmanoma tikslesnį turto vertės skaičiavimo modelį atliko rinkos dalyvių apklausą. Elektroniniu būdu išsiųstas užklausimas švietimo įstaigoms turinčioms panašius turto kompleksus. Apklausoje klausta koks geriausias ir maksimalus naudojimo terminas gali būti ar yra taikomas eksploatuojant turtą. Apklausos forma yra pateikiama ataskaitos prieduose, o susisteminti ir apibendrinti duomenys pateikiami žemiau esančioje lenteleje. Dėl nedidelio duomenų svyravimo nėra daroma gautų rezultatų pataisa. Daroma prielaida, kad respondentų nuomonė yra sutampanti. Duomenys yra saugomi vertinimo įmonės vidiniame archyve. Dėl Bendrojo duomenų apsaugos įstatymo, apklausos rezultatai esant poreikiui gali būti pateikti gavus raštišką apklausos davėjo sutikimą. Apklausoje jos davėjas nurodo darbovietės pavadinimą, pareigas, vardą pavardę, telefono numerį arba el. pašto adresą.

Pozicijos pavadinimas	Respond. 1	Respond. 2	Respond. 3	Respond. 4	Respond. 5	Respond. 6	Respond. 7	Gautas respondentų atsakymų aritmetinis vidurkis
Medžiagos mokslo ir mokymo tikslams	10	12	9	10	10	9	9	9,86. Priimama 10
Ūkinės medžiagos ir raštinės reikmenys	10	7	11	5	9	13	12	9,57 Priimama 10
Atsarginės dalys	10	10	12	5	7	11	12	9,57 Priimama 10
Kompiuterinė įranga	10	10	12	10	9	9	10	10 Priimama 10
Spausdintuvai (printeriai, kopijavimo aparatai)	10	10	12	8	9	8	10	9,57 Priimama 10
Virtuvės indai	10	13	15	10	6	7	8	9,83 Priimama 10
Skaitmeninė vaizdo įranga	10	10	12	10	9	9	9	9,83 Priimama 10
Baldai	15	17	13	15	16	16	15	15,33 Priimama 15
Foto prekės	10	10	12	10	12	7	8	9,83 Priimama 10
Telefonai ir kitos ryšių įrenginiai	10	10	12	5	7	12	11	9,5 Priimama 10
Kitas įvairus inventorius	10	10	15	10	7	7	9	9,67 Priimama 10
Darbo drabužiai	10	7	12	2	12	13	12	9,67 Priimama 10
Patalynė (užuolaidos, žaluzės)	10	9	10	9	8	10	11	9,5 Priimama 10
Muzikiniai instrumentai (kostiumai)				5	10	12	11	9,5 Priimama 10

Dalis turto yra naudojama nuo mokyklos įsteigimo, nors turtas yra fiziškai nusidėvėjęs. Turtas yra faktiškai naudojamas mokslo įstaigos veikloje ir naudojamas pagal paskirtį. Dėl mokyklų reorganizavimo, buhalterinių programų keitimų ir panašių veiksmų neįmanoma nustatyti dalies turto, ypač to, kuris itin senas, gamybos metų. Kiekvienais metais yra atliekama turto inventorizacija ir patikra, kurios metu nusprendžiama ar turtas gali būti toliau eksploatuojamas. Vertintojas atlikdamas skaičiavimus remiasi jam pateikta medžiaga. Kitos ar papildomos medžiagos, kuri padėtų patikslinti turto amžių, įsigijimo kainą ar gamybos metus vertintojas neturi.

Vertintojas daro prielaidą, kad turtas, kuris viršija apklausoje gautą maksimalų tarnavimo amžių yra fiziškai ir morališkai pasenęs, nusidėvėjęs. Vertinime priimama prielaida, kad tokio turto utilizavimas yra lygus turto likutinei (žaliavų) vertei. Žemiau pateikiamas abstraktus pavyzdys.

Turtas nusidėvi trimis aspektais, todėl skaičiuojant vertinamo objekto nusidėvėjimo vertę, nustatomas fizinis nusidėvėjimas, funkcinis nusidėvėjimas ir ekonominis nusidėvėjimas.

Fizinis nusidėvėjimas rodo fizinius objekto savybių pakitimus per tam tikrą laikotarpį ir per funkcijų atlikimo skaičių (naudojimo intensyvumą).

Laikoma, kad naudojimo intensyvumas yra normalus. Fizinis amžius yra X metų (turto amžius pateikiamas skaičiavimuose). Remiantis šiais duomenimis, galime rasti fizinį nusidėvėjimą:

FN=turto kaina * fizinis amžius / tarnavimo laikotarpis = x €.

Funkcinis nusidėvėjimas – objekto funkcinių trūkumų atsiradimas per tam tikrą laiką, rinkoje pasikeitus technologijai, mados skoniui, dėl demografinių ar socialinių ir kitų veiksnių.

Vertintinas turtas yra faktiškai naudojamas Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla veikloje, turtas nėra nurašytas kaip turintis defektų ar netinkamas naudoti, vertintojas laikosi nuomonės, kad vertintas turtas visiškai tinka Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla funkcijoms vykdyti, t. y. vertinamo turto funkcinis nusidėvėjimas yra lygus 0. Vertintojas neturi jokios informacijos ar duomenų, kurie leistų daryti kitokias išvadas dėl turto funkcinio nusidėvėjimo. Dėl šios priežasties vertintojas nurodo, kad turtas nėra funkciškai nusidėvėjęs. Funkcinis nusidėvėjimas yra lygus 0 proc, nes turtas atitinka visus techninius pajėgumus ir pilnai atlieka funkciją.

Apskaičiuojame funkcinį nusidėvėjimą:

TN=(turto kaina –FN) * TN/100= x €.

Ekonominį nusidėvėjimą sukelia veiksniai, esantys už objekto ribų. Ekonominį nusidėvėjimą apsprendžiantys veiksniai: sumažėjęs gaminamos produkcijos poreikis; pertekliniai pajėgumai pramonėje; žaliavos ir medžiagų išsidestymas, žaliavos, medžiagų, darbo, komunalinių paslaugų, transporto sąnaudų padidėjimas, kai pagamintos parduodamos produkcijos kaina pasilieka nekintanti ar didėja mažesniu laipsniu; valstybinis reguliavimas, reikalaujantis kapitalinių investicijų, kai šių naujų investicijų grąža yra nulinė arba nedidelė; aplinkosaugos kapitalinių investicijų reikalavimai, kurių grąža minimali ar nulinė. Vertinamas turtas nėra naudojamas jokioje komercineje veikloje, todėl laikytina kad nėra jokio turto ekonominio nusidėvėjimo (ekonominis nusidėvėjimas yra 0 proc.). Ekonominis nusidėvėjimas EN šiuo atveju yra lygus 0 proc.

EN=(turto kaina –FN - TN)*EN/100=x €.

Suskaičiuojame turto nusidėvėjimą NV:

NV=FN+TN+EN

Turto rinkos vertė, apskaičiuota išlaidų (kaštų) metodu, yra lygi skirtumui tarp turto atstatymo kaštų ir turto nusidėvėjimo :

V= VA- NV

Priimama sąlyginė turto vertė €.

Žemiau pateikiama turto infliacija nuo 2006 m. Skaičiavimuose šis rodiklis taikomas norint gauti tikslesnę turto sukūrimo kainą.

eurostat

HICP - inflation rate

Annual average rate of change (%)

Harmonised Indices of Consumer Prices (HICPs) are designed for international comparisons

geo \ time	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
France	1.9	1.6	3.2	0.1	1.7	2.3	2.2	1.0	0.6	0.1	0.3	1.2
Croatia	3.3	2.7	5.8	2.2	1.1	2.2	3.4	2.3	0.2	-0.3	-0.6	1.3
Italy	2.2	2.0	3.5	0.8	1.6	2.9	3.3	1.2	0.2	0.1	-0.1	1.3
Cyprus	2.2	2.2	4.4	0.2	2.6	3.5	3.1	0.4	-0.3	-1.5	-1.2	0.7
Latvia	6.6	10.1	15.3	3.3	-3.2	4.2	2.3	0.0	0.7	0.2	0.1	2.9
Lithuania	3.8	5.8	11.1	4.2	1.2	4.1	3.2	1.2	0.2	-0.7	0.7	3.7
Luxembourg	3.0	2.7	4.1	0.0	2.8	3.7	2.9	1.7	0.7	0.1	0.0	2.1
Hungary	4.0	7.9	6.0	4.0	4.7	3.9	5.7	1.7	0.0	0.1	0.4	2.4
Malta	2.6	0.7	4.7	1.8	2.0	2.5	3.2	1.0	0.8	1.2	0.9	1.3

Šaltinis: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00118&plugin=1

Skaičiavimo seka:

2006=2006*2007*2008*2009*2010*2011*2012*2013*2014*2015*2016*2017*2018

Infliacija 2006 m = 1,038* 1,058*1,0111*1,042*1,012*1,041*1,032 *1,012*1,002*0,993*1,007*1,037=1,323

Analogiškai apskaičiuojamos likusios infliacijos procentines išraiškos.

Taikomi infliacijos koeficientai:

1,323
1,274
1,204
1,191
1,143
1,13
1,085
1,051
1,039
1,037
1,044
1,037
1

Vertinamoms pozicijoms, kurių tarnavimo laikas yra didesnis nei 2006 m. ir jis yra vertinamas, taikomas maksimalus infliacijos koeficientas 1,323. (dėl detalesnės informacijos nebuvimo).

Žemiau pateikiamos atskirų turtinių vienetų skaičiavimo sekos. Gautos vertės yra sąlyginės ir galioja turtinį kompleksą parduodant kaip vieną visumą

Vilnius 2018 m.

Eil. Nr.	Turto kodas / invent. Nr.	Turto pavadinimas	Turto įsigijimo / pajavimo / ekspl. pradžios metai	Kiekis	Kaina	Bendra turto įsigijimo kaina, €	Infliacijos koef	Nustatyta kaina po infliacijos, €	Turto fizinis amžius	Maksimalus tarnavimo amžius	FN ,%	TN, %	EN, %	FN nusid., €	Sąlyginė rinkos vertė, €
1	TT180081	dėžė su dangčiu	2018-10-09	10,00	2,81	28,14	1	28,14	0	10	0	0	0	0	28,14
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 28,14*1=28,14 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=28,14*0/10=0; TN=(28,14-0)*0=0; EN=(28,14-0-0)*0=0; V=28,14-0=28,14. Priimama													
2	TT180081	dėže su dangčiu	2018-10-09	10,00	1,73	17,34	1	17,34	0	10	0	0	0	0	17,34
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 17,34*1=17,34 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=17,34*0/10=0; TN=(17,34-0)*0=0, EN=(17,34-0-0)*0=0, V=17,34-0=17,34. Priimama													
3	TT180081	dėžė su dangčiu	2018-10-09	8,00	7,14	57,12	1	57,12	0	10	0	0	0	0	57,12
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 57,12*1=57,12 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=57,12*0/10=0; TN=(57,12-0)*0=0; EN=(57,12-0-0)*0=0; V=57,12-0=57,12. Priimama													
4	TT180082	kabykla drabužiams	2018-10-09	1,00	38,07	38,07	1	38,07	0	15	0	0	0	0	38,07
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 38,07*1=38,07 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=38,07*0/15=0, TN=(38,07-0)*0=0; EN=(38,07-0-0)*0=0; V=38,07-0=38,07. Priimama													
5	TT180128	stalas kompiuteriui Lega 2	2018-10-12	1,00	73,46	73,46	1	73,46	0	15	0	0	0	0	73,46
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 73,46*1=73,46 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=73,46*0/15=0; TN=(73,46-0)*0=0; EN=(73,46-0-0)*0=0; V=73,46-0=73,46 Priimama													
6	TT180133	spintelė 4 durų (sekcijos Kopa)	2018-10-12	1,00	107,88	107,88	1	107,88	0	15	0	0	0	0	107,88
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 107,88*1=107,88 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=107,88*0/15=0; TN=(107,88-0)*0=0; EN=(107,88-0-0)*0=0; V=107,88-0=107,88													
7	TT180134	staliukas TV (sekcijos Kopa)	2018-10-12	1,00	66,97	66,97	1	66,97	0	15	0	0	0	0	66,97
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 66,97*1=66,97 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=66,97*0/15=0; TN=(66,97-0)*0=0; EN=(66,97-0-0)*0=0; V=66,97-0=66,97. Priimama													
8	TT180144	svarstyklės virtuvinės EKS	2018-10-17	1,00	11,35	11,35	1	11,35	0	10	0	0	0	0	11,35
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 11,35*1=11,35 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=11,35*0/10=0; TN=(11,35-0)*0=0; EN=(11,35-0-0)*0=0; V=11,35-0=11,35. Priimama													
9	TT180145	trintuvė elektrinė buivems tarkuoti	2018-10-17	1,00	70,00	70,00	1	70	0	10	0	0	0	0	70,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 70*1=70 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=70*0/10=0; TN=(70-0)*0=0; EN=(70-0-0)*0=0; V=70-0=70. Priimama sąlygine turto vertė													
10	TT180146	pjaustyklė daržovėms Philips	2018-10-17	1,00	70,00	70,00	1	70	0	10	0	0	0	0	70,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 70*1=70 Apskaičiuojame nusidevejimus: FN=70*0/10=0; TN=(70-0)*0=0; EN=(70-0-0)*0=0; V=70-0=70. Priimama sąlyginė turto vertė													
11	TT180147	keptuve grybukams Margiris	2018-10-17	1,00	40,00	40,00	1	40	0	10	0	0	0	0	40,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 40*1=40 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=40*0/10=0; TN=(40-0)*0=0, EN=(40-0-0)*0=0, V=40-0=40. Priimama sąlyginė turto verte													
12	TT180140	grąžtas žemei	2018-10-29	1,00	22,65	22,65	1	22,65	0	10	0	0	0	0	22,65
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 22,65*1=22,65 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=22,65*0/10=0, TN=(22,65-0)*0=0; EN=(22,65-0-0)*0=0; V=22,65-0=22,65. Priimama													
13	TT180022	šiukšlių dėžė apvali tinklinė 12,2 l	2018-10-30	2,00	4,67	9,34	1	9,34	0	10	0	0	0	0	9,34
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 9,34*1=9,34 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=9,34*0/10=0; TN=(9,34-0)*0=0; EN=(9,34-0-0)*0=0; V=9,34-0=9,34 Priimama sąlygine													
14	TT180083	vazonas keramikinis baltas matinis	2018-10-30	1,00	6,99	6,99	1	6,99	0	10	0	0	0	0	6,99
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 6,99*1=6,99 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=6,99*0/10=0, TN=(6,99-0)*0=0; EN=(6,99-0-0)*0=0, V=6,99-0=6,99. Priimama sąlygine													
15	TT180083	vazonas keramikinis baltas matinis	2018-10-30	3,00	10,99	32,97	1	32,97	0	10	0	0	0	0	32,97
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 32,97*1=32,97 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=32,97*0/10=0; TN=(32,97-0)*0=0; EN=(32,97-0-0)*0=0; V=32,97-0=32,97. Priimama													
16	TT180084	šokdynė aerobikai 300cm	2018-10-30	2,00	3,89	7,77	1	7,77	0	10	0	0	0	0	7,77
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 7,77*1=7,77 Apskaičiuojame nusidevėjimus: FN=7,77*0/10=0; TN=(7,77-0)*0=0; EN=(7,77-0-0)*0=0; V=7,77-0=7,77. Priimama sąlygine													
17	TT180085	kamuolys futbolo Futsal Training	2018-10-30	1,00	17,75	17,75	1	17,75	0	10	0	0	0	0	17,75
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 17,75*1=17,75 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=17,75*0/10=0; TN=(17,75-0)*0=0; EN=(17,75-0-0)*0=0; V=17,75-0=17,75. Priimama													
18	TT180085	kamuolys tinklinio Training sint.oda	2018-10-30	2,00	13,91	27,81	1	27,81	0	10	0	0	0	0	27,81
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 27,81*1=27,81 Apskaičiuojame nusidevėjimus: FN=27,81*0/10=0; TN=(27,81-0)*0=0; EN=(27,81-0-0)*0=0, V=27,81-0=27,81 Priimama													
19	TT180085	kamuolys tinklinio Training sint.oda	2018-10-30	2,00	12,62	25,24	1	25,24	0	10	0	0	0	0	25,24
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25,24*1=25,24 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=25,24*0/10=0; TN=(25,24-0)*0=0; EN=(25,24-0-0)*0=0; V=25,24-0=25,24. Priimama													
20	TT180085	kamuolys krepšinio Competition sint.oda	2018-10-30	1,00	47,37	47,37	1	47,37	0	10	0	0	0	0	47,37
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 47,37*1=47,37 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=47,37*0/10=0; TN=(47,37-0)*0=0; EN=(47,37-0-0)*0=0; V=47,37-0=47,37. Priimama													
21	TT180085	kamuolys krepšinio Training sint.oda	2018-10-30	4,00	24,15	96,61	1	96,61	0	10	0	0	0	0	96,61
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 96,61*1=96,61 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=96,61*0/10=0; TN=(96,61-0)*0=0; EN=(96,61-0-0)*0=0; V=96,61-0=96,61. Priimama													
22	TT180086	foto drobe su porėmiu 100x60cm	2018-10-30	4,00	24,99	99,96	1	99,96	0	10	0	0	0	0	99,96
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 99,96*1=99,96 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=99,96*0/10=0; TN=(99,96-0)*0=0; EN=(99,96-0-0)*0=0; V=99,96-0=99,96. Priimama													
23	TT180086	foto drobe su porėmiu 120x100cm	2018-10-30	2,00	35,99	71,98	1	71,98	0	10	0	0	0	0	71,98
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 71,98*1=71,98 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=71,98*0/10=0; TN=(71,98-0)*0=0; EN=(71,98-0-0)*0=0, V=71,98-0=71,98. Priimama													
24	TT180083	vazonas pilkas	2018-11-05	3,00	5,45	16,35	1	16,35	0	10	0	0	0	0	16,35
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 16,35*1=16,35 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=16,35*0/10=0; TN=(16,35-0)*0=0; EN=(16,35-0-0)*0=0; V=16,35-0=16,35. Priimama													
25	TT180083	vazonas keramikinis baltas	2018-11-05	3,00	12,99	38,97	1	38,97	0	10	0	0	0	0	38,97
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 38,97*1=38,97 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=38,97*0/10=0; TN=(38,97-0)*0=0, EN=(38,97-0-0)*0=0; V=38,97-0=38,97. Priimama													

26	TT180087	šaldytuvas SAMSUNG	2018-11-05	1,00	344,64	344,64	1	344,64	0	10	0	0	0	0	344,64
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 344,64*1=344,64 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=344,64*0/10=0, TN=(344,64-0)*0=0; EN=(344,64-0-0)*0=0; V=344,64-0=344,64.													
27	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-11-21	1,00	350,90	350,90	1	350,9	0	10	0	0	0	0	350,90
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 350,9*1=350,9 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=350,9*0/10=0; TN=(350,9-0)*0=0; EN=(350,9-0-0)*0=0, V=350,9-0=350,9. Priimama													
28	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-11-21	1,00	350,90	350,90	1	350,9	0	10	0	0	0	0	350,90
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 350,9*1=350,9 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=350,9*0/10=0, TN=(350,9-0)*0=0; EN=(350,9-0-0)*0=0; V=350,9-0=350,9. Priimama													
29	TT180088	perforatorius SDS-PLUS 800W 2,9kg	2018-11-21	1,00	224,10	224,10	1	224,1	0	10	0	0	0	0	224,10
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 224,1*1=224,1 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=224,1*0/10=0; TN=(224,1-0)*0=0; EN=(224,1-0-0)*0=0; V=224,1-0=224,1. Priimama													
30	TT180006	spinta P19-1 bukas	2018-11-27	1,00	101,37	101,37	1	101,37	0	15	0	0	0	0	101,37
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 101,37*1=101,37 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=101,37*0/15=0; TN=(101,37-0)*0=0; EN=(101,37-0-0)*0=0; V=101,37-0=101,37.													
31	TT180128	stalas kompiuteriui Komfort-5 alksnis	2018-11-27	1,00	101,37	101,37	1	101,37	0	15	0	0	0	0	101,37
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 101,37*1=101,37 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=101,37*0/15=0; TN=(101,37-0)*0=0; EN=(101,37-0-0)*0=0; V=101,37-0=101,37.													
32	TT180087	šaldytuvas RF35SM-P100223 Snaigė	2018-11-29	1,00	287,04	287,04	1	287,04	0	10	0	0	0	0	287,04
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 287,04*1=287,04 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=287,04*0/10=0, TN=(287,04-0)*0=0; EN=(287,04-0-0)*0=0; V=287,04-0=287,04.													
33	TT180089	kniediklis srieginěms kniedėms M5-M12	2018-11-29	1,00	37,46	37,46	1	37,46	0	10	0	0	0	0	37,46
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 37,46*1=37,46 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=37,46*0/10=0; TN=(37,46-0)*0=0; EN=(37,46-0-0)*0=0; V=37,46-0=37,46. Priimama													
34	TT180089	sriegiklis	2018-11-29	1,00	17,61	17,61	1	17,61	0	10	0	0	0	0	17,61
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 17,61*1=17,61 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=17,61*0/10=0; TN=(17,61-0)*0=0; EN=(17,61-0-0)*0=0; V=17,61-0=17,61. Priimama													
35	TT180089	plaktukas šalytkalviškas lpastikiniu kotu	2018-11-29	14,00	2,94	41,21	1	41,21	0	10	0	0	0	0	41,21
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 41,21*1=41,21 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=41,21*0/10=0; TN=(41,21-0)*0=0; EN=(41,21-0-0)*0=0, V=41,21-0=41,21. Priimama													
36	TT180089	reples santechninės 250mm KNIPEX Cobra	2018-11-29	1,00	26,02	26,02	1	26,02	0	10	0	0	0	0	26,02
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 26,02*1=26,02 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=26,02*0/10=0; TN=(26,02-0)*0=0; EN=(26,02-0-0)*0=0; V=26,02-0=26,02. Priimama													
37	TT180089	žnyplės 200mm	2018-11-29	3,00	3,03	9,09	1	9,09	0	10	0	0	0	0	9,09
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 9,09*1=9,09 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=9,09*0/10=0; TN=(9,09-0)*0=0, EN=(9,09-0-0)*0=0; V=9,09-0=9,09. Priimama sąlygine													
38	TT180089	žirklės skardos kirpimui 300mm	2018-11-29	2,00	4,51	9,01	1	9,01	0	10	0	0	0	0	9,01
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 9,01*1=9,01 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=9,01*0/10=0; TN=(9,01-0)*0=0; EN=(9,01-0-0)*0=0, V=9,01-0=9,01. Priimama sąlyginė													
39	TT180089	pjūklas metalui 300/12,5mm	2018-11-29	1,00	8,94	8,94	1	8,94	0	10	0	0	0	0	8,94
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 8,94*1=8,94 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=8,94*0/10=0, TN=(8,94-0)*0=0; EN=(8,94-0-0)*0=0; V=8,94-0=8,94. Priimama sąlyginė													
40	TT180089	pjoviklis vamdžių (met.) 6-64mm	2018-11-29	1,00	8,57	8,57	1	8,57	0	10	0	0	0	0	8,57
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 8,57*1=8,57 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=8,57*0/10=0; TN=(8,57-0)*0=0, EN=(8,57-0-0)*0=0, V=8,57-0=8,57. Priimama sąlygine													
41	TT180089	kirstukas šaltkalviškas su platikine rankena 350mm	2018-11-29	14,00	3,59	50,28	1	50,28	0	10	0	0	0	0	50,28
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 50,28*1=50,28 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=50,28*0/10=0; TN=(50,28-0)*0=0; EN=(50,28-0-0)*0=0; V=50,28-0=50,28. Priimama													
42	TT180089	cenrto žymeklis 4x120mm	2018-11-29	14,00	2,28	31,94	1	31,94	0	10	0	0	0	0	31,94
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 31,94*1=31,94 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=31,94*0/10=0, TN=(31,94-0)*0=0; EN=(31,94-0-0)*0=0; V=31,94-0=31,94. Priimama													
43	TT180089	rulete 3mx16.0mm	2018-11-29	5,00	1,13	5,64	1	5,64	0	10	0	0	0	0	5,64
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 5,64*1=5,64 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=5,64*0/10=0; TN=(5,64-0)*0=0, EN=(5,64-0-0)*0=0; V=5,64-0=5,64. Priimama sąlyginė													
44	TT180089	gylmatis 200mm	2018-11-29	1,00	11,96	11,96	1	11,96	0	10	0	0	0	0	11,96
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 11,96*1=11,96 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=11,96*0/10=0; TN=(11,96-0)*0=0, EN=(11,96-0-0)*0=0, V=11,96-0=11,96. Priimama													
45	TT180089	raktas santechninis 45 1.0	2018-11-29	2,00	4,93	9,86	1	9,86	0	10	0	0	0	0	9,86
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 9,86*1=9,86 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=9,86*0/10=0; TN=(9,86-0)*0=0; EN=(9,86-0-0)*0=0; V=9,86-0=9,86. Priimama sąlygine													
46	TT180089	siaurapjūklis 800W	2018-11-29	1,00	32,38	32,38	1	32,38	0	10	0	0	0	0	32,38
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 32,38*1=32,38 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=32,38*0/10=0, TN=(32,38-0)*0=0, EN=(32,38-0-0)*0=0; V=32,38-0=32,38. Priimama													
47	TT180089	pistoletas dažymui 0.8mm 75W	2018-11-29	1,00	16,90	16,90	1	16,9	0	10	0	0	0	0	16,90
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 16,9*1=16,9 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=16,9*0/10=0, TN=(16,9-0)*0=0, EN=(16,9-0-0)*0=0; V=16,9-0=16,9. Priimama sąlyginė													
48	TT180090	siuvimo mašina RUBINA RB-9000D pramoninė su integruotu SERVO va	2018-11-29	2,00	398,00	796,00	1	796	0	10	0	0	0	0	796,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 796*1=796 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=796*0/10=0; TN=(796-0)*0=0, EN=(796-0-0)*0=0; V=796-0=796. Priimama sąlyginė													
49	TT180123	kampinis šlifuoklis	2018-11-29	1,00	66,60	66,60	1	66,6	0	10	0	0	0	0	66,60
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 66,6*1=66,6 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=66,6*0/10=0; TN=(66,6-0)*0=0, EN=(66,6-0-0)*0=0; V=66,6-0=66,6. Priimama sąlygine													
50	TT180124	siaurapjūklis	2018-11-29	1,00	86,01	86,01	1	86,01	0	10	0	0	0	0	86,01
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 86,01*1=86,01 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=86,01*0/10=0; TN=(86,01-0)*0=0; EN=(86,01-0-0)*0=0; V=86,01-0=86,01. Priimama													
51	TT180114	dulkių siurblys	2018-11-30	1,00	57,66	57,66	1	57,66	0	10	0	0	0	0	57,66
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 57,66*1=57,66 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=57,66*0/10=0; TN=(57,66-0)*0=0; EN=(57,66-0-0)*0=0; V=57,66-0=57,66. Priimama													
52	TT180126	prietaisas luboms šlifuoti 600W	2018-11-30	1,00	190,40	190,40	1	190,4	0	10	0	0	0	0	190,40
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 190,4*1=190,4 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=190,4*0/10=0; TN=(190,4-0)*0=0; EN=(190,4-0-0)*0=0; V=190,4-0=190,4. Priimama													
53	TT180126	dulkių siurblys pramoninis1500W 30litr	2018-11-30	1,00	96,02	96,02	1	96,02	0	10	0	0	0	0	96,02

		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 96,02*1=96,02 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=96,02*0/10=0, TN=(96,02-0)*0=0; EN=(96,02-0-0)*0=0; V=96,02-0=96,02. Priimama													
54	TT180132	mokymo įrankiai (statybininkams) PJ	2018-11-30	2,00	17,34	34,67	1	34,67	0	10	0	0	0	0	34,67
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 34,67*1=34,67 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=34,67*0/10=0; TN=(34,67-0)*0=0, EN=(34,67-0-0)*0=0; V=34,67-0=34,67. Priimama													
55	TT180023	vaizdo stebėjimo kamera 5MP su IR	2018-12-03	2,00	180,00	360,00	1	360	0	10	0	0	0	0	360,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 360*1=360 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=360*0/10=0; TN=(360-0)*0=0, EN=(360-0-0)*0=0, V=360-0=360. Priimama sąlyginė													
56	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-12-03	1,00	350,90	350,90	1	350,9	0	10	0	0	0	0	350,90
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 350,9*1=350,9 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=350,9*0/10=0; TN=(350,9-0)*0=0; EN=(350,9-0-0)*0=0; V=350,9-0=350,9 Priimama													
57	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-12-03	1,00	350,90	350,90	1	350,9	0	10	0	0	0	0	350,90
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 350,9*1=350,9 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=350,9*0/10=0; TN=(350,9-0)*0=0; EN=(350,9-0-0)*0=0; V=350,9-0=350,9. Priimama													
58	TT180091	EKA aparatas DP-55 Plus su stalčiumi	2018-12-03	1,00	360,00	360,00	1	360	0	10	0	0	0	0	360,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 360*1=360 Apskaičiuojame nusidėvėjimus FN=360*0/10=0, TN=(360-0)*0=0; EN=(360-0-0)*0=0; V=360-0=360 Priimama sąlyginė													
59	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	2,00	265,44	530,88	1	530,88	0	10	0	0	0	0	530,88
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 530,88*1=530,88 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=530,88*0/10=0, TN=(530,88-0)*0=0; EN=(530,88-0-0)*0=0; V=530,88-0=530,88.													
60	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	1,00	265,44	265,44	1	265,44	0	10	0	0	0	0	265,44
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 265,44*1=265,44 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=265,44*0/10=0; TN=(265,44-0)*0=0; EN=(265,44-0-0)*0=0; V=265,44-0=265,44.													
61	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	1,00	265,43	265,43	1	265,43	0	10	0	0	0	0	265,43
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 265,43*1=265,43 Apskaičiuojame nusidėvėjimus FN=265,43*0/10=0, TN=(265,43-0)*0=0; EN=(265,43-0-0)*0=0; V=265,43-0=265,43.													
62	TT180092	eglutė dirbtinė 180CM	2018-12-04	1,00	54,00	54,00	1	54	0	10	0	0	0	0	54,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 54*1=54 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=54*0/10=0; TN=(54-0)*0=0; EN=(54-0-0)*0=0; V=54-0=54. Priimama sąlygine turto vertė													
63	TT180094	girlianda lauko 180LED	2018-12-04	1,00	24,00	24,00	1	24	0	10	0	0	0	0	24,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 24*1=24 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=24*0/10=0; TN=(24-0)*0=0; EN=(24-0-0)*0=0; V=24-0=24 Priimama sąlygine turto vertė													
64	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY BASE Intel Celeron	2018-12-05	4,00	160,00	640,00	1	640	0	10	0	0	0	0	640,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 640*1=640 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=640*0/10=0, TN=(640-0)*0=0, EN=(640-0-0)*0=0; V=640-0=640. Priimama sąlyginė													
65	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY BASE Intel Celeron	2018-12-05	3,00	160,00	480,00	1	480	0	10	0	0	0	0	480,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 480*1=480 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=480*0/10=0, TN=(480-0)*0=0; EN=(480-0-0)*0=0; V=480-0=480. Priimama sąlygine													
66	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY SMART Intel Pentium	2018-12-05	6,00	265,00	1 590,00	1	1590	0	10	0	0	0	0	1590,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 1590*1=1590 Apskaičiuojame nusidėvėjimus FN=1590*0/10=0; TN=(1590-0)*0=0; EN=(1590-0-0)*0=0; V=1590-0=1590. Priimama													
67	TT180095	monitorius LG22MP48G LED	2018-12-05	4,00	80,00	320,00	1	320	0	10	0	0	0	0	320,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 320*1=320 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=320*0/10=0; TN=(320-0)*0=0; EN=(320-0-0)*0=0; V=320-0=320. Priimama sąlyginė													
68	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-05	1,00	267,55	267,55	1	267,55	0	10	0	0	0	0	267,55
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 267,55*1=267,55 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=267,55*0/10=0, TN=(267,55-0)*0=0; EN=(267,55-0-0)*0=0; V=267,55-0=267,55													
69	TT170042	vonios kambario rinkinys su veidrodžiu	2018-12-08	1,00	25,11	25,11	1	25,11	0	10	0	0	0	0	25,11
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25,11*1=25,11 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=25,11*0/10=0, TN=(25,11-0)*0=0; EN=(25,11-0-0)*0=0; V=25,11-0=25,11. Priimama													
70	TT180126	fenas techninis Radip Regulatior	2018-12-10	2,00	72,20	144,40	1	144,4	0	10	0	0	0	0	144,40
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 144,4*1=144,4 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=144,4*0/10=0, TN=(144,4-0)*0=0; EN=(144,4-0-0)*0=0; V=144,4-0=144,4. Priimama													
71	TT180126	liniuotė tipo 121 cm gipso kartonui	2018-12-10	2,00	10,85	21,70	1	21,7	0	10	0	0	0	0	21,70
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 21,7*1=21,7 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=21,7*0/10=0; TN=(21,7-0)*0=0; EN=(21,7-0-0)*0=0, V=21,7-0=21,7. Priimama sąlyginė													
72	TT180126	stanley/Fatmax 300W	2018-12-10	1,00	98,12	98,12	1	98,12	0	10	0	0	0	0	98,12
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 98,12*1=98,12 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=98,12*0/10=0; TN=(98,12-0)*0=0; EN=(98,12-0-0)*0=0; V=98,12-0=98,12. Priimama													
73	TT180126	stovas EDMA)	2018-12-10	1,00	270,00	270,00	1	270	0	10	0	0	0	0	270,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 270*1=270 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=270*0/10=0; TN=(270-0)*0=0; EN=(270-0-0)*0=0; V=270-0=270. Priimama sąlyginė													
74	TT180126	kelvuvas gipso plokštei EDMA	2018-12-10	1,00	270,00	270,00	1	270	0	10	0	0	0	0	270,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 270*1=270 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=270*0/10=0, TN=(270-0)*0=0, EN=(270-0-0)*0=0; V=270-0=270 Priimama sąlyginė													
75	TT180126	matuoklis lazerinis Electronic RotaLine	2018-12-10	1,00	493,00	493,00	1	493	0	10	0	0	0	0	493,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 493*1=493 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=493*0/10=0; TN=(493-0)*0=0, EN=(493-0-0)*0=0, V=493-0=493. Priimama sąlygine													
76	TT180126	šlifuoklis kampinis 125mm 18V FMC761M2-Q	2018-12-10	1,00	283,50	283,50	1	283,5	0	10	0	0	0	0	283,50
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 283,5*1=283,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=283,5*0/10=0; TN=(283,5-0)*0=0; EN=(283,5-0-0)*0=0, V=283,5-0=283,5 Priimama													
77	TT180126	šlifuoklis ekscentrinis 430W, šlifavimo padas 125	2018-12-10	2,00	43,40	86,80	1	86,8	0	10	0	0	0	0	86,80
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 86,8*1=86,8 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=86,8*0/10=0; TN=(86,8-0)*0=0, EN=(86,8-0-0)*0=0, V=86,8-0=86,8. Priimama sąlyginė													
78	TT180126	pjūklas elektrinis diskinis 1650W 26/3-301QS	2018-12-10	1,00	98,09	98,09	1	98,09	0	10	0	0	0	0	98,09
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 98,09*1=98,09 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=98,09*0/10=0, TN=(98,09-0)*0=0, EN=(98,09-0-0)*0=0; V=98,09-0=98,09 Priimama													
79	TT180126	maišyklė GRAPHITE 1200W, tvirt.M14	2018-12-10	1,00	83,30	83,30	1	83,3	0	10	0	0	0	0	83,30
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 83,3*1=83,3 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=83,3*0/10=0, TN=(83,3-0)*0=0; EN=(83,3-0-0)*0=0; V=83,3-0=83,3. Priimama sąlyginė													
80	TT180126	matuoklis atstumams lazerinis 40m	2018-12-10	1,00	60,29	60,29	1	60,29	0	10	0	0	0	0	60,29
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 60,29*1=60,29 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=60,29*0/10=0; TN=(60,29-0)*0=0; EN=(60,29-0-0)*0=0; V=60,29-0=60,29. Priimama													

81	TT180126	reples profilių sujungimui	2018-12-10	1,00	21,38	21,38	1	21,38	0	10	0	0	0	0	21,38
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 21,38*1=21,38 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=21,38*0/10=0; TN=(21,38-0)*0=0; EN=(21,38-0-0)*0=0; V=21,38-0=21,38. Priimama													
82	TT180126	kompresorius stumoklinis COSMOS 225 24 1	2018-12-10	1,00	152,10	152,10	1	152,1	0	10	0	0	0	0	152,10
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 152,1*1=152,1 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=152,1*0/10=0, TN=(152,1-0)*0=0; EN=(152,1-0-0)*0=0, V=152,1-0=152,1. Priimama													
83	TT180126	kabiamušis pneumatinis Radip PBS151	2018-12-10	1,00	87,33	87,33	1	87,33	0	10	0	0	0	0	87,33
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 87,33*1=87,33 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=87,33*0/10=0, TN=(87,33-0)*0=0; EN=(87,33-0-0)*0=0; V=87,33-0=87,33. Priimama													
84	TT180126	suktuvas/gręžtuvas akumuliatorinis be šepetėlių 18V	2018-12-10	2,00	170,10	340,20	1	340,2	0	10	0	0	0	0	340,20
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 340,2*1=340,2 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=340,2*0/10=0; TN=(340,2-0)*0=0; EN=(340,2-0-0)*0=0; V=340,2-0=340,2. Priimama													
85	TT180126	prožektorius LED 50W	2018-12-10	2,00	17,98	35,96	1	35,96	0	10	0	0	0	0	35,96
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 35,96*1=35,96 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=35,96*0/10=0; TN=(35,96-0)*0=0; EN=(35,96-0-0)*0=0, V=35,96-0=35,96. Priimama													
86	TT180126	prožektorius trikojis geltonas/juodas	2018-12-10	1,00	11,33	11,33	1	11,33	0	10	0	0	0	0	11,33
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 11,33*1=11,33 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=11,33*0/10=0; TN=(11,33-0)*0=0; EN=(11,33-0-0)*0=0, V=11,33-0=11,33. Priimama													
87	TT180126	kopėčios aliuminės buitinės 8 pakopų 162-240cm, 120kg	2018-12-10	1,00	44,05	44,05	1	44,05	0	10	0	0	0	0	44,05
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 44,05*1=44,05 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=44,05*0/10=0; TN=(44,05-0)*0=0; EN=(44,05-0-0)*0=0; V=44,05-0=44,05. Priimama													
88	TT180126	prožektorius trikojis juodas	2018-12-10	1,00	15,57	15,57	1	15,57	0	10	0	0	0	0	15,57
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 15,57*1=15,57 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=15,57*0/10=0; TN=(15,57-0)*0=0; EN=(15,57-0-0)*0=0; V=15,57-0=15,57. Priimama													
89	TT180126	ilgiklis 4 lizdų su įžeminimu	2018-12-10	2,00	34,67	69,34	1	69,34	0	10	0	0	0	0	69,34
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 69,34*1=69,34 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=69,34*0/10=0; TN=(69,34-0)*0=0; EN=(69,34-0-0)*0=0; V=69,34-0=69,34. Priimama													
90	TT180086	foto drobė su poremiu 120x80cm	2018-12-11	3,00	34,48	103,44	1	103,44	0	10	0	0	0	0	103,44
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 103,44*1=103,44 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=103,44*0/10=0; TN=(103,44-0)*0=0; EN=(103,44-0-0)*0=0; V=103,44-0=103,44.													
91	TT180098	virdulys KI150D	2018-12-11	4,00	16,10	64,40	1	64,4	0	10	0	0	0	0	64,40
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 64,4*1=64,4 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=64,4*0/10=0; TN=(64,4-0)*0=0; EN=(64,4-0-0)*0=0, V=64,4-0=64,4 Priimama sąlyginė													
92	TT180098	virdulys Philips	2018-12-11	1,00	25,00	25,00	1	25	0	10	0	0	0	0	25,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25*1=25 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=25*0/10=0; TN=(25-0)*0=0; EN=(25-0-0)*0=0; V=25-0=25 Priimama sąlyginė turto verte													
93	TT180098	virdulys Bosch	2018-12-11	1,00	33,95	33,95	1	33,95	0	10	0	0	0	0	33,95
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 33,95*1=33,95 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=33,95*0/10=0; TN=(33,95-0)*0=0; EN=(33,95-0-0)*0=0, V=33,95-0=33,95. Priimama													
94	TT180098	virdulys Philips	2018-12-11	1,00	25,00	25,00	1	25	0	10	0	0	0	0	25,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25*1=25 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=25*0/10=0; TN=(25-0)*0=0; EN=(25-0-0)*0=0; V=25-0=25 Priimama sąlygine turto vertė													
95	TT180099	kedė lankytojų pilka	2018-12-11	30,00	12,43	372,79	1	372,79	0	15	0	0	0	0	372,79
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 372,79*1=372,79 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=372,79*0/15=0; TN=(372,79-0)*0=0; EN=(372,79-0-0)*0=0, V=372,79-0=372,79.													
96	TT180001	lenta magnetinė balta keramikinė 2X3 120CX180CM	2018-12-12	1,00	177,30	177,30	1	177,3	0	10	0	0	0	0	177,30
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 177,3*1=177,3 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=177,3*0/10=0, TN=(177,3-0)*0=0; EN=(177,3-0-0)*0=0; V=177,3-0=177,3 Priimama													
97	TT180001	lenta magnetine balta keramikinė 2X3 120CX180CM	2018-12-12	1,00	177,30	177,30	1	177,3	0	10	0	0	0	0	177,30
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 177,3*1=177,3 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=177,3*0/10=0; TN=(177,3-0)*0=0; EN=(177,3-0-0)*0=0; V=177,3-0=177,3. Priimama													
98	TT180030	akumuliatorius	2018-12-12	1,00	89,91	89,91	1	89,91	0	10	0	0	0	0	89,91
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 89,91*1=89,91 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=89,91*0/10=0; TN=(89,91-0)*0=0, EN=(89,91-0-0)*0=0; V=89,91-0=89,91. Priimama													
99	TT180115	suvirintojo skydelis WARRIOR Tech Black	2018-12-12	6,00	82,28	493,68	1	493,68	0	10	0	0	0	0	493,68
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 493,68*1=493,68 Apskaičiuojame nusidėvejimus: FN=493,68*0/10=0; TN=(493,68-0)*0=0; EN=(493,68-0-0)*0=0; V=493,68-0=493,68													
100	TT180127	kėdė biuro juoda	2018-12-12	2,00	106,00	212,00	1	212	0	15	0	0	0	0	212,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 212*1=212 Apskaičiuojame nusidėvejimus: FN=212*0/15=0; TN=(212-0)*0=0, EN=(212-0-0)*0=0; V=212-0=212 Priimama sąlygine													
101	TT180128	stalas kompiuteriui	2018-12-12	1,00	99,00	99,00	1	99	0	15	0	0	0	0	99,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 99*1=99 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=99*0/15=0, TN=(99-0)*0=0, EN=(99-0-0)*0=0; V=99-0=99. Priimama sąlyginė turto vertė													
102	TT180129	spinta biuro	2018-12-12	1,00	120,00	120,00	1	120	0	15	0	0	0	0	120,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 120*1=120 Apskaičiuojame nusidėvejimus. FN=120*0/15=0, TN=(120-0)*0=0, EN=(120-0-0)*0=0, V=120-0=120. Priimama sąlyginė													
103	TT180130	spinta kampine	2018-12-12	1,00	680,00	680,00	1	680	0	15	0	0	0	0	680,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 680*1=680 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=680*0/15=0; TN=(680-0)*0=0; EN=(680-0-0)*0=0, V=680-0=680. Priimama sąlyginė													
104	TT180131	stalas kampinis	2018-12-12	2,00	184,00	368,00	1	368	0	15	0	0	0	0	368,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 368*1=368 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=368*0/15=0; TN=(368-0)*0=0; EN=(368-0-0)*0=0; V=368-0=368. Priimama sąlygine													
105	TT180025	roletai 3,35m	2018-12-13	2,00	64,81	129,61	1	129,61	0	10	0	0	0	0	129,61
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 129,61*1=129,61 Apskaičiuojame nusidėvejimus: FN=129,61*0/10=0; TN=(129,61-0)*0=0; EN=(129,61-0-0)*0=0, V=129,61-0=129,61.													
106	TT180025	roletai 3,35m	2018-12-13	2,00	64,80	129,60	1	129,6	0	10	0	0	0	0	129,60
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 129,6*1=129,6 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=129,6*0/10=0; TN=(129,6-0)*0=0; EN=(129,6-0-0)*0=0; V=129,6-0=129,6. Priimama													
107	TT180101	lentyna suvandeniui atspariu paviršiumi	2018-12-13	1,00	597,73	597,73	1	597,73	0	15	0	0	0	0	597,73
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 597,73*1=597,73 Apskaičiuojame nusidėvejimus. FN=597,73*0/15=0; TN=(597,73-0)*0=0; EN=(597,73-0-0)*0=0; V=597,73-0=597,73													
108	TT180118	spinta su stumdomomis durimis	2018-12-13	1,00	462,00	462,00	1	462	0	15	0	0	0	0	462,00

		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 462*1=462 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=462*0/15=0; TN=(462-0)*0=0; EN=(462-0-0)*0=0, V=462-0=462. Priimama sąlygine														
109	TT180097	televizorius eSTAR LED TV 71 cm	2018-12-14	3,00	147,35	442,06	1	442,06	0	10	0	0	0	0	442,06
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 442,06*1=442,06 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=442,06*0/10=0, TN=(442,06-0)*0=0; EN=(442,06-0-0)*0=0, V=442,06-0=442,06														
110	TT180102	žaluzės horizontalios medinės 50mm	2018-12-14	4,00	120,94	483,76	1	483,76	0	10	0	0	0	0	483,76
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 483,76*1=483,76 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=483,76*0/10=0, TN=(483,76-0)*0=0, EN=(483,76-0-0)*0=0; V=483,76-0=483,76.														
111	TT180102	žaluzės horizontalios medinės 50mm	2018-12-14	2,00	120,94	241,88	1	241,88	0	10	0	0	0	0	241,88
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 241,88*1=241,88 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=241,88*0/10=0; TN=(241,88-0)*0=0, EN=(241,88-0-0)*0=0; V=241,88-0=241,88														
112	TT180103	graviravimo įrankis DREMEL 290JJ	2018-12-17	3,00	30,60	91,80	1	91,8	0	10	0	0	0	0	91,80
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 91,8*1=91,8 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=91,8*0/10=0; TN=(91,8-0)*0=0; EN=(91,8-0-0)*0=0; V=91,8-0=91,8. Priimama sąlygine														
113	TT180135	sriegiklių ir sriegpjovių rinkinys M3-M12 RUKO	2018-12-17	1,00	77,00	77,00	1	77	0	10	0	0	0	0	77,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 77*1=77 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=77*0/10=0; TN=(77-0)*0=0; EN=(77-0-0)*0=0; V=77-0=77. Priimama sąlygine turto verte														
114	TT180135	pneumo terkšlė 1/2INGERSOLL	2018-12-17	1,00	99,00	99,00	1	99	0	10	0	0	0	0	99,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 99*1=99 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=99*0/10=0, TN=(99-0)*0=0, EN=(99-0-0)*0=0; V=99-0=99. Priimama sąlygine turto vertė														
115	TT180135	pneumo kalėjas metalo darbams RODCRAFT	2018-12-17	1,00	88,00	88,00	1	88	0	10	0	0	0	0	88,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 88*1=88 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=88*0/10=0; TN=(88-0)*0=0; EN=(88-0-0)*0=0; V=88-0=88. Priimama sąlygine turto vertė														
116	TT180135	terkšlių ir galvučių 179-ių dalių rinkinys KS Tools	2018-12-17	2,00	115,00	230,00	1	230	0	10	0	0	0	0	230,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 230*1=230 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=230*0/10=0, TN=(230-0)*0=0, EN=(230-0-0)*0=0; V=230-0=230. Priimama sąlygine														
117	TT180135	gražtų HSS 19 dalių rinkinys TERRAX	2018-12-17	1,00	13,00	13,00	1	13	0	10	0	0	0	0	13,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 13*1=13 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=13*0/10=0; TN=(13-0)*0=0; EN=(13-0-0)*0=0, V=13-0=13. Priimama sąlygine turto verte														
118	TT180135	gręžtuvas akumuliatorinis 18V, 2x5,0 Ah Li-ion, 62/36 Nm, 1,7kg	2018-12-17	1,00	229,00	229,00	1	229	0	10	0	0	0	0	229,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 229*1=229 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=229*0/10=0; TN=(229-0)*0=0; EN=(229-0-0)*0=0; V=229-0=229. Priimama sąlygine														
119	TT180139	kolonėlės garso MICROLAB M-106	2018-12-17	1,00	21,00	21,00	1	21	0	10	0	0	0	0	21,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 21*1=21 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=21*0/10=0, TN=(21-0)*0=0; EN=(21-0-0)*0=0; V=21-0=21. Priimama sąlygine turto verte														
120	TT180139	kolonėlės garso ESPERANZA FOLK	2018-12-17	1,00	8,00	8,00	1	8	0	10	0	0	0	0	8,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 8*1=8 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=8*0/10=0, TN=(8-0)*0=0; EN=(8-0-0)*0=0; V=8-0=8. Priimama sąlygine turto verte yra: 8 €														
121	TT180029	padanga	2018-12-18	4,00	62,80	251,20	1	251,2	0	10	0	0	0	0	251,20
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 251,2*1=251,2 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=251,2*0/10=0, TN=(251,2-0)*0=0; EN=(251,2-0-0)*0=0, V=251,2-0=251,2. Priimama														
122	TT180030	akumuliatorius	2018-12-18	1,00	114,00	114,00	1	114	0	10	0	0	0	0	114,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 114*1=114 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=114*0/10=0; TN=(114-0)*0=0; EN=(114-0-0)*0=0, V=114-0=114. Priimama sąlygine														
123	TT180136	peilis dvipusis rutuliukams išpjauti 22-25x135mm	2018-12-18	2,00	7,28	14,56	1	14,56	0	10	0	0	0	0	14,56
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 14,56*1=14,56 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=14,56*0/10=0; TN=(14,56-0)*0=0; EN=(14,56-0-0)*0=0, V=14,56-0=14,56. Priimama														
124	TT180136	indas kepimui ovalus RUSTICA	2018-12-18	10,00	4,83	48,30	1	48,3	0	10	0	0	0	0	48,30
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 48,3*1=48,3 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=48,3*0/10=0; TN=(48,3-0)*0=0; EN=(48,3-0-0)*0=0; V=48,3-0=48,3 Priimama sąlygine														
125	TT180136	padažinė su rankenele 0,085l	2018-12-18	5,00	1,75	8,75	1	8,75	0	10	0	0	0	0	8,75
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 8,75*1=8,75 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=8,75*0/10=0; TN=(8,75-0)*0=0; EN=(8,75-0-0)*0=0; V=8,75-0=8,75. Priimama sąlygine														
126	TT180136	formelės konditerines, dantytais kraštais	2018-12-18	1,00	17,40	17,40	1	17,4	0	10	0	0	0	0	17,40
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 17,4*1=17,4 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=17,4*0/10=0; TN=(17,4-0)*0=0; EN=(17,4-0-0)*0=0; V=17,4-0=17,4 Priimama sąlygine														
127	TT180136	peilis tešlai 150x110mm	2018-12-18	1,00	5,18	5,18	1	5,18	0	10	0	0	0	0	5,18
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 5,18*1=5,18 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=5,18*0/10=0; TN=(5,18-0)*0=0; EN=(5,18-0-0)*0=0; V=5,18-0=5,18. Priimama sąlygine														
128	TT180136	sietas "paukščių lizdams" formuoti 80/100x395mm	2018-12-18	1,00	10,91	10,91	1	10,91	0	10	0	0	0	0	10,91
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 10,91*1=10,91 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=10,91*0/10=0; TN=(10,91-0)*0=0; EN=(10,91-0-0)*0=0; V=10,91-0=10,91 Priimama														
129	TT180136	peilis dekoratyvinio pjaustymo dantytais ašmenimis 90/200mm	2018-12-18	2,00	6,28	12,56	1	12,56	0	10	0	0	0	0	12,56
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 12,56*1=12,56 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=12,56*0/10=0; TN=(12,56-0)*0=0; EN=(12,56-0-0)*0=0; V=12,56-0=12,56. Priimama														
130	TT180136	citrusinių vaisių žievelei pjaustyti 155mm	2018-12-18	1,00	4,56	4,56	1	4,56	0	10	0	0	0	0	4,56
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 4,56*1=4,56 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=4,56*0/10=0; TN=(4,56-0)*0=0; EN=(4,56-0-0)*0=0, V=4,56-0=4,56. Priimama sąlygine														
131	TT180136	peilis sviestui 200mm	2018-12-18	1,00	5,48	5,48	1	5,48	0	10	0	0	0	0	5,48
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 5,48*1=5,48 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=5,48*0/10=0; TN=(5,48-0)*0=0, EN=(5,48-0-0)*0=0; V=5,48-0=5,48. Priimama sąlygine														
132	TT180136	peilis dekoratyviniam pjaustymui 150mm	2018-12-18	1,00	5,11	5,11	1	5,11	0	10	0	0	0	0	5,11
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 5,11*1=5,11 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=5,11*0/10=0, TN=(5,11-0)*0=0; EN=(5,11-0-0)*0=0; V=5,11-0=5,11. Priimama sąlygine														
133	TT180136	peilis citrusinių vaisių žievelei lupti 180mm	2018-12-18	1,00	5,26	5,26	1	5,26	0	10	0	0	0	0	5,26
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 5,26*1=5,26 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=5,26*0/10=0; TN=(5,26-0)*0=0; EN=(5,26-0-0)*0=0; V=5,26-0=5,26. Priimama sąlygine														
134	TT180136	obuolių šerdies išėmiklis 20x100mm	2018-12-18	1,00	5,26	5,26	1	5,26	0	10	0	0	0	0	5,26
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 5,26*1=5,26 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=5,26*0/10=0; TN=(5,26-0)*0=0; EN=(5,26-0-0)*0=0, V=5,26-0=5,26. Priimama sąlygine														
135	TT180136	peilis pomidorams110/210mm	2018-12-18	5,00	2,52	12,60	1	12,6	0	10	0	0	0	0	12,60
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 12,6*1=12,6 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=12,6*0/10=0; TN=(12,6-0)*0=0, EN=(12,6-0-0)*0=0; V=12,6-0=12,6. Priimama sąlygine														

136	TT180136	mentelė siaura 110x19mm	2018-12-18	1,00	4,46	4,46	1	4,46	0	10	0	0	0	0	4,46
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 4,46*1=4,46 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=4,46*0/10=0; TN=(4,46-0)*0=0, EN=(4,46-0-0)*0=0; V=4,46-0=4,46 Priimama sąlygine													
137	TT180136	lentelė pjaustymui, mėlyna, žuviai 265x325x12mm	2018-12-18	6,00	6,67	40,02	1	40,02	0	10	0	0	0	0	40,02
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 40,02*1=40,02 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=40,02*0/10=0; TN=(40,02-0)*0=0; EN=(40,02-0-0)*0=0; V=40,02-0=40,02 Priimama													
138	TT180136	lentelė pjaustymui, ruda, virtai mesai, dešrai, 265x325x12mm	2018-12-18	3,00	6,67	20,01	1	20,01	0	10	0	0	0	0	20,01
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 20,01*1=20,01 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=20,01*0/10=0; TN=(20,01-0)*0=0; EN=(20,01-0-0)*0=0; V=20,01-0=20,01 Priimama													
139	TT180136	lentelė pjaustymui plastikinė, geltona 40x25x1,27cm	2018-12-18	7,00	7,98	55,86	1	55,86	0	10	0	0	0	0	55,86
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 55,86*1=55,86 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=55,86*0/10=0, TN=(55,86-0)*0=0; EN=(55,86-0-0)*0=0; V=55,86-0=55,86. Priimama													
140	TT180136	stovas pjaustymo lentelėms 303x211x205mm	2018-12-18	5,00	16,66	83,30	1	83,3	0	10	0	0	0	0	83,30
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 83,3*1=83,3 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=83,3*0/10=0; TN=(83,3-0)*0=0; EN=(83,3-0-0)*0=0; V=83,3-0=83,3 Priimama sąlyginė													
141	TT180136	balionėliai grietinelės plakikliams 25/24vnt	2018-12-18	1,00	7,77	7,77	1	7,77	0	10	0	0	0	0	7,77
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 7,77*1=7,77 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=7,77*0/10=0; TN=(7,77-0)*0=0; EN=(7,77-0-0)*0=0; V=7,77-0=7,77. Priimama sąlyginė													
142	TT180136	plakiliai grietinėlei PROFI LINE, 0,5l, 85x235mm	2018-12-18	1,00	59,25	59,25	1	59,25	0	10	0	0	0	0	59,25
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 59,25*1=59,25 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=59,25*0/10=0, TN=(59,25-0)*0=0; EN=(59,25-0-0)*0=0; V=59,25-0=59,25. Priimama													
143	TT180136	dalytuvai šaltiesiems padažams, skaidri, 50x185mm	2018-12-18	5,00	0,72	3,60	1	3,6	0	10	0	0	0	0	3,60
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 3,6*1=3,6 Apskaičiuojame nusidevejimus. FN=3,6*0/10=0, TN=(3,6-0)*0=0, EN=(3,6-0-0)*0=0; V=3,6-0=3,6 Priimama sąlyginė turto													
144	TT180136	mentelė didkepsniams, 280mm	2018-12-18	1,00	5,55	5,55	1	5,55	0	10	0	0	0	0	5,55
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 5,55*1=5,55 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=5,55*0/10=0; TN=(5,55-0)*0=0; EN=(5,55-0-0)*0=0; V=5,55-0=5,55. Priimama sąlyginė													
145	TT180136	indas gastronominis GN 1/1 20mm BUTGET LINE	2018-12-18	3,00	7,51	22,53	1	22,53	0	10	0	0	0	0	22,53
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 22,53*1=22,53 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=22,53*0/10=0; TN=(22,53-0)*0=0; EN=(22,53-0-0)*0=0, V=22,53-0=22,53. Priimama													
146	TT180136	skarda kepimui perforuota GN 1/1 su 4 bortelais	2018-12-18	4,00	11,12	44,48	1	44,48	0	10	0	0	0	0	44,48
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 44,48*1=44,48 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=44,48*0/10=0; TN=(44,48-0)*0=0; EN=(44,48-0-0)*0=0; V=44,48-0=44,48. Priimama													
147	TT180136	grotelės plieninės chromuoto plieno, skersinės GN1/1 530x325mm	2018-12-18	2,00	13,71	27,42	1	27,42	0	10	0	0	0	0	27,42
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 27,42*1=27,42 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=27,42*0/10=0; TN=(27,42-0)*0=0; EN=(27,42-0-0)*0=0; V=27,42-0=27,42. Priimama													
148	TT180136	degiklis virejo KREMBRILE	2018-12-18	1,00	18,84	18,84	1	18,84	0	10	0	0	0	0	18,84
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 18,84*1=18,84 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=18,84*0/10=0; TN=(18,84-0)*0=0; EN=(18,84-0-0)*0=0; V=18,84-0=18,84 Priimama													
149	TT180136	pjaustyklė daržovėms, rankinė, 130x335x75mm	2018-12-18	1,00	25,88	25,88	1	25,88	0	10	0	0	0	0	25,88
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25,88*1=25,88 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=25,88*0/10=0; TN=(25,88-0)*0=0; EN=(25,88-0-0)*0=0, V=25,88-0=25,88. Priimama													
150	TT180136	pjaustyklė lakštiniams makaronams KITCHEN LINE	2018-12-18	1,00	42,70	42,70	1	42,7	0	10	0	0	0	0	42,70
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 42,7*1=42,7 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=42,7*0/10=0; TN=(42,7-0)*0=0; EN=(42,7-0-0)*0=0, V=42,7-0=42,7 Priimama sąlyginė													
151	TT180136	marmitas stalo pašildomas degia pasta GN 1/1, 600x358x295mm	2018-12-18	1,00	39,55	39,55	1	39,55	0	10	0	0	0	0	39,55
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 39,55*1=39,55 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=39,55*0/10=0, TN=(39,55-0)*0=0; EN=(39,55-0-0)*0=0, V=39,55-0=39,55. Priimama													
152	TT180136	marmitas stalo pašildomas degia pasta GN 1/2, 385x295x310mm	2018-12-18	1,00	39,88	39,88	1	39,88	0	10	0	0	0	0	39,88
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 39,88*1=39,88 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=39,88*0/10=0; TN=(39,88-0)*0=0; EN=(39,88-0-0)*0=0; V=39,88-0=39,88. Priimama													
153	TT180136	peilis žuviai VESCA, 20cm	2018-12-18	2,00	2,28	4,56	1	4,56	0	10	0	0	0	0	4,56
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 4,56*1=4,56 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=4,56*0/10=0; TN=(4,56-0)*0=0; EN=(4,56-0-0)*0=0; V=4,56-0=4,56 Priimama sąlygine													
154	TT180136	šaukštelis padažams TAPASMINI, 133x43x26mm	2018-12-18	10,00	2,87	28,70	1	28,7	0	10	0	0	0	0	28,70
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 28,7*1=28,7 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=28,7*0/10=0; TN=(28,7-0)*0=0; EN=(28,7-0-0)*0=0; V=28,7-0=28,7. Priimama sąlygine													
155	TT180136	indas gastronominis perforuotas GN1/1 65mm	2018-12-18	1,00	25,17	25,17	1	25,17	0	10	0	0	0	0	25,17
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25,17*1=25,17 Apskaičiuojame nusidėvėjimus FN=25,17*0/10=0; TN=(25,17-0)*0=0, EN=(25,17-0-0)*0=0; V=25,17-0=25,17 Priimama													
156	TT180137	kepimo paviršius-grilis, 2/3 lygus, 1/3 rifliuotas, 720x530x250mm	2018-12-18	1,00	453,70	453,70	1	453,7	0	10	0	0	0	0	453,70
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 453,7*1=453,7 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=453,7*0/10=0; TN=(453,7-0)*0=0, EN=(453,7-0-0)*0=0; V=453,7-0=453,7 Priimama													
157	TT180138	marmitas elektrinis apvalaus stalo KITCHEN LINE, 615x355x280mm	2018-12-18	1,00	137,73	137,73	1	137,73	0	10	0	0	0	0	137,73
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 137,73*1=137,73 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=137,73*0/10=0, TN=(137,73-0)*0=0; EN=(137,73-0-0)*0=0; V=137,73-0=137,73.													
158	TT180100	mikrobangų krosnelė SAMSUNG	2018-12-20	1,00	412,35	412,35	1	412,35	0	10	0	0	0	0	412,35
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 412,35*1=412,35 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=412,35*0/10=0; TN=(412,35-0)*0=0, EN=(412,35-0-0)*0=0, V=412,35-0=412,35													
159	TT180104	šviestuvas LED-8	2018-12-20	2,00	52,50	105,00	1	105	0	10	0	0	0	0	105,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 105*1=105 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=105*0/10=0; TN=(105-0)*0=0; EN=(105-0-0)*0=0; V=105-0=105. Priimama sąlyginė													
160	TT180105	spinta - lentyna tamsi CZT1	2018-12-20	1,00	272,00	272,00	1	272	0	15	0	0	0	0	272,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 272*1=272 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=272*0/15=0; TN=(272-0)*0=0, EN=(272-0-0)*0=0; V=272-0=272. Priimama sąlygine													
161	TT180106	stalas darbo CZT5	2018-12-20	13,00	118,00	1 534,00	1	1534	0	15	0	0	0	0	1534,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 1534*1=1534 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=1534*0/15=0; TN=(1534-0)*0=0; EN=(1534-0-0)*0=0; V=1534-0=1534. Priimama													
162	TT180107	spintelė su stalčiais ant ratukų tamsi CZT7	2018-12-20	1,00	233,00	233,00	1	233	0	15	0	0	0	0	233,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 233*1=233 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=233*0/15=0; TN=(233-0)*0=0; EN=(233-0-0)*0=0, V=233-0=233. Priimama sąlyginė													
163	TT180108	stalas maisto gaminimui, su dviem lentynom, nerūdijančio plieno	2018-12-20	2,00	211,75	423,50	1	423,5	0	15	0	0	0	0	423,50

		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 423,5*1=423,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=423,5*0/15=0, TN=(423,5-0)*0=0; EN=(423,5-0-0)*0=0; V=423,5-0=423,5. Priimama														
164	TT180109	stalas maisto gaminimui, su dviem lentynom, nerūdijančio plieno	2018-12-20	2,00	211,75	423,50	1	423,5	0	15	0	0	0	0	423,50	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 423,5*1=423,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=423,5*0/15=0, TN=(423,5-0)*0=0; EN=(423,5-0-0)*0=0; V=423,5-0=423,5 Priimama														
165	TT180120	žirklės kairiarankiams	2018-12-20	1,00	18,50	18,50	1	18,5	0	10	0	0	0	0	18,50	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 18,5*1=18,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=18,5*0/10=0; TN=(18,5-0)*0=0, EN=(18,5-0-0)*0=0; V=18,5-0=18,5. Priimama sąlyginė														
166	TT180120	žirklės zigzago	2018-12-20	1,00	15,50	15,50	1	15,5	0	10	0	0	0	0	15,50	
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 15,5*1=15,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=15,5*0/10=0; TN=(15,5-0)*0=0; EN=(15,5-0-0)*0=0; V=15,5-0=15,5. Priimama sąlyginė														
167	TT180120	žirklės siuvejo 9,5/24cm 3mm storio	2018-12-20	5,00	10,50	52,50	1	52,5	0	10	0	0	0	0	52,50	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 52,5*1=52,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=52,5*0/10=0; TN=(52,5-0)*0=0, EN=(52,5-0-0)*0=0; V=52,5-0=52,5. Priimama sąlyginė														
168	TT180120	klojinio prispaudėjas	2018-12-20	4,00	4,00	16,00	1	16	0	10	0	0	0	0	16,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 16*1=16 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=16*0/10=0; TN=(16-0)*0=0, EN=(16-0-0)*0=0; V=16-0=16. Priimama sąlygine turto vertė														
169	TT180120	žirklutės siūlams su dangteliu	2018-12-20	1,00	14,50	14,50	1	14,5	0	10	0	0	0	0	14,50	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 14,5*1=14,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=14,5*0/10=0; TN=(14,5-0)*0=0, EN=(14,5-0-0)*0=0; V=14,5-0=14,5 Priimama sąlyginė														
170	TT180120	žirklės	2018-12-20	1,00	7,60	7,60	1	7,6	0	10	0	0	0	0	7,60	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 7,6*1=7,6 Apskaičiuojame nusidevejimus. FN=7,6*0/10=0, TN=(7,6-0)*0=0; EN=(7,6-0-0)*0=0; V=7,6-0=7,6 Priimama sąlygine turto														
171	TT180120	pakabos	2018-12-20	4,00	1,30	5,20	1	5,2	0	15	0	0	0	0	5,20	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 5,2*1=5,2 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=5,2*0/15=0, TN=(5,2-0)*0=0; EN=(5,2-0-0)*0=0; V=5,2-0=5,2. Priimama sąlyginė turto														
172	TT180120	liniuotė metalinė 50cm	2018-12-20	5,00	4,80	24,00	1	24	0	10	0	0	0	0	24,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 24*1=24 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=24*0/10=0; TN=(24-0)*0=0; EN=(24-0-0)*0=0; V=24-0=24. Priimama sąlyginė turto verte														
173	TT180120	liniuotė lankstė 60cm	2018-12-20	1,00	3,10	3,10	1	3,1	0	10	0	0	0	0	3,10	
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 3,1*1=3,1 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=3,1*0/10=0; TN=(3,1-0)*0=0; EN=(3,1-0-0)*0=0; V=3,1-0=3,1. Priimama sąlyginė turto														
174	TT180120	žirklės titaniniu padengimu	2018-12-20	1,00	30,00	30,00	1	30	0	10	0	0	0	0	30,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 30*1=30 Apskaičiuojame nusidevejimus. FN=30*0/10=0, TN=(30-0)*0=0; EN=(30-0-0)*0=0, V=30-0=30 Priimama sąlygine turto verte														
175	TT180121	siuvimo mašina plokščiasiūlė buitinė JANOME Cover Pro	2018-12-20	1,00	383,00	383,00	1	383	0	10	0	0	0	0	383,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 383*1=383 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=383*0/10=0, TN=(383-0)*0=0; EN=(383-0-0)*0=0; V=383-0=383 Priimama sąlyginė														
176	TT180122	šviestuvas LED-98T	2018-12-20	5,00	23,00	115,00	1	115	0	10	0	0	0	0	115,00	
		Skaičiavimo seka Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 115*1=115 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=115*0/10=0; TN=(115-0)*0=0, EN=(115-0-0)*0=0; V=115-0=115. Priimama sąlyginė														
177	TT180110	laidynė PHILIPS	2018-12-21	1,00	104,96	104,96	1	104,96	0	10	0	0	0	0	104,96	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 104,96*1=104,96 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=104,96*0/10=0; TN=(104,96-0)*0=0; EN=(104,96-0-0)*0=0; V=104,96-0=104,96.														
178	TT180110	laidynė BRAUN SI	2018-12-21	1,00	120,00	120,00	1	120	0	10	0	0	0	0	120,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 120*1=120 Apskaičiuojame nusidevejimus. FN=120*0/10=0; TN=(120-0)*0=0; EN=(120-0-0)*0=0; V=120-0=120. Priimama sąlyginė														
179	TT180111	lyginimo lenta PHILIPS	2018-12-21	1,00	130,00	130,00	1	130	0	10	0	0	0	0	130,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 130*1=130 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=130*0/10=0; TN=(130-0)*0=0, EN=(130-0-0)*0=0; V=130-0=130 Priimama sąlyginė														
180	TT180112	lyginimo sistema BRAUN	2018-12-21	1,00	180,00	180,00	1	180	0	10	0	0	0	0	180,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 180*1=180 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=180*0/10=0; TN=(180-0)*0=0, EN=(180-0-0)*0=0; V=180-0=180 Priimama sąlyginė														
181	TT180117	domkratas su oro pagalvemis 3t	2018-12-21	1,00	195,00	195,00	1	195	0	10	0	0	0	0	195,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 195*1=195 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=195*0/10=0; TN=(195-0)*0=0; EN=(195-0-0)*0=0; V=195-0=195. Priimama sąlyginė														
182	TT180117	vamzdelių valcavimo rinkinys	2018-12-21	1,00	72,98	72,98	1	72,98	0	10	0	0	0	0	72,98	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 72,98*1=72,98 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=72,98*0/10=0; TN=(72,98-0)*0=0; EN=(72,98-0-0)*0=0; V=72,98-0=72,98. Priimama														
183	TT180117	manometras	2018-12-21	1,00	43,50	43,50	1	43,5	0	10	0	0	0	0	43,50	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 43,5*1=43,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=43,5*0/10=0; TN=(43,5-0)*0=0; EN=(43,5-0-0)*0=0; V=43,5-0=43,5. Priimama sąlyginė														
184	TT180117	įvorių/guolių nuėmimo/uždėjimo rinkinys 27 vnt.	2018-12-21	1,00	260,00	260,00	1	260	0	10	0	0	0	0	260,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 260*1=260 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=260*0/10=0, TN=(260-0)*0=0; EN=(260-0-0)*0=0, V=260-0=260. Priimama sąlyginė														
185	TT180117	atsuktuvas smūginis su antgaliais 1/2	2018-12-21	1,00	15,70	15,70	1	15,7	0	10	0	0	0	0	15,70	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 15,7*1=15,7 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=15,7*0/10=0; TN=(15,7-0)*0=0; EN=(15,7-0-0)*0=0; V=15,7-0=15,7 Priimama sąlyginė														
186	TT180117	atsuktuvų kalamų rinkinys 12 vnt	2018-12-21	2,00	19,90	39,80	1	39,8	0	10	0	0	0	0	39,80	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 39,8*1=39,8 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=39,8*0/10=0; TN=(39,8-0)*0=0, EN=(39,8-0-0)*0=0; V=39,8-0=39,8. Priimama sąlyginė														
187	TT180117	raktas padidintos jėgos, rato TC-58K	2018-12-21	1,00	50,00	50,00	1	50	0	10	0	0	0	0	50,00	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 50*1=50 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=50*0/10=0; TN=(50-0)*0=0; EN=(50-0-0)*0=0; V=50-0=50. Priimama sąlygine turto verte														
188	TT180117	įrankis pusašių gumų sąvaržoms	2018-12-21	1,00	7,70	7,70	1	7,7	0	10	0	0	0	0	7,70	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 7,7*1=7,7 Apskaičiuojame nusidevejimus. FN=7,7*0/10=0, TN=(7,7-0)*0=0; EN=(7,7-0-0)*0=0; V=7,7-0=7,7. Priimama sąlyginė turto														
189	TT180117	veidrodis lankstus 55mm	2018-12-21	1,00	3,15	3,15	1	3,15	0	10	0	0	0	0	3,15	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 3,15*1=3,15 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=3,15*0/10=0; TN=(3,15-0)*0=0; EN=(3,15-0-0)*0=0, V=3,15-0=3,15. Priimama sąlyginė														
190	TT180117	magnetas plonas 6mm, 500mm ilgio	2018-12-21	1,00	4,30	4,30	1	4,3	0	10	0	0	0	0	4,30	
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 4,3*1=4,3 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=4,3*0/10=0; TN=(4,3-0)*0=0; EN=(4,3-0-0)*0=0; V=4,3-0=4,3. Priimama sąlyginė turto														

191	TT180117	montiruočių komplektas 4d	2018-12-21	1,00	34,80	34,80	1	34,8	0	10	0	0	0	0	34,80
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 34,8*1=34,8 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=34,8*0/10=0, TN=(34,8-0)*0=0; EN=(34,8-0-0)*0=0; V=34,8-0=34,8. Priimama sąlyginė													
192	TT180117	prailgintų smūginių galvučių rinkinys 1/2 (10-24mm) 10 vnt.	2018-12-21	2,00	17,00	34,00	1	34	0	10	0	0	0	0	34,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 34*1=34 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=34*0/10=0; TN=(34-0)*0=0; EN=(34-0-0)*0=0; V=34-0=34 Priimama sąlygine turto verte													
193	TT180117	keičiamų antgalių rinkinys 40vnt. S2	2018-12-21	1,00	19,00	19,00	1	19	0	10	0	0	0	0	19,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 19*1=19 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=19*0/10=0; TN=(19-0)*0=0; EN=(19-0-0)*0=0; V=19-0=19 Priimama sąlyginė turto verte													
194	TT180117	lituoklis 80W	2018-12-21	1,00	9,60	9,60	1	9,6	0	10	0	0	0	0	9,60
		Skaičiavimo seka Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 9,6*1=9,6 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=9,6*0/10=0, TN=(9,6-0)*0=0, EN=(9,6-0-0)*0=0; V=9,6-0=9,6. Priimama sąlyginė turto													
195	TT180117	veržliasūkis pneumatinis kampinis	2018-12-21	1,00	217,98	217,98	1	217,98	0	10	0	0	0	0	217,98
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 217,98*1=217,98 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=217,98*0/10=0; TN=(217,98-0)*0=0; EN=(217,98-0-0)*0=0; V=217,98-0=217,98.													
196	TT180117	įrankis įmagnetinimui/išmagnetinimui	2018-12-21	1,00	2,11	2,11	1	2,11	0	10	0	0	0	0	2,11
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 2,11*1=2,11 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=2,11*0/10=0, TN=(2,11-0)*0=0; EN=(2,11-0-0)*0=0; V=2,11-0=2,11. Priimama sąlyginė													
197	TT180117	replės fiksuojamos, lenktos	2018-12-21	1,00	7,50	7,50	1	7,5	0	10	0	0	0	0	7,50
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 7,5*1=7,5 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=7,5*0/10=0; TN=(7,5-0)*0=0, EN=(7,5-0-0)*0=0; V=7,5-0=7,5 Priimama sąlygine turto													
198	TT180117	testeris įtampai 6-24V	2018-12-21	1,00	3,99	3,99	1	3,99	0	10	0	0	0	0	3,99
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 3,99*1=3,99 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=3,99*0/10=0; TN=(3,99-0)*0=0, EN=(3,99-0-0)*0=0; V=3,99-0=3,99. Priimama sąlyginė													
199	TT180117	testeris skaitmeninis, daugiafunkcinis	2018-12-21	1,00	25,89	25,89	1	25,89	0	10	0	0	0	0	25,89
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 25,89*1=25,89 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=25,89*0/10=0; TN=(25,89-0)*0=0; EN=(25,89-0-0)*0=0; V=25,89-0=25,89. Priimama													
200	TT180117	atsuktuvų rinkinys 10d.	2018-12-21	1,00	30,00	30,00	1	30	0	10	0	0	0	0	30,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 30*1=30 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=30*0/10=0; TN=(30-0)*0=0; EN=(30-0-0)*0=0; V=30-0=30. Priimama sąlyginė turto verte													
201	TT180117	magnetinė lėkštelė + 2 magnetai 136x237mm	2018-12-21	2,00	4,62	9,24	1	9,24	0	10	0	0	0	0	9,24
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 9,24*1=9,24 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=9,24*0/10=0, TN=(9,24-0)*0=0; EN=(9,24-0-0)*0=0; V=9,24-0=9,24. Priimama sąlyginė													
202	TT180118	spinta su stumdomomis durimis	2018-12-23	1,00	461,85	461,85	1	461,85	0	15	0	0	0	0	461,85
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 461,85*1=461,85 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=461,85*0/15=0, TN=(461,85-0)*0=0; EN=(461,85-0-0)*0=0, V=461,85-0=461,85.													
203	TT180093	kompiuteris asmeninis ZEN WORK	2018-12-27	10,00	296,00	2 960,00	1	2960	0	10	0	0	0	0	2960,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 2960*1=2960 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=2960*0/10=0; TN=(2960-0)*0=0, EN=(2960-0-0)*0=0, V=2960-0=2960. Priimama													
204	TT180095	monitorius Asus VP228DE LED	2018-12-27	5,00	85,00	425,00	1	425	0	10	0	0	0	0	425,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 425*1=425 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=425*0/10=0; TN=(425-0)*0=0; EN=(425-0-0)*0=0, V=425-0=425. Priimama sąlygine													
205	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00	267,00	267,00	1	267	0	10	0	0	0	0	267,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 267*1=267 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=267*0/10=0; TN=(267-0)*0=0; EN=(267-0-0)*0=0, V=267-0=267. Priimama sąlygine													
206	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00	267,00	267,00	1	267	0	10	0	0	0	0	267,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 267*1=267 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=267*0/10=0, TN=(267-0)*0=0; EN=(267-0-0)*0=0; V=267-0=267. Priimama sąlygine													
207	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00	267,00	267,00	1	267	0	10	0	0	0	0	267,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 267*1=267 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=267*0/10=0; TN=(267-0)*0=0; EN=(267-0-0)*0=0; V=267-0=267. Priimama sąlyginė													
208	TT180116	kompiuteris nešiojamas Acer Aspire	2018-12-27	1,00	499,00	499,00	1	499	0	10	0	0	0	0	499,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 499*1=499 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=499*0/10=0, TN=(499-0)*0=0; EN=(499-0-0)*0=0; V=499-0=499. Priimama sąlyginė													
209	TT180113	spinta dokumentams OFFI 2d. 90x42x192h	2018-12-28	6,00	251,98	1 511,90	1	1511,9	0	15	0	0	0	0	1511,90
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 1511,9*1=1511,9 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=1511,9*0/15=0; TN=(1511,9-0)*0=0; EN=(1511,9-0-0)*0=0, V=1511,9-0=1511,9.													
210	TT180012	spintelė drabužių dvivietė (1800x600x490)	2018-12-31	4,00	147,50	590,00	1	590	0	15	0	0	0	0	590,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 590*1=590 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=590*0/15=0; TN=(590-0)*0=0, EN=(590-0-0)*0=0; V=590-0=590 Priimama sąlygine													
211	TT180142	siaurapjūklis 710W FME340K-QS	2018-12-31	1,00	103,00	103,00	1	103	0	10	0	0	0	0	103,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 103*1=103 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=103*0/10=0, TN=(103-0)*0=0; EN=(103-0-0)*0=0, V=103-0=103. Priimama sąlyginė													
212	IT180073	Siuvimo mašina RUBINA RB-700-4D 2x4 keturių siūlių overlokas kompl	2018-11-29	1	528,00	528,00	1	528	0	10	0	0	0	0	528,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio. 528*1=528 Apskaičiuojame nusidevejimus. FN=528*0/10=0; TN=(528-0)*0=0, EN=(528-0-0)*0=0; V=528-0=528. Priimama sąlyginė													
213	IT180074	Siuvimo mašina RUBINA RB-700-4D 2x4 keturių siūlių overlokas kompl	2018-11-29	1	528,00	528,00	1	528	0	10	0	0	0	0	528,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 528*1=528 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=528*0/10=0; TN=(528-0)*0=0; EN=(528-0-0)*0=0; V=528-0=528. Priimama sąlyginė													
214	IT180075	Nešiojamas kompiuteris Asus VivoBook X542UQ Red	2018-12-03	1	660,20	660,20	1	660,2	0	10	0	0	0	0	660,20
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 660,2*1=660,2 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=660,2*0/10=0; TN=(660,2-0)*0=0, EN=(660,2-0-0)*0=0, V=660,2-0=660,2 Priimama													
215	IT180076	Nešiojamas kompiuteris Dell Inspiron 15 5570 Silver	2018-12-03	1	710,00	710,00	1	710	0	10	0	0	0	0	710,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 710*1=710 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=710*0/10=0; TN=(710-0)*0=0; EN=(710-0-0)*0=0; V=710-0=710 Priimama sąlygine													
216	IT180077	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00	950,00	1	950	0	10	0	0	0	0	950,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 950*1=950 Apskaičiuojame nusidėvėjimus. FN=950*0/10=0; TN=(950-0)*0=0, EN=(950-0-0)*0=0; V=950-0=950. Priimama sąlyginė													
217	IT180078	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00	950,00	1	950	0	10	0	0	0	0	950,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 950*1=950 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=950*0/10=0; TN=(950-0)*0=0; EN=(950-0-0)*0=0, V=950-0=950 Priimama sąlyginė													
218	IT180079	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00	950,00	1	950	0	10	0	0	0	0	950,00

		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 950*1=950 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=950*0/10=0; TN=(950-0)*0=0, EN=(950-0-0)*0=0; V=950-0=950. Priimama sąlyginė													
219	IT180080	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1	950,00	950,00	1	950	0	10	0	0	0	0	950,00
		Skaičiavimo seka. Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 950*1=950 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=950*0/10=0; TN=(950-0)*0=0; EN=(950-0-0)*0=0; V=950-0=950. Priimama sąlyginė													
220	IT180081	Siuvimo mašina ovelokas penkiasiūlis Juki MO6816S	2018-12-18	1	840,00	840,00	1	840	0	10	0	0	0	0	840,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 840*1=840 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=840*0/10=0; TN=(840-0)*0=0; EN=(840-0-0)*0=0; V=840-0=840. Priimama sąlyginė													
221	IT180082	Lyginimo stalas su garo generatoriumi Bieffe BF-084	2018-12-18	1	570,00	570,00	1	570	0	10	0	0	0	0	570,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 570*1=570 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=570*0/10=0; TN=(570-0)*0=0; EN=(570-0-0)*0=0; V=570-0=570 Priimama sąlyginė													
222	IT180083	Buitinė kompiuterizuota siuvimo mašina Juki HZL-G120	2018-12-18	1	525,00	525,00	1	525	0	10	0	0	0	0	525,00
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 525*1=525 Apskaičiuojame nusidėvėjimus FN=525*0/10=0; TN=(525-0)*0=0; EN=(525-0-0)*0=0; V=525-0=525. Priimama sąlyginė													
223	IT180084	Šildymo aparatas pagamintam maistui laikyti	2018-12-20	1	1 548,80	1 548,80	1	1548,8	0	10	0	0	0	0	1548,80
		Skaičiavimo seka: Apskaičiuojama turto kainą po infliacijos įtakos. Apvaliname iki 2 skaičių po kablelio: 1548,8*1=1548,8 Apskaičiuojame nusidėvėjimus: FN=1548,8*0/10=0, TN=(1548,8-0)*0=0; EN=(1548,8-0-0)*0=0; V=1548,8-0=1548,8.													
224	AT000157	vadovėliai ir kitas bibliotekos inventorius	2018-11-14	3,00	25,62	76,84	-								76,84
		Remiantis užsakovo atsakymu į paklausimą dėl nevertinamo turto, vertinime priimama sąlyginė turto verte yra lygi turto įsigijimo vertei.													

10 IŠVADA DĖL TURTO VERTĖS Nr. VP2018-15M-II

Vertinamo turto komplekso, priklausančio Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokyklai, bendra vertinamo turto rinkos vertė vertinimo datai (2018-12-31) yra: 44 022,65 (keturiasdešimt keturi tūkstančiai dvidešimt du eurai ir 65 ct) su PVM Sąlyginės, kiekvienos pozicijos turto vertės pateikiamos 3-5 psl.	
Vertinimo užsakovas	Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla . Teisinė forma - biudžetinė įstaiga. Juridinio asmens kodas - 190804895. Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A Duomenys apie įstaigą kaupiami ir laikomi Juridinių asmenų registre (registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras)
Turto savininkas	Lietuvos Respublika
Vertinimo atvejis	kitais atvejais, kai to pageidauja užsakovas. Šis vertinimo atvejis apibrėžiamas Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (Žin., 1999, Nr. 52-1672; 2011, Nr. 86-4139) 4-o straipsnio 3-iame punkte.;
Vertinimo tikslas	nuosavybės teisės perleidimas. Turtas perleidžiamas keičiant įstaigos statusą iš biudžetinės įstaigos į viešąją įstaigą.
Vertinamo turto valdymo teisė:	Patikėjimo teisė
Turto apžiūros data	2018-12-31
Turto vertės nustatymo data	2018-12-31
Turto vertinimo ataskaitos surašymo pradžios data:	2018-12-31
Turto vertinimo ataskaitos surašymo pabaigos data:	2018-12-31

Kilnojamojo turto vertintojas:

LIETUVOS RESPUBLIKA • REPUBLIC OF LITHUANIA
UAB „Vertinimo partneriai" Ltd. Nr. 3
VILNIUS

Kristina Vysockaja
kval. pažymėjimas Nr.A 000149
išduotas 2017-12-06

Turto vertintojas pažymi:
išvada dėl turto arba verslo vertės surašyta ne dėl to, kad tarp užsakovo ir turto arba verslo vertinimo įmonės ar kitų asmenų iškilo ginčas dėl turto arba verslo vertės nustatymo.

Vilnius 2018 m.

11 APŽIŪROS AKTAS

Biudžetinei įstaigai Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla priklausančio turtinio komplekso (ilgalaikis, trumpalaikis, materialus ir nematerialus turtas) apžiūros aktas Nr. VP2018-15M-II

Turto sąrašas pateikiamas žemiau esančiose lentelėse.
Akto surašymo data: 2018-12-31

Apžiūros vieta:
✓ Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A —

Apžiūros akto surašymo vieta: Vilniaus m. Lvovo g. 13-12
Apžiūros data: 2018-12-31;
Apžiūros atlikimo (pradžios) laikas: 07:30
Apžiūros atlikimo (pabaigos) laikas: 09:00

Vertinamo objekto vietos (gretimybių) charakteristika (vertinant nekilnojamąjį turtą), jeigu ji nenurodoma vertinimo ataskaitos tekste .----------

Vertinamo objekto fizinė būklė apžiūros metu: vidutiniška.

	Taip	Ne
Ar užsakovas informavo objekto savininką apie objekto apžiūrą ir turi objekto savininko sutikimą dėl objekto apžiūros *(pažymėti)*	☒	☐

Apžiūroje dalyvavusių savininko ir (arba) užsakovo arba jų įgaliotų asmenų duomenys (pavadinimas, teisinė forma, buveinė, kodas arba fizinio asmens vardas, pavardė, kontaktiniai duomenys)

Kristina Vysockaja

Turto vertintojas
Vardas, pavardė
kval. pažymėjimas Nr. A 000149

išduotas 2017-12-06

(parašas)

UAB „Vertinimo partneriai" Ltd. Nr. 3 LIETUVOS RESPUBLIKA * REPUBLIC OF LITHUANIA * VILNIUS

Savininko / užsakovo / įgalioto asmens vardas, pavardė

(parašas)

Apžiūros akto tęsinys

Eil. Nr.	Turto kodas / invent. Nr.	Turto pavadinimas	Turto įsigijimo / pajavimo / ekspl. pradžios metai	Kiekis
1	TT180081	dėžė su dangčiu	2018-10-09	10,00
2	TT180081	dėže su dangčiu	2018-10-09	10,00
3	TT180081	dėže su dangčiu	2018-10-09	8,00
4	TT180082	kabykla drabužiams	2018-10-09	1,00
5	TT180128	stalas kompiuteriui Lega 2	2018-10-12	1,00
6	TT180133	spintelė 4 durų (sekcijos Kopa)	2018-10-12	1,00
7	TT180134	staliukas TV (sekcijos Kopa)	2018-10-12	1,00
8	TT180144	svarstyklės virtuvines EKS	2018-10-17	1,00
9	TT180145	trintuvė elektrinė bulvėms tarkuoti	2018-10-17	1,00
10	TT180146	pjaustyklė daržovėms Philips	2018-10-17	1,00
11	TT180147	keptuvė grybukams Margiris	2018-10-17	1,00
12	TT180140	grąžtas žemei	2018-10-29	1,00
13	TT180022	šiukšlių dėžė apvali tinklinė 12,2 l	2018-10-30	2,00
14	TT180083	vazonas keramikinis baltas matinis	2018-10-30	1,00
15	TT180083	vazonas keramikinis baltas matinis	2018-10-30	3,00
16	TT180084	šokdynė aerobikai 300cm	2018-10-30	2,00
17	TT180085	kamuolys futbolo Futsal Training	2018-10-30	1,00
18	TT180085	kamuolys tinklinio Training sint oda	2018-10-30	2,00
19	TT180085	kamuolys tinklinio Training sint.oda	2018-10-30	2,00
20	TT180085	kamuolys krepšinio Competition sint.oda	2018-10-30	1,00
21	TT180085	kamuolys krepšinio Training sint.oda	2018-10-30	4,00
22	TT180086	foto drobė su porėmiu 100x60cm	2018-10-30	4,00
23	TT180086	foto drobė su porėmiu 120x100cm	2018-10-30	2,00
24	TT180083	vazonas pilkas	2018-11-05	3,00
25	TT180083	vazonas keramikinis baltas	2018-11-05	3,00
26	TT180087	šaldytuvas SAMSUNG	2018-11-05	1,00
27	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-11-21	1,00
28	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-11-21	1,00
29	TT180088	perforatorius SDS-PLUS 800W 2,9kg	2018-11-21	1,00
30	TT180006	spinta P19-1 bukas	2018-11-27	1,00
31	TT180128	stalas kompiuteriui Komfort-5 alksnis	2018-11-27	1,00
32	TT180087	šaldytuvas RF35SM-P100223 Snaigė	2018-11-29	1,00
33	TT180089	kniediklis sriegineims kniedėms M5-M12	2018-11-29	1,00
34	TT180089	sriegiklis	2018-11-29	1,00
35	TT180089	plaktukas šaltkalviškas įpastikiniu kotu	2018-11-29	14,00
36	TT180089	replės santechnines 250mm KNIPEX Cobra	2018-11-29	1,00
37	TT180089	žnyplės 200mm	2018-11-29	3,00
38	TT180089	žirklės skardos kirpimui 300mm	2018-11-29	2,00
39	TT180089	pjūklas metalui 300/12,5mm	2018-11-29	1,00
40	TT180089	pjoviklis vamdžių (met.) 6-64mm	2018-11-29	1,00
41	TT180089	kirstukas šaltkalviškas su platikine rankena 350mm	2018-11-29	14,00
42	TT180089	cenrto žymeklis 4x120mm	2018-11-29	14,00
43	TT180089	ruletė 3mx16.0mm	2018-11-29	5,00
44	TT180089	gylmatis 200mm	2018-11-29	1,00
45	TT180089	raktas santechninis 45 1.0	2018-11-29	2,00
46	TT180089	siaurapjūklis 800W	2018-11-29	1,00
47	TT180089	pistoletas dažymui 0.8mm 75W	2018-11-29	1,00
48	TT180090	siuvimo mašina RUBINA RB-9000D pramonine su integruotu SERVO varikliu ir stalu	2018-11-29	2,00
49	TT180123	kampinis šlifuoklis	2018-11-29	1,00
50	TT180124	siaurapjūklis	2018-11-29	1,00
51	TT180114	dulkių siurblys	2018-11-30	1,00
52	TT180126	prietaisas luboms šlifuoti 600W	2018-11-30	1,00
53	TT180126	dulkių siurblys pramoninis1500W 30litr	2018-11-30	1,00
54	TT180132	mokymo įrankiai (statybininkams) PJ	2018-11-30	2,00
55	TT180023	vaizdo stebėjimo kamera 5MP su IR	2018-12-03	2,00
56	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-12-03	1,00
57	TT180080	daugiafunkcinis įrenginys Kyocera Ecosys M2040DN	2018-12-03	1,00
58	TT180091	EKA aparatas DP-55 Plus su stalčiumi	2018-12-03	1,00
59	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	2,00
60	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	1,00
61	TT180093	kompiuteris asmeninis	2018-12-03	1,00
62	TT180092	eglutė dirbtine 180CM	2018-12-04	1,00
63	TT180094	girlianda lauko 180LED	2018-12-04	1,00
64	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY BASE Intel Celeron	2018-12-05	4,00
65	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY BASE Intel Celeron	2018-12-05	3,00
66	TT180093	kompiuteris asmeninis SKY SMART Intel Pentium	2018-12-05	6,00
67	TT180095	monitorius LG22MP48G LED	2018-12-05	4,00
68	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-05	1,00
69	TT170042	vonios kambario rinkinys su veidrodžiu	2018-12-08	1,00
70	TT180126	fenas techninis Radip Regulatior	2018-12-10	2,00
71	TT180126	liniuotė tipo 121 cm gipso kartonui	2018-12-10	2,00
72	TT180126	stanley/Fatmax 300W	2018-12-10	1,00
73	TT180126	stovas EDMA)	2018-12-10	1,00
74	TT180126	kelvuvas gipso plokštei EDMA	2018-12-10	1,00
75	TT180126	matuoklis lazerinis Electronic RotaLine	2018-12-10	1,00
76	TT180126	šlifuoklis kampinis 125mm 18V FMC761M2-Q	2018-12-10	1,00
77	TT180126	šlifuoklis ekscentrinis 430W, šlifavimo padas 125	2018-12-10	2,00
78	TT180126	pjūklas elektrinis diskinis 1650W 26/3-301QS	2018-12-10	1,00
79	TT180126	maišyklė GRAPHITE 1200W, tvirt.M14	2018-12-10	1,00
80	TT180126	matuoklis atstumams lazerinis 40m	2018-12-10	1,00
81	TT180126	replės profilių sujungimui	2018-12-10	1,00

Vilnius 2018 m.

82	TT180126	kompresorius stumoklinis COSMOS 225 24 1	2018-12-10	1,00
83	TT180126	kabiamušis pneumatinis Radip PBS151	2018-12-10	1,00
84	TT180126	suktuvas/gręžtuvas akumuliatorinis be šepetelių 18V	2018-12-10	2,00
85	TT180126	prožektorius LED 50W	2018-12-10	2,00
86	TT180126	prožektorius trikojis geltonas/juodas	2018-12-10	1,00
87	TT180126	kopečios aliuminės buitines 8 pakopų 162-240cm, 120kg	2018-12-10	1,00
88	TT180126	prožektorius trikojis juodas	2018-12-10	1,00
89	TT180126	ilgiklis 4 lizdų su įžeminimu	2018-12-10	2,00
90	TT180086	foto drobe su porėmiu 120x80cm	2018-12-11	3,00
91	TT180098	virdulys KI150D	2018-12-11	4,00
92	TT180098	virdulys Philips	2018-12-11	1,00
93	TT180098	virdulys Bosch	2018-12-11	1,00
94	TT180098	virdulys Philips	2018-12-11	1,00
95	TT180099	kėdė lankytojų plika	2018-12-11	30,00
96	TT180001	lenta magnetine balta keramikine 2X3 120CX180CM	2018-12-12	1,00
97	TT180001	lenta magnetine balta keramikine 2X3 120CX180CM	2018-12-12	1,00
98	TT180030	akumuliatorius	2018-12-12	1,00
99	TT180115	suvirintojo skydelis WARRIOR Tech Black	2018-12-12	6,00
100	TT180127	kėdė biuro juoda	2018-12-12	2,00
101	TT180128	stalas kompiuteriui	2018-12-12	1,00
102	TT180129	spinta biuro	2018-12-12	1,00
103	TT180130	spinta kampinė	2018-12-12	1,00
104	TT180131	stalas kampinis	2018-12-12	2,00
105	TT180025	roletai 3,35m	2018-12-13	2,00
106	TT180025	roletai 3,35m	2018-12-13	2,00
107	TT180101	lentyna suvandeniui atspariu paviršiumi	2018-12-13	1,00
108	TT180118	spinta su sturndomomis durimis	2018-12-13	1,00
109	TT180097	televizorius eSTAR LED TV 71 cm	2018-12-14	3,00
110	TT180102	žaluzės horizontalios medinės 50mm	2018-12-14	4,00
111	TT180102	žaluzės horizontalios medinės 50mm	2018-12-14	2,00
112	TT180103	graviravimo įrankis DREMEL 290JJ	2018-12-17	3,00
113	TT180135	sriegiklių ir sriegpjovių rinkinys M3-M12 RUKO	2018-12-17	1,00
114	TT180135	pneumo terkšlė 1/2INGERSOLL	2018-12-17	1,00
115	TT180135	pneumo kalejas metalo darbams RODCRAFT	2018-12-17	1,00
116	TT180135	terkšlių ir galvučių 179-ių dalių rinkinys KS Tools	2018-12-17	2,00
117	TT180135	gręžtų HSS 19 dalių rinkinys TERRAX	2018-12-17	1,00
118	TT180135	gręžtuvas akumuliatorinis 18V, 2x5,0 Ah Li-ion, 62/36 Nm, 1,7kg	2018-12-17	1,00
119	TT180139	kolonėlės garso MICROLAB M-106	2018-12-17	1,00
120	TT180139	kolonėlės garso ESPERANZA FOLK	2018-12-17	1,00
121	TT180029	padanga	2018-12-18	4,00
122	TT180030	akumuliatorius	2018-12-18	1,00
123	TT180136	peilis dvipusis rutuliukams išpjauti 22-25x135mm	2018-12-18	2,00
124	TT180136	indas kepimui ovalus RUSTICA	2018-12-18	10,00
125	TT180136	padažinė su rankenėle 0,085l	2018-12-18	5,00
126	TT180136	formelės konditerinės, dantytais kraštais	2018-12-18	1,00
127	TT180136	peilis tešlai 150x110mm	2018-12-18	1,00
128	TT180136	sietas "paukščių lizdams" formuoti 80/100x395mm	2018-12-18	1,00
129	TT180136	peilis dekoratyvinio pjaustymo dantytais ašmenimis 90/200mm	2018-12-18	2,00
130	TT180136	citrusinių vaisių žievelei pjaustyti 155mm	2018-12-18	1,00
131	TT180136	peilis sviestui 200mm	2018-12-18	1,00
132	TT180136	peilis dekoratyviniam pjaustymui 150mm	2018-12-18	1,00
133	TT180136	peilis citrusinių vaisių žievelei lupti 180mm	2018-12-18	1,00
134	TT180136	obuolių šerdies išėmiklis 20x100mm	2018-12-18	1,00
135	TT180136	peilis pomidorams110/210mm	2018-12-18	5,00
136	TT180136	mentelė siaura 110x19mm	2018-12-18	1,00
137	TT180136	lentelė pjaustymui, mėlyna, žuviai 265x325x12mm	2018-12-18	6,00
138	TT180136	lentelė pjaustymui, ruda, virtai mėsai, dešrai, 265x325x12mm	2018-12-18	3,00
139	TT180136	lentelė pjaustymui plastikinė, geltona 40x25x1,27cm	2018-12-18	7,00
140	TT180136	stovas pjaustymo lentelėms 303x211x205mm	2018-12-18	5,00
141	TT180136	balionėliai grietinėlės plakikliams 25/24vnt	2018-12-18	1,00
142	TT180136	plakiliai grietinėlei PROFI LINE, 0,5l, 85x235mm	2018-12-18	1,00
143	TT180136	dalytuvai šaltiesiems padažams, skaidri, 50x185mm	2018-12-18	5,00
144	TT180136	mentelė didkepsniams, 280mm	2018-12-18	1,00
145	TT180136	indas gastronominis GN 1/1 20mm BUTGET LINE	2018-12-18	3,00
146	TT180136	skarda kepimui perforuota GN 1/1 su 4 borteliais	2018-12-18	4,00
147	TT180136	grotelės plieninės chromuoto plieno, skersinės GN1/1 530x325mm	2018-12-18	2,00
148	TT180136	degiklis virejo KREMBRILĖ	2018-12-18	1,00
149	TT180136	pjaustyklė daržovėms, rankinė, 130x335x75mm	2018-12-18	1,00
150	TT180136	pjaustyklė lakštiniams makaronams KITCHEN LINE	2018-12-18	1,00
151	TT180136	marmitas stalo pašildomas degia pasta GN 1/1, 600x358x295mm	2018-12-18	1,00
152	TT180136	marmitas stalo pašildomas degia pasta GN 1/2, 385x295x310mm	2018-12-18	1,00
153	TT180136	peilis žuviai VESCA, 20cm	2018-12-18	2,00
154	TT180136	šaukštelis padažams TAPASMINI, 133x43x26mm	2018-12-18	10,00
155	TT180136	indas gastronominis perforuotas GN1/1 65mm	2018-12-18	1,00
156	TT180137	kepimo paviršius-grilis, 2/3 lygus, 1/3 rifiliuotas, 720x530x250mm	2018-12-18	1,00
157	TT180138	marmitas elektrinis apvalaus stalo KITCHEN LINE, 615x355x280mm	2018-12-18	1,00
158	TT180100	mikrobangų krosnelė SAMSUNG	2018-12-20	1,00
159	TT180104	šviestuvas LED-8	2018-12-20	2,00
160	TT180105	spinta - lentyna tamsi CZT1	2018-12-20	1,00
161	TT180106	stalas darbo CZT5	2018-12-20	13,00
162	TT180107	spintelė su stalčiais ant ratukų tamsi CZT7	2018-12-20	1,00
163	TT180108	stalas maisto gaminimui, su dviem lentynom, nerūdijančio plieno	2018-12-20	2,00
164	TT180109	stalas maisto gaminimui, su dviem lentynom, nerūdijančio plieno	2018-12-20	2,00
165	TT180120	žirklės kairiarankiams	2018-12-20	1,00
166	TT180120	žirklės zigzago	2018-12-20	1,00
167	TT180120	žirklės siuvejo 9,5/24cm 3mm storio	2018-12-20	5,00

Vilnius 2018 m.

168	TT180120	klojinio prispaudejas	2018-12-20	4,00
169	TT180120	žirklutės siūlams su dangteliu	2018-12-20	1,00
170	TT180120	žirklės	2018-12-20	1,00
171	TT180120	pakabos	2018-12-20	4,00
172	TT180120	liniuotė metaline 50cm	2018-12-20	5,00
173	TT180120	linuotė lanksti 60cm	2018-12-20	1,00
174	TT180120	žirklės titaniniu padengimu	2018-12-20	1,00
175	TT180121	siuvimo mašina plokščiasiūlė buitinė JANOME Cover Pro	2018-12-20	1,00
176	TT180122	šviestuvas LED-98T	2018-12-20	5,00
177	TT180110	laidynė PHILIPS	2018-12-21	1,00
178	TT180110	laidynė BRAUN SI	2018-12-21	1,00
179	TT180111	lyginimo lenta PHILIPS	2018-12-21	1,00
180	TT180112	lyginimo sistema BRAUN	2018-12-21	1,00
181	TT180117	domkratas su oro pagalvemis 3t	2018-12-21	1,00
182	TT180117	vamzdelių valcavimo rinkinys	2018-12-21	1,00
183	TT180117	manometras	2018-12-21	1,00
184	TT180117	įvorių/guolių nuėmimo/uždėjimo rinkinys 27 vnt	2018-12-21	1,00
185	TT180117	atsuktuvas smūginis su antgaliais 1/2	2018-12-21	1,00
186	TT180117	atsuktuvų kalamų rinkinys 12 vnt.	2018-12-21	2,00
187	TT180117	raktas padidintos jėgos, rato TC-58K	2018-12-21	1,00
188	TT180117	įrankis pusašių gumų sąvaržoms	2018-12-21	1,00
189	TT180117	veidrodis lankstus 55mm	2018-12-21	1,00
190	TT180117	magnetas plonas 6mm, 500mm ilgio	2018-12-21	1,00
191	TT180117	montiruočių komplektas 4d.	2018-12-21	1,00
192	TT180117	prailgintų smūginių galvučių rinkinys 1/2 (10-24mm) 10 vnt.	2018-12-21	2,00
193	TT180117	keičiamų antgalių rinkinys 40vnt. S2	2018-12-21	1,00
194	TT180117	lituoklis 80W	2018-12-21	1,00
195	TT180117	veržliasūkis pneumatinis kampinis	2018-12-21	1,00
196	TT180117	įrankis įmagnetinimui/išmagnetinimui	2018-12-21	1,00
197	TT180117	replės fiksuojamos, lenktos	2018-12-21	1,00
198	TT180117	testeris įtampai 6-24V	2018-12-21	1,00
199	TT180117	testeris skaitmeninis, daugiafunkcinis	2018-12-21	1,00
200	TT180117	atsuktuvų rinkinys 10d.	2018-12-21	1,00
201	TT180117	magnetine lekštele + 2 magnetai 136x237mm	2018-12-21	2,00
202	TT180118	spinta su stumdomomis durimis	2018-12-23	1,00
203	TT180093	kompiuteris asmeninis ZEN WORK	2018-12-27	10,00
204	TT180095	monitorius Asus VP228DE LED	2018-12-27	5,00
205	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00
206	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00
207	TT180096	projektorius BenQ MS506	2018-12-27	1,00
208	TT180116	kompiuteris nešiojamas Acer Aspire	2018-12-27	1,00
209	TT180113	spinta dokumentams OFFI 2d. 90x42x192h	2018-12-28	6,00
210	TT180012	spintelė drabužių dviviete (1800x600x490)	2018-12-31	4,00
211	TT180142	siaurapjūklis 710W FME340K-QS	2018-12-31	1,00
212	IT180073	Siuvimo mašina RUBINA RB-700-4D 2x4 keturių siūlių overlokas komplekte su integruotu Servo varikliu	2018-11-29	1
213	IT180074	Siuvimo mašina RUBINA RB-700-4D 2x4 keturių siūlių overlokas komplekte su integruotu Servo varikliu	2018-11-29	1
214	IT180075	Nešiojamas kompiuteris Asus VivoBook X542UQ Red	2018-12-03	1
215	IT180076	Nešiojamas kompiuteris Dell Inspiron 15 5570 Silver	2018-12-03	1
216	IT180077	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatinė	2018-12-18	1
217	IT180078	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatine	2018-12-18	1
218	IT180079	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatine	2018-12-18	1
219	IT180080	Siuvimo mašina tiesiasiūlė JUKI DDL900BS-NBN pilnai automatine	2018-12-18	1
220	IT180081	Siuvimo mašina ovelokas penkiasiūlis Juki MO6816S	2018-12-18	1
221	IT180082	Lyginimo stalas su garo generatoriumi Bieffe BF-084	2018-12-18	1
222	IT180083	Buitinė kompiuterizuota siuvimo mašina Juki HZL-G120	2018-12-18	1
223	IT180084	Šildymo aparatas pagamintam maistui laikyti	2018-12-20	1
224	AT000157	vadovėliai ir kitas bibliotekos inventorius	2018-11-14	3,00

Biudžetinė įstaiga Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla . Teisinė forma - biudžetinė įstaiga Juridinio asmens kodas – 190804895, Rokiškio r. sav. Kavoliškio k. Melioratorių g. 1A

(pareigos, vardas, pavardė)

Kristina Vysockaja
Turto vertintojas
kval. pažymėjimas Nr. A 000149

išduotas 2017-12-06

(parašas)

LIETUVOS RESPUBLIKA * REPUBLIC OF LITHUANIA
UAB „Vertinimo partneriai“ Ltd. Nr. 3
VILNIUS

Savininko / užsakovo / įgalioto asmens vardas, pavardė

(parašas)

Vilnius 2018 m.

12 PRIEDAI

Visi vertinimo ataskaitos priedai yra pateikiami skaitmeninėje laikmenoje, kuri yra neatsiejama šios ataskaitos dalis.